INSTRUCTIONS FROM AUTHOR TO LIBRARY FOR THESES AND PRIZE ESSAYS

AUTH	OR Richard A, Block		
TITI	E "Ibn Ezra on the Song of Songs"		
TYPE OF THESIS: Ph.D. [] D.H.L. [] Rabbinic [XX]			
	Master's [] Prize Essay []		
1. 2.	May circulate []) Not necessary) for Ph.D. Is restricted [/] for 10 years.) thesis		
	Note: The Library shall respect restrictions placed on theses or prize essays for a period of no more than ten years.		
	I understand that the Library may make a photocopy of my thesis for security purposes.		
3.	The Library may sell photocopies of my thesis. $\frac{}{\text{yes}}$ $\frac{}{\text{no}}$		
	December 21, 1981 Filand AlSlock		
Dat	e Signature of Author		
	orary Microfilmed July, 1987 Date		
	Signature of Library Staff Member		
	DESTRICTION DEMOVED 12/28/94		

דומה דודי לצבי או לעפר האילים הנה-זה עומד אחר כחלנו משגיח מן-החלנות מציץ מן-החרכים

ביום חתנתו

במלך שלמה בעטרה שעטרה-לר אמר

ציון

בנות

פירוש אבן לורא על שיר השירים

IBN EZRA'S

commentary on

THE SONG OF SONGS

> vocalized text translation & annotations

RICHARD A. BLOCK

Thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for Ordination

Referee, Prof. Isaac Jerushalmi

Hebrew Union College Jewish Institute Of Religion 1982

דודי ודמה-לך לצבי או לעפר האילים על הרי בשמים

Copyright 1982 by Richard A. Block
Cincinnati, Ohio, U.S.A.

All rights reserved

אָחֹתֵי רַעְיָתִי וְוּנָתֵי תַּמָּתֹי

ב אַכרייד

דָּגָּוּל מֵדְבָבָה

حرر المراج

בְעַצֵי הַיִּשַר

PREFACE

As I complete this book, I feel profoundly grateful to all who have contributed to my efforts.

Among them are the faculty and administration of the Hebrew Union College - Jewish Institute of Religion, the staff of the Klau Library, and the many rabbis and scholars of all ages whose work prepared the ground for my own.

Professor Isaac Jerushalmi has inspired and guided me from beginning to end. His incredible energy, knowledge, imagination, sense of humor and aesthetic judgment never cease to amaze me. His generous contribution of time, energy and expertise have greatly enhanced the quality of the end-result of my labors. More important, Dr. Jerushalmi has awakened in me an unquenchable love of Semitic languages. Above all, he has served as a peerless model. Scholar, teacher, rabbi and friend,

יזכה לשנים רבות!

The beautiful appearance of the text of this work, particularly the English translation of the commentary, is due to the efforts of Janice Katz. She devoted many hours of painstaking, concentrated labor to the preparation of the manuscript. Janice's dedication, good humor and perfectionism have made working with her a rare pleasure and a privilege.

DIGEST

The central focus of this thesis has been the preparation of an annotated translation of that recension of Abraham Ibn Ezra's commentary on the Song of Songs that appears in rabbinic bibles. This recension of the work has never before been translated into English, possibly because of the erroneous assessment of M. Friedlaender of Jews' College, London, in 1877, that it does not differ materially from the manuscript recension of the commentary printed by Mathews in 1874. Comparison of the two recensions reveals many differences, both significant and insignificant.

A second task has been the preparation of a pointed, punctuated and annotated Hebrew text of the commentary, based on the 1524 Biblia Hebraica of Daniel Bomberg, printed in Venice. The English translation and the Hebrew text are preceded by introductions describing the methodology employed. They have been placed side by side on facing pages, and are followed by separate sets of annotations.

The third major section of the thesis is an annotated introduction to the commentary, which discusses a number of issues bearing on the work, including: the Song of Songs in exegesis; Ibn Ezra's commentary, generally, together with a detailed description and analysis of the rabbinic recension; the problem of the relative dating of the two recensions; a comparison of the two recensions; and a brief discussion

of the relation of the commentary to the Targum, the Midrash, and the commentary of Saadia Gaon. The attempt is made throughout to analyze the commentary critically, in terms of its exegetical methodology, literary style and structure, religious and theological concerns, originality and use of sources.

A number of appendices have been prepared and attached to the thesis. These are intended to assist the reader in understanding the commentary generally, and in comparing the two recensions of the commentary.

TABLE OF CONTENTS

	Page	
INTRODUCTORY ESSAY		
The Song of Songs in Exegesis	1	
Ibn Ezra's Commentary	6	
Introduction to the Commentary	7	
The First Interpretation	16	
The Second Interpretation	20	
The Third Interpretation	25	
The Problem of the Relative Dating of the Two Recensions of Ibn Ezra's Commentary on the Song of Songs	34	
A Comparison of the Printed and Manuscript Recensions of Ibn Ezra's Commentary on the Song of Songs	t 43	
The First Interpretation	47	
The Second Interpretation	53	
The Third Interpretation	58	
Ibn Ezra's Major Sources	66	
Notes to the Introduction	74	
THE COMMENTARY		
Introduction to the Hebrew Text	83	
Introduction to the English Translation	86	
The Commentary	89	
Notes to the Hebrew Text	200	
Notes to the English Translation	206	
BIBLIOGRAPHY	228	
APPENDICES	233	

אמר רבי עלקיבא: אין כל העולם כראי

כיום עוניתן בו עייר העירים כיעראל

עיכ כי נובים קדע קדעי ועייר העיירים קדעי קדעי קדעי ידים: צ ה

The Song of Songs in Exegesis

"There is no book of the Old Testament which has found greater variety of interpretation than the Song of Songs."

This apt observation by a well-respected, modern bible scholar is, in a way, merely a restatement of a remark set forth in the introduction to a commentary on the Song of Songs attributed to Saadia Gaon, "Know, my brothers, that you will find many disagreeing over the interpretation of the Song of Songs, and truly they disagree because the Song of Songs resembles locks whose keys are lost."

Ibn Ezra's commentary must be seen as one of a continuing series of efforts to unlock the book's long-held secrets. Rowley and Pope have demonstrated that those efforts have continued throughout the ages until the present day, and they doubtless will continue.

Ibn Ezra's commentary came after nearly a millenium of discussion of the Song of Songs and its correct interpretation. Urbach states that, "Canticles is not mentioned by Ben-Sira, nor in the apocryphal literature, nor in the Gospels nor by Philo." This is not a universally held opinion. Pope, who agrees with Urbach concerning Ben-Sira, nevertheless refers to unnamed interpreters who have seen in Ben-Sira's references to Solomon, specifically 47:17, "Countries admired you for songs, proverbs, parables and interpretations," an allusion to Proverbs, Ecclesiastes and the Song of Songs. These works are said to correspond to the

last three categories mentioned in the verse, respectively. Pope, however, concludes that 47:11 simply echoes I Kings 10:23-24.

The Wisdom of Solomon 8:2 has also been claimed to "contain a clue to interpretation of the Song of Songs." 7

Her I loved and wooed from my youth. I sought to bring her home as my bride. I was a lover of her beauty.

Such a "clue" would presumably suggest interpreting the Song of Songs as a dialogue between Solomon and Wisdom, an interpretation offered by several modern commentators. 8

Urbach points out ⁹ that a verse from the Song of Songs is used in reference to romantic love in M.Ta'an. 4:8,

"And the daughters of Jerusalem went forth to dance in the vineyards, and thus they spoke, 'Young man, lift up thine eyes and see what thou wouldst choose for thyself. Set not thine eyes on beauty, but set thine eyes on family.' And thus he said, 'Go forth ye daughters of Zion, and behold King Solomon with the crown wherewith his mother hath crowned him in the day of his espousals and in the day of the gladness of his heart."

Urbach also finds verses from the Song of Songs used in reference to historical events near the time the State fell, prior to the fall of the Temple.

"Between the destruction of the Temple and the revolt of Bar Kokhba, the entire scroll, it appears, was interpreted as an allegorical account of the history of the relationship between the Shekhinah... and the Community of Israel from the Exodus from Egypt onward."10

Moreover, Rabbi Akiba's justification of the Song of Songs' inclusion in the canon, and his stern denunciation of

the secular use of the text, ¹¹ demonstrate that allegorical interpretation of the text was an early, if not a universal phenomenon. Numerous other non-literal uses of the Song of Songs are to be found in the talmud and midrashim, and "only a portion of the various types of homilies on Canticles have been preserved in the Midrashim in our possession, and even those are not always complete." ¹²

Jewish allegorical interpretation of the Song of Songs was taken over by the Church, and Origen's allegorical exposition of the book, written in the third century is probably the most famous. 13 His exegesis was in part historical, portraying the Church as the bride and Christ as her lover, and partly mystical, interpreting the book as a spiritual love dialogue between the soul and the Logos. Origen's work was clearly dependent on Jewish exegesis.

Succeeding centuries saw the development of a wide variety of midrashic interpretations.

"In the three Midrashim on Canticles that have come down to us, allegorical interpretations of different types and character commingle in confusion. Some comments on the Scroll are of a historical-allegorical nature, others are of a mystical cast, and others, again, are eschatological." 14

Scholem has demonstrated that during the period of merkabah mysticism, from the first century B.C.E. to the tenth century C.E., the Song of Songs served as an essential text in a number of mystical writings, including Shiur Komah, in which the "body" of the Creator is described "in close analogy to the description of the body of the beloved one in the fifth chapter of the 'Song of Solomon' . . "15

The major unified work of metaphorical exegesis in the first millenium of the era is the Aramaic Targum to the Song of Songs. Its date is unknown and much disputed, but it is agreed that it is no later than the seventh century, and should certain key words and references be found to be emendations, it could be much earlier. The Targum combines translation and midrash, favoring the latter. It treats the Song of Songs as a historical allegory, beginning with the Exodus and continuing to the ingathering of exiles with the coming of the Messiah and the rebuilding of the Temple.

Loewe 16 has claimed that the two main goals of the Targum were polemical ones, namely, an anti-Christian polemic, seeking to rescue the Song of Songs from Christian allegorical treatment, and to combat Jewish mystical "esotericism" of the type discussed by Scholem.

Nothing is known of Jewish exegesis of the Song of Songs between the appearance of the Targum, assuming it to date from the seventh century, and the commentary attributed to Saadia Gaon dating from the first half of the tenth century. Saadia, as indicated above, ¹⁷ alludes to the wide differences of opinion concerning the correct interpretation of the Song of Songs. He states,

"There are those who say that it concerns the kingship of the Israelites, and there are those who say it concerns the days of the Messiah, and there are those who say the period of the dispersion and the Messiah, and some say that 'my beloved' refers to the Messiah and the bride is the Torah, but this is a sin and a great error and the beginning of apostasy. However, the truth is that 'my

beloved' refers to the Holy One, Blessed be He. . . and Solomon recalled in this book [the events of the period] from the exodus from Egypt until after the days of the Messiah. . . "18

Although Saadia appears, from what has been said so far, to be in accord with the Targumic treatment, the similarity is mainly in the historical-allegorical approach to the text. There are great divergences of interpretation of specific verses and sections of the Song of Songs.

Rashi shares the allegorical view of the Song of Songs, but does not commit himself to a sequential historical interpretation. Rather, he states,

"My opinion is that Solomon foresaw, by the aid of the Holy Spirit, that Israel would be carried into sundry captivities, and undergo sundry dissolutions; that they would lament in their captivity over their former glory, and recall the former love, which God manifested for them above all other nations; that they would say, 'I will go and return to my first husband, for then was it better with me than now' (Hos. ii. 9); that they would acknowledge His kindness and their own rebellion and the good things which He promised to give them in the latter days. . .

This book was written by inspiration, and represents a wife forsaken by her husband, and shut up, longing after him, recalling to her mind her love in youth to her beloved, and confessing her guilt; her beloved sympathising with her affection, and remembering the kindness of her youth, the charms of her beauty, and her good works, which has tied him to her with an everlasting love.

The design of this book is to show to Israel that God has not afflicted her willingly; that though He did send her away, He has not cast her off; that she is still His wife, and He her husband, and that He will again be united to her." 19

Ibn Ezra's Commentary on the Song of Songs

Given the wide range of Jewish interpretations that pre-dated him, Ibn Ezra was free to do virtually anything except deny that the book was to be understood allegorically. Graetz, quoted with approval by H. J. Mathews in the forward to his translation of the manuscript recension of the commentary in 1874, came close to charging Ibn Ezra with having done exactly that. He wrote,

"Ibn Ezra was fully conscious that the Canticles in their simple literal meaning contain a love-story, but he had not the independence and not sufficient boldness to follow up this knowledge, and, consequently, in the exposition of this book as of other books of Holy Scripture, especially the Pentateuch, he has employed all sorts of devices as a blind, so as not to be charged with heresy as being a rationalist. explained the Canticles in a simple sense as a love-song, at the same time applying them in an allegorical sense to the synagogue. But he was only serious with the First Exposition (called by him הפעם השנית, because the First puts together the grammatical and lexicographical matter), in which he conceived the Canticles as a song of the love that existed between a young girl and a shepherd. As Ibn Ezra possessed a fine exegetical tact, his 'Second' Exposition contains much that is right, and had it been made use of by the later commentators, it might have led to the just interpretation of the Canticles. truth it is his own fault that the sober side of his commentary was overlooked; he has played at hide and seek."20

This judgment seems too harsh. First, it suggests that the Song of Songs has no legitimate meaning other than as a love poem of purely secular intent. This is a judgment from which even modern commentators and bible scholars have

held back, notwithstanding their recognition that the book has a plain secular and sensuous meaning. Pope, for example, shares the opinion of Sanders and M. Delcor that the Song of Songs is a poem of "deliberate ambiguity. . . both erotic and pious." ²¹

Moreover, it assumes that Ibn Ezra was more than a mere precursor of modern biblical criticism, but had in fact seen "the truth," though he was afraid to reveal it. is little support for this view to be found in Ibn Ezra's commentary on the Song of Songs. Clearly his primary concerns include a grammatical and philological investigation, as well as establishing the p'shat, but the allegorical interpretation is presented artfully and not unpersuasively. It is clearly not an interpretation in which Ibn Ezra has sought to outdo his predecessors in imagination, though it is an imaginative work with some original elements. However, it contains virtually nothing on which we could base the judgment that his allegorical treatment is insincere. Ibn Ezra does reveal a marked rationalizing tendency, even in the allegory. For instance, unlike the talmud and midrash which assert that every "Solomon" mentioned in the Song of Songs refers to God, i.e., "to Him whose is the peace," except 8:12, which refers to King Solomon himself, 22 Ibn Ezra states that every "Solomon" in the Song of Songs refers to King Solomon himself except 8:12, which refers to the Messiah. One could interpret this as a subtle protest against allegorical interpretation, but this would be untenable in light of Ibn Ezra's

vigorous condemnation of unnamed "perverse and obstinate" persons who denied the prophetic character of the book. 23

Ibn Ezra does refer to "my sod" in his poetical introduction to the commentary. Graetz may have been referring to comments of this kind, suggesting that Ibn Ezra had a secret, that is, an understanding of the text he cannot share with the reader. Friedlander 24 took vigorous exception to such an understanding of Ibn Ezra's more cryptic comments, claiming that such a view is based on insufficient evidence and is contrary to Ibn Ezra's stated views. In my view, Ibn Ezra's use of the word sod in the introduction is poetical, for the purpose of rhyming, and is to be understood more in the sense of "intent" than "secret."

Introduction to the Commentary

Strictly speaking, the printed recension of the commentary 25 has more than one introduction. There is, first, a general introduction which concludes with a poetic summation. This general introduction makes a number of claims about the Song of Songs. There is a quasi-etymological treatment of the superscription, "the Song of Songs which is Solomon's" (it is his best and most beautiful song), followed by a description of the deep inner meaning of the song, the historical-allegorical interpretation. Ibn Ezra analogizes the historical-allegorical treatment to a similar understanding of the poetic song Ha'azinu, (Deut. 32:1ff) a

questionable analogy since the latter song explicitly refers to historical events and God's actions vis-a-vis Israel and Israel's vis-a-vis God, whereas the Song of Songs has no apparent historical meaning or connection on the surface.

Nevertheless, Ibn Ezra draws on other biblical sources to demonstrate the legitimacy of the symbolic interpretation of (apparently) secular images to portray the relationship of God and Israel. Again, however, in those cases the symbolic intention is readily apparent, whereas in the Song of Songs it is not. Ibn Ezra then takes the bull by the horns, denying that the secular, sensual imagery is anything but allegorical. He asserts the spiritual grandeur and sacredness of the book and alludes to the talmudic discussion in which the dispute over the Song of Songs is resolved in favor of the book's sacredness, its inclusion in the canon and the lack of any proper secular interpretation. ²⁶

The concluding poem summarizes Ibn Ezra's exegetical intent and methodology, indicating that he will explain the book three times. First, he will explain difficult terminology, in which the Song of Songs abounds. The second time he will explain the p'shat, the apparent plain (secular) meaning of the song. The third time he will engage in midrashic exegesis.

This general introduction would be sufficient, in and of itself, to serve as the preface to the work. Indeed,

the short poetic summary alone serves as the general introduction to the manuscript recension, and the prose general introduction to the printed recension bears significant resemblance to a prose statement appearing at the beginning of the "Second Exposition" in the manuscript recension.

The printed recension, however, includes three additional introductory paragraphs, one for each of the three interpretations. The first of these bears the hallmarks of having itself been the general introduction to a commentary on the Song of Songs by Ibn Ezra. Though it purports to be an introduction to the first interpretation, it begins by summarizing various philosophic interpretations of the Song of Songs which Ibn Ezra disputes, as indicated above. 27 Thereupon it asserts the correctness of the traditional rabbinic understanding and interpretation of the book as relating to the Congregation of Israel as God's lover and God as her beloved. This is repetitive of a substantially identical remark in the general introduction. The "introduction to the first interpretation" concludes with a description of the three methods by which Ibn Ezra will interpret the song: the allegorical, the plain meaning and the explanation of difficult terminology. He adds that every reference to Solomon in the song is to King Solomon, the historical person, except for the reference at 8:12.

The tone of the "introduction to the first interpretation" is distinctly polemical. Ibn Ezra attacks unnamed philosophers who have given the song an interpretation wholly

out of keeping with its apparent meaning or its traditional interpretation. It is unclear to whom Ibn Ezra was referring in his criticism of philosophical interpretations. One possibility is Solomon Ibn Gabirol, a Jewish Neo-Platonist who saw the universe as a process or series of cosmic emanations with God on one extreme and the corporeal world, including man, on the other. It is unknown whether Gabirol wrote any biblical commentaries, as none are extant, but the possibility cannot be excluded in light of the biblical exeges that appears in Gabirol's ethical work, $Tikkun\ Middot\ ha-Nefesh$, and the fact that Ibn Ezra was aware of him. 28

In the thirteenth century, Joseph Ibn Caspi interpreted the Song of Songs as representing "the union between the active intellect and the receptive material intellect." The same view was held by Moses Ibn Tibbon, a contemporary of Caspi, and later by Immanuel b. Solomon, a rabbi and community leader in fourteenth century Rome, and by Ralbag, Levi B. Gershon. All of these wrote after Ibn Ezra, but they may have had predecessors whose works have been lost.

Ibn Ezra could not have been referring to Maimonides, whose *Guide of the Perplexed* (iii.51) is explicitly referred to by Caspi as the source of his theory, nor to the commentary of Ibn Aknin, which were not written until after Ibn Ezra's death. In the Guide, a state of being in which the soul is freed from bodily preoccupations in order to direct one's intellect to God is illustrated with S.o.S. 5:2, which Maimonides describes as among "the poetical parables that have been invented for these notions."

A second group with which Ibn Ezra takes issue is those who explain the Song of Songs "על המתכונת". The meaning of this phrase is entirely uncertain. Ginsburg translates it as "explain it literally," which would place Ibn Ezra in opposition to unnamed secularists. 31 He cites, at a different point, an anonymous manuscript which he ascribes to a "French Jew in at least the twelfth or thirteen century," that interprets the Song of Songs

"'as celebrating the virtuous love contracted between a humble shepherd and a shepherdess;' and likewise regards Solomon as 'a distinct person,' whom the shepherdess adduces in illustration of her deep and sincere attachment to her beloved, affirming that if this great king were to offer her all the splendour and luxury of his court to transfer her affections, she would spurn all, and remain faithful to her humble shepherd."32

Since Ibn Ezra is claimed to have written the recension of the commentary with which this thesis deals in France, ³³ he could conceivably be taking issue with this or a similar commentary.

At least one supercommentary³⁴ has identified the term המתכונת with a mystical interpretation of the song, and the matter must be regarded as entirely uncertain pending the discovery of manuscripts that might shed light on the subject.

Following the "introduction to the first interpretation" the printed recension has a very brief introduction to the second interpretation. It does little more than state that the apparent profane imagery is to be understood

allegorically, not as an actual historical event or relationship, and state the plot: a pre-pubescent girl sees a shepherd and they fall in love. The former statement parallels a comment on the second interpretation in the general introduction.

The third interpretation's introduction is longer than the introductions to the first and second interpretations. It begins with praise of rabbinic midrashim on the Song of Songs, in anticipation of Ibn Ezra's apologetic justification of his own midrash, the allegorical third interpretation. He states that just as he has seen the great ones and the pillars of the earth expound the Song of Songs midrashically, they having "added and diminished," he did likewise. This is a rather suggestive comment, calling to mind for us, as it surely did for Ibn Ezra, the statement found twice in Deuteronomy (4:2, 13:1) "you shall not add thereto, nor diminish from it." While these injunctions, strictly speaking, apply only to the commandments of God, we would probably not err to see in Ibn Ezra's comment implicit criticism of at least the more extreme among rabbinic midrashic interpretations. 35

Ibn Ezra then repeats a comment made in the introduction to the first interpretation, that every reference to "Solomon" in the third interpretation refers to King Solomon himself, adding that the only exception, 8:2, refers to the Messiah. Ibn Ezra justifies this interpretation by stating that the Messiah is called "Solomon" because he is

his "son," i.e., his descendant, which usage he supports with biblical prooftexts. These are less than fully persuasive in that the Messiah is nowhere mentioned explicitly in the Song of Songs, nor is there reference to any son of Solomon in the song. Incidentally to that discussion, Ibn Ezra asserts that Psalm 90 was actually written by Moses, as opposed to Saadia's view that David wrote it, but that the "sons of Moses," that is, the Levites, sang it.

Polemical elements again come to the fore as Ibn Ezra discusses the correct understanding of the term "the daughters of Jerusalem." As he does frequently throughout the commentary, particularly in the first interpretation, Ibn Ezra sets out the (erroneous) view of others, whom he refers to anonymously, and then the correct view, his own. In contrast to the opinions of those who interpret the term as a reference to the angels or to the nations of the world, Ibn Ezra asserts that they are the thoughts of the female speaker who is, as it were, talking to herself, and her own thoughts respond. On the allegorical level, presumably, the daughters of Jerusalem are the thoughts or the conscience of the Congregation of Israel, although Ibn Ezra does not say so explicitly here. Before concluding with a poetic prayer for divine assistance, Ibn Ezra argues that attributing prophetic pronouncements to King Solomon, as one necessarily does by a historical-allegorical treatment extending to the messianic period, is justified in light

of explicit biblical evidence that Solomon was favored with divine revelation.

In my view, we have at least two and possibly three introductions combined in this work. The first is the general introduction which is sufficient, as indicated above, to so serve. The second is the introduction to the first interpretation, itself also adequate as a general introduction and much too broad in scope, indeed not even appropriate, to serve as an introduction to the first interpretation alone. The "third" introduction, a partial one, would be composed of the introductions to the second and third interpretations. (It should be noted that the introduction to the third interpretation has a number of elements in common with the prose statement that begins the third interpretation in the manuscript recension, though there are important differences.)

In my opinion, the printed recension of Ibn Ezra's commentary on the Song of Songs was originally introduced by what is now the introduction to the first interpretation. At a later point, that introduction was reclassified as the introduction to the first interpretation. The introduction to the second interpretation, and that part of the introduction to the third interpretation which I have, in the Hebrew text, set off as the first and third paragraphs were then added, as the introductions to the second and third interpretations. At a later point, someone other than Ibn Ezra added what is now the general introduction and

the second paragraph of the introduction to the third interpretation, drawing on various introductory materials from the manuscript recension.

The First Interpretation:

Ibn Ezra's first interpretation of the Song of Songs is a most distinctive work. It faces the imposing difficulty of explicating the numerous hapaxlegomena and rare words that appear in the work and that present a hurdle to any reader. In addition, numerous syntactical and grammatical difficulties require solution.

In general, Ibn Ezra draws on five sources for clarification in the first interpretation. First and foremost, he refers to other biblical passages in which the same word or a word with the same root appears. Such references are particularly helpful when the word appears in a verse exhibiting biblical parallelism, by which its meaning may be ascertained. The Ezra cites 121 biblical prooftexts, excluding other verses from the Song of Songs, in the first interpretation alone. 37

A second source relied upon by Ibn Ezra is Arabic. 38 His justification for doing so is the great similarity between Arabic and Hebrew, as he explains in the afterword to the first interpretation.

A third source of exegetical assistance is biblical Aramaic and the targumic translations of the biblical

books.³⁹ Just as in the case of Arabic, Aramaic and Hebrew have many similarities and Ibn Ezra is well aware of the presence of many Aramaic roots and loan words in the Bible, and not merely those found in the Aramaic sections of the Bible themselves.

Fourth, when he feels it necessary, Ibn Ezra refers to rabbinic usage, 40 aware that not every word in the Hebrew language that was extant at the time the Bible was written was found in the Bible itself. Although there is no assurance that the usage and meaning of a term were the same in the rabbinic writings as in the Bible, and contrary instances are numerous, such reference is reasonable and sound, and there is rarely a helpful alternative.

Finally, Ibn Ezra refers to the views of others, sometimes to serve as the basis for disagreement, ⁴¹ other times to offer a tentative explanation to which he is not prepared to commit himself. ⁴² The only commentator referred to by name in the first interpretation (or in the commentary as a whole) is Saadia. He refers to Saadia by name or as "the Gaon" once in the first interpretation and once in the second. The first reference to Saadia is in connection with verse 1:2 and the word דוריך, which Saadia understands as the saliva beneath the tongue. Ibn Ezra even supplies the prooftext upon which Saadia based the interpretation and later proposes it as an alternative. ⁴³ Interestingly, this interpretation does not appear in the

commentary on the Song of Songs attributed to Saadia which is extant. 44

In his references to other commentators, Ibn Ezra generally follows the approach he expressed in a comment appearing before one of his commentaries on the Pentateuch, "I shall not mention those who made mistakes in their works, but name those whose opinion I consider to be correct." 45

Ibn Ezra refers to anonymous commentators thirtynine times in the first interpretation, usually by the term
"some say" or "others say," but also, on occasion, by such
terms as "commentators," or "this interpreter." The latter
individual comes in for the sharpest ridicule in the entire
commentary. Apparently unaware that fine oils have a
pleasing fragrance, "this interpreter" suggested reading
"your breath" (literally, your "nose") in place of "your
oils" in verse 1:3. Ibn Ezra comments, "Some explain that
it means 'your breath,' but it seems likely to me that this
interpreter never annointed with oil in his life and thought
that it (the text, "your oils") was olive oil!" Beyond
this sarcastic rebuke, Ibn Ezra generally contents himself
with the statement that another view seems more persuasive 47
or that the anonymous commentators are "way off." 48

Ibn Ezra is constantly aware of problems of apparent gender disagreement, ⁴⁹ and the need to identify the *shorashim* of various verbs. ⁵⁰ He identifies the *binyanim*, ⁵¹ verbal ⁵² and nominal ⁵³ patterns, as well as

such phenonmena as doubling of the root for diminution, ⁵⁴ biblical parallelism, ⁵⁵ elliptical expression, ⁵⁶ the construct state, ⁵⁷ the quiescing of certain letters, ⁵⁸ and the interchange or lack of interchange of others. ⁵⁹ He also notes that certain letters are affixed, ⁶⁰ or not, ⁶¹ he comments on the "tense" of verbs, ⁶² and clarifies meanings dependent on how a word is pointed. ⁶³ He regularly identifies hapoxlegomena, ⁶⁴ either explicitly or by resorting to non-biblical usage. Distinctions between nominal and adjectival usage are pointed out. ⁶⁵ An important concern is the correct alignment of subject and predicate ⁶⁶ as an essential key to understanding difficult syntax. He also notes the rare biblical usage of a prefixed *shin* in place of asher. ⁶⁷

In addition to revealing Ibn Ezra's familiarity with other biblical exegesis, rabbinic sources, the bible, targumim, cognate languages and the masoretic tradition, the first interpretation reveals Ibn Ezra's breadth of knowledge of fauna and flora, geography, customs, physiology, jewelry and architecture. He was a widely travelled, cosmopolitan man, notwithstanding his rather meager means, and his commentary was greatly enriched by his life experiences.

The first interpretation was the first systematic attempt by a rabbinic commentator to account for linguistic,

etymological, syntactical and grammatical difficulties in the text. Though earlier and later biblical exegetes engaged in similar efforts to some degree, their efforts were often sporadic and they generally intermingled such discussions with other types of textual analysis and treatment and diluted their efforts by a lack of focus.

Naturally, every commentator who followed Ibn Ezra and every reader of the Song of Songs is indebted to him for his trail-blazing efforts.

The Second Interpretation:

Whether or not Ibn Ezra was truly serious about the allegorical third interpretation, his second interpretation, which seeks to clarify the p'shat, the plain meaning of the text, represents a significant accomplishment. Ginsburg wrote of this interpretation:

"It has generally been overlooked that Ibn Ezra distinctly states in the second gloss, in which he professes to give the literal meaning of the narrative, that the lovers are a shepherd and a shepherdess, and that the king is a separate and distinct person from the beloved shepherd . . . This is an important step to the right understanding of the Book." 68

Pope takes issue with the assessment, writing,

"Actually Ibn Ezra was not so explicit on this point as Ginsburg alleged. At the beginning of 1:2 he identifies the lover as a shepherd, but said nothing about Solomon: 'A damsel outside the

city in the vineyards sees a shepherd passing by and falls in love with him, and longs for him in her heart and says, "O that he would kiss me many times."' Solomon is several times mentioned in the second exposition, .
. In 3:7 the implication is that Solomon is an outsider distinct from the (shepherd) lover who speaks, but this is not explicitly stated."69

Pope appears to have overlooked Ibn Ezra's comment to 8:12.

"... She continues mocking, saying, 'You Solomon take the thousand and let the keepers renting [the vine-yard] profit two hundred. But I do not desire wealth, money or profit; rather let my vineyard be before me because I united with my beloved in it and this is greater joy to me than all wealth." (Emphasis added)

In this verse the young girl speaks to Solomon in the second person, either in his presence or as if she were, and speaks of her beloved in the third person. Ginsburg's assessment is clearly the correct one.

In Ibn Ezra's view, the Song of Songs has a number of sections and sub-sections, but is a coherent whole. As indicated in the brief introduction to the second interpretation, the narrative is the story of a young girl and a shepherd who experience "love at first sight." Although the song is for the most part a dialogue between the girl and the shepherd, other speakers take part, generally through the recounting of their words by the young girl.

At the beginning, the young girl speaks to herself.

Then, as if the shepherd perceives her thoughts, he is

addressed directly. Other young girls, rivals for the shepherd's attentions, speak in 1:4, and the young girl addresses them directly in 1:5-6. She turns again to the shepherd in 1:7 and they converse, praising each other until 2:7. In that verse, in which the "daughters of Jerusalem" are addressed in the text, Ibn Ezra treats the statement to the daughters of Jerusalem as one in which the girl tells the shepherd the words with which she intends to adjure those "daughters" and the reason those particular words are chosen. At that point, Ibn Ezra declares, the first section of the song is completed, and the girl goes home.

Thereafter, the shepherd comes after the girl, and section two of the song begins with verse 2:8 as the girl hears the "voice" of the shepherd's hurrying feet. The remainder of chapter two is another dialogue between the girl and the shepherd, except for 2:15 in which the girl addresses her male attendants or servants, telling them to guard the vineyard in which she seeks to join with her shepherd lover. As the chapter ends she tells her lover that the time is inopportune for a rendezvous and he goes on his way for the time being.

The third section of the song begins with a dream.

According to Ibn Ezra, verses 3:1-5 are the dream of the young girl in which she visualizes the pursuit of her beloved at night, her finding him and her bringing him to her mother's

Her words to the daughters of Jerusalem are also spoken in the dream. When the girl wakes up, she seeks and finds her beloved, but when first he sees her coming he does not recognize her and begins with the words of 3:6, "Who is she that comes up from the desert?" Though he recognizes her great beauty, and speaks the remainder of chapter three to himself in amazement that this young woman is alone, the shepherd does not truly "see," that is, recognize her until she comes close, at which time he speaks to her directly, "Ah you are fair, my darling. . . " in verse Ibn Ezra does not comment on the "maidens of Zion," who appear to be addressed directly in verse 3:11. shepherd continues praising the girl through verse 4:15. speaks in 4:16, telling him to go to his own garden until the time is right. He replies in 5:1, and apparently goes on his way, though Ibn Ezra does not say so explicitly.

In commenting on 5:2, "I was asleep. . .," Ibn Ezra indicates that, unlike the first time, 3:1-5, in which the girl sought the shepherd in a dream, now he comes to her in her garden. The remainder of the section is, says Ibn Ezra, "self-explanatory." This sequence of events then, beginning with 5:2 is to be understood as a narrative of actual events. The young girl undresses and her lover comes. She delays in answering the door, and when she opens it, her beloved has gone, and she goes out in search of him. As in the previous dream sequence, she finds watchmen. Then she meets and addresses "daughters of Jerusalem" who ask her

about her beloved, whom she describes to them in verses 5:10-16. They ask her in 6:1 where her lover has gone. She replies and professes their exclusive mutual love in 6:2-3.

When her lover, whom she has been seeking, sees her, he praises her beauty, beginning at 6:4. He continues through 6:9, whereupon the girl recounts the words of those who saw her in search of him. Her recounting of that conversation continues through 7:2, at least. Although there is apparently a corrupted text at 7:3 of Ibn Ezra's commentary, verses 7:2-10 are apparently to be understood as the comments and compliments of every onlooker, which the girl is recounting to the shepherd.

In verse 7:11 she recounts her final comment to the onlookers, "I said to them. . . I am my beloved's alone, not yours, O you who long [for me]", and at 7:12 one of the lovers tells the other, "Come my beloved, let us go into the open. . .".

Ibn Ezra does not indicate who is speaking in verses 7:12-14.

The pointing of 77 at the end of verses 7:13-14 of the biblical text indicates a male speaker, but Ibn Ezra is non-committal. The young girl speaks again in 8:1-8. In 8:8-9 her mother's sons speak, either directly or through the girl's recounting their words, as the reference to her in the third person in the comment on 8:10 seems to suggest. Her lover does not speak again until 8:13-14. The girl resumes speaking in verse 8:10-12. There appears to be an interjection in the comment on 8:11. An editorial comment is made concerning the size of her breasts, which are said to be small, rather

than large, as might be wrongly assumed from the image of towers on a wall. This comment seems out of place since it interrupts the smooth flow of the commentary, and is probably a later emendation.

The Third Interpretation:

Ibn Ezra's third interpretation of the Song of Songs, as indicated previously, 70 is a historical-allegorical one. Like its predecessors, the Targum, and Saadia's commentary, both of which drew on the rich midrashic heritage, Ibn Ezra's interpretation ends with the messianic era and sees in the events and descriptions of the Song of Songs a reference to historical persons and events. Unlike the other sources, Ibn Ezra sees the beginning of the Song of Songs as suggesting (his namesake) Abraham rather than Moses.

Thus, the song begins with kisses, symbolic of the Torah and mitzvoth, and with Abraham's putative knowledge and observance of them. While this interpretation and starting point, in reality, have nothing more to recommend them over any other historical-allegorical treatment, they do have the virtue of covering the whole of Jewish history from the very first Jew to the end of days. The appealing symmetry to this treatment compensates for its relative lack of persuasiveness.

The major difficulty with Ibn Ezra's allegorical point of departure is the abruptness of transition that

follows. Ibn Ezra interprets verses 1:2-4 as involving Abraham's faithfulness to God and the mitzvoth, his love and service of God, his bringing converts to Judaism, and finally, his leaving his homeland of Canaan. Following speculation that God let Abraham in on profound secrets, Ibn Ezra states that 1:5 deals with the Egyptian captivity.

Putting aside the modern skeptic's reluctance to admit the existence of any intentional allegorical level to the song on the part of its author, a dilemma exists. If the song begins with reference to Abraham, why is there no reference to Sarah, the rest of Abraham's ten trials, Isaac, Rebecca, Jacob, Leah, Rachel, Joseph and his siblings, and so on? One is left with the conclusion that Ibn Ezra desired to cover the larger historical period, but was unable, or did not see the need, to find parallels between the Song of Songs and the intervening historical events. The absence of continuity is among the third interpretation's weaknesses.

The Egyptian captivity and the suffering of the people there, their idolatry and repentance are found in verses 1:5-7. The song takes on the form of a conversation between the people, occasionally in the plural and occasionally in the singular, as "the Congregation of Israel" and others, normally the Shekhinah, but in chapter one, at 1:7-12, the dialogue is with the prophet who professed to them in Egypt, i.e., Aaron, who tells them to get back on the right track by emulating the example of the patriarchs.

Ibn Ezra sees a transition to the Shekhinah with verse 1:14, a "bundle of myrrh." There ensues a conversation between the Congregation of Israel and the Shekhinah. The Shekhinah promises to protect Israel and Israel promises to obey the mitzvoth, with intimations seen by Ibn Ezra of wine libations, singers, prophecy, sacrifices and religious rituals upon eventual entry into the land of Israel. The Shekhinah's adjuration at 2:7 to the daughters of Jerusalem not to awaken her too soon, is understood by Ibn Ezra to allude to the supposed premature attempt of the Ephraimites to escape from Egypt before the divinely ordained end to the Egyptian captivity. Likewise, the Shekhinah indicates, the Israelites remaining in Egypt will be destroyed if they are not patient.

Verse 2:8 is understood as a reference to God's appearing to Moses in the thornbush at Mt. Sinai. The following verses suggest the exodus from Egypt and the receipt of the ten commandments at Sinai. The golden calf episode and the slaying of those responsible follow in verses 2:15-16. The Shekhinah ascends from Israel's midst and, as chapter two closes, Moses pitches his tent outside the Israelite camp.

At 3:1, the Congregation of Israel longs for the Shekhinah as a woman lying ill in her bed in darkness.

Moses and Aaron are sought, and Moses prays on Israel's behalf. Although the people are promised that the divine presence will once again be with them when they enter the land of Israel, they are again warned against premature

action. This time the warning is against an attempt to enter the land of Canaan. When the people refused to attempt to capture the land after the spies returned, God swore that no adult then alive, other than Joshua and Caleb, would enter. The insistence of the people upon entering then and there and the disastrous results are seen as alluded to in 3:5.

The approaching of the land by the people in the desert is seen by Ibn Ezra in 3:6-7. Once again a rather abrupt transition takes place, as Solomon's building of the temple in Jerusalem, is found in 3:9. The conquest, Joshua, the period of the Judges, Samuel, Saul, even David, are skipped without a reference. This is another example of the lack of continuity that characterizes Ibn Ezra's third interpretation.

The temple and the royal and religious hierarchy are seen as the subjects of 3:9-4:4. References to the two torahs, oral and written, follow, along with the return of the divine presence to Mt. Moriah, the site of the temple, and the promise that it will remain there as long as Israel is faithful to God and observes His commandments. Verse 4:7 gives rise to the remarkable assertion by Ibn Ezra that during Solomon's time all Israelites were righteous.

A slight problem of anachronism arises at verse

4:8, "with me from Lebanon," which Ibn Ezra describes as

suggesting those who came from across the Jordan and from

the land of the uncircumcized for the three pilgrim festivals.

The latter reference, and the reference to the uncircumcized

as "lions" and "leopards" could only mean that Jews were living

in places to which they had been exiled, to which there has been no reference by this point in Ibn Ezra's midrashic exegesis.

Verses 4:9-15 are said to relate to the tribe of Judah and its kings, "most of whom were righteous," Elijah, various fulfillers of vows, officers, chaste virgins, the twelve tribes, and women who observed the halakhah of ritual bathing.

Although no specific reason for estrangement is mentioned by Ibn Ezra, the Shekhinah is said to have ascended to heaven (4:16) and rejected the sacrifices. Ibn Ezra reads a condemnation of sacrifices and of the assumption that God needs or benefits from them into verses 4:16-5:1. The Babylonian exile follows immediately, suggesting that Ibn Ezra saw ritual and sacrifices unaccompanied by morally and socially responsible behavior as the cause of that exile.

Another intense experience of longing for the Shekhinah by the Congregation of Israel ensues immediately. The voice of the beloved, 5:2, refers to Cyrus who allowed the Israelites to return and rebuild the temple in Jerusalem. Ibn Ezra seizes a brief opportunity to denounce anthropomorphic ideas, such as the belief that God actually inhabits a house. Israel, however, is lazy about the job of return and rebuilding. Thus, the divine presence does not go with Israel, and Israel recalls its former relationship with the divine presence with longing and regret.

Another difficult transition occurs at 5:7 where the "watchmen" are understood by Ibn Ezra as the kings of Greece. The period of forced prohibition of observance of the mitzvoth is seen in the same verse.

The description of the physical features of the beloved in verses 5:10-15 is taken by Ibn Ezra to refer to God, but he takes great pains to avoid anthropomorphism.

Taking his cue from the midrash, Ibn Ezra splits the phrase "clear-skinned and ruddy," applying the former term to the way God's deeds appear to the pure, and the latter to the appearance of those deeds to the wicked. "His head" refers to the throne of glory, his dark hair to the darkness which surrounds His being. His "eyes" suggest omniscience and omnipresent watchfulness; His lips are His angelic spokesmen. His cheeks are the angels of the Presence; His innards are the constellations, while His thighs are "the body from which the world was created." 71

The remainder of the physical description in chapter five is interpreted to refer to the earth and God's deeds in it, each of which is more amazing than the one before and which will endure forever.

It can be seen that Ibn Ezra's desire to avoid anthropomorphism is strong. He makes no specific reference to the complex cosmogonic and astrological theories he propounds in various other works, although there are subtle allusions. This may reflect Ibn Ezra's awareness of the merkabah mystics' use of this text in their fanciful theories

and he may have been consciously, if implicitly, trying to rebut them and their abuse of the text.

In chapter six the Congregation of Israel again longs for the divine presence, and a reference to the restoration of Jewish sovereignty in the Second Temple period is seen in 6:3ff. In a brief excursus at 6:8, which refers to "sixty queens and eighty concubines," Ibn Ezra alludes to an explanation by other commentators deriving from the midrash concerning the number of Noah's and Abraham's direct descendants. This interrupts the flow of the third interpretation and may be a later emendation.

Verse 6:10 is understood to be a reference to Mattatiah the Hasmonean. In commenting on 6:11 Ibn Ezra suggests that Israel is unfaithful to God when things go well, and only produces righteous people when chastisement is administered by God. He attributes the disastrous events leading to the final loss of national sovereignty and the final dispersion to the needless hatred and internecine violence of the later Hasmonean period.

Chapter seven begins the prophecy of a return to Israel following the "turning of the captivity." All will return (unlike the aftermath of the Babylonian exile), the Sanhedrins will be reestablished, the Torah will reign supreme and the King, Messiah, will arrive. Everyone will prophesy. The high priest will again offer sacrifices in the restored Temple and all Israelites will be righteous. The reconciliation of God and His people will be complete.

This prophecy will be fulfilled, however, only when and if Israel merits it through righteousness and devotion.

Chapter eight continues in the same vein. Some of the earlier imagery and its symbolic interpretation is repeated. When the Israelites return from the "deserts" of the peoples they will tell the messiah, Israel's lover, that their prayers freed him, 8:5. Another dialogue between the Congregation of Israel and the Shekhinah begins at 8:6. The indestructability of Israel's faith, the full return of all twelve tribes and the undoing of the damage caused by Solomon when he turned part of the people over to the kings of Israel are forecast. The third interpretation ends with the Congregation of Israel urging the Shekhinah to depart from the angels and dwell once again among God's people in Zion, this time forever.

Several additional elements of the third interpretation should be noted. In his comment on 6:2, Ibn Ezra states that God dwells with the angels who are righteous. Although nothing explicit is said about the idea in the commentary, Ibn Ezra believed that a righteous person, who obtains the greatest possible knowledge of God, is rewarded by being brought into God's presence as if he were an angel. Friedlander summarizes Ibn Ezra's viewpoint as follows:

"The greatest happiness of the soul is said to consist in the highest and most perfect knowledge of God. The soul descends from heaven as a tabula rasa, a blank, which is to be filled up with the knowledge gathered here on earth

during a sojourn in the body. On the attainment of this object the soul's future happiness depends; in case of success, the soul is received into the chorus of angels which surround the throne of the Almighty and delight in the splendour of His everlasting glory."73

Finally, although little is known of Ibn Ezra's life, enough is known to observe that it was a difficult one. He is known to have been relatively poor, and to have travelled from place to place. He is reputed to have been a captive and to have suffered greatly, 74 and his son's apostasy from Judaism is rumored. 75 The intensity of his longing for the events he saw prophesied in the Song of Songs is clearly visible in his commentary.

It may be that his impatience with God for His silence in the face of Jewish suffering can be seen there too. In referring to "his eyes," at 5:12, Ibn Ezra cites a portion of Proverbs 15:3, "the Lord's eyes are everywhere." The unquoted part of the verse continues, "keeping watch upon the evil and the good." The continuation of 5:12 describes the lover's eyes as "bathed in milk." Ibn Ezra remarks, "As in, 'You whose eyes, are too pure to look upon evil.'" Hab. 1:13 continues, "who cannot look upon wrongdoing, why do You look upon treachery and remain silent when the wicked swallows up the man more righteous than he?" Habakkuk 1:13 and Proverbs 15:3 are in apparent conflict. Could it be Ibn Ezra's intention to subtly call this conflict to mind?

Although Ezra's third interpretation may not represent the contribution to a better scientific understanding of the Song of Songs that his first and second interpretations do, it is an entertaining, stimulating work, which can hold its own against other similar efforts.

The Problem of the Relative Dating of the Two Recensions of Ibn Ezra's Commentary on the Song of Songs

Ibn Ezra is said to have written commentaries on all the books of the Bible, though no manuscript has yet been discovered of the commentaries on the former Prophets, Chronicles, Jeremiah, Ezekiel, Proverbs, Ezra or Nehemiah. 76 Certain of the commentaries which had been attributed to him were found to have been the work of others. For instance, the commentary on Proverbs in Mik'raoth Gedoloth, attributed to Ibn Ezra, was written by Moses Kimchi. 77 Of those commentaries that are extant more than one recension of most of them exists. 78

The relative dating and the identification of the location of writing of the various commentaries has remained a problem. A few manuscripts are dated and dedicated to identifiable persons. Occasionally the location of writing is indicated. For undated, unidentified texts, the attempt is normally made to date and place them relative to manuscripts whose provenance is known. Thus, for example, Mathews said of the commentaries of Ibn Ezra on the Song of Songs,

". . . I have no certain information to offer, but I think we may form a conclusion which admits of no reasonable doubt. We know on Ibn Ezra's own authority that the commentary on Ecclesiastes was finished at Rome in the year 4900 (A.D. 1140). It is probable, as Gratz has remarked, that the four other books of the Megilloth were commented on at the same time. This probability receives support from the edition now published. We find from the prefatory verses in the Paris and Berlin MSS. that this commentary was dedicated to a pupil named Benjamin. This is, no doubt, his pupil Benjamin ben Joab, to whom, according to a Vatican Ms. (84), he dedicated his commentary on Job, which was written at Rome, and, it can hardly be doubted, shortly after his commentary on Ecclesiastes. That this commentary was composed in Italy is likely from his explanation of שושנה (ii.I) by בלע"ז גליו, for גליו is undoubtedly the Italian giglio, and one would have expected the Spanish word. It is probable, therefore, that the printed commentary on Ecclesiastes and the present commentary on the Canticles belong to the same date, and this adds to the probability that he began his exegetical labors by commenting on the five Megilloth. The present edition, moreover, contains no reference to any previous commentary, which is the case with the commentaries on the other Megilloth, excepting that on Ruth, which must be considered to belong to a second recension, like Zedner's edition of the commentary on Esther, and the printed commentary on the Canticles."79

As Mathews indicated, identifying criteria include references to other commentaries that can give a relative date as well as internal evidence, such as the use of characteristic expressions, or the use of words understandable only in a certain place. Friedlander grouped Ibn Ezra's biblical commentaries into two groups, one written in Italy and the later group written in France. Among the criteria which he claimed characterize the second group are: more frequent references to other commentaries;

reference to the grammarian Ibn Granach as R. Marinus (vice: R. Jonah); reference to Rashi as Rav Sh'lomo (vice: Rabbenu Sh'lomo); the less frequent occurence of the terms the more; and המעתיקים, חכמינו, קדמונינו; the more frequent citation of the infrequent citation of R. Moshe haCohen; and a greater tendency to explain difficult terms in Arabic. 81

The application of these criteria to the two recensions of the commentary on the Song of Songs yields a highly equivocal result. The manuscript recension of Mathews, said by Friedlander to be Italian, 82 indeed contains no reference to other commentaries whereas the printed recension, said to be French, does refer to a Book of Daniel commentary, apparently already written. 83 On the other hand, there are two references in the printed recension which have been interpreted to refer to other commentaries which Ibn Ezra is understood to be saying he intends to write later. 84 According to Friedlander, however, these were written earlier. 85 Mathews, however, disputed such an understanding of the passages in question. 86 Neither Rashi, Ibn Granach, Yapheth nor R. Moshe haCohen is referred to by name in either recension. There are more than twice as many references to the rabbis, et al., in the printed recension, contrary to Friedlander's criterion, and only three more references to Arabic in the printed recension than in the manuscript recension.87

Concerning the specific issue of the relative dating of the two recensions, Mathews said,

". . . Apart from the internal evidence [quoted above] this conclusion [that the printed edition is later] is supported by the Oxford MS. in which this edition is followed by the printed edition connected by the following notice: 'Whereupon the commentator experienced renewed desire, and wished to establish a second interpretation (lit.: face) to supplement the first explanation, and it, too, is divided in three parts.' I shall not now enter upon the question when the second recension was issued, but one thing, I think, is certain, namely, that the two editions were issued at a considerable interval of time apart. The interpretations which Ibn Ezra gives are not unfrequently so different in the two commentaries that it would be difficult to account for the variation in opinion on any other hypothesis. . . ". 88

Friedlander apparently did not recall Mathews' statement when he wrote,

"Of this Commentary there exist two recensions, the one (A) which is printed in the Rabbinical Bibles, and another (B) published by Mr. H. J. Mathews (London, 1874). They do not essentially differ from each other, the variations as regards the Commentary itself, are in fact so insignificant, that from them alone it is impossible to infer which of the two recensions is the earlier one. But seeing that one recension (A) contains a reference to the Commentary on Daniel, which is not found in the other (B); that two quotations from this Commentary recurring in the Commentary on the Minor Prophets, agree with the text in recension A, while two quotations in the Commentary on the Pentateuch agree with the text in recension B, and lastly an Italian word introduced in recension B is omitted in recension A, there is fair ground for assuming, with some degree of certainty, that the recension B is of an earlier date, and was composed in Italy; and that the other recension was written at a later period in France, "89

The difficulty in relying on the references in one commentary to commentaries on other books is that there is

no assurance that the reference was written at the same time as the commentary in which it is found. With respect to Ibn Ezra's commentary on the Pentateuch, for example, Friedlander stated that that commentary "was revised and amplified, especially with the references to those Commentaries which had since then been finished." 90

For that reason, Dr. Shiller-Szinessy, in the Catalogue of the Hebrew Manuscripts in the University Library, Cambridge 91 argued that when Ibn Ezra stated that he intended to write a commentary one can safely assume he had not yet written it, but that when he said that he had written one we cannot be sure this statement was part of the original commentary. In reply, Mathews argued that anticipatory comments may refer to an anticipated second recension and tell us nothing about the existence or non-existence of a first recension. Mathews conceded that the statement "as I explained in my commentary on _____ " can be a later addition, but he argued,

"If at a later time Ibn Ezra added here and there an 'As I explained. . .' as a reference to a prior written Commentary, it is fair to assume that he meant no less by the expression whenever he made such a reference at the time of composition."92

Fair enough. The problem is that Mathews provided no criteria upon which one might determine when the reference was made. When one has little else to lean on, a weak reed may be made to do, but it might be wiser not to lean at all!

There are additional reasons for hesitancy to rely too heavily on "internal evidence" in the dating and placing of Ibn Ezra's commentaries. Among them is our awareness that centuries of copying have introduced errors and emendations which are now inseparable from the original work. Friedlander has stated,

". . . the author found it necessary to reissue most of his works several times; they were all eagerly copied, and probably formed an indispensable constituent of every public and private Hebrew library. The copyists, however, many of whom were ignorant persons, frequently misunderstood and corrupted the text of Ibn Ezra's writings. Ibn Ezra himself was well aware of the mischief caused by this species of mechanical labor. . . . Still we meet but rarely with copies executed under his supervision; for he was constantly wandering from place to place, abandoning to their fate the products of his mind and pen. Besides, he seems to have been but little concerned in their dissemination, being disposed in every new place to recast his ideas, and to exhibit the same substance in another form, better adapted, perhaps, to the state of the society amongst which for the time being he happened to live. "93

Moreover, Ibn Ezra wrote, "Wherever I lived, I composed some literary works, and expounded difficult themes." More than one hundred works have been attributed to him by some writers. The considerations underlying the decision to cover the same ground again varied. On one occasion Ibn Ezra wrote,

"One of my pupils requested me to compose a work, which should be a guide in the study of Hebrew. This was a hard thing to ask of me, for I had already composed a grammar in Rome, Sefer Hayyesod and Sefath Yether in Lucca, and Tsachoth in Mantua. But as I was

told that none of the persons who possessed those books would lend them to him, and as I had no book with me, I yielded to the pressure of the pupil named in the introductory lines." 96

In absence of clear and convincing evidence of this kind, scholars have resorted to internal "clues" of lesser probative value, but even evidence of the kind in the above reference can be abused. Thus, we could conclude not only that Ibn Ezra wrote the books mentioned in the places referred to, but that he also wrote them in the order mentioned. Or, we might claim that the list reflects instead the relative degree of quality in the eyes of the author. Either conclusion would be premature without additional evidence. Would that Friedlander had been correct when he claimed that, "Every page [of Ibn Ezra's commentaries] fully displays the signs of the time and the country in which he lived and studied." 97

One must also be careful not to place too much reliance upon introductory and concluding sections which could, along with occasional internal digressions, represent later emendations or interjections of Ibn Ezra's written or oral statements by students into his commentaries.

According to Friedlander, 98 such independent compositions, not originally a part of the commentary to which they were later appended, normally begin with the words, אברהם הספרדי המחבר אמר אברהם הספרדי המחבר אמר אברהם הספרדי המחבר to אמר אברהם הספרדי המחבר to the first interpretation of printed commentary to the Song of Songs begins in a very similar manner, though it is, arguably,

more integrally related to the commentary itself than a number of the digressions listed by Friedlander. Still, the difficulty in making use of such an introduction for dating purposes is illustrated by the following comment of Friedlander.

"Although the Italian preceded the French recension [of Ibn Ezra's commentary on the Song of Songs], it is by no means the first draft of the Commentary; for if this were the case, the short Introduction to the second part would have been prefixed to the Commentary, as, indeed, was done in the French recension. The author either added it subsequently, to meet the objections against the literal explanations of the book, or, what is more probable, transposed it when he dedicated to a certain Benjamin the Commentary which at that time was already written, and when he replaced that Introduction by a few lines in praise of his new patron."99

One need not enter into the merits of this analysis to recognize its highly subjective and speculative character. 100

A similar consideration arises in evaluating the apologetic explanation of references to Arabic, which follows the printed recension's first interpretation. It is tempting to conclude that the manuscript recension was, indeed, prior to the printed recension, and that the European Jewish community in which the first recension was presumably written, being unacquainted with Arabic, did not understand Ibn Ezra's frequent references to Arabic. Thus, when Ibn Ezra wrote the second, printed recension, our analysis would continue, he added the explanatory note, which note serves as evidence of the order of the two recensions and their European authorship. If, however,

we cannot be sure that the explanation was originally a part of the printed recension or even that it was added by Ibn Ezra himself, its value in the dating and placing enterprise is destroyed. Indeed, it is probable that this section was added by a student or a copyist at a later date as a paraphrase of a similar comment by Ibn Ezra in one of his grammatical works. 101

A final related problem in focusing on isolated bits of "internal evidence" to date and place Ibn Ezra's works is uncertainty that the "key" bits of evidence are an original, planned part of the work, and not scribal errors. The printed recension of Ibn Ezra's commentary on the Song of Songs has quite a few erroneous quotations of biblical passages. The existence of numerous mistakes in one of the commentaries on Exodus, "led many to conjecture that this work was not written by Ibn Ezra himself, but was compiled by some of his pupils from the writings of their master, whom they frequently misunderstood." In general, Friedlander rejected this approach, ascribing the mistakes to "carelessness" on Ibn Ezra's part.

"The restlessness of Ibn Ezra, his wanderings from place to place, and the consequent haste with which he composed his works, left their traces, especially in the inaccuracy of biblical quotations. . . True to his principle, that the Hebrew retains in memory only the sense of the words, but does not trouble himself much about the words themselves, he appears to have contented himself with remembering the meaning of a phrase which he knew more

ad sensum than verbatim. Thus it may have happened that in some quotations the expression by which the text was explained, was employed in lieu of the original words."105

In other instances, however, Friedlander concluded that the mistake could not have been Ibn Ezra's and must have been committed by "an amanuensis." Friedlander noted that there were eight misquotations of the Bible in the text of Ibn Ezra's commentary on Isaiah, though he concluded "they have very little critical value or none at all." What may we make, then, of the fact that there are more than three dozen misquotations of the Bible in the printed commentary on the Song of Songs, even if they are, for the most part, of "very little critical value or none at all?"

In the final analysis, the temptation to use inadequate evidence to evaluate issues of interest may be
irresistable, given the lack of a viable alternative beside
withholding judgment. Nevertheless, a healthy skepticism
about our opinions and the constant awareness of their
tentativeness is essential.

A Comparison of the Printed and Manuscript Recensions of Ibn Ezra's Commentary on the Song of Songs:

Notwithstanding a number of common elements, the printed and the manuscript recensions of Ibn Ezra's commentary on the Song of Songs have many important differences.

Among the most striking differences, already noted and discussed in some detail above, is the presence of lengthy introductions to the printed recension, which may have come in part from the manuscript recension, and the afterword on the references to Arabic which follows the first interpretation in the printed recension.

Interpretive differences are most subtle; in many cases there are different shades of meaning, and the presence or absence of short elaborative comments which differentiate the two works. In other cases the differences are more striking. One measure of the difference between the two works is in the use of prooftexts. The printed recension has significantly more prooftexts, 109 two hundred and thirteen, not counting references to other verses of the Song of Songs, whereas the manuscript recension has only one hundred fifty-four. Of these, the two recensions have only seventy-nine texts in common. Thus, the printed recension has some one hundred thirty-four prooftexts which differ from those quoted in the manuscript recension.

Obviously, different interpretations require different texts in support of them, but this is not the only reason for the disparity. One further factor is the lack of common ground in large sections of the recensions generally. In the first interpretation of the printed recension alone there are twenty-one verses containing one or more words or phrases which the manuscript recension does not discuss. 110

The first interpretation of the manuscript recension, in turn, utilizes seventeen verses containing words or phrases not commented upon in the printed recension. 111 pattern holds throughout the works. In the second interpretation of the printed recension, twenty-six whole or partial verses of the Song of Songs are woven into the interpretation of the p'shat which are not used in the second interpretation of the manuscript recension. 112 The second interpretation of the manuscript recension utilizes eighteen whole or partial verses that are not used in the printed recension's second interpretation. 113 Likewise, in the third interpretation of the printed recension, sixteen whole or partial verses which are not used in the manuscript recension's third interpretation 114 play a part in Ibn Ezra's allegorical midrash. The latter also employs sixteen verses containing words or phrases not employed in the former. 115 Naturally, these gaps in interpretation lead to divergences in the prooftexts employed.

In both recensions, two-thirds of the prooftexts appear in the first interpretation, nearly one-third in the third interpretation, and very few in the second interpretation.

As noted above, 116 the printed recension has a marked polemical character which is readily apparent in the introductions. While Ibn Ezra also cites and takes issue with anonymous interpretations in the manuscript recension, he does so less frequently. Thus, while Ibn Ezra cites

anonymous comments and commentators forty-four times in the printed recension, 117 he cites them only twenty-two times in the manuscript recension. 118 Rabbinic sources and literature are referred to sixteen times in the printed recension, 119 but only seven times in the manuscript recension. 120

It seems reasonable to conclude that the greater use of prooftexts in the printed recension reflects, at least in part, an attempt by Ibn Ezra to shore up his commentary against opposing viewpoints and possibly, his critics and detractors. It is tempting to speculate that the manuscript recension was the first recension and that criticism later led to the second recension, the printed one, in which Ibn Ezra argued more strenuously for his basic exegetical approach, altering some interpretations, strengthening some others, and adding more polemical argumentation.

The greater length of the printed recension, in and of itself, adds nothing to the argument that it is later. Logic does not suggest that a second commentary on the same work would necessarily be longer than the first, though it certainly could be.

However one regards the "evidence" adduced so far on the question of the relationship between the two recensions, the inquiry is incomplete without at least an attempt to deal with the literary relationship between the two works. Thus, Mathews, in the preface to his translation of the manuscript recension stated,

"I have entered only briefly into the literary questions connected with this edition, but I hope to give a fuller critical account as regards the dates and recensions of Ibn Ezra's works in my introduction to his shorter commentary on Daniel." 121

Mathews did not provide such an account. He did, however, dispute Scheller-Szinessy's evaluation of dating references in Ibn Ezra's commentary. Done could look for internal, literary evidence, beyond that adduced by Mathews and Friedlander, that might be helpful in clarifying the question of the relationship between the two recensions. Some such "evidence" emerges from the analysis that follows.

The First Interpretation:

Because there are so many differences of interpretation between the first interpretations of the two recensions, and because each comment within them is an entry unto itself, unlike the second and third interpretations, evaluation is difficult. As indicated, 123 there are many words and phrases commented upon in one of the recensions, but not the other. In other cases, there are entirely different interpretations. 124

In one case, the printed recension appears to have corrected a mistake in the manuscript recension. This is the case in regard to the comments on הישנו (1:17). The manuscript recension comments, "Like 'the beams of a man's house' in the Mishnah." The printed recension states, "From the words of our rabbis of blessed memory." The quotation

set forth in the former recension is not found in the mishnah. but appears instead in the gemara. If we could be sure that the alteration was made by Ibn Ezra when the printed recension was written, this would constitute convincing evidence of the latter work's lateness vis-a-vis the manuscript recension. There is, however, no such assurance, and the possibility of a later emendation by someone other than Ibn Ezra between the time the printed recension was written and its later (by some three and a half centuries) printing cannot be excluded. In addition, the word "mishnah" can be used, and was at times used to denote the oral law generally, 125 including the gemara, rather than the document identified by that term today. Rashi uses the word "mishnah" at the same point in his commentary on the Song of Songs to refer to the same quotation from gemara.

There are also signs of reorganization of material in the printed recension. Thus, in the manuscript recension of the second interpretation, verse 5:14, we find the comment on the word ספירים,

"His belly is girded with a white garment covered with sapphire, which is red, and the evidence [that sapphire is red is the verse] Her princes were purer than snow, they were whiter than milk, [they were ruddier in the body than rubies, their polishing was as of sapphire] (Lam. 4:7), and there sapphires are like rubies because of biblical parallelism; and [the expression] משנה לבנת הספיל the like of a paved work of sapphire (Ex. 24:10), is from לבנת הספיל לוגע משרל לבנת הספיל לוגע משרל לוג

In the printed recension the discussion of this word is found, more appropriately, in the first interpretation, which is devoted to discussion of the meaning and derivation of words and phrases. With the exception of this discussion in the second interpretation of the manuscript recension, that interpretation would be nearly devoid of prooftexts as it should be, given the nature of the exegesis employed there. The corresponding entry in the first interpretation of the printed recension is,

"A precious red stone, and [the following verse] teaches concerning it, [Her princes were purer than snow, they were whiter than milk,] They were more ruddy in the body than rubies, as sapphire was their polishing (Lam. 4:7), for [Scripture] has already compared whiteness to milk and snow. Thus the commentator erred in [explaining] כמעשה like a paved work of sapphire (Ex. 24:10) from לבן "white," because its derivation is only from take yourself a brick לבנה (Ezek. 4:1). Moreover, the word like a work, teaches concerning it, for what would like a work mean with "whiteness," since [if that were the meaning of לבנת, Scripture] would have said "like the appearance כמראה of whiteness."

Not only is this discussion in the appropriate place in the printed recension, it quotes the more important second part of Lam. 4:7 in which "sapphires," the word in question, appears in parallel usage to "rubies" in support of Ibn Ezra's interpretation. The first half of Lam 4:7 is more useful in refuting the anonymous commentator's interpretation, which is how it is used in the printed recension. Also, in the printed recension, the argument that the word ממעשה לבנת הספיר in the phrase כמעשה לבנת הספיר

meant whiteness, is set forth at length. In the manuscript recension we are simply told that the word הששמם is the "evidence" for Ibn Ezra's interpretation, but are not told how that evidence is probative.

There are additional instances in which the printed recension appears to add further comment or explanatory detail to a comment in the manuscript recension. For example, the manuscript recension's comment on This in 1:6 is, "Guard, an adjective." The printed recension states, "An adjective meaning 'a watchwoman.'" There are a number of similar cases. If it were safe to assume that longer comments are expansions of shorter ones, rather than the former being condensations of the latter, we would have one indication that the printed recension is later than the manuscript recension. The problem is that the assumption is unsupported.

In addition, even if the assumption of expansion were tenable, there are examples of the reverse phenomenon, instances in which the printed recension has a shorter comment and the manuscript recension has a longer one.

One example is the comments on 1:17, quoted above. Setting aside the problem discussed above, the quotation from the gemara itself is set out in the manuscript recension, whereas only an allusion to it is found in the printed recension. Are we to conclude that the manuscript comment was not only corrected by substituting "our rabbis" for

"the Mishnah," but was also shortened to eliminate the quotation?

Another example is the two recensions' treatment of η found in 4:4. The printed recension comments,

"Some say [it means] 'to hang הוים' which are swords, and some say the n is prefixed, with the % being elided, and that it is from who teaches us not more than the beasts of the earth (Job 35:11). But the grammarians have said that there is no [word] like it [in Scripture]."

Compare the manuscript version:

"Some say [it means] 'to hang swords', as in it had two מיום (Judg. 3:16), and [it is compounded from] the words, and some say that the n [is prefixed] in place of N and that it is from who teaches us מספל מספר של מספר של מספר של מספר של מספר מספר של מספר מספר של מספר של מספר של מספר

In the case of the printed recension, the "grammarians" have said that there is no word similar in Scripture. In the manuscript recension a prooftext is cited for the equation swords = piyyoth, and the grammarians are said to claim a grammatical analogy to מלכושח, found in Isaiah 59:17. If we were to judge from these two comments alone, and to assume that the fuller, more explicit comment was written later, the manuscript edition would be the later one. The same conclusion would follow from a comparison of the treatments of 8:13 in the two recensions' third interpretations.

While there are quite a few more similar, but longer interpretations in the printed recension than in the manuscript recension, the evidence is insufficient to warrant a judgment on the relative dates of the two works. Indeed, the entire comparison may be irrelevant, as it assumes that the printed recension was not only later, but was written from, or based on, the manuscript recension then in Ibn Ezra's hands. It seems more likely that the two works were written independently of each other, whatever their order, and that when the later recension was written Ibn Ezra did not have a copy of the earlier work available, as in the case of the grammar book he wrote for his student. 126

A final cautionary note on the danger of drawing conclusions from such literary evidence is in order. There may have been a third recension of Ibn Ezra's commentary on the Song of Songs. Mathews found an anonymous commentary on the Song of Songs giving two explanations in Ibn Ezra's name, "of which one only can be found in the edition now edited, whilst the printed commentary contains neither." What part, if any, such a possible recension might play in the analysis is unknown, but it suggests the need for great care in the choice of our assumptions in dealing with the relationship between the two extant recensions.

The reader who wishes to make a further verse by verse comparison of the first interpretation of the two

recensions may refer to the copy of the manuscript edition of Mathews, attached as an appendix to this translation. 128

The Second Interpretation:

There are a number of significant differences between the second interpretations of the two recensions which go beyond the presence of verses interpreted in one, but not in the other, or differences of individual verse interpretation. Among the significant differences is the tendency of the second interpretation of the printed recension to give more complete indication of the sequence of events and the actions of the parties. As a result one gets a clearer understanding of the plot in the printed recension.

For example, in both recensions verse 2:7 marks a transition point in the narrative. In the manuscript recension, however, there is nothing in the commentary to indicate that the lovers have separated, although they must have since they were conversing in 2:7 and the girl hears the shepherd coming in 2:8. In the printed recension we are told,

"This section of the song is complete, and she goes to her house, concerning which she said to him, the beams of our house. . . (SoS 1:17). Then he came after her at the time people go outside to enjoy themselves [and] to see the blossoms (SoS 2:12)."

This comment provides a transition between the sections which makes the p'shat more understandable and the printed recension of the commentary more persuasive and helpful.

The same phenomenon can be seen in connection with verse 2:10, where Ibn Ezra's printed recension adds to the words of the text, "my beloved replied" the comment, "the entire [remaining] section." The manuscript recension has no comparable comment. Again, after 2:17, the end of the second section of the narrative, the printed recension comments, "Thus, he went his way as he spoke to her. This section is complete." The manuscript recension states simply, "the lover goes on his way."

Another transition point is found after 3:11. At that point, the young man, who has been looking with wonder at a young woman coming up from the desert recognizes that she is his beloved and begins praising her at 4:1. In the printed recension, this transition is noted with the explicit comment, "Then he recognized his beloved." Once again, the manuscript recension makes no comment. The only exception is after 4:16 in the manuscript recension where it is written, "He goes his way." In this instance the printed recension has no comment, but its absence is due to a difference of interpretation, since, in the printed recension, the lovers apparently do not separate until after 5:1.

A second distinctive feature of the second interpretation of the printed recension is the tendency to explicitly link the successive stages of the narrative to previous ones by means of references back to the former statements and events. An example of this tendency can be seen in the first transitional statement quoted above in which, in addition to noting the end of that section of the narrative, the commentary suggests that the action noted represents the culmination of the preceding dialogue. This literary device adds an element of unity to the printed recension that is lacking in the manuscript recension.

Other examples of this device are found later in the second interpretation. Thus, in the printed recension's comment on 5:2, where the narrative is about to describe the girl's pursuit of the shepherd after he came to her, we are referred to the verse in which she told him to come.

This device is also used to tie in elements of the biblical text which do not readily lend themselves to the unified, flowing narrative which Ibn Ezra wishes to present. The biblical statement, "Eat, lovers, and drink: Drink deep of love" does not fit into Ibn Ezra's scheme, but he closes the breach in the printed recension by linking this to the young woman's expressed concern that she not get mixed up among the flocks of the shepherd's companions (1:7).

For the most part, however, reference to earlier verses is for the purpose of unifying the narrative. In verse 8:5, Ibn Ezra links the reference to the apple tree to the, otherwise apparently unrelated, tree and apple imagery of 2:3-5. The second interpretation closes with another reference back, in this case to almost identical language earlier in the song. It brings the interpretation to a neat and satisfying conclusion.

We see here more than a literary device, however. In the use of this technique we see an attempt on Ibn Ezra's part to meet the problem facing every critical reader of the Song of Songs: the apparent lack of unity to the book. It might be of little concern to modern biblical critics if the Song of Songs were shown to be an anthology of poems. It would be of great concern to a traditional Jew who believes in the inspired character of the book, its attribution to Solomon, and the historical-allegorical interpretation.

This major interpretive difference between the second interpretations of the two recensions reinforces the impression that the printed recension has been more successful in dealing with the text as a coherent whole. In the biblical text there are two apparently repetitive episodes in which the young girl is asleep or in bed, is disturbed and goes out to seek her beloved. In both cases she encounters both watchmen and the daughters of Jerusalem, and finally comes to her beloved. There are significant

passages in common between the two episodes as well as important differences. The problem facing the interpreter is to determine whether one or both of these are to be understood as a dream and to account for the repetitive theme and language.

In both recensions the episode beginning at 3:1 is said to represent a dream. The girl dreams that she went out at night to seek her beloved and found watchmen instead. She then encounters the daughters of Jerusalem, also in the dream. When she wakes up she goes to find him, and seeing her he begins speaking at 3:6. The transitional element present in the printed recension at 4:11 has already been noted.

The divergence between the interpretations comes at 5:2. The manuscript recension states that "she sees in a dream the form of her beloved and says, 'Although I was asleep. . . .'" The printed recension, however, indicates that "previously she sought his whereabouts in the dream.

Now he comes to her in her garden as she said to him, Awake O north wind. . . ." Ibn Ezra continues shortly thereafter, "Now she disrobes, and the entire section is self-explanatory." Thereupon, Ibn Ezra dispenses with the dream-interpretation section found in the manuscript recension and the comment, on 5:8, "On waking she says," No such explanation is needed because the events are now to be understood as having taken place as they are described, at 5:2ff, rather than in the second dream, as in the manuscript recension.

The greater fluidity of development, the greater literary skill, the more successful resolution of the problem of repetition, the clearer, more explicit linkage of disparate sections and elements in the biblical text, strongly suggest that the printed recension is a later one if we can assume, as seems reasonable, that a second, more considered effort is likely to be more successful and satisfying than the first. In any event, the second interpretation of the printed recension is, in the subjective opinion of this reader, a work of higher literary quality than its counterpart in the manuscript recension.

The Third Interpretation:

The third interpretation of the printed and manuscript recensions of the commentary have a number of verses, words and phrases which are employed in one, but not the other, as in the case of the first and second interpretations. Both versions cover the period from Abraham to the Messiah. There are, however, many differences of interpretation between the two recensions, some of which will be discussed here.

The manuscript recension of the third interpretation begins (following its brief introductory comment) with the comment, "The Congregation of Israel speaks, beginning with Abraham. . . . " Thus, verses 1:2-7 are to be understood as the words of the Congregation of Israel to the

Shekhinah, who replies in 1:8. In the printed recension the third interpretation begins, "He (Solomon) starts with Abraham . . . " and verses 1:2-4 speak of Abraham in the third person. An interpretative comment is then interjected.

"Do not be surprised that he said 'שקנ' with respect to something in the past, for this is the way of Scripture: (prooftexts omitted). There are many [instances] like these."

As we saw in connection with the second interpretations of the two recensions, the printed recension is more explicit than the manuscript recension at transition points.

With verse 1:5 of the printed recension, which begins the description, we are told, of the Egyptian bondage, there begins a first-person paraphrase of the words of the Congregation of Israel. An interesting contrast is found in the comments on 1:7. The manuscript recension, alluding to the phrase, "Let me not be as one who strays beside the flocks of your companions", comments, ". . . I shall not mix with the Egyptians." The printed recension states, ". . . that we might. . . not get involved with other gods whom they say are like You." Thus the phrase is turned from one suggesting improper social interaction between Israelites and Egyptians, to one implying alien theological concepts.

The printed recension, at 1:9 finds "the prophet" addressing Israel. He is tentatively identified as Aaron, whose pre-Mosaic prophesying in Egypt is asserted in the

midrash. 129 In this recension he speaks from 1:9 whereupon the Congregation of Israel replies. In the manuscript
recension, these verses are given to the Shekhinah, and
the following verses are said to refer back to Abraham
and his deeds, the prophets to be sent in the future, the
tabernacle and the Temple. In the printed recension verses
1:12-17 refer to the Temple and the service to be performed
there when the people enter the land.

Another variation in speakers occurs at 2:7, the adjuration to the daughters of Jerusalem not to awaken the girl until the time of the desire for love arrives. In both recensions this is interpreted as referring to the premature attempt by Ephraimites to leave Egypt and the disastrous consequences following upon this putative incident. The manuscript recension puts this adjuration in the mouth of "the prophets" whereas the printed recension does not state who is speaking here, although we are probably to understand that these are the words of the Shekhinah.

Verse 2:12 is typical of the divergences of treatment existing between the two recensions. In the manuscript recension, the flowers are Moses and Aaron, the time of singing is the song at the sea, and the voice of the turtledove is the entry into the land of Israel. In the printed recension these terms refer to the righteous of Israel, the recitation of an unspecified song, and the arrival of the "era" of Israel, a pun on the word אור which means both turtledove and era.

Both recensions treat the verse (2:15), "Catch us the foxes. . ." as referring to the worshippers of the golden calf, but only the printed recension mentions the slaying of the guilty parties by the Levites at Moses' direction. Following Moses' departure from the camp and the setting up of his tent outside the camp, the printed recension makes reference to the attempt of the people, whom God had sworn would never enter the land of Israel, to enter anyway, with disastrous consequences.

One who reads Mathews' translation of the manuscript recension gets the impression that this incident is not referred to in that recension, as he translates, at 3:4,

"And only a little time, less than a year, elapsed before the Shekhinah came up in the midst of me and went down into the tabernacle, and they were delighted to enter the land, and they said, 'Lo, we be here'" (Num 14:40).

Mathews apparently believed Ibn Ezra to be saying that the divine presence was once again in the people's midst and they were then ready to enter the land, which both recensions have the people do shortly thereafter. However, the manuscript recension does not state that the people "were delighted" to enter the land. Rather, it states that they "wanted" or "desired," וצו, to enter the land. The prooftext, "Lo, we are here," continues,

"and will go up to the place which the Lord has promised; for we have sinned.' And Moses said: 'Wherefore now do you transgress the commandment of the Lord, seeing it shall not prosper? Go not up, for the Lord is not among you; that you be not smitten down before your enemies.'" (Num. 14:40-42) (emphasis added).

The people, however, do not listen and attempt to enter the land. The result, as we are informed in the biblical text and in the printed recension of the commentary (though not in the manuscript recension), is that,

"[Then the Amalekite and the Canaanite, who dwelt in that hill-country, came down,] and they smote them and beat them down, [even unto Hormah]." (Num 14:45)

Although Mathews may have been guilty of carelessness in misunderstanding the prooftext, Ibn Ezra could have been more explicit in the manuscript recension. Thus, the apparent difference of interpretation between the two recensions is illusory, a result of imperfect translation.

Though the two interpretations have many differences it is difficult at times to determine just how different they are. For instance, in commenting on verse 4:8, the manuscript recension states,

"'With me from Lebanon'. Those who come to the three feasts. 'From the top on Shenir'. Even those on the other side of the Jordan. 'From the lions' dens'. When the people come to keep the festivals, even those who are outside the land, in the land of the uncircumcised, who are compared to lions and leopards -- all of them shall come, and the nations of the world shall not be able to hinder them or to harm them."

The printed recension is very similar, though it lacks the concluding clause, "and the nations of the world. . . ."

Mathews, however, believed that the phrase, "in the land of the uncircumcised, who are compared to lions and leopards" was a later emendation based on the printed recension. 131

Though Mathews may have been correct, we are left with a related question: If the printed recension was written after the commentary's manuscript recension, why is the final clause missing from the latter? There is no obvious literary reason for the omission, even if we assume that the phrase identified by Mathews was not originally part of the manuscript recension. It could conceivably have been removed as a result of censorship, although the reference to the "uncircumcised" as resembling lions and leopards would not necessarily be any less objectionable to a censor. Conceivably, civil authorities were making it very difficult for Jews to reenter the holy land when the manuscript recension was written, but relaxed their restrictions between that time and the time the printed recension was written. 132

A further difference of note concerns verse 4:10, in which the phrase, "How sweet is your love" is interpreted in the manuscript recension to refer to sanctuaries and shrines at Gilgal, Shiloh, Nob, and Gibeon, and the Temple. In the printed recension, the phrase is simply interpreted to refer to the Israelites clinging to God after their repentance, said to have been brought about by Elijah the prophet.

In both recensions the Shekhinah ascends to heaven at verse 4:16 as a result of a turn for the worse in Israel's moral conduct. At that point, however, the manuscript recension interprets the phrase "and eat his pleasant

fruits" to refer to the "work of the tabernacle. The meaning is, he will delight in dwelling with thee, as one is delighted who eats pleasant fruit." This doesn't make sense, given the Shekhinah's departure from the midst of Israel and the anti-sacrificial tone of the comment on 5:1 which follows. In the printed recension the difficulty is removed by interpreting "and eat his pleasant fruits" to imply a prohibition of further sacrifices, which fits smoothly with both the preceding and following sections.

Ibn Ezra is somewhat tentative with respect to the interpretation of verse 5:2, part of the section describing the physical features of the beloved, in the printed recension. On the verse, "My head is full of dew," he states that this is to be understood figuratively and quotes a prooftext demonstrating what he regards as a similar instance. In that text, imagery suggesting that God dwells in a house is clearly not to be taken literally. Then he offers an alternative, "or 'dew' [represents the] tears of Israel that ascended." The manuscript recension comments, "'For my head is filled with dew and my locks with the drops of the night.' From the tears of the congregation of Israel, as in the verse, 'She weeps bitterly in the night'" (Lam 1:2). If the printed recension is later than the manuscript recension, Ibn Ezra became less certain of the correct interpretation over time.

The periodic condemnation of Israel, found regularly in both recensions of the commentary, is repeated in the

manuscript recension in an interpretation not found in the printed recension. In commenting on verse 5:5, the former states, "'I rose up to open to my beloved, and my hands dropped with myrrh.' The meaning is, the outside of the building was good but not the service of the inside." An explicit recognition of Israel's suffering is also found there. At verse 5:8, the manuscript recension comments, "'I charge you.' As if [the congregation of Israel] were saying, 'Who will tell the Shekhinah what I have borne for [the sake of] His name?" No similar note of poignancy is found in the printed recension of the work.

The manuscript recension also contains an editorial note at the beginning of its comment on verse 5:10 which is absent from the printed recension,

"All that Solomon relates, beginning with 'My beloved is white and ruddy', as far as 'Such is my beloved' (5:16), refers to [the manifestation of] the Shekhinah in His works; for as thought cannot comprehend Him, much less can eye behold Him, therefore he describes his wonderful works, and they make proclamation concerning Him. . . "

In place of the suggestive comments concerning God's "eyes" in the printed recension, 133 we find the manuscript recension interpreting the term to refer to "the seven principle angels." Unlike the former's interpretation of "his legs" as "the body from which the world was created," the latter simply states, "fire and atmosphere."

The printed recension has no comment on 5:16, but the manuscript recension has an interpretation of "his mouth:"

"His laws and his commandments, 'which are more to be desired than gold, yea, than much fine gold; [sweeter also than honey and the honeycomb], (Ps. 19:11). I have already mentioned that the 'daughters of Jerusalem' are the thoughts of the children of Israel."

The absence of the second sentence of the comment from the printed recension would not be unusual, given the lengthy introductions to the work, but the absence of the first sentence is curious.

Many are the differences between the two versions. They cannot all be discussed here. Suffice it to say that these differences demonstrate the amenability of the Song of Songs to midrashic treatment generally, and the difficulty of establishing the superiority of any one treatment over another, even in the mind of one commentator. Unlike the case of the second interpretations, where the printed recension showed a greater finesse, in the case of the third interpretations, a judgment as to the superiority of one over the other is a matter of taste with each having elements to recommend it over its counterpart in the other recension.

Ibn Ezra's Major Sources

134

As indicated above, although the Song of Songs was, from very early on, asserted to be sacred because of its deeper, allegorical meaning, the details of this view were not elaborated. Thus, while we find in talmudic, and,

arguably, even in pre-talmudic, sources verses from the Song of Songs given allegorical interpretation these are isolated instances. No attempt to present the whole book as an allegory was undertaken, so far as existing documents would indicate, until the Targum. Although its date is subject to dispute, it likely dates from the fifth to seventh centuries. Loewe suggested that it dates from the early seventh century, but as Pope pointed out,

"The assignment of this Targum to the seventh century, Loewe noted, is merely to postulate a date by which it had, so to speak, crystallized. It contains exegesis for which there are midrashic parallels going back to Tannaitic sources. Moreover, the esoteric, mystical interpretation also developed in Jewish circles in the late Tannaitic period and with it the sort of reaction reflected in the Targum."135

Thus, the distinctiveness of the Targum was not primarily in the originality of its interpretation of the Song of Songs, but in artistry and its shaping of pre-existent midrashic traditions into a coherent whole. Its literary beauty and sustained humor (reflected in the serious "playing" upon words in the Hebrew text upon rendering them into the Aramaic Targum) can only be appreciated by reading the work in the original Aramaic. Loewe contended that the Targum consisted of five movements and summarized its structure and themes as follows:

"Introduction (1:1): The Ten Songs, from Adam's to that of the (future) redeemed exiles.

First Movement (1:2-3:6)

(a) (1:2-1:17) The Exodus, Sinaitic revelation, the sin of the golden calf; atonement is effected by Moses' intercession, the merits of the patriarchs, and the construction of the tabernacle, which prefigures the Temple.

(b) (2:1-3:6) The theme is repeated, Israel's triumphal entry into Canaan forming the climax.

'Contrapuntal' hints, to be taken up in subsequent movements, are: (i) God's choice of Israel evinced through gift of Torah, particularly the Oral Torah (1:2). (ii) Exile is a necessary proving experience for Israel (1:7-8). (iii) Solomon's Temple is but a shadowy prefigurement of the glory of the Temple that will be rebuilt in messianic times (1:7).

Second Movement (3:7-5:1)
Solomon's Temple and its dedication (3:7-4:1);
the devotion of the priests, et cetera, to
the cult (4:2-4:5), and the physical protection
that the cult affords Israel so long as she
remains steadfast in piety and devoted to her
ancestral institutions (4:6-7). On taking
up occupancy of the Temple, God invites
Israel to share it with Him, comparing
Israel's chastity to that of a bride; He
accepts favorably the holocausts offered Him,
and confirms the right of the priesthood to
their own perquisite portions (4:8-5:1).

Third Movement (5:2-6:1) Israel's sin, countered by God's own ineffective plea (communicated through the prophets) for Israel's penitence and praise of Him; after the loss of the two-and-a-half tribes, Israel's half-hearted and thus futile remorse is succeeded by a true repentance, but too late to stave off the punishment of exile (5:2-7). When Israel confides to the prophets her lovesickness for God, a skillfully posed question elicits from her her love poem, the scriptural phrases in this regarding the lover's physical charms are converted into a panegyric of the Deity's expertise as a Jewish scholar, an assertion of the cosmic significance of Torah, and of God's concern for the welfare of Jerusalem and that of Israel's sages (5:8-16); Israel confesses

that it is her own refractoriness that has alienated God from her, and the prophets offer to aid her in recovering His love through penitence (6:1).

Fourth Movement (6:2-7:11)

- (a) (6:2-6:12) God accepts her prayer, effects the rebuilding of the Temple by Cyrus, Ezra, et cetera, and reoccupies it in a spirit of reconciliation. He praises Israel's devoted maintenance of the cult and of rabbinic scholarship, which finds its recompense in a secure prosperity that impresses the gentiles. The climax is the divine guarantee of Israel's future well-being, in recognition of the devotion of the restored community to Torah.
- (b) (7:1-11) The theme is repeated, with variations of order. God's praise of Israel is prefaced by an appeal for her return to Him, to Jerusalem, to the house of study, and to a receptivity toward true prophetic teaching and a rejection of the false prophets. It is the steadfastness of Hananiah, Mishael, and Azariah under trial that leads to God's decision to redeem Israel from exile (7:9-10). Israel acknowledges that it is obedience to Torah that is the condition of God's continued presence in her midst, and that disobedience would precipitate a further exile.

Fifth Movement (7:12-8:14)

(7:12-8:7) Exiled throughout the Roman Empire, Israel entreats that God remain accessible to her prayers. She attempts to calculate the date of the future redemption, but prognostication is immediately abandoned in favor of description (7:14f.) of the messianic programme that will be initiated in God's own good time. When eventually the Messiah is commissioned to take up his kingdom and reveals himself to Israel, he is welcomed by an invitation to join Israel in proceeding to Jerusalem to attend a Talmudic discourse -- the unnamed quest lecturer being presumably the Deity Himself (compare 5:10). The Messiah's own activity is restricted to teaching Israel the fear of God (8:2) and to restraining her from impetuously returning to Jerusalem before the eschatological war shall have burned itself out (8:4). As the resurrected righteous debouch from the Mount of Olives into a Land of Israel now purged of defilement, their merits

recall to the gentiles Israel's Sinaitic moment. Israel asks (8:6) that her renewed intimacy with God may now be for perpetuity: God replies (8:7) that His love for her is not dissoluble by gentile hostility, however intense, and that her determined cultivation of Torah in exile will receive compensation from the spoils of the eschatological war.

- (b) (8:8-10) The picture reverts to the pre-eschatological situation. The angels, fearful for Israel's fate in the eschatological war because her merits are exiguous, declare that they will themselves afford their support if Israel has been at pains to secure license (from the Moslems) against payment, to practice Judaism: but failing that, they will at least urge on the Deity the merits of the study of Torah by the young. The people of Israel assert their steadfastness, receive God's acknowledgement of their claim, and are accorded the universal acclamation of the gentiles.
- (8:11-14) A second flashback, this time concerning the fortunes of the House of David, to whose dynasty Israel -- God's vineyard -had been entrusted for safekeeping. Although the split of the kingdom was predestined, Solomon was prophetically assured that his son would retain Judah and Benjamin. still dispersed in exile, receives God's assurance that He Himself endorses such teaching and decisions as are duly formulated by rabbinic leadership and accepted with proper respect by the Jewish public (8:13). response, the sages indicate that the Land (of Israel) is as yet defiled, and not fit for God's occupancy. Let Him therefore retire temporarily to heaven, and thence afford His sympathy for Israel's tribulations, until such time as He sees fit to restore her to Jerusalem and reestablish the temple cult."136

A review of Loewe's summary reveals the many common themes shared by the Targum and Ibn Ezra's commentary on the Song of Songs. Even where the thematic structure is different, however, a word or phrase may be similarly interpreted. Thus, for example, though the Targum and Ibn Ezra have

largely dissimilar interpretations of verse 4:9, both take the phrase "with one coil of your necklace" to refer to the tribe of Judah and its kings. The footnotes to the translation of the third interpretation indicate the extent of congruence between the Targum and Ibn Ezra's third interpretation.

As indicated above, one further significant development between the appearance of the Targum and Ibn Ezra's commentary on the Song of Songs was Saadia Gaon's historical-allegorical commentary, whose structure has been ably summarized by Pope.

"In his introductory summary, Saadia agrees in essence with the interpretation of the Targum, that in the Song of Songs Solomon relates the history of the Jews, beginning with the Exodus and extending to the advent of the Messiah. His stress on the Oral Law also accords with the Targumist's emphasis. When, however, he comes to the exegesis of the text, verse by verse, his exposition bears little relationship to that of the Targum. According to Saadia's analysis, in 1:2-3:5 is described Israel's servitude in Egypt, the emancipation, the giving of the Law, the battles with Sihon and Og, and God's displeasure at Israel's reaction to the report of the spies. In 3:6-4:7 the erection of the Tabernacle, the wilderness wanderings, and the status of Moses and Aaron are described. The entry into Canaan, the building of the Temple, the separation of Israel and Judah, the move of the Shekhinah to abide with Judah, and the people's pilgrimage to Jerusalem at the three great festivals are the subjects treated in 4:8-5:1. Verses 5:2-6:3 take the history through the destruction of the Temple, the Babylonian Exile and Return, the Second Temple and renewed covenant with the penitent people. The spiritual welfare of the returnees was seen as treated in 6:4-9. Some were faithful and godly, but others married foreign women and forgot the holy

tongue. The ongoing dispersion is the concern of 6:10-7:9, in which the people remain many days without king or priest, but still belong to God. The sufferings of the Messiah son of Joseph and the manifestation of the Messiah son of David, and obedient Israel, and God's joy with them as a bridegroom with his bride, are the subjects of 7:12-8:4. From 8:5 to the end are described Israel's restoration, the building of the Third Temple, and a grateful people acting in accord with the divine will."137

Once again, there are both similarities and differences to be found in the comparison of Saadia's commentary with Ibn Ezra's, and just as in the case of the Targum, even when Saadia and Ibn Ezra differ in their overall interpretation they may agree on the allegorical meaning suggested by particular words, phrases and verses. The interpretative elements shared commonly by Ibn Ezra and Saadia are indicated in the notes to the translation of the third interpretation.

It is clear that Ibn Ezra's midrashic third interpretation is not wholly, or even largely, original in the sense of creating new interpretations. The notes to the translation of the third interpretation indicate Ibn Ezra's dependence on, or at least his sharing of material in common with, both the Targum and Saadia, as indicated, but also Song of Songs Rabbah. A number of other talmudic and midrashic parallels are also cited in the notes, although they are by no means exhaustive. Nevertheless, the third interpretation is original in the sense that it combines

various pre-existing midrashic elements in a way they were never combined before. The originality is in selection, not creation. One should also keep in mind the literary skill with which Ibn Ezra marshalled and presented the midrashic material. Ibn Ezra's first and second interpretations are original in both style and content. They represent an impressive and lasting achievement in rabbinic biblical exegesis. His third interpretation is also noteworthy. Together they constitute the outstanding rabbinic commentary on the Song of Songs.

NOTES TO THE INTRODUCTION

NOTES TO INTRODUCTION

- 1. H. H. Rowley, The Servant of the Lord and Other Essays on the Old Testament, London, Lutterworth Press, 1952 (hereinafter, "Rowley"), at 189.
- 2. S. A. Werthheimer, Ed., ספר גאון הגאונים,
 Jerusalem, Zuckerman, 1925, 68-132, (hereinafter, "Saadia"),
 at 82.
- 3. Rowley, supra, at 187-234; Marvin H. Pope, Song of Songs, Garden City, N.Y., Doubleday, 1977, (hereinafter, "Pope"), at 89-229.
- 4. E. E. Urbach, "The Homiletical Interpretations of the Sages and the Expositions of Origen on Canticles, and the Jewish-Christian Disputation" (Scripta Hierosolymitana), Jerusalem, 1971 (hereinafter, "Urbach"), at 247.
 - 5. Pope, at 91.
- 6. "King Solomon excelled all the kings on earth in wealth and in wisdom. All the world came to pay homage to Solomon and to listen to the wisdom with which God had endowed him."
 - 7. Pope, at 91.
 - 8. Pope, at 110ff.
 - 9. Urbach, at 247-48.
 - 10. Urbach, at 243-49.
 - 11. M. Yad. 3:5; Tos. San. XII; San. 111a.
 - 12. Urbach, at 251.
- 13. Origenis, Homiliae in Canticum Canticorum; Origenis Commentarium in Canticum Canticorum, cited in Urbach, at 251, n. 13.
 - 14. Urbach, at 247.
- 15. Gershom G. Scholem, Major Trends in Jewish Mysticism, New York, Schocken, 1961.

- 16. Raphael Loewe, "Apologetic Motifs in the Targum to the Song of Songs" in Biblical Motifs: Origins and Translations, ed. A. Altman, Philip W. Lown Institute of Advanced Judaic Studies, Brandeis University, Studies and Texts, III, 169-196 (hereinafter, "Loewe").
 - 17. See note 2, supra.
 - 18. Saadia, at 82.
- 19. Quoted in Christian D. Ginsburg, The Song of Songs and Coheleth, New York, Ktav, 1970, (hereinafter, "Ginsburg"), at 40.
- 20. H. J. Mathews, Abraham Ibn Ezra's Commentary on The Canticles, After the First Recension, London, Trubner and Co., 1874, (hereinafter, "Mathews" or "the manuscript recension"), at X, in Appendix G hereto.
 - 21. Pope, at 110.
 - 22. See note 8 to the English translation, infra.
- 23. See Ibn Ezra's Introduction to the Third Interpretation, infra.
- 24. M. Friedlander, Ibn Ezra Literature. Essays on the Writings of Abraham Ibn Ezra, London, Trubner and Co., 1877, (hereinafter, "Friedlander"), at 61ff.
- 25. The recension of Ibn Ezra's commentary that appears in rabbinical bibles, or *Mik'raoth Gedoloth*, is the subject of this thesis, and is referred to throughout as "the printed recension," as opposed to "the manuscript recension."
- 26. See note 11, supra, and note 4 to the English translation, infra.
 - 27. See pp. 8-10, supra.
- 28. Isaac Husik, A History of Medieval Jewish Philosophy, New York, Atheneum, 1974, 59-79.
 - 29. Quoted in Ginsburg, at 47.
- 30. Moses Maimonides, Guide of the Perplexed, S. Pines, transl., Chicago, Univ. of Chicago Press, 1963, at 623. For a further discussion of Maimonides' interpretation of the

Song of Songs, see A. S. Halkin. "Ibn Aknin's Commentary on The Song of Songs" (Alexander Marx Jubilee Volume), 1950.

- 31. Ginsburg, at 46.
- 32. Ginsburg, at 56-7.
- 33. Friedlander, at 157.
- 34. See note 6 to the English translation, infra.
- 35. As the notes to the translation of the third interpretation indicate, there are a number of parallels between Ibn Ezra's midrashic exposition and elements of the Targum and Song of Songs Rabbah. However, it is clear that in choosing those elements that fit into the overall framework of his midrash, Ibn Ezra rejected a large body of more fanciful and far-out material.
- 36. See, e.g., Ibn Ezra's comment on ספירים, at 5:14, infra.
 - 37. See Appendix A, infra.
- 38. Ibn Ezra refers to Arabic in connection with his interpretation of the following verses: 1:14, 2:5, 2:13, 2:14, 4:13, 5:7, 7:3, 7:6, and 8:5. See Appendix F, infra.
- 39. Ibn Ezra refers to Aramaic in connection with his comments on the following verses: 2:8, 2:9, 2:11, 2:14, 3:2, and 7:3. See Appendix F, infra.
- 40. Ibn Ezra refers to rabbinic usage in connection with his comments on the following verses: 5:3, 6:11, and 7:3. See Appendix F, infra.
 - 41. See, e.g., Ibn Ezra's first comment on 1:3, infra.
- 42. See, e.g., Ibn Ezra's comment on דודיך, at 1:2, infra.
 - 43. See Ibn Ezra's comment on 7:13, infra.
 - 44. See note 2, supra.
 - 45. Quoted in Friedlander, at 105.
 - 46. See Appendix D, infra.
- 47. See, e.g., Ibn Ezra's comments on במסבו, at 1:12, infra.

- 48. See, e.g., Ibn Ezra's comment on אַכעטי, at 1:7, infra.
- 49. See, e.g., Ibn Ezra's comment on אורק, at 1:3, infra.
- 50. See, e.g., Ibn Ezra's comment on ונאוה, at 1:5, infra.
 - 51. Ibid.
- 52. See, e.g., Ibn Ezra's comment on כמוצאת, at 8:10, infra.
 - 53. See, e.g., Ibn Ezra's comment on ww, at 5:15.
- 54. See, e.g., Ibn Ezra's comment on אחרחורת, at 1:6, infra.
 - 55. See note 32, supra.
- 56. See, e.g., Ibn Ezra's comment on מאהבה נפשי, at 1:7, infra.
- 57. See, e.g., Ibn Ezra's comment on שלהבתיה, at 8:6, infra.
 - 58. See, e.g., Ibn Ezra's comment on 8:10, infra.
- 59. See, e.g., Ibn Ezra's comment on חרוזים, at 1:10, infra.
- 60. See, e.g., Ibn Ezra's comment on הנצנים, at 2:12, infra.
 - 61. See, e.g., Ibn Ezra's comment on 6:12, infra.
- 62. See, e.g., Ibn Ezra's comment on TINN, at 2:15, infra.
- 63. See, e.g., Ibn Ezra's comment on איכה תרביץ, at 1:7, infra.
- 64. See, e.g., Ibn Ezra's comment on ברותים, at 1:17, infra.
 - 65. See, e.g., Ibn Ezra's comment on 7:9, infra.
 - 66. See, e.g., Ibn Ezra's comment on 7:9, infra.
- 67. See, e.g., Ibn Ezra's comment on מלמה, at 1:7, infra.
 - 68. Ginsburg, at 46.

- 69. Pope, at 104.
- 70. See note 8, supra.
- 71. See note 215, to the English translation, infra.

 The latter suggestion, that the world was created out of God's very essence, as it were, should be seen in relation to Ibn Ezra's comment on Genesis 1:1, in which he appears to reject creation ex nihilo, an impression that is strengthened, in my view, by this comment to the Song of Songs.
- 72. For a discussion of Ibn Ezra's cosmogony, see Friedlander at 3-24.
 - 73. Friedlander, at 32.
- 74. See Introduction to M. Friedlander, The Commentary of Ibn Ezra on Isaiah, London, N. Trubner & Co., 1873.
- 75. "Ibn Ezra, Abraham", Encyclopedia Judaica, Jerusalem, Keter, 1972, Vol. 8 at 1163.
 - 76. Friedlander, at 142.
 - 77. Ibid., at n. 2.
 - 78. *Ibid.*, at 195.
 - 79. Mathews, at vii-viii.
 - 80. Friedlander, at 195.
 - 81. Ibid., at 148-153.
 - 82. Ibid., at 181-2.

- 83. See Ibn Ezra's comment on 6:5, in the third interpretation, infra.
- 84. H. J. Mathews, "Abraham Ibn Ezra's Short Commentary on Daniel", in *Miscellany of Hebrew Literature*, Lowy, Ed., London, Trubner and Co., 1877, (hereinafter, "Mathews Essay"), at 274-6.
 - 85. See note 78, supra.
 - 86. See note 84, supra.
- 87. There are nine references to Arabic in the printed recension and six in the manuscript recension. See Appendix F, infra.

- 88. Mathews, at viii. The translation of the "notice" is my own.
 - 89. Friedlander, at 181-2.
 - 90. Ibid., at 157.
- 91. Quoted in Mathews Essay, at 272-275. An "anticipatory reference" is one in which Ibn Ezra stated, ". . . as I will explain in my commentary on ...
 - 92. Ibid., at 274.
 - 93. Friedlander, at 102-103.
 - 94. Quoted in Friedlander, at 104.
 - 95. Ibid.
- 96. From Safah Berurah, p. 15, Ed. Lipm., quoted in Friedlander, at 103.
 - 97. Friedlander, at 108.
 - 98. Friedlander, at 118-19, and n. i.
 - 99. Friedlander, at 182.
- 100. For a discussion of the composite character of the introduction to the printed recension, see pp. 15-16, supra.
- 101. M'hok'kay Yehudah, at p. 44, n. 290, quotes a comment very similar to the explanation found in the printed recension from Ibn Ezra's Safah Berurah.
 - 102. Friedlander, at 154-5.
 - 103. Ibid., at 155.
 - 104. Ibid., at 141.
 - 105. Ibid., at 139-40.
 - 106. Ibid., at 111-12.
 - 107. Ibid., at 139, notes 3 and 4.
 - 108. Ibid., at 140.
- 109. The biblical prooftexts cited by Ibn Ezra in the printed recension of the commentary are listed in Appendix A hereto, infra.
 - 110. See Appendix B, infra.
 - 111. See Appendix C, infra.

- 112. See note 110, supra.
- 113. See note 111, supra.
- 114. See note 110, supra.
- 115. See note 111, supra.
- 116. See pp. 8-15, supra.
- 117. See Appendix B, infra.
- 118. See Appendix E, infra.
- 119. See note 117, supra.
- 120. See note 118, supra.
- 121. Mathews, at ix.
- 122. Mathews Essay. See note 84, supra.
- 123. See pp. 44-45, supra.
- 124. See, e.g., Ibn Ezra's comments on כעטיה (1:7), מורים (1:10), שגלשו (2:5), סמדר (2:13), שגלשו (4:1), מתאימות (4:2), שלטי (4:4), מתי נדיב (5:11), מוא (6:12), and (8:6).
- 125. "Mishnah", Encyclopedia Judaica, Jerusalem, Keter, 1972, at 93.
 - 126. See p. 40, supra.
 - 127. Mathews, at vi-vii.
 - 128. See Appendices G and H, infra.
 - 129. See note 133 to the English translation, infra.
- this point. First, the expression "came up in the midst of me and went down into the tabernacle" (which results from Mathews' emendations of the manuscript text) makes no sense. Second, the expression "The Shekhinah came up" might be better translated, "The Shekhinah ascended," an expression Ibn Ezra used in the commentary several times, always connoting the withdrawal of the divine presence from the people's midst (See, e.g., 4:16, 5:2). Conversely, when Ibn Ezra has the people ask the Shekhinah to return, they ask that she "descend" (8:14). On the other hand, the expression "go up in your midst" does appear in the commentary in the biblical prooftext at 2:17.

- 131. See preface to Mathews, at ix-x, and the manuscript at 18.
- 132. It is believed that Ibn Ezra travelled to Israel in his old age and may have died there. "Ibn Ezra, Abraham" Encyclopedia Judaica, Jerusalem, Keter, 1972, at 1164.
 - 133. See pp. 33-34, supra.
 - 134. See pp. 2-5, supra.
 - 135. Pope, at 94.
 - 136. Loewe, at 170-72.
 - 137. Pope, at 101-2.

Introduction to the Hebrew Text of the Commentary

The Hebrew Text that follows herein utilizes that text of the commentary appearing in the *Biblia Hebraica* printed by Daniel Bomberg in Venice, in 1524, a copy of which is attached as Appendix I. This is believed to be the first edition of the commentary to have been printed in what has come to be called the rabbinical bible, or *Mikraoth Gedoloth*.

The Bomberg text does not have vowels, grammatical punctuation, or chapter and verse designations. In that edition, each folio page contains the biblical text and the Aramaic Targum, set side by side in parallel columns in the center of the page. Surrounding these, Rashi's commentary appears on each page next to the binding, and Ibn Ezra's commentary appears on the outside edge of each folio page. Each page contains a portion of each of Ibn Ezra's three interpretations, roughly corresponding to the verses of the biblical text that appear on that page.

In the text that follows, however, unlike the Bomberg edition and most later printed rabbinic bibles, but like the manuscripts of the commentary, the three interpretations are set out in full, sequentially. Preparation of the text has included the addition of: appropriate grammatical punctuation; vocalization; chapter and verse designations; and identification of biblical verses quoted in the commentary. The latter identification, by book, chapter and verse, appears in parentheses following each quotation.

In the Bomberg text, the biblical word or phrase to be commented upon is often set out, followed by one dot that

resembles the upper half of a colon. Ibn Ezra's comment follows and is closed by two dots resembling a colon. In the text that follows, each incipit is set out unpunctuated, followed by a colon. Ibn Ezra's comment follows. In rare instances, the word or phrase under discussion in the first interpretation is not set out in an incipit in the Bomberg text. In such cases, it has been set out herein in brackets.

When a word or phrase from the Song of Songs is quoted by

Ibn Ezra, but has not been set out as an incipit, it is placed

in quotation marks like other biblical quotations. When that

word or phrase is quoted in the comment on the biblical verse

in which it appears, no further identification is provided.

When such a word or phrase is quoted in a comment on a different

verse, the chapter and verse number follow the quotation in

parentheses.

Ibn Ezra frequently commented on more than one verse in a single sentence, particularly in the second and third interpretations. In such cases, the sentence has been divided, punctuated and numbered so as to indicate the verse to which each portion of the single comment pertains.

Although there are numerous exceptions, footnotes to the Hebrew text most often indicate a textual variant, either a variation between a biblical quotation as it appears in the commentary and the Masoretic text of the Bible, or between the Bomberg edition and later printed editions of the commentary. Substantive comments on the commentary appear, for the most part, in the notes to the English translation. The Bomberg

consonantal text has been followed, even in the rare cases where there appear to be printing errors, which are noted. For the most part, however, the Bomberg text is free of the obvious errors introduced by generations of copying and printing. Most of the textual difficulties in later printed editions can be resolved by reference to the Bomberg text.

As indicated, variations from the Bomberg text in later printed editions usually represent errors or corruptions. On occasion, however, later printers have corrected errors in biblical quotations within the commentary. This is an unfortunate practice. Firstly, it is conceivable that Ibn Ezra had available a biblical text different from our own. More likely, Ibn Ezra quoted from memory and the misquoted texts are part of the commentary as he wrote it. Thirdly, there are so many such errors that to correct them all would constitute a substantial alteration of the commentary as we have received it.

One who wishes to compare the printed recension of the commentary with the manuscript recension printed by Mathews may do so by reference to the appendices herein. One should, if possible, refer to the Hebrew text of the manuscript recension, rather than to the less reliable translation, after having read carefully the preface to the work in which Mathews explained his methodology. It should also be noted that Mathews was unaware of two additional manuscripts of the commentary, variants of which he published later, when he published the manuscript recension in 1874. A copy of the variants is also appended hereto.

Introduction to the English Translation of the Commentary

The translation of Ibn Ezra's commentary on the Song of Songs that follows herein represents an attempt to make the text understandable in English while remaining faithful to the Hebrew. It is as literal as possible, even where the Hebrew is in rhymed verse that cannot be translated literally without destroying its poetic structure. Where the commentary is particularly terse a clarifying word or phrase is added in brackets in order to fill the ellipsis.

Biblical quotations that appear in the commentary are italicized and identified. Most of the translations of biblical verses have been taken from the Jewish Publication Society of America's translation of 1917, with the occasional modernization of archaic usage, or its more recent translations of portions of the scriptures. On occasion, elements of the earlier and later translations have been combined or a new translation has been substituted.

Like most biblical commentators, Ibn Ezra often quoted only part of a biblical prooftext and expected the reader, who was assumed to be intimately familiar with the Bible, to fill in the unquoted portion of the verse, to know its context, and to understand why the verse was referred to. Unfortunately, few modern readers can live up to such an expectation.

Therefore, a number of biblical verses quoted in part by Ibn Ezra have been quoted more fully in the translation.

Such expansions are set out in brackets within the italicized quotation. In addition, the Hebrew word or phrase

from the quotation that ties it to the comment is set out in the quotation, or immediately before or after it, in Hebrew characters. The purpose is to give the reader a visual indication of the relevance of the verse and Ibn Ezra's reason for quoting it.

Various short introductions to biblical quotations have been translated literally without further explanation. When a biblical quotation is introduced by such phrases as "as in," "like," "so too in," and "the meaning is as in," the verse introduced normally contains a related word with the same or a similar meaning, another word with the same root, a plural or singular form of the word under discussion, or a word with the same pattern or grammatical form.

When the commentary seeks to explain why the text or a speaker within it said a certain thing, the explanation often begins with w. This has been translated "because," and should be understood to mean, "This was said because..."

One alternative explanatory introduction is מוני, "the reason," meaning, "The reason this was said is..." A third variation is העני, "the meaning," which indicates that "the meaning of (a certain statement) is..."

Certain technical terms have been translated more freely so as to convey Ibn Ezra's intent more accurately. Among these are "There is none like it" and "It has no companion," by which Ibn Ezra meant that the word "only appears once in Scripture" i.e., is a hapaxlegomenon.

In addition, where "Israel" is accompanied by a plural verb or adjective, it has been translated "the Israelites" instead. The goal throughout has been to communicate the clearest possible sense of the commentary.

Among the challenges of the translation was the question of how to deal with the many vavs. It was a common stylistic device of rabbinic commentators to begin sentences with vav, under the influence of biblical usage and, in some cases, including Ibn Ezra's, Arabic. It is not generally considered correct, however, to begin English sentences with "and," the most common meaning of the prefixed vav. The attempt has been made to minimize the problem by translating in compound sentences or eliminating the vav from the translation whenever possible.

A related problem was the variety of meanings that vav can assume when it is a "vav of situation," or a "circumstantial vav." These include: "but," "while," "with," "because," "whereas," and the like. These occurences have been dealt with on a case-by-case basis, with the aim of arriving at the meaning Ibn Ezra intended.

THE COMMENTARY

הקדמות לפירושי אבן עזרא

נָה הַפָּפֶר נָרָבְּד "וְּכּוּלוֹ בַּחְבַדִּים" (ה ט"ז), וְאִיז, בְּּבְל שִׁיהֵי שְׁלֹמֹה. בּבֶּלֶךְ "חֲמִשְׁה וְאָלֶף," בְּמוֹהוּ. עַל בִּן בְּתוּב "שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה. בּי סוֹד סְתוּם וְחְתוּם, בִּי נָה הַשִּׁיר בְּשִׁיר בְּשִׁיר בְיִשְׁר בִּי סוֹד סְתוּם וְחְתוּם, בִּי הַחֵל מִימִי אַבְרָהְם אָבִינוּ עַד יְמוֹת הַבְּשִׁים, וְכֵן בְּתוּב בְּשִׁירַת "הַאֲזִינוּ," "בְּהַבְּי עִד שׁוּב "בְּיוֹן גּוֹיִם" (דברים ל"ב ח), הַחֵל מִן דּוֹר הַבְּּלַבְּה עַד שׁוּב יִשְּׂרִת מָבְּלוּת אַחַר מִלְחָמֶת גּוֹג וּמְגוֹג.

וְצֵל תַּתְבֵה בַּצְבוּר שֶׁהָהֲשִׁיל פְּנֶפֶת יִשְּׂרָאֵל לְכַלְּה וְבִּפְקוֹם דּוֹדִה,
פִּי כֵּז שֶּׁרֶבְ הַנְּבִיאִים. יָשׁיְיָה אְבֵר, "שִׁיבַת דּוֹדִי לְבַרְמוֹ" (ה א), וְעוֹד
"פְּהֲשׂוֹשׁ² חְתָן עֵל–פַּלָּה" (ס"ב ה). יְחֶזְקאל אָבֵר, "שְׁדֵיִם נְכוֹנוּ וּשְּׁעְתַּנְּ
צִּמִּחַ וְצִיְיִה" (ס"ז ז'), וְעוֹד "וְאָבַפֶּה עֶרְוְחָהָ" (ס"ז ח),
"וְאֶצְיֻהַּה עֶּדִיִח (ס"ז י"א), וְבְל הַפְּרְשְׁה כוּלְּח. הוֹשִׁעַ אָבַר, "וְאַבְּיִּהְיּלוֹת,
"יְבֶּשְׁהִּ עֶּיִי (ב כ"א), "לִהְ אָהַב אִשְּׁה" (ג א). וּבְחַפֶּר חְּהִילוֹת,
"מַשְּׁבִּיל שִׁיר יְיִידוֹת" (מ"ה א), וְבְתוּב בּוֹ, "שִׁקְּעִי–בּת וּרְאָי וְהַשִּי

INTRODUCTIONS TO THE INTERPRETATIONS OF IBN EZRA

This is a praiseworthy, wholly delightful (5:16) book, and there is none like it among all "the thousand and five" songs of King Solomon. Thus it is called the Song of Songs of Solomon, for this is the most sublime of all of Solomon's songs. There is a profound secret concealed within it, for it begins from the days of Abraham, our patriarch, [and continues] until the days of the Messiah, just as it is written in the song Ha'azinu, When the Most High gave the nations their inheritance (Deut. 32:1, 8), which begins with the generation of the dispersion [of mankind] and continues until the return of Israel from the diaspora after the war of Gog and Magog. 3

Do not be surprised that he compared the Congregation of Israel to a bride with God being her lover, for this is the prophets' custom. Isaiah recited, a song of my lover about his vineyard (Isa. 5:1), and also, And as the bridegroom rejoices over his bride [so will your God rejoice over you] (Isa. 62:5). Ezekiel declared, Your breasts were fashioned and your hair was grown, but you were naked and bare (Ezek. 16:7), and further, and I covered your nakedness (Ezek. 16:8), I decked you with ornaments (Ezek. 16:11), and [similarly throughout] the whole chapter. Hosea declared, And I will betroth you unto me forever (Hos. 2:21), [and] Go, love a woman... (Hos. 3:1). And the book of Psalms [contains], A maskil, a love song (Ps. 45:1), within which is written,

אָזָנָרָ" (מ"ה י"א).

וְחַלֶּילָה חַלֶּילָה לָהְיוֹת שִּׁיר הַשִּּירִים בְּדְּבְרֵי חַשֶּׁק! פִּי אָם עַל דֶּרֶךְ בְשְׁלּ וְלוּלֵי גוֹדֶל מַעֲלָתוֹ, לֹא נַכְתַּב בְּסוֹד פִּחָבִי הַלֹּדֶשׁ. וְאֵין עַלְיו מַחֲלוֹקֶת פִּי הוּא "מְשַמִּא אֶת הַבְּדֵיִם."

ּוָלָהְיוֹתוֹ בַדְרַבִיו תְּמִים, פִּירַשְּׁתִּיו שְׁלֹשָׁה פְּצָמִים.

ַּפַפַעם רָאשׁוֹנָה, אֲצַלֶּה כָל מִלְּה צְפּוּנָה.

וּבַבַּעַם הַשִּׁנִית יִהְיֶה מִשְׁבָּשוֹ, עַל דֶּרֶךְ בְּשׁוּשוֹ.

רּבַבַּצִם הַשְּׁלִישָּׁית יָהְיֶה מְפוֹרָשׁ, עַל נְּתִיבוּת הַמִּדְרָשׁ.

And you, 0 daughter, hear me and note well (Ps. 45:11).

Heaven forbid that the Song of Songs be considered erotic poetry! Rather, it is an allegory. Were it not for its great loftiness, it would not have been written in the allegorical manner of sacred scripture. It is undisputed that it "defiles the hands."

That it be perfectly clear in all its ways,

I have explained it three times.

In the first interpretation I will reveal every obscure word.

In the second interpretation its treatment shall be according to its plain meaning.

In the third interpretation it will be explained midrashically.

הפעם הראשונה

וְּצָּיִם אַבְּרָהָם ב"ר מִאִיר הַפְּפְרַדִּי, הַמְּחַבְּרוּת הַנְּשְׁמָה הָעֶלְיוֹנָה עִם הַבּוּף, לְּבְאֵר זֶה הַפִּפְּר עֵל סוֹד הָעוֹלָם, וְדֶרֶהְ הְתַחַבְּרוּת הַנְּשְׁמָה הָעֶלְיוֹנָה עִם הַבּוּף, שְׁהוּא בִּפּדְרֵבְּה הַפַּחְתּוֹנָה. וֹצְחַתִים בִּירשׁוּהוּ עֵל הַפּּחְפוֹנֶת. כֹּ "וְמֶחַתּפוֹנָת. כֹּ "וְמָחַרפוּלְם בִּירשׁוּהוּ עֵל הַפַּרְבּי, וְמִיזִ הְאָמֶת פִּי אָם בְּבּיּף מַבְּיְתִיקוּ סֵדְמוֹנִינוּ ז"ל, שֶׁיָה הַפִּפֶּר עֵל פְּנֶטֶת יִשְּׁרָאֵל, וְבוֹ אִפְּרְשָׁבּוּ בַּבַּעם הַשְּׁלִישִׁית. וּפִירוּשׁ פָּל "שְׁלמֹה" הוּא הַפֶּלָהְ בְּעַצְמוֹ, חוּץ מִיבּוֹ חַשְּׁלְהוֹי שָׁלֹמֹה" הוּא הַפֶּלָהְ בַּבַּעם הַשִּׁלִי הַשְּעִיה וּחִיבּן. לְכִוֹ אַפְּרְשֶׁבּוּ בַּבַּעם הַשִּׁלִי הַיִּי חוֹשְׁלְ בּבְּיִב יִשְׁלְהֹה" שָׁילמֹה" שָׁיִּשׁ בּוֹ הוּא שְׁלמֹה הַמֶּלֶהְ בְּעַצְמוֹ. בּבְּעם הַשְּׁלִהְי וְדִּי חַשְּׁלְם בּוֹ חִשְׁלְם בִּיְתִייִּלְּה בְּבָּעם הַשְּׁלִי בִּבְּי הַבְּשְׁל וְבַבְּבְשׁל וְבַבְּבְשׁל, הוּא שְׁלמֹה בַּמֶּלָהְ בְּבָּעם הַשְּׁלְי בְּבָּר הַבָּבְר הַבָּה מִילִי הַבְּשְׁל וְבַבְּקשׁל בּוֹ.

הפעם השנית

לא יַתְּקְנוּ דָבָּהֵי חֵשֶּׁק פַּמְּדִינָה לְצִינֵי כָל הַרוֹאִים. עַל פִּז, הוּא הַמְּשָׁל. נַעַרָה אַתַת קְּפַנְּה הֲאֹר, שָּׁאֵיז לָהּ צָעַדִייז שְׁבִים, הְיָתָה נוֹמֶהֶת בֶּרֶם וְרָאֲתָה רוֹעָה עוֹבִר. וְנָפַל הַחֵשֶּׁק פְּלֵב פָל אָחָר מִהֶּם.

THE FIRST INTERPRETATION

Says Abraham, son of Rabbi Meir the Spaniard, the author: Philosophers have determined to explain this book as concerning the mysterious nature of the universe, and the manner of the union of the highest soul with the body, which is on the lowest level. 5 Others explained it according to its composition. 6 But the wind shall carry them all away for they are *emptiness* (Isa. 57:13). The truth is none other than what our sages of blessed memory have transmitted, 7 that this book concerns the Congregation of Israel, and that is how I will explain it in the third interpretation. explanation of every שלמה is King Solomon himself, except for You, O Solomon, shall have the thousand 8 (8:12). Therefore, in the second interpretation I will explain the metaphor since [the Song of Songs] is expressed in erotic language. Likewise, every שלמה in [the second interpretation] is King Solomon himself. Because there are difficult words in this book, I have begun by explaining them first. Thereafter I will explain the allegory and its inner meaning.

THE SECOND INTERPRETATION

Erotic matters are not appropriate in public for all to see. This [book], then, is an allegory. A certain very young girl, who does not yet have [mature] breasts, was guarding a vineyard and saw a shepherd passing. Desire was aroused in the heart of each of them.

הפעם השלישית

אָין לְמַעְלָה מִּמְּדֶרָשׁ שִׁיר הַשִּׁירִים שֶׁדְּרָשׁוּ בַפּוֹתִינוּ ז"ל. לְבֵּזְיּ,
פּאֲשֶׁר רָאִיתִי גְּדוֹלִים וְצַמּוּתִי עוֹלָם צְשׁוּ בַּם תִּם דְּּרָשׁ וְהוֹסִיפּוּ וְּגְרְעוּ,
בַּם אֲנִי יִצְאתִי בְּעָקְבוֹתִיהֶם. וְּכָל "שְׁלֹמֹה" הוּא שִׁלמֹהׁ הַמֶּלֶנְ, חוּץ
מִ"הָאֶלֶף לְהּ שְׁלֹמֹה" (ח י"ב), שֶׁהוּא הַפְּשִׁים, וְנַקְרָא "שְׁלֹמֹה" פַּצְבוּר שָׁבִּוּי בְנָשִׁי אַ לְהָם" (יחזקאל שֶׁהוּא בְּנִוֹ, פַּאֲשִׁה וְיִקְרָא "בְּוֹלִי "עְרָבִּי יְנְשִׂיא לְהָם" (יחזקאל ל"ז כ"ה). וְבֵן נִקְרָא "בְּנִי יִשְּׂרְאוֹל "עַרְבִּי בַעְּלְב" (ירמיה ל י).
וְנִי בְּנִוֹ מְפְיִלְה וְיְה בְּאוֹן ז"ל, שֶׁאָמַר שֶׁהַמְּיִלָּה הִיא לְדָנִד, וְיִהִי בְּאוֹן וִ"ל, שֶׁאָמַר שֶׁהַמְּפִילָּה הִיא לְדָנִד, וְהִיוּ בְּאוֹן וִד"ל, שֶׁאָמַר שֶׁהַמְּפִילָּה הִיא לְדָנִד, וְהִיוּ וְנִיּיִה בְּאוֹן ז"ל, שֶׁאָמַר שֶׁהַמְּפִילָּה הִיא לְדָנִד, וְהִיוּ

וְדַע פִּי "בְּנוֹת יְרוּשְׁלַם" ⁴ (א ה וכוי) הִשְּׁתַּבְּשׁוּ בוֹ אֲנְשִׁים בַבִּים, אַםר שֶׁבְּנֶסֶת יִשְּׂרָאֵל הִיא בַּמְדַבֶּנֶת. מְה עַנְיֵן "בְּנוֹת יְרוּשְׁלַם".
אַםר שֶׁבְּנֶסֶת יִשְּׂרָאֵל הִיא בַמְדַבֶּנֶת. מְה עַנְיֵן "בְּנוֹת יְרוּשְׁלַם יִי .
יִשׁ אוֹמְרִים פִּי שְׁתַּיִם הַבְּה, אַםת בּשְׁבִים וְדָאַחֶרֶת בְּאֶרֶץ פַּחְתִּיְּה כְּנֶגְיְּדְּת,
וְעִנְיֵן "בְּנוֹת יְרוּשְׁלַם" בּבּיְאָרִים שֶׁל בַעְלָה. וַאֲחָרִים אְבְּרוּ שֶׁהַם אוּמּוֹת הְעוֹלָם בְּפַעַם, "וְּנְחַתִּי אוֹתָם לֹּךְ לְּבִנוֹת" (יחזקאל ט"ז ס"א).

THE THIRD INTERPRETATION

Nothing surpasses Midrash Shir ha'Shirim¹⁰ which our rabbis of blessed memory expounded. Therefore, as I have seen the great ones and pillars of the earth explicate midrashically, augmenting and diminishing, so have I, too, followed in their footsteps.

Every mode is King Solomon, except for You, O Solomon, shall have the thousand (8:12). This is the Messiah, 11 and he is called Solomon because he is his descendant, just as he is called David, [as in] and David my servant shall be their prince [forever] 12 (Ezek. 37:25). So, too, the Israelites are called Jacob my servant (e.g., Jer. 30:10). It is possible that [the expression], a prayer of Moses, the man of God (Ps. 90:1) may be like it, according to the interpretation of Rav Saadia Gaon of blessed memory, who said that the prayer was [written] by David, but that the descendants of Moses used to perform it musically. The correct view is that it was by Moses.

Know that many people have been confused by [the expression] the daughters of Jerusalem (1:5, etc.) since it is the Congregation of Israel that is speaking. What is meant by the daughters of Jerusalem? Some say there are two [Jerusalems], one in heaven and another on earth below, her counterpart, and that the daughters of Jerusalem are the angels of heaven. Others have said that these are the nations of the world, as in And I give them to you for daughters (Ezek. 16:61).

וְהַבְּכוֹן בְּעִינֵי שֶׁהַמְּשָׁל הוּא עַל אָשָׁה הַמְּדַבֶּרֶת עָם נַפְּשָׁה וְתְשִׁיב אֲכְרֶיהָ לָה, פָּאִילוּ תאִׁמַר עָם מַחְשִׁבוֹתֶיהָ, וְהֵן "בְּנוֹת יְרוּשְׁלַם."

וְאַחַר שָׁהַעִיד הַבְּּסוּק שָׁנִּיְאָה הַמְּקוֹם לִשְּׁלֹמֹה פַּעֲפֵיִם, פַה תִּפַּה יִשׁ בּוֹ שָׁיּיְתְנַבִּא עַל דְּבָּר עַתִיד, בִּי בְּרוּחַ הַלֹּיֶשׁ דִּיבֵּר זֶה הַפָּפֶר ? וְבֵּן תִּמְצִא בְּאָפָף הַמְּשׁוֹרֵר וְהִימְן שֶּׁחִבְּרוּ שִׁירוֹת בְּרוּחַ הַלֹּיֶשׁ, שֶׁבּּקְרָאוּ "יְבִיאִים" וְ"חוֹזִים." וְזֹאֹת הִיא הַדֶּחָהָ הַבְּּכוֹנָה, לֹא יוּכַל לְכַחִשׁ פִּי אַם 'בְּּתַלְּתֹל וְעָאָשׁ' ⁶ (דברים ל"ב ה).

וָצַתָּה, אָחֵל לְפָרֵשׁ צַל פִּי אֲשֶׁר תְּשִּׁיג יְדִי,

וָאֶתְחַנֵּן לָאֵל בְּכָל מְאֹדִי,

הַ ּוֹדֵצַ סוֹדִי לְהַחְפִים פְּבוֹדִי,

וָהוּא יָהְיֶה עִּמְּדִיּ

But the correct interpretation, in my view, is that the metaphor concerns a woman speaking to herself and responding to her own words, as if she were conversing with her thoughts, which are the daughters of Jerusalem.

Since Scripture testifies that God manifested Himself to Solomon twice, ¹³ what is surprising in his having prophesied about a future event, for he uttered this book by means of divine inspiration? Thus you will find that Asaph ¹⁴ the poet and Heman, ¹⁵ who composed songs by means of divine inspiration, were called "prophets" and "visionaries." This is the correct way [of understanding the book] and one cannot deny it unless he is perverse and obstinate (Deut. 32:5).

So now, I will begin to explain as best I can,
And I implore God with all my might,
Who knows my intent,
To sharpen my insight,
And may He be with me.

פירוש אבן עזרא על מגלת שיר השירים הפעם הראשונה

פרק א'

א:ב [ישקבי]: פַל "נְשָׁיקָה" שֶׁהִיא בְלֹא לָמֶ"ד הִיא בַפֶּה, פְּמוֹ "וַיִּשְּׁקַהף" עָּהָיא בְלֹא לָמֶ"ד הִיא בַפֶּה, פְּמוֹ "וַיִּשְּׁקַהף" עָּהָר אוֹ בַפְּחָר אוֹ בַלֶּחָי, עַל פִּי מִנְּהַג (בראשית ל"ג ד). וְעָם הַלְּמֶ"ד פַּיִּד אוֹ בַפְּחָר אוֹ בַלֶּחָי, עַל פִּי מִנְּהַג הַּמְּיִינוֹת, פְּמוֹ "וּשְׁקָה-לָּי. וַיִּשַׁקּ-לוֹ (בראשית כ"ז כ"ו-כ"ז), וְהֵן "וַיִּשִּׁק יַעֲקֹב לְרָחַל" (בראשית כ"ט י"א).

דרדיך: אַהוּבֶיהּ יוֹתֵר יְשַׂשְּחוּ מִהַבּיִן. וְהַבְּאוֹן אֲבֵר פִּי הוּא
הָרִיר שָׁהוּא תַחַת הַלְּשׁוֹן וְהָבִיא רְאָיָה מִפְּסוּק, "יְּכָה וּוְיֶה דוֹדִים עַד הַבֹּקָר" (משלי ז י"ח).

א:ג לריח שמניך טובים: יַשׁ מְפְּרְשִׁים פִּי הוּא אַפְּּה, וְהַקּרוֹב אַלִי פִּי זָה הַמְּפְרֵשׁ לֹא סְרָ שֶׁמֶן מִיְּמִיו וְחְשַׁב שָׁהוּא שֶׁמֶן זַיִּת ! אַלִי פִּי זָה הַמְּפְרֵשׁ לֹא סְרָ שֶׁמֶן מִיְּמִיו וְחְשַׁב שָׁהוּא שֶׁמֶן זַיִּת !

תורק: ישׁ אוֹמֶרִים פִּי הוּא שֵׁם בְּקוֹם, וְהַבְּּכוֹן שֶׁהוּא שֶׁהֶן פְּשֶׁמֶן שֶׁיּוּבִק שָׁהֵיחוֹ נוֹדֵף וְעוֹדֵף. וְאַל תִּתְמַה פַּצְבוּר הָיִוֹת הַשִּׁם לְשׁוֹן וְּאֶבְה, פִּי הֵן תִּמְצְא כָל "צָמַל" וּ"בֵּיִת" וּ"בְקוֹם" פַּמִּקְרָא בְּקִקוֹם אֶחְר וְשׁוֹן זִבָּר וּבְּמָקוֹם אַחָר לְשׁוֹן וָאָבָה.

עלמות: הַם נְּצְרוֹת קְּשַנּוֹת.

א:ד בזכירה: יַשׁ אוֹמֶרִים שֶּׁהוּא מֶן "אַזְפְּרָתָוּה" (ויקרא ב ב), "וְזִכְרוֹ⁸ פְּיֵין לְּבָנוֹן" (הושע י"ד ח).

THE FIRST INTERPRETATION

CHAPTER 1

1:2 [ישקני]: Any "kiss" appearing without a ? [after it] 16
is on the mouth, 17 as in and he kissed him וישקה (Gen. 33:4),
but with a ? is on the hand, shoulder or cheek, according to
the accepted custom of the world, as in and kiss me...and he
kissed him וישק לו (Gen. 27:26-27) and also and Jacob kissed
Rachel (Gen. 29:11).

דודיך: Your love gladdens [me] more than the wine. But the Gaon¹⁸ said that this refers to the saliva beneath the tongue and he brought evidence from the verse, Come let us drink our fill of saliva ברות until the morning (Prov. 7:18).

1:3 לריח שמניך מתנים: Some explain that it [is] לריח שמניך מתנים: seems likely to me that this interpreter never anointed with oil in his life and thought that it was olive oil!

אורק: Some say that it is a place name, ²⁰ but actually it is oil whose fragrance carries exceedingly when it is poured out. And do not be surprised that ממן is in the feminine gender, for thus you will find every גית, עמל, and מקום in Scripture, in one place in the masculine gender and in another in the feminine gender. ²¹

עלמות: These are little girls.

1:4 בוכירה: Some say it is from אזכרתה the memorial part 22 (Lev. 2:2), [or] and the scent thereof ווכרו shall be as the wine of Lebanon (Hos. 14:8).

מרשרים: תּאַר הַפּיִז, פְּמוֹ "יִחְהַאֵּרָים" (משלי כ"ג ל"א), "מּ"ם "מִפּיִז" יְשְׁרֵת עַצְּמוֹ וְאַחַר עָפּוֹ.
"הוֹלָבּּ לְדוֹדִי לְמִישִׁרִים 9 אֲהַבוּה "יְהָעֵלְמוֹת" הַפּּזְפְרוֹת. וְבְמוֹה ּ "וְאָרָא "
וְבִן עָנְיִינוֹ מִ"מִּישִׁרִים 9 אֲהַבוּה "יְהָעֵלְמוֹת" הַפּּזְפְרוֹת. וְבְמוֹה ּ "וְאָרָא

אֶל-אַבְּרָהָם אֶל-יִצְחָק וְאֶל-יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדִּי וּשְׁמֵּי יִי" (שמות ו ב), עָנְיִינוֹ אֶלְראַב בְּהָה "וְּהָלְאֹנוֹ חֵים מָמוֹה וּ. וְאַחַר וֹם מִים מִמוֹה וּ. וְאַחַר וֹם אַמְר וּ וֹם 10 כִי הַ"מִּישִׁרִים אָמְר וֹם 10 כִי הַ"מִּישִׁרִים אָמַר וֹם 10 כִי הַ"מִּישָׁרִים אָמַר וּ מוֹם מִים וֹה יִים), וְהְרָאשׁוֹן קְרוֹב אֵלֵי.

א:ת שחורה: יָשׁ מְפְרָשִׁים שֶּׁהָיא יְפָה כְּמוֹ הָאִשָּׁה הַפּוּשִׁית פִּי מֵרוֹב יוֹפְּיָת תִּפְּחֵד הָאֵם שֶׁׁתִּשְׁלוֹט בְּּה עֵיִן רָעָה. עַל מֵּן תִּקְּרֵא "פּוּשִׁית" וּ"שְׁחוֹרָה." וְאִין לְנוּ צוֹרֶךְ פַּפִּירוּשׁ הַזֶּה, בְּאִשָּׁה הַפּוּשִׁית וְלֹא בְּמָלַת "שְׁחוֹרָה," פִּי הִנִּה הִיא הַעִידָה בְּנַפְשִׁה וְאִמֶּרָה, "אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרָחוֹרֶת" (א ו).

רבארה: פָּמוֹ "נָחֲמֶדֶת," מֶן "אִּבְּה לְמוֹשָׁב לוֹ" (תהלים קל"ב י"ג). וָהַבּּבּ"ן לְבִנָין נִפְּעַל, פְּמוֹ "וְכָל-נַעֲשָּׁה בַּמַּרְחָשֶׁת" (ויקרא ז ט), "אִין אֶבֶן נִרְאָה" (מלכים א ו י"ח).

א: ר שחרחורת: זָה הַפֶּפֶּל לְּמַצֵּט, וְהֵן "יְרַקְּרַק אוֹ אֲדַמְדְּם" (ויקרא י"ג מ"ט). ששופתני: רָאַתְּנִי וְהָבִּישָה בִי וְגַלַתְנִי. וְבְמוֹהּדּ "וְלֹא שִׁוַפְּתְּה¹¹ עִין אַיָּה" (איוב כ"ח ז). מישרים: An adjective [used adverbially] describing the wine, as in when it glides down in smoothness במישרים (Prov. 23:31) [and] [like the best wine] that glides down in smoothness מיין for my beloved (7:10), and the n of מיין serves itself and another with it. 23 Thus [more than wine] that goes down in smoothness do they love you [refers to] the young girls who are mentioned. It is like and I appeared to Abraham, to Isaac and to Jacob as God Almighty, but [with] my name וו did not disclose myself to them] (Ex. 6:2), and there are many like it. Others have said that [it means] "the righteous love you" as in I declare things that are right מישרים (Isa. 45:19), but the first explanation seems closer to me.

1:5 שחורה: Some explain that she was beautiful like the Cushite woman, 24 on account of whose abundant beauty her mother feared that the evil eye would control her. Therefore she would be called "Cushite" and black. But we have no need of this explanation, neither of the Cushite woman nor of black, for in fact she attests about herself saying, Don't stare at me because I am swarthy (1:6).

ונאוה: Like "desirable," from He has desired אוה: her for
His habitation (Ps. 132:13). The ב is for the binyan niphal
as in and any that is prepared בוא in a griddle (Lev. 7:9) [and]
no stone was seen בואה (I Kings 6:18).

1:6 שחרהורת: This doubling is for diminution, 25 like greenish or reddish (Lev. 13:49).

שופתני: It saw me and looked upon me and exposed me.

And nor has the falcon's eye seen it שופתו (Job 28:7) is like it.

נחרו-בי: נַלְחֲמוּ בִי. וְהַבּּוּ"ן לְבִנְיֵן נִפְּצֵל. מִן "וַיּּחַר אַפּוֹ"

(בראשית ל"ם י"ם).

נומרה בו ישׁם הַתּוֹאַר וְעִנְיְנוֹ ישׁוֹמֶּרֶת." בומרה

א:ז שאהבה נפשי: יֶחְפַר מְקוֹם הַקְּרִיאָה, פְּמוֹ "אַפָּהּי"

איכה תרעה: הַצּאֹן.

איכה תרביץ: אוֹתָם. וְיֵשׁ אוֹמֶרִים שֶּׁעַנְיִינוֹ שְּׁאַלַת הַשְּקוֹם,

ַפְמוֹ "אֵיכֹה הַם?" ¹³ (מלכים ב ו י"ג).

שלמה: הַשִּּׁי"ן מְקוֹם אֲשֶׁר.

רעטיה: מֶּחְעָרֶבֶּת, וְהִיא פּוֹעֶלֶת, מֶן "וַיַּצִט הַצָּם אָּל-הַשְּׁלָ" 14.

(שמואל א י"ד ל"ב). וְיֵשׁ אוֹמֶרִים "חוֹטֶפֶּת," וְהוּא רַחוֹק. וְיֵשׁ אוֹמֶרִים

"וָגָרַעַת," מָן "וַיְּעַט בְּהָּם" (שמואל א כ"ה י"ד).

א:ח בעקבי הצאן: פְּמוֹ "וְעֶקְבוֹתֶיהּ לֹא נוֹדַעוּ" (תהלים ע"ז כ),

הָאוֹתוֹת, הַעוֹקֵב, הַדּוֹתְךָּ אַחֲבִיוּ.

בדיותיך: פַל קפָן יִשָּׁרָא "גַּיִייּ," הּמְפֶּמִיבְתוֹ לְעִזִּים הִיא הַרַאִּיְהּ

א:מ לסרסתי: הַּיּוֹ"ד נוֹסַף, פְּיוֹ"ד "מְלָאַתִי מִשְׁפְּט" (ישעיה א כ"א),

. "אֹהַבְּתִּי לְדוּשׁ" (הושע י י"א).

א: ל בתורים: צורות מְצוּבְּרוֹת פְּמוֹ תוֹרִים.

חררזים: הַם הַאָּשָׁוּרָים מִהְאַבְנִים הַיֶּאָרוֹת וְאֵין לוֹ חַבִּר.

וְיִשׁ אוֹמֶרִים פִּי "וַאֲרוּזִים בְּּמַרְפוּלְתִּדֶּ" (יחזקאל כ"ז כ"ד) בְּמוֹהוּ

נחרו-בי: Fought against me. The נ is for the binyan niphal, from and his wrath was kindled ויחר (Gen. 39:19).

בוטרה: An adjective meaning "a watchwoman." 26

1:7 שאהבה נפשי: The antecedent of w such as "you" is lacking. 27 איכה תרעה: [i.e.,] the flock.

איכה תרביץ: [i.e.,] them. Some say it is a question of the place, like Where are they? (II Kings 6:13).

שלמה: The ש is in place of אשר.

כעטיה: Involved, and it is the *kal* active participle feminine singular, ²⁹ from *and the people pounced upon* ניעט *the spoil* (I Sam. 14:32). Some say [it means] "snatched," but that's way off. And some say [it means] "spurned," from *and he spurned* ניעט *them* (I Sam. 25:14).

1:8 בעקבי הצאן: As in your footsteps ועקבותיך were not known

(Ps. 77:20) [with reference to] "the tracks" and "the one who follows, travelling after him."

גדיותיך: Every small animal is called "a kid,"³⁰ and the evidence for this is the word's [frequently] being found in the construct state before "the goats" [with reference to the expression גדי עזים].

- 1:9 לסוסתי: The ' is affixed, 31 like the ' [in] she that was full מלאתי of justice (Isa. 1:21) [and] [a heifer] who loves to thresh (Hos. 10:11).
- 1:10 בתורים: Forms shaped like rows.

בהרוזים: These are ornaments of precious stones and it occurs only once in Scripture. Some say that cedar lined וארוזים among your merchandise (Ezek. 27:24) is like it

וְיִתְחַתֵּּף הַאָּלֶ"ף בַּחִי"ת, וְזֶה אִינֶנּף נְכוֹן פִּי לֹא יִתְחַלְּפּף בִּלְשׁוֹן הַלֹּדֶשׁ חוץ מֵאוֹתִיּוֹת יהו"א לְבַדָּם.

א: ר"א בקדות הכסף: שֶּׁיּהְיוּ בְצוּרוֹת הַתּוֹרִים "נְּקְדּוֹת הַפְּסֶרּ," שֶׁהּוּא לְבְּזְ.
א: ר"ב במסבר: פָּמוֹ מִקוֹם מֻעוּלֶּה וְנְרָבְּד, פְּמוֹ "וּבְמְסַבֵּי¹⁵ יְדוּשְׁלְּם"
(מלכים ב כ"ג ה), וְהַקְּרוֹב אֵלֵי שֶׁהוּא הַבְּקוֹם שֶׁיֵּשׁׁ פּוֹ מְסִיבָּה לִשְׁתּוֹת

ברדי: פּוֹשֶּׂם פְּמִין פַּרְפּוֹם.

א:י"ג צרור המור: פּירוּשׁ דָּבֶּר "צְרוּר," פְּמוֹ "וְצֵיְתָּ הַפֶּסֶף בְּּיִזְּהּ" (דברים י"ד כ"ה). וְיֵשׁ אוֹמְרִים "חְתִיכָה," וְהוּא רָחוֹק. וּפִירוּשׁ "מוֹר,"
יֵשׁ אוֹמְרִים פִּי "שְּר-דְּרוֹר" (שמות ל כ"ג) הוּא הַמּוּם"וְּ, וְיָה רְחוֹק
בַּצְבוּר שָׁאָפֵר, "אָרִיתִי מוֹרִי" (ה א), וְהַפֵּה הוּא בוֹשֶּׁם מָמִּינִי הַצְּמְחִים
שַּׁיֵלוּאַם. וְעוֹד, "וְיִדִי נְשְפוּ מוֹר" (ה ה). וְהִפֵּה הוּא נוֹמֵף,
שְׁיֵלוּאַם. וְעוֹד, "וְיִדִי נְשְפוּ מוֹר" (ה ה). וְהַבֵּה הוּא נוֹמֵף,
וְהַמֵּחִים הַּיִּי "מֹר" (ה ה). יְהַבָּה הוּא נוֹמֵף,
וְבַמּרּס"בּ אִינוֹ נוֹמֵף. וְיִשׁׁ אוֹמְרִים פִּי "מֹר" יִתְּבְּּרִשׁ יִשְׁרוֹב פְּמוֹ בִּיְשׁוֹן
א:י"ד אשכל הכופר: יִשׁ אוֹמְרִים שָּׁהוּא הַפּוֹתֶבֶּת, וְהַאָּרוֹב פְּמוֹ בִּיְשׁׁוֹן

עין גדי: מַקוֹם בְּצֶּעֶרֶץ יִשְּׂרָאֵל שְׁיּפְּצֵא שְׁם אֶּשְׁפֹּל הַפּלפֶּד. א:ט"ר עיביך יובים: פְּעֵינֵי יוֹנִים, פִּי מִנְהַג בְּנֵי יוֹנָה שֵׁלֹא

ַלְהָתְחַבֵּר אֶלָּא עָם הַזּוּג שֶּׁלָּא.

and that the \aleph may be interchanged with the Π , but this is incorrect for there are no interchanges in Hebrew except for the letters $^{\backprime}$, $^{\backprime}$, $^{\backprime}$ and \aleph alone.

- 1:11 קדות הכסף: That the points of silver, which is white, be in the form of rows.
- 1:12 במסבו: Like an elevated and exalted place, as in the high places ובמסבי around Jerusalem (II Kings 23:5), but it seems likely to me that it is the place [where they hold] a banquet to drink wine according to the custom of wine drinkers.

נרדי: A spice like a kind of saffron.

- 1:13 צרור המר: The explanation of the word is "a bundle," as in And you shall bind up וצרות the silver in your hand (Deut. 14:25). Some say "a piece," but that's way off. As for the explanation of מור , some say that מר דרור (Ex. 30:23) is musk, 32 but that is way off because [Scripture] says, I have gathered my myrrh (5:1), so it must be a spice from the types of plants that may be gathered. There is also And my hands dripped myrrh [and my fingers with flowing myrrh] (5:5). Note that it flows, but musk doesn't flow. Some say that מר may be explained in two ways. 33
- l:14 אשכל הכופר: Some say it is a dried date, but is is probably [camphor] as in Arabic³⁴ and Spanish³⁵ [cognates], because it is like clusters.

עין גדי: A place in the land of Israel where the cluster of henna is found.

1:15 עיניך יונים: <u>Like</u> the eyes of doves, for it is the custom of doves not to unite with any but her own mate.

א:מ"ז רעננה: דּוֹמָה כָּ"צֵץ בַעַנָן" (דברים י"ב ב).

א: ר"ז רתיטנו: מַדְּבְרֵי רַפּוֹתִינוּ ז"ל.

ברותים: אֵין לוֹ חָבֵר, וְיֵשׁ אוֹמָרִים שֶׁהּוּא "וְּבְּרוֹשִׁים." וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוּא "וְּבְרוֹשִׁים." וְיֵשׁ אוֹמְרִים בָּרוֹשִׁים. " בְּרוֹשִׁים בּיְיְבָּיִים בְּשִׁקַתוֹת הַפְּיִם" (בראשית ל ל"ח). אָם פֵּן, בִּיִיפֵנוּי הוּא כָמוֹ "בְּרָהָטִים בְּשִׁקַתוֹת הַפְּיִם" (בראשית ל ל"ח). אָם פֵּן, יְהִיוּ "בְּרוֹתִים" פְּמוֹ "אַבְנֵי שֵׁיָשׁ" (דברי הימים א כ"ט ב).

פרק ב'

ב:א חבצלת: יִשׁ אוֹמֶרִים שֶּׁהוּא וֶרֶד, וְיִשׁ אוֹמֶרִים שֶׁהוּא צָפַח אֶחְד נָרָבִּּד יִשׁ לוֹ רֵיחַ טוֹב וְצֵינוֹ רָצֵין שַׁחֲרוּת.

שרשבת: ישׁ אוֹמֶרִים שֶּׁהוּא צָּמַח לְבָּן וְיֵשׁ לוֹ רֵיחַ טוֹב וְהוּא חַם מְאֹד
עַד שָׁרֵיחוֹ יַכָּאִיב הָרֹאשׁ וְיִשְּׁבֵן לִהְיוֹתוֹ כֵן. וְיִהְיֶה פִירוּשׁוֹ מֵן "שִׁשׁ" פִּי
לְעוֹלָם הִיא שִׁשָּׁה עָלִים לְבָנִים, בַּם בְּתוֹכוֹ כַדְמוּת בֵּד סְעִיפִים אֲרוּפִים, בַּם הִם שְׁשִׁה. וְיִהְיֶה פִירוּשׁ "שִּׂפְתוֹתִיו שׁוֹשֵׁנִּים" (ה י"ג) בְּּרֵיחַ, לֹא בְעַיִּן.

ב:ג כתפוח: פָּאִילַן הַתַּפּוּחַ.

ב:ד רדבלו: מָן "שָּגֶל מַחֲנֵה יְהוּדָה" (במדבר ב ג).

ב:ה אשישות: פָּלֵי זְכוּכִית מְלֵיאוֹת יֵיִן.

רפדרבי: פּּלְשׁוֹן יָשְׁמָצֵאל פָּמוֹ "חַזְּקוּנִי." וְיֵשׁ אוֹמְדִים "שִּׂימוּ הַפְּצִיעַ תַּפּוּחִים," מָן "רְפִידָתוֹ זְהָב" (גי), "יִרְפַּד חָרוּץ עֲלֵי-טִיט" (איוב מ"א כ"ב), שֵּׁעְנִיָנוֹ עָנְיַין הַצִּעָה, וְהוּא רָחוֹק פְּּצִינִי.

- 1:16 דעננה: It is like a verdant רענן tree (e.g., Deut. 12:2).
- 1:17 רהיטנו: [Understood] from the words of our rabbis of blessed memory. 36

ברותים: It occurs only once in Scripture, and some say it is ברושים 37 And some say that רהיטנו is like the water receptacles ברושים (Gen. 30:38). If so, ברושים would be like marble stones (I Chron. 29:2).

CHAPTER 2

2:1 חבצלת: Some say it is a rose, 39 and some say it is a certain prized flower having a good scent and a blackish color.

num: Some say that it is a white flower with a good scent, one so intense that it makes the head ache, and that's probably correct. Or its derivation may be from www because it always has six white petals, and inside it are shoots resembling linen, also six in number. And the explanation of his lips are lilies (5:13) [must be like lilies] in aroma, not in appearance.

- 2:3 בתפוח: Like the apple tree.
- 2:4 ודגלו: From the standard דגל of the camp of Judah (Num. 2:3).
- 2:5 אשישות: Glass vessels full of wine.

רפדוני: In Arabic⁴⁰ [its meaning is] like strengthen me.

Some say it means make a bed of apple "[boughs]," from its back

of gold (3:10) [or] he spreads ירפד a threshing sledge

upon the mire (Job 41:22), which concerns bed-making, but that's way off in my view. 41

ב:ז [בצבאות] 16: לְשׁוֹן זְּבָוִים צְּבִי צְּבָאִים. "וְּכָצְּבָאִים צַל-הָהָוִים"

(דברי הימים א י"ב ט), וְלַבְּּקְבוֹת צְּבְאוֹת.

ב:ת מקפץ: תַּרָגוּם "לְנַתָּר בְּהָן" (ויקרא י"א כ"א) "לְסַבְּצְא בְהוֹן".

ב:ם עפר האילים: הוא בַּקְּפַּן.

ַכתלנר: יַדוּעַ פּּלְשׁוֹן תַּרְצוּם, "וְאָע מִוְּשָׂם בְּּכְתְלַיִּיא" (עזרא ה ח),

וָכֵן "חַרַפִּים." תַּרָגוּם "בְּצֵד הַחַלּוֹן" "מֶן חָדַבְּא" (בראשית כ"ו ח).

ב: ר"א וְבֵן, "הַפְּתִיוּ" פְּתַרָּצּרּם "וְּשַיִץ וְחֹרֶף" "סְתְּלָא" (בראשית ח כ"ב).

חלת: נָרָרַת, פְּמוֹ "וְדָאָלִילִים פְּלִיל יַחֲלוֹף" (ישעיה ב י"ח).

ב:ר"ב הנצבים: פַּמוֹ "צַלְּחָה נַצָּה" (בראשית מי). וְהַנוּ"ן הַשִּׁנִי

נוֹפַף.

הזמיר: פַּמוֹ "וּזְמִיר 17 צְרִיצִים יַצְנָה" (ישעיה כ"ה ה),

וָעָנְיִנוֹ זְמִירוֹת הָעוֹפוֹת. וְיִשׁ אוֹמְרִים פִּי הוּא מָן "וְבַרְמָה לֹא תִזְמוֹר"

(ויקרא כ"ה ד), וְאֵינֶפּוּ עַתּוֹ.

.(ויקרא אי"ד). התור: פַּמַשִּׁמְעוֹ "מָן-הַתּוֹרִים" (ויקרא אי"ד)

ב: ר"ב חבטה: הַמְתִּיקָה, וְיֵשׁ אוֹמֶרִים פִּי צְשְּׁתָה כִּדְמוּת אָבְק מָז

"וַפַּחַנְטוּ הָרוֹפָּאים" (בראשית נ ב).

- 2:7 [בצבאות]: The masculine plural of צבאות] gazelle is צבאים, [as in] as swift as the roes וכצבאים upon the mountains

 (I Chron. 12:9), and the feminine plural is צבאות.
- 2:8 מקפץ: [In] the Aramaic translation [of Onkelos] to skip upon them (Lev. 11:21) [is rendered] לנתר upon them." 42
- 2:9 עפר האילים: This is the small one [of the species].

כתלנו: Known from Aramaic, 43 [as in] and timber is laid in the walls בכתליא (Ezra 5:8), and similarly חרכים. In the Aramaic translation [of Onkelos] through the window [is rendered] מן חרכא (Gen. 26:8).

2:11 Likewise, הסתיו the winter. According to the Aramaic translation [of Onkelos] and summer and winter קורה [is rendered] סתוא (Gen. 8:22).

קלח: Cut off, as in and the idols shall utterly pass away קולוו (Isa. 2:18).

2:12 בוא : Like $its\ blossom$ בצה shot forth (Gen. 40:10). The second is affixed. 44

והומיה: Like the singing ומיר of the tyrants was vanquished (Isa. 25:5), and it concerns the singing of birds. Some say that it is from And you shall not prune חומור your vineyard (Lev. 25:4), but [spring] is not the time [of pruning].

התור: [In the singular, as a collective] similar to from the doves (Lev. 1:14).

2:13 הנמה: Sweetened. But some say that it produced a dust-like substance from And the physicians embalmed [Israel] (Gen. 50:2).

פניה: הוא הַבְּּרָי שֶּרֶם שֶׁיּּיְתַבּשֵׁל, וְכֵן הוּא בַלְשׁוֹן יִשְׁקצַאל.

סמדר: פַּשֶּׁיבְצָא צִיץ הַגָּפָּן.

ב:ל"ד בחגוי הסלע: מָן "חוּג הָאַרֶץ" (ישעיה מ כ"ב), שָׁפֵּירוּשׁוֹ

ַרָאַרָץ," וְהוּא הָפוּרָ אוֹ הֵם שְׁנֵי שְׁרָשִׁים וְהַעְּנְיִין אֶתְד. "אַלָּאַל הַפּוֹבֵב עַל הָאָרֶץ," וְהוּא הָפוּרָ אוֹ הֵם שְׁנֵי שְׁרָשִׁים וְהַעְּנְיִין אֶתְד.

המדרגה: פְּמוֹ מַעֲלוֹת, וְבָמוֹהוּ "וְנִפְלוּ הַפַּדְרֵגוֹת" (יחזקאל ל"ח כ),

ָנְכֵן תִּרְאֵם אֹנְקְלוֹם "לֹא-חַעֲלֶה הְּפַעֲלוֹת" "לָא תִיפַּק בְּדַרְגִין" ¹⁸ (שמות כ כ"ג).

וָכֵן בּּלְשׁוֹן יִשְׁמַעֵאל.

ערב: פָּמוֹ "וְצָרְבָה לַיי" (מלאכי ג ד) שָׁבּירוּשׁוֹ "טוֹב וְנֶחְמְד."

נארה: "אַאַוָה לָעִינַיִם" (בראשית ג ו).

ב:ם"ר אחזר: לְשׁוֹן צִּוּוּי פְּמוֹ "אָהֶבוּ אֶת-יי" (תהלים ל"א כ"ד),

. (איוב כ"ב). מַּחֲדוּ בַּעָדִי" (איוב

מחבלים: מַשְּׁחִיתִּים, פְּמוֹ "וְחַבֵּל אֶת–מַצַשֵּׁה יַדֶּירְ" (קהלת ה ה).

ב:מ"ז עד שיפוח: רוּחַ¹⁹ הַ•וֹם.

הרי בתר: הָרֵי נְדוֹד, מֶן "וַיְבַתָּר אוֹתָם פַּתְּוֶךֶ" (בראשית ט"ו י),

20. פָּלוֹמַר שָׁיָּחָפְּרֵד מִמֶּנוּ

פרק ג'

בשוקים: פַּרָגוּם "חוּצוֹת," (שמואל ב כ"ב מ"ג).

פגיה: The fruit before it ripens, 45 and so it is in Arabic. 46

סמדר: When the grape blossom erupts.

2:14 בחגוי הסקע: From the foundations חוג of the earth

(Isa. 40:22), whose explanation is "a sphere rotating around the earth," with the letters reversed unless these are two roots with one meaning. 48

המדרגות: Like steps, and and the high places המדרגות: shall fall (Ezek. 38:20) is like it, and so Onkelos translated neither shall you ascend by means of steps as you shall not ascend בדרגין (Ex. 20:23). So it is in Arabic. 49

ערב: Like And it shall be pleasant ערב: to the Lord (Mal. 3:4) whose explanation is "good and pleasant."

ואוה: Pleasing to the eyes (Gen. 3:6).

2:15 אחזו: It is an imperative like Love אהבר the Lord (Ps. 31:24) [and] Offer a present שחדו for me (Job 6:22).

מחבלים: Destroying, as in and will destroy the work of your hands (Ecc. 5:5).

2:17 עד שיפוח: The breeze of the day.

הרי בתר: The mountains of separation, from and he divided them ויבחר in the midst (Gen. 15:10), that is to say, because he is to separate himself from her. 50

CHAPTER 3

3:2 בשוקים: It is the Aramaic translation of חוצות lanes (II Sam. 22:43). 51

בתמרות²³: פְּמוֹ עַמּוּדִים, פְּמוֹ "וְּהְּמֹרוֹת פְּרוּבִים" (מלכים א ו כ"ם), וְיֵשׁ אוֹמֶרִים שָׁהֵם דּוֹמוֹת לְאִילֵן הַהְּמָר.

אבקת: מָז "אַבַק עַפַר רַגְּלְיו" (נחום א ג).

רוכל: סוֹחֵר, פְּמוֹ "הַשָּה רוֹכְלְיָךְ" (יחזקאל כ"ז י"ג). 25

ג:ח מלומדי: דָגִילִים, פְּמוֹ "פְּצֶגֶל לֹא לֻפְּד" (ירמיה ל"א י"ז).

ב:מ אפרירן: אִיז לוֹ דוֹמֶה וּפִירוּשׁוֹ לְפֵי עֶיְיָנוֹ "בִּיְיָז נְרָבְּד."

ג:י רפידתר: הַּיְצִיצַ שֶּׁלּוֹ.

מרכבו: הוא הַמֶּרְפָב הַפַּסְתִּיר הַקּוֹרוֹת מִבּּבְּנִים, פִי כֵן דֶּרֶךְ

אַרְמוֹנֵי הַמְּלְכִים.

רצות: יַשׁ אוֹמֶרָים מִז "רָצָפַּת פַּהַט וָמֵּש"(אסתר א ו), שֶּׁעְנְיִינוֹ עִנְיֵין עַנְיֵין בּיִּרְ בָּיִרְ בַּבַּט וְמֵּש" (אסתר א ו), שֶּׁעְנְיִינוֹ עָנְיֵין בּיִּרְ בַּבַּט וְמֵּשׁ" (מסתר א ו), שֶׁעָנְיִינוֹ עָנְיִין הַצְּבָּה" בַּצַעת אֲבָּנִים פַּאַשֶּׁר, וְיֵשׁ אוֹמֶרִים שֶּׁהוּא כָּמוֹ "שְּׂרוּף," מֵז "וּבְיִדוֹ רִצְּבָּה" (ישעיה ו ו), שֶׁפִּירוּשׁוֹ "בַּחֶלֶת," וְהוּא בֹּיִשִׁר בִּעִיבִי פַּאַשֶּׁר אֲבְּרְשֵׁנוּ בִּמְקוֹמוֹ.

פרק ד'

ד:א מבעד לצמתך: מָבּּפְנִים, פְּמוֹ "בְּעַד הַחַּלּוֹן" (שופטים ה כ"ח), בּרוּשׁוֹ שִּׂיעַר הַרָב.

שבלשר: שָׁבִּשִּׁקְפּרּ וְנִיְארּ אוֹ יַתְדַּשְּׂגרּ מִן הַעַיִן.וְיִשׁ אוֹמְרִים שָּׁ"בְּּקְרָחר."

3:6 בתמרות: Like columns, as in cherubim and columns

(I Kings 6:29), but some say these are like the palm tree.

תקבא: From the clouds are the dust אבל of his feet (Nah. 1:3).

רוכלי: A merchant, as in these were your merchants רוכליך (Ezek. 27:13).

- 3:8 מלומדי: Trained, as in as a calf that is not trained 52 (Jer. 31:17).
- 3:9 אפריון: It occurs only once in Scripture and its explanation is "a majestic building" ⁵³ according to its context.
- 3:10 רפידתו: Its couch.

מרכבו: It is the platform (?) that conceals the beams within, because this is customary of royal palaces.

קוצו: Some say it is from a pavement אוויס of green and white (Est. 1:6), which relates to the laying out of stones in the floor, but some say it is like "burning," from with a glowing stone ווויס in its hand (Isa. 6:6), whose explanation is "a burning coal," and that's correct in my view as I will explain in its place. 55

CHAPTER 4

4:1 מבעד לצמתך: From within, like from behind בעד the window (Judg. 5:28), implying the abundant hair [on her head].

שגלשו: Because they are visible and seen or leap from [over] the eye. Some say that [it means] "bald," [because]

בּרְצּוּם "חַכְתוּ" (ויקרא י"ג מ) הוּא "גלישׁ," ²⁷ וְהוּא רָחוֹק בְּעֻנְיִין. ²⁸ בּרְצּוּם "חַכֵּר מְקצוברת: יֶחְסַר מְקוֹם "רְחֵלִים," בְּמוֹ "וּמַאֲכְלוֹ בְּרִיאָה" בוֹת" שֶּׁעָנְיִנוֹ שֶּׂה בְּרִיאָה. וְעָנְיֵין "הַקְּצוּבוֹת" שֶׁעָּנִיִנוֹ שֶּׁה בְּרִיאָה. וְעָנְיֵין "הַקְּצוּבוֹת" שֶׁעָּנִיִנוֹ שֶּׁה בְּרִיאָה.

מָדָה אַחַת, פָּאִיסֹּף נֶחְצֶבֶת פָּל אַחַת פָּמוֹ חֲבֶרֶתְּמּג. וְּכְמוֹהוּ "וְּקָצֶב אֶחְד"

(מלכים א ו כ"ה), וּמָמֶּנּף "וַיָּקְצָב-עֵץ" (מלכים ב ו ו).

ד:ג מתאימות: פְּמוֹ תוֹאֲמוֹת, וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁיֵּשׁ לְפְנֵי כַל אַחַת הְּאוֹמִים. ומדברך: פְּמוֹ "דִּיִבּוּתָ,"

כפלח הרמון: יש אוֹמֶרִים "פַּחַצִּי," וְהַקּרוֹב שָּׁהוּא צִיץ הַרָּפּוֹן הָאָדוֹם. וְיֵשׁ מֻפְּרָשִׁים אוֹתוֹ מֻלְּשׁוֹן "פָּלַח דְּבֵלָה" (שמואל א ל י"ב) שָׁהוּא לְשׁוֹן פִּקּוּעֵ: פִּן זֶה בִיקּוּעֵ הַרָּפּוֹן.

רקתך: בּיז הַבָּצח וְהָצ'זיּ

צמתך: הוא הַאָּיצָר הָרָב, וְּכָמוֹהוּ "צַּלְּי צַפְּחָהָ" (ישעיה מ"ז ב).

ד:ד לתלפיות: יָשׁ אוֹמֶרִים "לְתַלּוֹת פִּיוֹת," שֶׁהֵם חֲרָבוֹת, וְיֵשׁ אוֹמֶרִים פִּי הַפִּי"ו נוֹסַף וְיֶחֶסַר אָלֶ"ף וְהוּא מִן "מַלְּפִנוּ מִבּהַמוֹת אָרֶץ" (איוב ל"ה י"א). וְהַמְדַקְּדָּקִים אָמְרוּ אִין לוֹ דוֹמֶה.

שלטר: מִיגִי הַנֶּשֶּׁק, וְהֵן וְ"הַשְּׁלְטִים" ²⁹ (דברי הימים ב כ"ג ט), עִוֹיָנוֹ כָמוֹ"מָגִינִּים."

ר: תשורי: פָּמוֹ "אֲשׁוּרֶצוּ וְלֹאׁ עַתְּה" (במדבר כ"ד י"ז).

the Aramaic translation of קרח is גליש bald (Lev. 13:40), but that is way off the subject. 56

4:2 בעדר הקצובות: The word "sheep" is missing, ⁵⁷ as in and his food a healthy _____ (Hab. 1:16) which means a healthy sheep. The meaning of הקצובות is that they were all of one size, as if each one were hewn like its companion. [The term] and one measure וקצב (I Kings 6:25) is like it, and it is from and he cut down ויקצב a tree (II Kings 6:6).

מתאימות: Like twins, though some say [it means that] each one [bears] twins. 58

ומדברך: Like "your speech."

ולמון: Some say "like half [a pomegranate]," but it is probably the blossom of the red pomegranate. Some explain it from the expression a piece of הוא a fig cake (I Sam. 30:12) which connotes splitting; thus this is a split pomegranate.

ורקתן: [The area] between the forehead and the eye.

צמתך: This is the abundant hair, and remove your hair נמתך (Isa. 47:2) is like it.

4:4 לתלפיות: Some say [it means] "to hang לפיות," which are swords, 60 and some say the n is prefixed, with the n being elided and that it is from who teaches us מלפנו more than the beasts of the earth 61 (Job 35:11). But the grammarians have said that there is no [word] like it [in Scripture].

שלטי: Types of weaponry, and similarly השלטים (II Chron. 23:9), whose meaning is like "shields."

4:8 תשורי: Like I will see him אשורנו but not now (Num. 24:17).

ד:ט לבבתני: "לְפַּדְּיָּ" לָבֵּיּי"

עבק: מִינִי חֲלָי קְשׁוּרִים עַל הַצַּוָּר, וְּכְמוֹהוּ "וַעַנְקִים

ַלְבַרְגִּרוֹתֶיךְ" (משלי א ט).

ד:י"ב גל בעול³¹: נְהָר יוֹצֵא וְהוּא קְטָן. וְּכְמוֹהוּ "אָּלּוֹת עִלְּפּוֹת יִיִּם בּיִר יוֹצֵא וְהוּא קְטָן. וְּכְמוֹהוּ "אָּלּוֹת עִלְּפּוֹת יִיִם).

ד:ל"ג שלחיך: פָּמוֹ "יְסָעִיפַיָּהָ," אַרוֹב מָן "וְּשַׂשַׂח אָצִירֶיהָ עַד–יָּם"

(תהלים פּי"ב), וְבֵן "שְּׁלוּחוֹתֵיהַ נִשְּׂשׁוּ" (ישעיה ט"ז ח).

פרדס: פּּלְשׁוֹן יִשְׁמְצֵאל פּדְמוּת צון יִשׁ פּוֹ מִין אָחָד.

ַלְשׁוֹץ דַבָּים, מֶן "אֶשְׁפֹל הַפּוֹפֶּר" (א י"ד).

ר: ו"ד ראהלות: מִין פּוֹשֶׂם, וְבָמוֹהוּ "פַאֲהַלִים נַטַע יי" (במדבר כ"ד ו).

פרק ה'

ה:א אריתי מורי: לָקַשְּׁתִּי, וְכַמוֹהוּ "וְאָרוּהְ בְּל-עוֹבְרֵי דְרֶךְ" (תהלים פּי"ג).

ֿיערי: מֶן "יַעָרַת³³ הַדְּבְשׁ" (שמואל א י"ד כ"ז).

חלבי: יַשׁׁ אוֹמָדִים שֶׁהוּא הַלּוֹבֶן הַעוֹלֶה עַל הַפַּיִן וִיפֿרַשׁ פַּמוֹהוּ

יְפָיֵין 34 חֶלְפּוֹן" (יחזקאל כ"ז י"ח), וְהוּא רַחוֹק פִּי "חֶלְפּוֹן" הוּא שֵׁם"

בַּקוֹם וָאִינָבּוּ תֹאַר. לָכֵן "חַלָבִי" הוּא כְכַּשְּׁפְעוֹ.

ה:ב דרפק: מַצִּיק, פְּמוֹ "מַתְדַּבְּקִים" (שופטים י"ט כ"ב).

4:9 לכבתני: "You have captured my heart."

קצון: Types of ornaments appended around the neck, and [the term] and chains וענקים about your neck (Prov. 1:9) is like it.

- 4:12 גל נעול: A small⁶² flowing stream. [The word] upper springs (Jos. 15:19) is like it.
- 4:13 שלחיך: Like "your branches" [i.e., your limbs], related to she sent out her branches מציריה to the sea (Ps. 80:12), and so too her branches שלוחותיה which spread abroad. (Isa. 16:8).

one variety.

כפרים: The plural, from a bunch of henna כפרים (1:14).

4:14 באהלים: A type of spice, and like aloes באהלים planted
by the Lord (Num. 24:6) is like it.

CHAPTER 5

5:1 אריתי מורי: I have gathered, and And all who pass by the way pluck her וארוה (Ps. 80:13) is like it.

יערי: From The honeycomb 63 יערי (I Sam 14:27).

הלכי: Some say that it is the white matter that rises on the wine and that like the wine of Helbon (Ezek. 27:18) is similarly explained, but that is way off because Helbon is the name of a place, not an adjective. Thus, הלכי is [to be understood] according to its literal meaning [i.e., my milk]. 64

5:2 דופק: Knocking, like מתדפקים knocking (Judg. 19:22).

תמתי: הַתְּמִימָה שֵּׁלִי.

קרוצותי: קַצְוֹת הַשִּּשְר. הוּא הְפוּה.

רסיסי לילה: מָגְּזְרַת "לַרוֹם אֶת-הַפֹּלֶת" (יחזקאל מ"ו י"ד).

ה: ב אטבפם: בַּלְשׁוֹן רַבְּבַן ז"ל לְשׁוֹן אֵאוּל.

ה:ד מן החור: הַנֶּקֶב שָׁיֵשׁ פִּין שְׁמֵּי הַדְּּלְתוֹת.

ה:ר חמק: פְּמוֹ הָלַבּ, מָן "חַמּוּאַי יְרֵבַיִּהְ" (זב). יִשׁ אוֹמְרִים

פְּמוֹהוּ "צַד-מְתֵי תָּתְחַבְּּקִין" (ירמיה ל"א כ"ב), בְּּצִיְנַן רָחוּק.

ה:ז רדרר: פּלְשׁוֹן יִשְׁבְעָאל פַּמוֹ בְּעִיף.

"-י דברל: מָן "דָּגָל

ה: ר"א כתם: דְּבָר צָגוֹל מָמֶּינֵי חֲלֵי, וּ"פְּז" אַבְנִים יְּקְרוֹת.

קווצותיו: קּצְיֹת שְּׁצְרוֹ.

תלתלים: מֶן תֵּל, פְּמוֹ "צֵל הַר-בְּבוֹתַ וְתַלוּל" (יחזקאל י"ז כ"ב).

ה: ר"ב על מלאת: עַל מַתְּפּוֹנֶת, פְּמוֹ "וּמְלֵּאתְ בוֹ מְלוּאַת אֶבֶן" (שמות כ"ח י"ז).

ה: י"ג ערוגת: חַתִּיכַת מַקּוֹם בְּבַּן.

מבדלות: יָשׁ אוֹמֶרִים מֶן "בְּדוֹל," וְהַבְּכוֹן שָׁהוּא לְשׁוֹן רַבִּים

מַ"מָּגַדְּל."

ה: ר"ד בלולו: פַּמוֹ צּוְצַבַּשִּׁי, וְבֵן "עַל-גְּלֵילֵי בָסֶף" (אסתר א ו).

ממולאים: פַמוֹ "וּסָלָּאתְ בוֹ" (שמות כ"ח י"ז).

תמתי: My unblemished one.

קווצותי: Locks of hair. It is transposed [from קצות].

רטיטי לילה: From the [same] conjugation [as] to moisten the fine flour (Ezek. 46:14).

- 5:3 DDJDN: In usage of our rabbis of blessed memory it connotes impurity.65
- 5:4 מן החור : The space between the two doors.
- 5:6 אות: Like הלך, from your moving חמוקי thighs (7:2).

 Some say that אות אות How long will you turn this way and that?

 (Jer. 31:22), which connotes distance, is like it.
- 5:7 רדידי: In Arabic it is like a veil. 66
- 5:10 דגול: From דגל.
- 5:11 DND: A round object among the types of ornaments, and TE [means] precious stones.

קווצותיו: Curls of his hair.

תלחלים: From את "a heap" [and] similar to upon a high and eminent ותלול mountain (Ezek. 17:22).

- 5:12 אין מלאת יוער מלאת וו In a setting, as in And you shall set it און ומלאת in settings of stone (Ex. 28:17).
- 15:13 ערוגת: Part of an area in a garden. 27 מגדלות: Some say it is from גדול, 68 but the correct interpretation is that it is the plural of מגדל, "tower."
- 5:14 גלילי: Like גלילי "rods," and so too in upon rods גלילי of silver (Est. 1:6).

ממולאים: Like you shall set it in ומלאת (Ex. 28:17).

בתרשיש: A precious stone as in a beryl מחל and an onyx and a jasper (Ex. 28:20), and some say its color is like that of the sky.

מעיר: His belly. 69

nwy: An implement made from an elephant's tooth which is white and is called nwy because it is shiny, as in they have become fat and sleek nwy (Jer. 5:28).

מעולפת: Like ויתעלף he covered himself (Jonah 4:8). 70

teaches concerning it, [Her princes were purer than snow,
They were whiter than milk,] They were more ruddy in body than
rubies, Their polishing was as sapphire שלים (Lam. 4:7), for
[Scripture] has already compared whiteness to milk and snow.
Thus the commentator erred in [explaining] ממעשה לבנת הספיר "white,"

because its derivation is only from take yourself a brick

הבות (Ezek. 4:1). Moreover, the word like a work teaches
concerning it, for what would like a work mean with "whiteness,"
since [if that were the meaning of הבות of whiteness."

"72

5:15 שש: Stones of שיש marble (I Chron. 29:2), and its pattern [corresponds to] שט the Bear (Job 9:9) and יניש the Bear (Job 38:32).

CHAPTER 6

6:4 כתרצה: The name of a city you will find in the story of Ahab. 73

בתרשיש: אָבֶן יְקְרָה כְּמוֹ "תַּרְשִׁישׁ שׁהַם ³⁶ וְיִשְׁפֵּה" (שמות כ"ח כ), וְיִשׁ אוֹמָרִים שָׁהִיא כָצִין הַשָּׁמֵיִם.

מערר: בְּקְנוֹ.

עשת: פָּלִי צָשׂוּי מָשִׁן הַבִּּיל שֶׁהוּא לְבַן וְנְקְרָא "אֶשֶׁת" בּּצְבוּר שֶׁהוּא צַח, פְּמוֹ "שִׁמְנוּ צָשִׁתוּ" (ירמיה ה כ"ח).

מערלפת: פָּמוֹ "וַיָּחְעַלְּף" (יונה ד ח).

ספירים: צֶבֶּן יָקְרָה אֲדוּשָה, יוֹרֶה עֲלָיו, "אַדְמוּ עֶצֶם מִּפְּנִינִים

סַפּיד גּּזְרַתָּם" (איכה ד ז), פִּי כְבָד מְשֵׁל הַלּוֹבֶן פְּחַלָב וְשֶׁלֶג.

וְשָׁצָה הַמְפָרֵשׁ "פְּמַצַשֵּׂה לָבְנַת הַסַפִּיר" (שמות כ"ד י) מִן "לָבָן,"

ַנִי אָין פִּירוּשׁוֹ אֶלָּא מִן "פַח-יְּךּ יְבֵנָה" (יחזקאל ד א). וְיוֹרֶה צַלְיו

"פְּכַאֲמָשֹׁהּ," פִּי בְּה עָנְיַן "מַצֵשֵּׁה" עָם "הַלּוֹבֶן." פִּי הָיָה לוֹ לוֹמַר

" ּבַּבַתּאָה לָבָנַתּ

ו:ד

ה:מ"ר שש: "אַבְנֵי שַׁיָשׁ" (דברי הימים א כ"ט ב), וּמִשְּׁקְלוּ "צְשׁ" (איוב ט ט) "וְצִישׁ" (איוב ל"ח ל"ב).

פרק ו'

כתרצח: שַׁם מֶּדִינָה תַמְצְאֶנָה בְּדִּבְרֵי אַחְאָב.

איוֹם וְנוֹרָא" אירמה: שָׁיֵּשׁ אִיבָה מְמֶּנְה לְּכָל רוֹאֶיהָ, פְּמוֹ "אִיוֹם וְנוֹרָא" (חבקוק א ז).

כנדגלות: פְּמַחֲנוֹת בַּאֲלוֹת הַדְּגַלִים.

ר:ה הרהיבוני: חַזְקוּ מָמֶּנּי, אוֹ הַסִידוּ פֿחִי וּמֶמְשׁיְוּפִי, פְּמוֹ "הַפַּחַצֶּבֶּת רַהַב" (ישעיה נ"א ט), "וְּדְהָבְּם עָמָל וִאְנֶן" (תהלים צי).

ר: ר"א אגרז: יְדוּעַ פְּדְבְרֵי קּדְמוֹנֵינוּ ז"ל.

באבר: פְּמוֹ "פִּפְּרִי הַפַּחַלּ." פִמוֹ "וְּאָנְפִיהּ שַּׂגִּיא" (דניאל ד ט), וְבֵן "עוֹבֶנּוּ בְּאִבּוֹ לֹא יָקְמֵף" (איוב חי"ב), וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוּא הַמְבוּפָּר וּמִן "אָבִיב" ³⁷ וּמִן "אָב יוֹצִיאָנּוּ."

ל: ל"ב עמל נדיב: שְׁתִּי מִלּוֹת, וְיֵשׁ אוֹמֶרִים פִּי יוֹ"ד "צַבָּּי" נוֹסַף פִּיוֹ"ד "בְּנִי אֲתוֹנוֹ" (בראשית מ"ט י"א), וְיִתְּכֵן שֵׁלֹא תִהְיֶה הַיּוֹ"ד בְּמִלַּת "בְּנִי" נוֹסַף.

פרק ז'

ז:א השרלמית: שֶׁהָּיא מֶן שְׁלֵם, הָיא יְרוּשְׁלַם, וְּעֻנְּיְנוֹ "יִרְאוּ שְׁלֹם". כמחולת מחנים: ³⁸ מֶן "תּוֹף וְְחָלִיל וּמְחוֹל" (ישעיה ה י"ב, תהלים ק"נ ד).

ז:ב חמוקי ירכיך: יִשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוּא הַבְּּקוֹם שֶׁיּפוֹב הַיֶּהֶהְ, וְבֵן יְפֹבַשׁ "תַּתְחַבָּקִין" (ירמיה ל"א כ"ב), בּם "חָמַק צָבָר" (ה ו). איומה: because all who see her are in awe of her, as in awesome איום and terrible (Hab. 1:7).

בנדגלות: Like military camps possessing banners. 74

- 6:5 הרהיבוני: They were too strong for me, or they have taken away my strength and my control, as in the one who hewed Rahab ההב [in pieces] 75 (Isa. 51:9), [and] their strength is but travail and vanity (Ps. 90:10).
- 6:11 אגוז: Known in the words of our sages of blessed memory. 76

 Like "the fruit of the valley," as in and its

 fruit אנבה was abundant (Dan. 4:9), and also while it is yet

 in its greenness באבו and not cut down (Job 8:12), though

 some say it is the first fruit and from אביב 77 or from "a young shoot will produce it." 78
- 9:12 עמי נדים: [In] two words, and some say that the 'of מי is affixed like the 'of בני אתנו his ass's colt (Gen. 49:11), but the 'in the word בני is probably not affixed.

CHAPTER 7

7:1 השולמית: because she is from שלם, which is Jerusalem, 81 meaning "they will see peace."

ומחולת מחולת במחולת במחולת במחולת מחנים: From harp and psaltery and dance ומחול (Isa. 5:12).

7:2 חמוקי ירכיך: Some say it is the place where the thigh revolves, and that תחמקין turn away (Jer. 31:22) is similarly explained, as is turned pnn and gone away (5:6).

חלאים: יְשׁוֹן רַפִּים מָן "וַחַיִּי-בְחָם" (משלי כ"ה י"ב)

ַפָּמוֹ צְבָאִים, שֶׁהוּא לְשׁוֹן רַפִּים מִן צְבִי.

אמן: חַרָשׁ, וְזֶה הַלְּשׁׁוֹן יָדוּעַ.

ז:ג שררך: שפוּרֶהָ, פְּמוֹ "רְפָּאוּת חְּהָי לְשְׁתָּה" (משלי ג ח).

אגן: פָּלִי צָגוֹל, וְכֵן "וַבְּשֶּׁם בְּאַבְּנוֹת" (שמות כ"ד ו).

הסתר: תַּרְגוּם "יְרָחַ," וְכֵן "הַשַּׂהַרוֹנִים" (שופטים ח כ"א, כ"ו),

ּפַדְמוּת יַרָחַ וְכֵן יִקְּרָאוּ בַלְשׁוֹן יִשְׁקַעָאל.

המזג: יִדוּצַ בְּלְשׁוֹן רַבְּבַן, בְּמוֹ "מְשְׁכָה 40 יִינָהּ" (משלי ט ב),

וְיֵשׁ אוֹמֶרִים שֶׁפֵּירוּשׁוֹ לְפִי עָנְיַנוֹ, וְבֵן אֲפְּרְשֶׁפּוּ בִמְקוֹמוֹ, וְאֵין לוֹ דוֹמֶה.

סרגה: פְּמוֹ דָּדְבְרֵי חֲבְמֵינוּ "סְיִיג."

זֹ:ר ככרמל: יִשׁ אוֹמְרִים "הַר הַפַּרְמֶל" וְאִינֶנּוּוּ, פִּי אָם צַיִן, וְבֵן

41 "בַרָּמֶל עָם אַרְגְּמְן." פַּתוּב "וְכַרָמֶל עָם אַרְגְּמְן.

ברהטים: 42 בְּרָהָטִים בְּּטְּקַחוֹת הַבְּיִם" (בראשית ל ל"ח), וְהֵם

מְקוֹמוֹת עֲשֹׁוּיוֹת יְוָהְתְחַבֵּר שָׁם הַפְּיִם.

דלת: אַּלְשׁוֹז יִשְּׁבְעָאל קְצֵה הַאָּיִצְר.

זֹ:מ בסנסניו: אֵין לוֹ דוֹמֶה, וְהוּא לְמַעְלָה שֶׁשְׁם הַבְּּרָי-

זֹ: ר למישרים: אֹאַר הַבּיִן, פְּמוֹ "יַתְהַלָּךְ בְּמִישְׁרִים" (תהלים כ"ג ל"א).

וחלאים: The plural form from an ornament וחלאים of fine gold (Prov. 25:12); like צבאים gazelles, which is the plural of 82

אמן: An artisan, and this is a well-known term. 83

Tim: Your navel, as in it shall be health to your navel

(Prov. 3:8).

7:3

7:6

אגן: A round vessel, and so too in and he put it in basins באננות (Ex. 24:6).

הסהר: The Aramaic for [the Hebrew] ירח moon, and likewise the cresents (Judg. 8:21, 26), which resemble a moon, and they are called this in Arabic. 84

המזג: Known in rabbinic usage, 85 [and] as in she has mixed מטכה her wine 86 (Prov. 9:2), though some say its explanation is according to its context, 87 and so I too will explain it in its place, 88 and it occurs only once in Scripture.

סוגה: Like סיג fence in the words of our sages.

כלרמל: Some say "Mt. Carmel," but it is not so; rather it is a color, and thus in The Book of Chronicles it is written and purple and crimson וכרמיל (II Chron. 3:14).

ברהטים: Like in the gutters ברהטים in the water troughs (Gen. 30:38), and these are places made to gather the water in.

דלת: In Arabic the edge of the hair.

7:9 בטנטנין: It occurs only once in Scripture, and it must be [located] above, because the fruit is there. 90

7:10 למישרים: An adjective [used adverbially] describing the wine, as in when it goes down in smoothness במישרים (Prov. 23:31).

ענין "דָבּרּר" וְאוּלֵי פְּמוֹהוּ "דָּבָּה" (במדבר י"ד ל"ו). דרבב: פַּעיְיָן "דָבּרּר" וְאוּלֵי פָּמוֹהוּ

ז: ר"א תשוקתו: פָּמוֹ "וְאֶל-אֵישָׁהָ חְּשׁרַן (בראשית ג ט"ז).

ז: ר"ג את-דודי: אוֹהַבַּי אוֹ רִיר הַלְּשׁוֹן.

ז:י"ד הדודאים: צֶּמַח פְּדְמוּת צוּרַת אָדָם.

פרק ח'

ח:ב תִּי"ו "תְּלַמְּדֵנִי" חוֹזֵר על הָאָם.

ח:ה מתרפקת: מְּחַבֶּבֶת, וַאֵּין לוֹ דוֹמֶה בַּמְּקְרָא. וְכֵן עִנְיַנוֹ

ּבָלְשׁוֹן יִשְׁמַצְאל.

8:

חבלתך: יְשׁוֹן הַרַיוֹן, פְּמוֹ "הָגַּה יְחַבֶּּל-אָנֶן" (תהלים ז ט"ו),

ּוְיִּשְּׁכֵן שֶׁהוּא הַלֵּידָה, מֵעֻנְיַן "חֶרָבִי יוֹלֵדָה" (הושע י"ג י"ג).

ח:ר רשפרת: צַּחַלֶּיהָ, וָכֵן "וּבְּנֵי רֶשֶׁף יַגְּפִיהוּ עוּף" (איוב ה ז).

שלהבתיה: מַחַלוֹפֶת פִּין אַנְשִׁי הַמָּסוֹרָה אָם הַיָה מָלָה אַחַת אוֹ שְׁתַּיִם, 44

ּוָהַקָּרוֹב שָׁהָיא שְׁאַנִים וּסְמִיכַת הַשִּׁם, פְּמוֹ "פְּהַדְּדִי–אָל" (תהלים ל"ו ז),

ּ,וְשִׁי"ן "שַּׁלְהָבֶת" שׁוֹרֶשׁ, וְבַמוֹהוּ "לַהָבֶת שַׁלְהָבֵת" (יחזקאל כ"א ג),

וָהָגָה הָיא מֶלְּה מְרוּפַעַת מֵאַרְפַע אוֹתְיּוֹת.

ח:ם בצור עליה: מֶן "וְצַרְשָּ עָלֶיהָ" (דברים כ י"ב).

ח:י כמוצאת: לְשׁוֹן נְחֻבָּה עַל מְשְׁקְל "מָה הַיּוֹצֵאת הַזּאֹת"(זכריה ה ה),

דובב: Meaning "speech" and perhaps דבה report (Num. 14:36) is similar.

- 7:11 בוke and your desire תשוקתן shall be unto your husband (Gen. 3:16).
- 7:13 את-דודי: My love, or the saliva of the tongue. 91
- 7:14: הדודאים A plant resembling a man's form. 92

CHAPTER 8

- 8:2 The ה of אלמדני refers back to the mother. 93
- \mathfrak{g} :5 מתרפקת: Joined together, and it occurs only once in Scripture. Its meaning is the same in Arabic. 94

חבלתך: A word connoting pregnancy, as in behold he travails יחבל with iniquity [yea he conceives mischief and brings forth falsehood] (Ps. 7:15), and it probably [means] childbirth, from the expression the pains חבלי of a woman in labor (Hos. 13:13).

8:6 רשפיה: Her burning coals, and similarly as the sparks און $fly\ upward\ ({\tt Job\ 5:7}).$

שלהבחיה: The Masoretes disputed whether it is one or two words, but the correct view is that it is two [with the first word, מלהבת being] in the construct state with the Name [of God], as in the mighty mountains (Ps. 36:7), ⁹⁶ and the w of מלהבת is [part of the] root [שלהב], as in a flaming flame מלהבת (Ezek. 21:3), and it is a quadriliteral word composed from four letters.

- 8:9 בצור עליה: From and you shall besiege וצרר עליה it (Deut. 20:12).
- 8:10 במוצאת: [A verb] in the feminine gender according to the

ּ וְהַמֶּלְה מָן "מצא" וְנָעֶלֵם הַאָּלֶ"ף פְּמְנְהָגוֹ. המון: שִׁם מָקוֹם שָׁם פְּרָמִים רַבִּּים. המון: שֵׁם מָקוֹם שָׁם פְּרָמִים רַבִּּים.

8:1

וְהָעוֹמֵד עֵל זֶה הַחָּבּוּר אוּלֵי יִתְּמַה לְבָּה אוֹמֵר פָּאן "בִּּלְשׁוֹן הַלְּשׁׁוֹן הַלְּבָשׁׁוֹן הַלְּבִיוּן.

בְּבַעְבוּר הָיִוֹת לְשׁׁוֹן יִשְּׁמְעֵאל פְרוֹב מֲאֹד לְלְשׁׁוֹן הַלְּבָשׁׁוֹן הַיְּבָּיוּוּ, בְּיִבְּיוּוּ, בְּבְיִבְּיוּוּ, בְּבְּשְׁבְּיוֹן וְיוֹתֵר מֵחְצִי הַלְּשׁׁוֹן.יִבְּצִא בְמוֹהוּ בְּלְשׁׁוֹן הַלְּבִשׁׁוֹן בְּלְשׁׁוֹן הַלְּבִשׁׁוֹן בִּלְשׁׁוֹן הַלְּשׁׁוֹן הַלְּשׁׁוֹן הַלְּשׁׁוֹן הַלְּבִּעֹל, וְהַתְּבַּעִל, וְהַלְּבִשׁׁוֹן הַלְּשׁוֹן הַלְּשׁׁוֹן הַלְּשׁׁוֹן הַלְּשׁׁוֹן הַלְּשׁׁוֹן הַלְּשׁׁוֹן הַלְּשׁׁוֹן הַלְּשׁׁוֹן הַלְּשׁׁוֹן הַלְּבִיוֹף הְיִבּיִים בְּעִלְּהִין הְיִבְּיִבְיִים בְּעִלְּהְיִבְּעִלְ, וְהַעְּבֵּעִל, וְהַלְּשׁׁוֹן הַלְּשׁׁוֹן הִלְּשׁוֹן הַלְּשׁׁוֹן הַלְּשׁׁוֹן הִיּבְּעִל, וְהַבְּעִלְי, וְהַבְּשְׁמִיוֹן הַלְשׁׁוֹן הִיִּלְשׁׁוֹן הִיּלְשׁׁוֹן הַלְשׁׁוֹן הִיבְּשְׁבוֹין הְיִיבִּים הְעִשְׁלּוֹן הַלְּשׁׁוֹן הִילְשׁׁוֹן הִילְשׁׁוֹן הִילְשׁׁוֹן הִילְשׁׁוֹן הִילְשׁׁוֹן הִילְשׁׁוֹן הִילְשׁׁוֹן הַלְשׁׁוֹן הִילְשׁׁוֹן הִילְשִׁה עַלְשְׁלִין הִים בְּשִׁה הָשְׁלִים הְּעִבְּיִים בְּעִלְּיִים בְּעִלְּיִים בְּעִלְּיִים בְּעִבְּישׁוֹין בּיִים הְּעִבּים הְּעִבְּיִים בְּיִבְּיִים בְּשְׁבִּים בְּעִיּעִים בְּבִּיְלְּעִילוֹן הַלְּבָּיְישׁוֹן בְּעִים בְּעִילְּיִים בְּיִבְּשִׁיּים בְּיִים בְּעִּבְּיִים בְּעִבְּיִבְיּים בְּיִבְּשְׁשׁׁוֹן הְּבְּעִים בְּעִבְּלְשׁׁוֹן הַלְּישׁוֹם בְּיִים בְּעְבִּים בְּיִים בְּיִים בְּעִּבְּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיִים בְּיִבּים בְּיִבְּיִים בְּבִּים בְּבְּיִים בְּיִים בְּיִים בְּיוֹם בְּיבִּים בְּיִים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיבִּים בְּיִים בְּיבִים בְּיִים בְּיִּים בְּיִים בְּיִבְּים בְּיבְּים בְּיִים בְּיִים בְּיבְּים בְּיוֹם בְּיִים בְּיִים בְּיבְּים בְּיִים בְּי

נשלם פירוש שיר השירים מהפעם הראשונה

pattern What is this that goes forth? היוצאת (Zech. 5:5), and the word is from [the root] מצא with the κ having quiesced as is its custom. 97

g:ll בעל המון: The name of a place where there are many vineyards.

He who understands this treatise may perhaps wonder why it says herein "in Arabic." This is because of our lack of knowledge, for we know nothing of the Hebrew language except for that which is written in the Scriptures, [i.e.], that which the prophets needed to express themselves, but that which they didn't need we don't know. But because Arabic is very closely related to Hebrew because [of] its conjugations, its [quiescent] letters', \(\pi_1\), \(\pi_1\), and \(\pi_1\), its servile letters, \(niphal\) and \(hithpael\), and the construct state, one meaning for the two [words], and likewise the numerals, and more than half of the vocabulary, [for which] a similar word can be found in Hebrew, therefore when there is a related word in Arabic for a word which appears only once in Scripture we can say [that] perhaps its meaning is the same even though the matter is in doubt.

THE EXPLANATION OF THE SONG OF SONGS ACCORDING TO THE FIRST INTERPRETATION IS COMPLETE.

פירוש אבן עזרא על מגלת שיר השירים

הפעם השנית

פרק א'

א:ב ישקטי: דּבְּרֵי הַפַּעֶּרָה, פְּאִילּוּ תְּדַבֵּר עִם נַפְּשְׁה, וְיֹבַל תּאֲּוְתָה שֶׁיּשֵׁק אוֹתָה פְּעָמִים רַבּוֹת, פִּי לֹא תְשְּׁבֵּע מֵאַחַת. וּרְאִילוּ הִרְגִּישׁ הַרוֹעֶה, וְחָזְרָה מָּדַבָּבֶּרָת לוֹ.

> כי מובים דודיך: "יוֹתֵר'מָפַיִן' יָרְווּ וִישַּׁמְּחוּ אֲבְבֶּיהּ." אוֹ עַל פִּי פִירוּשׁ הַבְּאוֹן, רַבִּינוּ סְעַדְיָה.

א:ג לריח שמביך: "פּּי'שְּׁמְנֶיהּ' יֵשׁ לְהֶם הֵיחַ טוֹב מֵרְחוֹק, וְהַדּוֹנֶכֶתְ 'שִׁמְהּ' רָאִילּוּ שָׁמֶן מוֹר יוּבַק לְּפְנֶיהַ. 'צַלְּבֵּן צֵּלְמוֹת אֲהַבוּהּ'. וְאָם פֵּן 'שִׁמְנִיהּ' מֵרָחוֹק, אַף פִּי'יְנְשִׁיקוֹת פִּיהּ.'"

1

א:ד משכבי: וְּכָל אַחַת מִהְצֵּלְמוֹת מֶתְאַיָּה וְאוֹמֶכֶת "בְּשְּׁכֵנִי אַזָּנִיהּ וְרוּצְהּ. הביאני המלך חדריו: יוֹתֵר נִשְּׂמַח בְּּךָ מִשֵּה שָּׁיְבִיאִנִּי 'הַשָּּלֶּךְ תְדִרְיוּ.'"

א:ה שחורה: וּבַּעָבוּר שָּׁאֵלֶּה הְצַלְמוֹת הִיוּ אוֹמֶרוֹת "מְשְּׁהֵנִי," חְזַרְה בּבַּעַרָה לְהָן וְאָמֶרָה, "אִינָנִּי פְּחוֹתָה מָכֶּם, אַף עַל פִּי שָׁיֵּשׁ פִּי שׁחַרוּת מְעַם הַבּּעָרָה לְהָן וְאָמֶרָה, "אִינָנִּי פְּחוֹתָה מָכֶּם, אַף עַל פִּי שָׁיֵּשׁ פִּי שׁחַרוּת מְעַם" 'בְּאָהָלֵי חָדָר' שָּׁהָם מְגוּלִּים לַשָּׁמֶשׁ תְּמִיד. יְפָה אָנִי 'פִירִיעוֹת שְׁלֹמֹה.'"

א:ר ראל תראובי: ⁴⁷ פּירוּשׁוֹ "אַל וְּבַזּוּנִי אוֹ תַּרְאוּנִי בְּעֵין קְלוֹן וְתִּפָּרוֹן, פִּי זָה הַשַּׁחֲרוּת לֹא נוֹלַדְּתִּי בוֹ. בַק הוּא מִקְּרָה וְיָסוּר.

THE SECOND INTERPRETATION

CHAPTER 1

1:2 ישקני: [These are] the words of the young girl, as if she were conversing with herself, ⁹⁹ and her sole desire is that he kiss her again and again, for she would not be satisfied by one. ¹⁰⁰ And it is as if the shepherd sensed this and she addressed him again. ¹⁰¹

יבים דודיך: "Your love satisfies and delights more than wine. Or, according to the explanation of the Gaon, Rabbenu Saadia. 102

- 1:3 "For your oils have a good fragrance from afar, and [when I] call your name to mind it is as if myrrh were to be poured out before me. 103 Therefore the maidens love you. And just as your oils [are alluring] from afar, so too are the kisses of your mouth."
- 1:4 משכני: And everyone of the young girls yearned and said,

 Draw me after you and let us run.

הדריו: "We will rejoice with you even more than were the king to bring me to his chambers."

- 1:5 And since these young girls were saying, Draw me, the young girl responded to them, saying, "I'm not inferior to you, even though I'm a little swarthy like the tents of Kedar that are constantly exposed to the sun. I am as beautiful as the curtains of Solomon.
- l:6 ואל תראוני: Its explanation is "Don't treat me with contempt 104 or look askance at me, because I wasn't born with

יְּטַבַּת זֶה הַמֶּקְרָה פִּי בְעֲסוּ אַחַי צְלֵי וְ'שְׂמוּנִי נוֹמֶרָה אֶת-הַפְּרָמִים,'

וּבַתְּחִילָה, קוֹנֶם זָה, אֲפִילוּ יּבַרְמֵי שֶׁלִי לֹא נְשְרָתִּי.י"

'א:ז וְּחְזָרָה לַרוֹעֶה וְאָמְרָה לוֹ, "'הַגִּידָה לִי' אֵיזֶה מַקוֹם 'תּרְעֶה'

ןְיַתְּרָפִיץ,י פִּי אֲנִי רוֹצָה לְשׁוּב, רוֹעֶב, וְאֶרָדּוֹף אַחֲבֶיה."

א:ח הַשִּׁיבָה, "צָאָי לָהָ בְּּעָקְּבוֹת הַצּאֹן וּיְעִי גְדְיוֹת ⁴⁸ קְשַנּוֹת, פְּמוֹ שֶׁאַהָּ

יָּקטַבָּה, יְלַבַעְלָה מִ'מִּשְׁבָּנוֹת הַרוֹעִים, '⁴⁹ פִי שִׁם הוּא מְקוֹמִי."

א:מ לסוסתי: וָאַבַת הַפּוּים.

ברכבי: יָשׁ הֶכֶב עֵץ וָהֶכֶב פַּרְזָל. אְפַר לָתּ, "יִּדְּמִּיתִיהְ בַיְּעִיְתִי, '

פֵּין אוֹתָם הָעֵלָמוֹת שֶׁאֲהָבוּנִי, פְּמוֹ הַפּוּסְיָא בֵין הַּרֶכֶב."

א:ר וְדִיפָּה הַצְּעִיף שָׁיִּשׁ עַל לֶחְיָה הַצוּפִיר פְּמוֹ הַמֶּתֶג הַמְצוּפִיר בִּדְמוּת

תּוֹרָים שֶׁהוּא עַל לְחָיֵי הַפּוּסְיָא, "וַחֲלָי הַפֶּתָם" ⁵⁰ (משלי כ"ה י"ב)

הָם הַקּשׁוּרִים פִּדְמוּת קשׁוּרִים שֶׁיְשִּׁימוּ עַל צַרַאר הַפּוּסְיָא.

א: ר"א "וָלֹא הַיָה רָאוּי לָהָ שֶׁיּהִיוּ תַתּוֹרִים שֶׁלָּךְ פִּי אָם ' זְהָב...עם

יָנְקִדּוֹת הַבְּטֶף.""

א: ר"ב עָּנְתָה הָיא וְאָמֶרָה, "אַף עַל פִּי שָׁרֵיחִי נוֹדֵף, וְאַפִּילּף 'הַמֶּגֶּן,'

ּרָשָּׁרוּא 'בָּקְסָפּוֹ,' יְתַאַנֶּה לְהָרִית 'וְדְדִּי,'

א: ל"ג יוֹתֵר טוֹב רֵיחַ נוֹדֵף יֵשׁ לְדוֹדִי, שֶׁהוּא יְצְרוֹר הַמּוֹר, ' וְהַיִיתִי מִתְאַנְּה

יָשִׁי בְּלֵין' וִבִּין שְׁבַי,'

1:

1:

1:

1:

1:

1:

٦.

this swarthiness. It is only accidental and will go away.

The reason for this accident is that my brothers were angry at me and made me guard the vineyards, but in the beginning, before this, I hadn't even guarded my own vineyard."

- 1:7 She spoke again to the shepherd, saying to him, "Tell me [in] what place you will pasture and you will rest them, because I want to return, O shepherd, and pursue you."
- 1:8 He answered her, "Go out in the footsteps of the flock and graze young kids, you too being young, above the shepherds' tents, for my place is there."
- 1:9 ילסוסתי: The feminine of סום horse.

ברכבי: There is a wooden chariot and an iron chariot.

He said to her, "I have likened you, my darling, among those

young girls who love me, to the mare among the chariot[s]."

- 1:10 He compared the shaped veil on her cheeks to the bridle shaped in the likeness of rows that is on the cheeks of the mare, and a necklace of fine gold (Prov. 25:12) [refers to her] adornments, which resemble adornments that are placed on the mare's neck.
- 1:11 "And it would not be fitting for your rows to be other than gold with points of silver."
- 1:12 She responded, saying, "Even though my fragrance is exuded, and even the king, when he is in his banquet hall, longs to inhale my nard,
- 1:13 my beloved exudes a better fragrance, since he is a bundle of myrrh, and I have been longing for him to spend the night between my breasts,

א: ל"ד וְהַיִיתִי חוֹשֶׁבֶת שָׁאֲנִי מִתְחַבֶּקֶת 'אֶשְׁשׁפוֹל הַפּוֹפֶר.'"

א:מ"ר הבך: אַמַר הוּא, "הַנְּּךְ יִפְהּ."

'בַּעָּבָה הָיא, "'הַבָּּה דוֹדִי' וְיֵשׁ לֵי בַּקָּּדִיבָּה עֶּרֶשׁ 'בַעַבְּהַה' אָמֶרָה עֶּרֶשׁ

א:ר"ז וּבַיִת נָּכְבָּד." וְזֶה עִנְיַן "קוֹרוֹת בְּתִּינוּ אֲרְזִים."

פרק ב'

ב:א אבר: "לָבֵן 'אֲנָי' צַשָּה בַחוּץ פָּמוֹ 'חֲבַצֶּלֶת הַשָּרוֹן' וְאֵין מֵרִיחַ"

ב:ב כשושנה: אָפַר הוּא, "אִין אַוּן נְמְשֶׁלֶת לְשׁוֹשַׁבַּת הַעַמֶּק, שֶּׁהִיא קְרוֹבְה

יָלַקַחָתָּתּי פִּי אָם 'פְּשׁוֹשַׁנְּה בִּין הַחוֹחִים.'"

ב:ג אָמְרָה, 'פָּתפּוּם י' אֵלוּ הַבְּּסוּקִים דְּבִקִים עָם מִלַּת "חָפַּדְתּּי,"

שָּׁ"הַיִּיתִי חוֹמֶדֶת שָּׁאֵשֵׁב 'בְּצִּלוֹ, 'בְּצִּלוֹ, שְׁ

ב:ד וִיבִיאָנִי 'אָל-פִּית הַפַּיָן' וְיָשִׂים 'דּּגְלוֹ צְלַי.'" וְהַצְּנְיִן הְּפַרְהֶּסְיָא,

יְוַיַרָאָה אַהַבְּתוֹ,

ב:ר וְיְשִׂים יְשְׂמֹאׁלוֹ חַחַת לְרֹאשִׁי.'

ב:ז וְאַשְּׁבִּיעַ 'בְּנוֹת יְרוּשְׁלַם' שֶׁלֹא יְעִירוּנִי עַד שֶׁיבּגִּיעַ עַת חָפֶּץ

יַהָאַהָבָה,'" וָזוֹ הַשְּׁבוּצָה בַצֵּבוּר שֶּׁיִדַמֶּה חֲשׁוּקַתוֹ לְצְּרָכְּה. וְכֵן "אַבֶּילֶת אֲהָבִים

יָבְעַלַת-חֵן" (משלי ה י"ט). בַּעֲבוּר יְפִּיְם וּיְָקּיּוּתָם וְשַּׁחֲרוּת עִינִיהָם, 52

1:

1:3

.1:

1:

2:

2:

2

- 1:14 so that I might think that I am embracing a cluster of henna."
- 1:15 הנך: He said, Ah, you are beautiful.
- 1:16 She said, "O you are handsome my beloved and I have in town a verdant bed
- 1:17 and a substantial house." This is the meaning of the beams of our house are cedars.

CHAPTER 2

- 2:1 אני: "Therefore I am now outside like the rose of Sharon,
 but there is nobody smelling [me]."
- 2:2 בשושבה: He said, "You cannot be compared to the lily of the valley, which is close by for the picking; rather you are like a lily among thorns." 105
- 2:3 She said, Like an apple tree. These verses are connected with the word[s] I delight, because "I long to sit in his shade.
- and [I desire] that he bring me to the banquet house and place his banner over me," meaning in public, "and that he display his love,
- 2:6 and place his left hand beneath my head,
- but I adjure the daughters of Jerusalem that they not arouse me until the time of desire for love arrives." [She adjured] this particular oath 106 because he likens his beloved to a gazelle. So too in [Have joy of the wife of thy youth] a lovely hind and a graceful doe. [Let her breasts satisfy thee at all times, with her love be thou ravished always] (Prov.

ּ פָּאִילּוּ אוֹמֶנֶת. ⁵³ "'הָשְׁבּּעְתָּי אֶתְּכֶם' בְּּדוֹמוֹת לְכֶם בְּּיוֹפִי." נְּשְּׁלְמָה זאֹת הַבְּּרְשְׁה,
נְּהִיא הְלֶּכָה אֶל בִּיתָה פְּמוֹ שֶׁאְמֶּרְה לוֹ "קוֹרוֹת בְּתִּינוּ" (א י"ז). וְהָבֵּה הוּא
בִּא אַחֲרֶיהְ בְּעֵת צֵאת בְּּבִי אְדָם לְהִתְעַבֵּג לְחוּץ לְרָאוֹת "הַנִּאְנִים" (ב י"ב).
ב:ח קול דודי: אַמְרָה כִי דוֹדָה מֵרוֹב דְּלוּגוֹ וּמְרוּצְתוֹ; שְׁמְּעָה "קוֹל"

בגַּלִיוּ.

2:

2

ב:מ דומה דודי לצבי: בַּמְּהִירוּת.

ב:י עבת דודי: פַל הַפְּרָשָׁה וְעוֹד

ב:ר"ד יונתי בחגוי הסלע: אָפַר לָהּ, "אַתְּ נְסְתָּנֶת בַּבִּיתֵן וְלֹאׁ אוּבַל

לַרָאוֹתֶבֶ, פַמוֹ יוֹבָה שֶׁהִיא 'בְּחַגְוֵי הַפֶּלֵע,'

הראיבי את-מראיך: מַאַחַר 'הַחֲבַפִּים' אוֹ 'הַשְּׁמִיעִינִי אֶת-קוֹלָהָ'

וָאִמָרִי לִי מַה אָעֶשָּה."

ב:מ"ר שְנְתָה הַיא וְאָמֶּרָה לָנְצֶרֶיהַ, "אֶתֶזוּ-לָנוּ שׁוּצְלָים," וִהַּצְנְיִן "לְכוּ שִּׁמְרוּ אֶת הַפֶּרֶם מִן 'הַשְּׁצִלִים,'

ב:מ"ז פִּי אֲנָי רוֹצָה לַלֹּגּן שָׁם עם 'דּוֹדֶי,י שֶׁהוּא 'הַרוֹעֶה בַּשׁוֹשׁוִּים'

בַּצַבוּר הָרֵית הַפּוֹב שָּׁיֵשׁ לַשּׁׁוֹשׁנִּים."

ב: ר"ז "וָאַתָּה דוֹדָי, 'עַד שֶׁפְפוּתַ' רוּתַ 'הַפּוֹם' וַיְגְּדְּלוּ הַפְּמִים," וָזֶה

- 5:19). [She refers to gazelles] on account of their beauty, purity and the blackness of their eyes, as if she said, "I adjure you by those similar to you in beauty." This section being complete, she went to her house, concerning which she had said to him the beams of our house (1:17). Then he came after her at the time people go outside to enjoy themselves [and] to see the blossoms (2:12).
- 2:8 קול דודי: She felt that it was her lover on account of his powerful leaping and great speed; she [almost] heard the voice of his feet.
- 2:9 דומה דודי לצבי: [Like a gazelle] in speed.
- 2:10 ענה דודי: [He responded by saying to her] the entire [remaining] section, and further
- 2:14 יונתי בחגוי הסלע: he said to her, "You are hidden in your house and I cannot see you, like a dove when she is in the cranny of the rocks.

הראיך: [Show me your face] from behind the lattices or let me hear your voice and tell me what I should do."

- 2:15 She responded, saying to her young men, Catch us the foxes, meaning, "Go guard the vineyard from the foxes,
- 2:16 because I want to spend the night there with my beloved, the one who browses among the lilies because of the pleasant fragrance lilies have."
- 2:17 "And you my beloved, until the wind of the day blows gently and the days grow longer," and this is the meaning of and the

עַנְיַז "וְנְסָרּ הַצְּלָלִים," "לֵּךָ אֶל 'הָרֵי בְתֶר.'" וְהַעַּנְיִן "פִּי לֹא אוּבל עַתָּה לָצֵאת הוּצְה." וְהָבָּה הָלַבּ לְדַרָּכוֹ כַאֲשֶׁר דָבִּר לָה. נִשְּׁלְמָה הַבְּרָשִׁה.

פרק ג'

ב:א הַּיְתָה רוֹאָה בַּחֲלוֹם, וְזֶה עָנְיַן "צַל-מָשְׁפָּבֶי פַּלֵּילוֹת", שֶׁהְיֶתְה מָבַקָּשֶׁת דּוֹדָה עַד שֶּׁמְצִּאָה אוֹתוֹ,

ג:ד נָהֶבִיאַתּוּ "אֶל-בִּית" אָפְהּ.

3:1

3:6

3:

3:

3:

ג:ה וְהַיְתָה מַשְּׁפַעַת "בְּנוֹת" צִּיּוֹן שֶׁלֹּא יְעִירוּהָ, וְבֹאֲשֶׁר הַיְה בַבּקֶּר רְדְפָה הַפַּעֲרָה אַחַר דּוֹדָה.

ב:ר וְּכַאֲשֶׁר רָאָה אוֹתָהּ תִּכַהּ, אָכַר, "מִי זֹאת עוֹלָה מֶן הַמֶּדְבְּר?"

ב:ז וְשַעַם "הָהָה מָשָּתוֹ שֶּׁלְּמָׁה שָּׁשִׁים גִּפּוֹרִים," "פִּי הָהָה שְּׁלֹמֹה הַמֶּלֶּךְ הוּצְרַךְ לְגָפּוֹרִים רַבִּים שֵׁיִּשְׁמְרוּ מִשְּתוֹ

ג:ת מפחד בלילות: שֶׁשֶּא יַחְטְפוּהָ לְסָטִים בּגְעבוּר יְפִיְהּ, וְאִיהָ צְלְתְהּ זֹאת מֶן הַמִּדְבָּר לְבַדָּה?

גום וְעוֹד שֶׁשְּׁלֹמֹה הַמֶּלֶךָ, פַּאֲשֶׁר לַקַח אֶת חֲשׁרּקַתוֹ, הרּצְרַהְ לָבְנוֹת 'אַפִּרְיוֹן,'

ג:י וְהוּא הָיָה בְּתוֹרָ הַאַפּּרְיוֹן "רָצוּף אַהֲבָה," פְּלוֹמַר שְּׁרוּף אַהְבָה,

"עַל אַחַת "מָבּנוֹת יְרוּשְׁלַם,"

ג:ל"א וְשָּׁם "עֲשָרָה" בְּּרֹאשׁוֹ. וְבָל זֶה צִשְּׁה שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶכֵּ:" אַז רָאָה תַאָּוָתוֹ.

shadows flee, "go to the hills of spices," meaning "because I cannot go outside now." Thus he went his way as he spoke to her. This section is complete.

CHAPTER 3

3:1 She had a dream vision, and this is the meaning of on my couch at night, that she was seeking her beloved [in a dream] until she found him,

And she brought him to the house of her mother.

3:4

3:5

3:6

3:7

3:8

3:9

3:10

3:11

And she adjured the daughters of Zion not to awaken her, and when it was morning the young woman pursued her beloved,

And when he saw her he wondered, saying Who is she that comes up from the desert?

The meaning of there is Solomon's couch [encircled by]

sixty warriors is, "Here King Solomon needed many warriors to quard his bed

מפחד בלילןת: lest robbers snatch her on account of her beauty, so how did this one come up from the desert alone?

And furthermore, Solomon the King, when he took his desired one, needed to build a palanquin,

and he was within the palanquin burning with love, that is to say, aflame with love, for one of the daughters of Jerusalem,

and he placed a erown on his head. King Solomon did all this!" Then he recognized his beloved.

פרק ד'

ד:א הבך: "וְאַתְּ יוֹתֵר יְפָה מֵחֲשׁרּּשָתוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה וְיְכוֹלתִּי לְרָאוֹתֵרְ, בָּיִי שֶׁאֶיְצִשְׁרָהַ לַעֲשׂוֹת אַבִּרִיוֹן."

שערך כעדר העזים: הַצַּנְיָזְ פִּי מִנְהַג הַצַּזִּים שֶׁיּּתְּלוּ בֶּהָרִים הַצְּבוֹהִים וְעוֹמְרוֹת פְּּרַגְּלֵיהָן לְלַפִּש צָלִים לְּכָאן וּלְכָאוֹ. פֵּן דִּיפָּה מַצַר רֹאשָׁה שֶׁיָּה עַל זָה נוֹפֵל.

> ד:ב שניך: וְּעַנְיֵן "מֶן-הָרַחְצָּה" הַּלּוֹבֶן. ⁵⁴ רשכלה: פָּמוֹ "נִשְּׁבֶּרֶת."

י:ד כמגדל: דִּיפָה הַ"חֲרוּזִים" (א י) שֶׁהֵם הַאַּשׁוּרָים שֶׁהֵּשׁ עַל צַּוְארָה בְּמוֹ הַשָּגִינִּים שֶׁהָם תְּּלוּיִים עַל "מָגַדַל דְּוָד."

ר:ה שבי שדיך: חוֹזֵר לַפְּשְׁלּ-

רוֹעִים בּשׁוֹשׁנִּים." כשבי עפרים: שָּׁיִשׁ לַהָּם רֵיחַ טוֹב שָּׁהַם "רוֹעִים בּשׁוֹשׁנִּים."

רֹּיִל אָפַר לָהּ, "אַתְּּ אָפַרְתְּּ לֵּי שֶׁאֵלֵבֶ אֶל 'הָרֵי בְּתָר' (ב י"ז) 'עַד שֶׁיּפּוּחַ הַיּוֹם' (שם שם) וַאָּנִי לֹא הָלַכְּתִּי כִי אָם 'אֶל-הַר הַמּוֹר.'"

ין בּוּל פה: הפצם, "פָּל פַה שֶׁאְפַרְתַּ 'יְפָּה' הוּא בְּצִיבִי 'וּמוּם אֵין בְּּוֹ

ד: ד לָכֵן 'אָתִּי מָלְּבָנוֹן פַלָּה.' פּוֹאִי עָמָּי. חַּרְאִי 'מַרֹאשׁ אֲבְנַה,'

הוּא הַר בְּקוֹם הַ'אֲבִיוֹת' וָהַ'וָּמֵרִים'." וְהַעַּנְיִן, "בּּיְחִי מֵהַבּּּדְּבְּר וּמֵאוֹתְם

4:1

4:2

4:

4:

4 :

4

4

CHAPTER 4

4:1 הנך: "But you are more beautiful than the beloved of Solomon¹⁰⁷ and I am able to look at you without having to build a palanquin."

שערך כעדר העזים: The meaning is that it is the custom of goats to perch upon the tall mountains and to stand upon their [hind] feet to gather leaves from here and there. Thusly did he compare the hair on her head which falls this [curl] upon that.

4:2 שניך: And the meaning of from the washing pool is the whiteness [of the sheep after washing].

ושכלה: Like "broken" [with reference to her teeth].

- 4:4 במגדל: He compared the woven wreaths (1:10) that are the ornaments upon her neck to shields hanging upon David's tower.
- 4:5 שני שדיך: He returns to imagery. 108

 because they have a good fragrance since they

 browse among the lilies.
- He said to her, "You said to me that I should go to the hills of spices (2:17) until the day blows gently (ibid.), but I did not go [anywhere] except to the mountain of myrrh." 109
- 4:7 בולך יפת: The reason is, "Everything you've said is beautiful in my eyes because there is no blemish in you. 110
- 4:8 Therefore from Lebanon, my bride, with me. Come with me.

 You will see from Amana's peak, a mountain, the place of the lions and the leopards," meaning, "Flee from the desert and from

ָּהַשְּקוֹמוֹת פֶּי הַם בְּּסַפְּגָה וּבוֹאִי עָמֶי, פִּי לֹא אוּכַל יְָהְבְּּחֵד מֵעָשְּׁם,

ר לִי לָב. מי 'לִפַּרָקּנִי' וְלֹא נְשְׁאַר לִי לִב.

ד: ר"ב בן בערל: וְאַתְּ דּוֹמָה וְיְצַּוֹ נְערּל' שָׁיֵישׁ לוֹ הֵיחַ טוֹב מְחרּץ וְלֹא יוּכַל אָדָם וְהָבָּנֵם וְשָׁם."

ד:מ"ר וְאַחַר שֶׁיִּישָּה אוֹתָהּ לְ"בַעְיִין חָתוּם" אָבֵר, "אַהַּ פְּמוֹ 'בַעְיַין בּנִים' שֶׁהָם בָּאַר'בַיֶּם חַיִּים'" (בראשית כ"ו י"ט).

ד:מ"ז עְנְחָה הִיא וְאָמֶּרָה, "עַד שֶׁפֶּיְתְעוֹנֵר רוּחַ 'צְפּוֹן' וְיָבוֹא רוּחַ 'תִיקְן'
וְיָפִּיחוּ שְׁנִיהָם פָּּ'בּנִּי' וְ'יָזְּלוּ בְּשְׂפִיו' יֵלֶךְ 'דוֹדִי' אֶל הַבּּן שֶׁסּוֹ וְאַחַר פִּן
יִבּא'."

פרק ה'

ה:א אָפַר, "'בָּאתִי יְּלַגַּנִּי' וְ'אָרִיתִי מוֹרֵי,'" וְהַעֻּנְיִז, "שְּׂבַעַ אֲנִי מִפְּל טוּב וְלֹא יֶחֲפַר לִי כִי אָם דְּמוּתֵבּ. וְעוֹד, אַל תִּפְּחַדִי כִי 'רֵיעֵי,'" שֶׁהֵּם הְרוֹעִים פּאֲשֶּׁר פַּחוּב בּּוְּתִחִישָׂה "עֵל עֶדְרֵי חֲבִירֶיהּ" (א ז), "הָאָבֹלְתִּים וְהִשְּׁבּּרָתִּים."

ה:ב אָפֶּרָה, "אָנָי יְשִׁנְה." "אַף עַל פִּי שֶׁ'אָנִי יְשִׁנְה.' 'לְבִּי' פְּמוֹ
"ער." "וְזֹאת אָמֶרָה פַּעַם שִׁנִית, רַק בְּרָאשׁוֹנְה בִּקְשִׁה מִמֶּנּף בַחֲלוֹם. וְעַחָּה
בָא אָלֶיהָ לַבִּן שָׁלָּה פַּאֲשֶׁר אָכֶּרָה לוֹ "עוּרָי צְפוֹן" (ד ט"ז).

קול דודי דופק: צַשָּה הָיא פּוֹשֶׁטֶת, וְכַל הַבְּּרְשָׁה כוּלְהּ מְבוֹאֶרֶת.

4:9

4:12

4:15

4:16

5:1

2

those places where there is danger and come with me, because I cannot [stand] being separated from you,

- 4:9 because you have captured my heart and [thus] I have no heart left.
- 4:12 צון בעול: You are like a locked garden which has a good fragrance from without, but where no one can enter."
- 4:15 After he compared her to a sealed-up spring he said,
 "You are like garden springs, because these are a well of living waters" (Gen. 26:19).
- She replied, saying, "Until the north wind awakens and the south wind comes and the two of them blow in my garden and its perfumes spread, let my beloved go to his garden and let him come back thereafter.

CHAPTER 5

He said, "I have come to my garden and I have plucked my myrrh," meaning, "I am sated from all good [things] and I lack nothing except your countenance. Moreover, don't be afraid because [as for] my companions," who are the shepherds concerning whom it is written in the beginning beside the flocks of your fellows (1:7), "I have fed them and gotten them drunk."

5:2

She said, I was as leep. "Even though I was as leep my heart was as if awake." She says this is a second time, but previously she sought his whereabouts in the dream. Now he comes to her in her garden as she said to him, Awake O north wind (4:16).

קול דודי דופק: Now she disrobes, and the entire section is self-explanatory.

ַת: ר עַנְיַן "דָּגוּל מֵרְבָבָה," "פּמוֹ הַדֶּגֶל הוּא בִּין חֲבִירִיוּ."

ה:ר"ג לחייו: זְאָנוֹ.

5:1

5:

5:

מגדלות: הַם פָּמוֹ מִגְדָּלוֹת סְבִיבוֹתוּ לְחָיִיוּ.

ה: י"ד ממולאים בתרשיש: רָמֶז לַשִּּׂצְר שֶׁצַל יְדִיוּ.

ַמעיר עשת שן: חַגור מְחָנִיו, אֲבָל מִפָיו חַגוּרִים, פִּי אֵינָנוּ צְרוֹם.

ה:ט"ר אדני-פז: בַגְלִיו וְאֶצְּפְּעוֹתִיו.

מראהו כלבנון: שָּׁהוּא נָחְמַד לְמַרְאֶה.

פרק ו'

ר:ב דודי ירד לגבו: פַּאֲשֶׁר פִּיביְשׁפּי, שֶׁאַמְרָה לוֹ, "יָבוֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ" (ד ט"ז), וְבַאֲשֶׁר הַקִּיצָה רָדְפָּה אַחֲרָיוֹ.

ר:ד וָכַאֲשֶׁר רָאָה אוֹתָהּ אָפַר, "יָפָה אַהָּ רַעְיָתִי,"

",...מֻצַבֶּר, "אַבַר, ה:וֹ

"ייי בוֹיי בַּיִּייִן בּיִריִּ

ר:ז פַּפָלַח הַרָּמּוֹן...," וְהַשַּצִם פִּי "אַףְּ הַיֹא חֲשֹׁרּקְתִי הַשַּּדְמֹנִית וְאַל

תּוְצִיְבִי לִי בָאַחֶרֶת, בִּי הָפָּה 'שַּׁצָרֵהְ' וְ'שִׁבַּיִהּ' וְ'רַאַּתָהּ' לְעִדִים נָאֶבְנִים

יָלאׁ יָפָּכֵן שָׁפָּחָעְרָבִי בְאַחֶרֶת פִּי 'אַחַת' אַףְּ 'הִיא' בְעוֹלָם וְאִין דּוֹמָה לָהּ.

ר:ח צַם הָצָּה שָׁלמֹה יִשׁ לוֹ 'שָׁשִׁים...מְלַכוֹת וּשְׁמוֹנִים בְּּלַגְשִׁים ⁵⁶ וַעֲלָמוֹת

אַין מְסַפְּר,'

- 5:10 The meaning of preeminent among 10,000 is, "As the flag is [elevated above the heads of all] so is he [exalted] among his companions."
- 5:13 לחליו: His beard.

מגדלות: These are like towers around his cheeks.

5:14 ממולאים בתרשיש: An allusion to the hair upon his hands.

The belt around his loins [shines like

ivory], but his loins are girded, because he is not naked.

5:15 אדני-פז His feet and toes.

מראהו כלבנון: because he is pleasing in appearance.

CHAPTER 6

6:2 דודי יוד לגנו: As I have explained [he did so] because she said to him, Let my beloved come to his garden (4:16) and when she awoke she pursued him.

6:4 And when he saw her he said, You are beautiful my beloved.

6:5 and he said, your hair. . . ,

6:6 and your teeth. . . ,

also like a pomegranate split open. . . . " The reason is because You are my original beloved and to me you cannot be confused with another, for surely your hair and your teeth and your brow [serve] as faithful witnesses and so you are unlikely to be confused with another because you are unique in the world and there is no one like you. 111

6:8 Moreover Solomon has sixty queens and eighty concubines and young women without number,

ר: מ וְאִין פּמוֹתַבָּ פִי 'אַחַת' אַתְּּ 'לְאָמָּ'רְ,ּי"

ן: ל אָמֶרָה הָיא, "בָּל מֵי שֶׁהְיָה רוֹאָה אוֹתִי הְיָה שְּמֵיהַ וְאוֹמֵר, 'מִי-זֹאת

יַּרְפְּׁמְלְפָה פְּמוֹ–שְׁחַר?י

6:9

6:1

6:1

7:

ר: ר"א וַהְשִׁיבוֹתִי לְהֶם, 'אֶל-גִּפַת אָגוֹז יְרַדְּתִּייּ

ר: ר"ב וְפַעַם "לֹא יָדַעְתִּי," אָמֶרָה, "תְּמֵיהָה אֲנֵי שֶׁשֹּׂא הָרְבּשְׁתִּי וְ'לֹא יַדַעְתִּי' שָׁהָיִיתִי הוֹלֶכֶת בִּמְרוּצָה אֵלֶיהּ כְמוֹ 'פַּרְפָּבוֹת עַמִּי נִדִיב,' הַבִּדוֹל שָׁיִּשׁ בְּּעַמִּי."

פרק ז'

ז:א "וְהָיָה כָל רוֹאָי צוֹעֵק אַחֲרֵי שׁוּבִי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית,' וְהָיִיתִי אוֹמֶרֶת לָהֶם 'מַה–מָּחָתוּ בּשׁוּלַמִּית' שָׁיָּצְאתָם פּוּיְּכֶם לְּרָאוֹתָהּ פַּאֲשֶׁר מִּצֶּאנְה מַעֲרָכוֹת בִּ'מְחוֹלוֹת' לָקְרֵאת הַמֶּלֶהָ וְהוּא עוֹבֵר וְּבֶּאֶמְצֵע בִּין שְׁמִּי הַפַּעֲרָכוֹת?"

וָזָה עַנְיַן "מַחַבְיִם."

ז:ב "וְהָיוּ אוֹמָרֵים 'מַה-פְּפּוּ פְּצְמֵיהָ.'" וְצֶנְיַן "חַמּוּחִי יְרֵבֵיהָ" שֶׁהָיוּ מְכוּפִים בְּבָבֶד מְצוּפִיר בְּמִינֵי "חֲלָאִים."

ז:ג שררך: וְהַעִּנְיִזְ הָּ"שְׁרְהַהָּ," אֵזוֹר בָּשְּׁתִירָהּ, וְחַגוֹר בְּפְּתְנֶיהָ הִשׁ בּוֹ בּּבְּתְנֶיהָ הִשׁ בּוֹ בִּשְׁלֵּהְ "הַבְּתְנֶיהָ הַ בְּשְׁלֵּהְ "הָשְּׁלֵּהְ "הָשְׁלֵּהְ "הָשְׁלֵּהְ "הָשְׁלֵּהְ "הָשְׁלֵּהְ "הָשְׁלֵּהְ "הַשְּׁלֵהְ "הַשְּׁתִר" אַתַּר "בְּשְׁלֵהְ "הַשְּׁתַר" אוֹרוֹ שְּׁמָּר "הָחְסַר" אוֹרוֹ 'הַפַּחַר' אַתַר "הָיֹחְסַר' אוֹרוֹ 'הַפַּחַר' אַתַר הָיִוֹתוֹ שְׁלָּהָ."

- 6:9 but there is none like you because you are one to your mother."
- She said, "Everyone who saw me wondered, saying Who is she that shines through like the dawn?
- 6:11 and I answered them, I went down to the nut grove."
- 6:12 The reason [she said] I did not know [is that] she said,

 "I am amazed that I did not sense and I did not realize that

 I was walking quickly toward you like the chariots of Ammi
 Nadib, the great one among my people."

CHAPTER 7

- 7:1 "And everyone who saw me shouted after me, Turn back, turn back, O Shulammite, and I said to them, Why are you gazing at the Shulammite all of you having come out to see her as formations [of women] go out in dances to greet the king as he passes in the middle between the two formations?" This is the meaning of מתנים 112.
- 7:2 "And they were saying, How lovely are your feet in sandals." The meaning of your rounded thighs is that they were covered in a garment formed with various ornaments.
- 7:3 Meaning [in] your navel, a belt upon her navel, [i.e.] a belt on her loins upon which is the image of the crescents of the moon. Thereafter he compared her li3 to the moon in its period of fullness, saying, "This moon of yours does not decrease its light as the light of the moon decreases after it is full."

בטבך ערימת חטים: שֶׁהְיָתָה נָרְאֵית פְּחוּץ פְּמוֹ "עַרֵימַת חָפִּים," עָבָה מִלְּמַשָּׁה וָָדַאָּה מִלְּמַעְלָה. וְעָנְיֵן "סוּבְה פַּשׁוֹשׁנִּים" אָפַר, פִּי הָעֲרֵימָה לאֹ הָיָתָה נָרָאֵית פִּי "שׁוֹשׁנִּים" הִיוּ סָבִיבָה.

ז:ה אפך כמגדל הלבנרן: אותו הַמְּגְדְּל הָיָה שְׁנֶה. לא הְיָה בו צְרּוּת.

ז:ר ראשך עליך ככרמל: פָּצִיז פַּדְּמָל וּיְצּקְיְּמְז פְּצֵיִז פּוֹפּל וּיְצִקּמְז פְּצִיז פּוֹ⁹⁹ פְּאַף.

וְשַעֵּם "מֶּלֶרְ אָסוּר בְּּרְהָטִים" פִּי דִימָּה הַמִּיעָר שֶׁהוּא יוֹבֵד זָה תַּחַת זָה כִּדְמוּת הַפִּיָּם "בְּמִיּם" "בְּיִהְיִּשׁוֹ כִי הַמֶּלֶרְ הוּא הַרֹאשׁ, אוֹ יְהְיֶה פִירוּשׁוֹ כִי הַמֶּלֶרְ הוּא בִּרֹאשׁ, אוֹ יִהְיֶה פֵירוּשׁוֹ כִי הַמֶּלֶרְ הוּא בְּיִה מִיְאַנִּין שֶׁהְזְפִירוּהוּ בְּיִרְ מִיְאַנֵּה לְּהִיוֹת "אָסוּר" וְּקְשׁוּר בְּּחַבְּלֵי שְׂצִרְדּי. וְזָה הְצְנְיִז שֶׁהִזְפִירוּהוּ שִׂיִר הַחוֹשְׁקִים.

שִׂרִי חֵדֶר הַחוֹשְׁקִים.

ז:ז מה-יפית: "אִין בְּעוֹלָם 'חַיֻּענוּג' לַנֶּבֶּשׁ וְלֹא דְבַּד יְבֶּה וְנַעִים בְּמוֹ הַחִשֶּׁק."

ז:ה זאת קומתך דמתה לתמר: יְיאַשׁפּוֹלוֹת,".

7:5

7:6

7:

וֹמ הַם "אֶשְּׁמָּלוֹת הַגֶּפֶּן" שֶׁעֻלְּתָה עָם אִילֵן הַ"אַּפְר." פָּל אָחָד הִיָה מִּתְאַנֶּה וֹמ הָם "אָשְׁמָּלוֹת הַגֶּפֶּן" שֶׁעֻלְּתָה עָם אִילֵן הַ"אַפְר." פָּל אָחָד הִיָה מִּתְאַנֶּה וְאוֹמֵר, "אָעֶלֶה בְּתִבְּר,"

אחזה בסבסיביר: וְיאֹחַז בְּשְׁדֶיהַ וְיְיָרִיחַ אַפְּּה שֶּׁהָיא "פַּתַּפּוּחִים." זֹ:יֹ רחכך: הוּא הָרִיר שָׁתַּחַת הַלְּשׁוֹן, שֶׁהוּא דוֹמֶה לַפַּיִן "הַמִּתְהַלָּךְ לְמִישְׁרִים"

(משלי כ"ג ל"א), וְיַרְחִישׁ הַיְּשׁׁן פָּל פְּרָ יְשַׂפַח הַבָּבָּשׁ וְיָעֵיר הַמִּב.

בטנך ערימת חטים: It appeared from the outside like a heap of wheat, thick from below, but thin from above. The meaning of edged about with lilies [is as] he said, that the heap was not seen because lilies were around it.

- 7:5 מכך כמגדל הלבנון: That very same tower was appropriate [for the purpose of comparison to it]. There was no deformation in it.
- 1:6 בוגאר עליך ככרמל: Like the color of crimson or purple.

 [i.e. like לובת in appearance, [not] aroma. The reason for a king is held captive in the tresses is that he likened the hair which cascades this upon that to the image of water in the watering troughs, with the king being the head, unless its explanation is that the king was longing to be held captive and bound with the cords of her hair. The meaning is that [the tresses of her hair] reminded him of the amorous princes of Kedar.
- 7:7 מה יפית: "In the [whole world] there is no delight to one's self nor anything as beautiful and pleasant as love."
- 7:8 מתה לתמר במתה לתמר: And [as for] clusters,

7:9

- these are the grape clusters that ascend with the palm tree. Everyone was longing, saying, Let me climb the palm,
 - אחזה בסנסינין: so that he might hold her breasts and inhale her breath because it is like apples.
- 7:10 אותכן: This is the saliva that is beneath the tongue,
 because it is like the wine which goes down in smoothness
 (Prov. 23:31), and it so stimulates the sleeper that it causes
 him to rejoice and awakens his heart.

7:

7:

7:

7:

8:

ז:י"א "אָמַרָתּי לָהָם," הַבּּעֲרָה אוֹמֶרָת, "'אֲנִי לְדוֹדִי' לְבַדּוֹ, לֹא לָכֶם הַמִּחְאַנִּים רעלי תשוקתו: לַעֲשׂוֹת חֶפְצוֹ."

ז:ר"ב "וְצַתָּה 'וְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשְּׁנֶה נְלִינָה' בְּאַחַת הַ'בְּפְרֵים' לֹא נֵלֵךְ אֶל הַבְּּדִינָה.

ז: ר"ג וּבַעַלוֹת הַשַּׁחַר 'נַיְּשָׁפִּימָה,' וּבַמָּקוֹם הַרְאוּי שֶׁהַשֶּׁע לוֹ רֵיחַ טוֹב 'שָׁם אֶתִּן אֶת-דּוֹדֵי.'" פָּעָנְיַן "נְתַתִּּי אֶת-יְיְדִידוּת נַפְּשָׁי" (ירמיה י"ב ז), וְאָם הוּא הָּכָּהָּ.

ז:י"ד וְשַצֵם "הַדּוּדָאִים נְתְנוּ הֵיחַ וְצֵל בְּּחְחֵינוּ פְּל מְגָדִים" הַתְּחַבְּּרוּת כָּה אֶל כָּה.

פרק ח'

ח:א וְאָמֶרָה, "פָּבָּ הָיִיתִי מִחְאַרָּה לְּנַאָּק פִּיהּ בְּפַּרְהָסְיָא וּבַאַּלוּי וְלֹא אָזְּהֶיֶה לְבוּז בְּּעִינֵי בְּנֵי אִדְם." וְעֵל זֹאֹת אְמֶּרָה, "'מִי יִתֶּנָה פְּאָח לִי,' ח:ב הְיִיתִי נוֹהֵג ⁶⁰ אוֹתָה וּמִבִיא אוֹתָה 'אֶל-בִּית אִמֶּי' לְעִינֵי הַפֹּל,

תלמדבי: וְהָיא הָיְתָה מְלַמֶּדֶת אוֹתִי אִיךְ 'אַשְּׁקְהּ מִיֵּיִז הָרֶפַחּ.'" וְעִנְיַנוֹ "דָּבָר שָׁמִּרָפַח יוֹתֵר 'מִּיֵּיִוּ"

רמרבר: הוא הָרִיר מַתַּחַת הַלְּשׁוֹן אוֹ יְהְיָה כְמַשְּׁמְעוֹ.

7:11 "I said to them," the young girl says, "I am my beloved's alone, not yours O you who long [for me].

ועלי תשוקתו: [and I desire] to do his will." 114

- 7:12 "And now Come my beloved, let us go into the open; let us lodge in one of the villages. We will not go to the city.
- 7:13 At sunrise we will get up early, and in the proper place that has a good fragrance there I will give my love. [This is] as in I have given the dearly beloved of my soul [into the hand of her enemies] (Jer. 12:7), even though it is the opposite [meaning there]. 115
- 7:14 The reason for The mandrakes yield their fragrance, at our doors are all choice fruits is uniting mouth to mouth. 116

CHAPTER 8

- She said, "How I have been longing to kiss your mouth in public and in the open without my being a mockery in people's eyes." That is why she said, "O that you were as my brother,
- 8:2 I would lead you and bring you to my mother's house in the sight of all,

תלמדני: and she would teach me how I might have you drink of the spiced wine." This means "something more spicy than wine."

רמוני: It is the saliva beneath the tongue, unless it is to be understood according to its literal meaning.

ח:ב וְהָפָּה הַדּוֹד וְהַפַּעֲרָה יַחַד. עַל פִּן אָמְרָה. "שְּׁמֹאלוֹ פַּחַת לְרֹאשׁי."

8:3

8:5

ח:ה מי זאת עולה: אָמֶרָה לוֹ, וְהֵם שׁוֹרָבִים יַחַד בְּּכֶּרֶם, וְיִּפְּרֵא בּוֹ,

"הַרָאִיתַ יְּעוֹלָם נַזְּעָרָה שֶּׁעֻלְּתָה 'מִן הַמּּדְבָּּר' הְּבַקּשׁ יְהְתְחַבֵּּר עִם דּוֹדָה פּאֲשֶׁר עַשִּׂיתִי אֲנִי מֵרוֹב אַהַבְּתִי בָּהּ? וְחָדֵע לְבָּה עוֹבַרְהִּיהּ? פּאֲבּהר יְהַוְּפִירְה דְבַר אִילֵן 'הַתּּפּוּם,' פִּי כָמְדוּמָה לִי שֶׁלֹא הְרְתָה 'אִמֶּהּ' וְיִחֲסָה בְּהּ כִי אִם הַתְּחַיִּלָּה, שֶּׁהְיְתָה מִחְאַנְּה וּמְחַמֶּדֶת לְשֶׁבֶת "בִּצְלוֹ" (ב ג), וְלָהְיוֹת "שְּׂמֹאלוֹ"

ח:ר "וְצַתְּה דוֹדֵי 'שִּׁימִנִי כַחוֹתָם צַל-לָבֶּהנּ' בּיְבִּיקנִי אֶל 'לְבֶּה.'" בְּהַדָּבִק הַחוֹתָם בְּאֶצְבִּע בִּן הַדְּבִּיקנִי וַאֲנִי 'עַל-זְרוֹעֶתּה.'"

ח:ז וְעַנְיַן "פּוֹז יָבוּזוּ לוֹ" הַיוּ בְּגִי אַדָּם בַּלְּעִיגִים צְּלְיוּ

ח:ח אחות לנו קטנה: אַמֶּרָה הַפַּצַרָה, "אֶּחָד מִּ'בְּנֵי אָמִי' (א ו)

חַשַּׁד אוֹתִי.'' וְאָפַר לְאֶחִיו, "'אָחוֹת לַנוּ' וְשַּׁמְנוּהַ 'נוֹמֵרָה אֶת-הַפְּרָמִים'

'או), וָהָיא הָיְתָה בָאוֹתוֹ הַזְּפַן 'קְּפַפָּה.'

תַחַת" ראִשְׁהּ (ב ה).

מה-בעשה לאחותינו ביום שידובר בה: לְּהַנְּשֵּׂא?

8:3 Note: the lover and the young woman are together. That is why she said, His left hand is under my head.

8:5

8:6

8:7

8:8

לולה She said to him, while they were lying together in a vineyard, called a garden, "Have you ever seen a young woman who came up from the desert seeking to unite with her lover as I have done on account of my great love for you? And do you know why I awakened you? In order to remind you of the matter of the apple tree, because it seems to me that your mother became pregnant and bore 117 you only beneath the apple tree. Therefore your aroma is like the apple among the trees of the forest." [This corresponds to what she] said to him in the beginning, that she longed and desired to sit in his shade (2:3), and that his left hand be beneath her head (2:5).

"And now my love, place me as a seal upon your heart; cause me to cling to your heart. As a seal is applied with the finger, cause me so to cling [to you] while I am upon your arm."

The meaning of he would be laughed to scorn [is that] people were mocking him.

אחות לנו קטנה: The girl said, "One of my mother's sons (1:6) suspected me." He said to his brothers, "We have a sister and we placed her as guard of the vineyards (1:6), but she was small at that time.

מה נעשה לאחותינו ביום שידובר בה: [What shall we do for our sister on the day she is spoken for] to be married?

חֹים אם-חומה היא: אָם שְׁמֶּרָה אָת עַצְּמָה וְּהִיא בְּתוּלָה 'וָבְּנָה עַלֶּיהַ פְּרֵי יְנִין "פִּי נְשִׁים פִּנְיִן חָשׁוּב עַל הַ'חוֹמָה' מִ'בְּטָף' פְּּחֵי שָׁיָרָה שָׁיָּבָר יִי וְיָבְיִן "פִּי נְשִׁים פִּנְיִן חָשׁוּב עַל הַ'חוֹמָה' מִ'בְּטָף' פְּחֵי שָׁיָרָה לָּה פְּבוֹד עַל פָּל הַחוֹמוֹת," וְוֶה הַפַּעֵם. "יְנְקְנָה לָה חֲהֵל פָּתֶם שֵׁיָּהָה לָה בְּבוֹד עַל פְּל הַחוֹמוֹת," וְוֶה הַפַּעַם. "יְנְקְנָה לָה חֲהֵל פָּתֶם שִׁיִּה הַפִּעם. "יְנְקְנָה לָה חֲהֵל פָּתֶם

ראם דלת היא: שֶּׁפֶּבָר נָפְּפְּּחָה, 'נְצוּר שְּעֶׂיהָ...,'' וְהָעְנְיִן, ''וְנְבִיאֶבָּה בְּמָצוֹר וְנָסְצוֹר שְּעֶׂיהְ שֶׁפֹּא תִרְאָה,'' הָפֶּךְ 'שִירַת בְּסֶף' שֶׁבְּל הַרוֹאָה על הַחוֹמָה 'שִירַת בְּסֶף' יָבֹא לִרְאוֹתָדּ ."

ח:י אְּמֶרָה הַפּצֶּרָה, "'אֲנִי חוֹמָה וְשָׁבִי' אַזְּלֹּה וְבָּכוֹנוּ," וְהַצְּנִיְז,

"אַף עַל פִּּי שֵּׁ'שָּׁבִי' נְכוֹנוּ, בְּתוּלָה אֲנִי." "'אָז הְיִיתִי בְּעִינִי' הַחוֹשֵׁר

אוֹתִי 'פְּמוֹצְאָת שְׁלוֹם,' פִּי בַּתְּחִילָּה 'נְחַרוּ בִּי' (א ו) וְעַתָּה בְּצָאתִי 'שְׁלוֹם'

עִפְּהֶם." וְיִשׁ אֲנָשִׁים שֶׁיּיְתְמָה ּ וְיֹאִמְר ּ, "אָם שְׁדֵיהַ 'פַּמְּגְדְּלוֹת' הָפֵּה הִם

עְּמָהֶם." וְיִשׁ אֲנָשִׁים שֶׁיּיְתְמָה ּ וְיֹאִמְר ּ, "אָם שְׁדֵיהַ 'פַּמְּגְדְּלוֹת' הָפֵּה הִם

בְּּדוֹלִים" וְאִינוֹ כֵן: אֶלָּא מִאַםר שֶׁהִיא דוֹמָה לְּ"חוֹמָה" יָהְיוּ שְׁדֶיהְ

"פַּמּגְדְּלוֹת" שֶׁהַם עַל הַחוֹמָה, הַם קְּשַנִּים.

ח:ר"א כרם היה לשלמה: חְזֶרָה יְהַאֵּלֵי בַּפְּשָׁה וְרוֹב אַהַבְּתָה וְאָמֶרָה,
"פֶּרֶם הָיָה יְשְׁלֹמֹה", וְהָעָנְיִן, "פִּי הַגָּה שְּׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הְשְׁפִּיר הַפֶּרֶם שֶׁלֹּוֹ
בַּצְבוּר שֶׁפְּבִי לוֹ 'בְּפְּרָיוֹ' הַ'נּוֹטְרִים' שֶׁשְּׂכְרוּ אוֹתוֹ 'אֶלֶף פְּסָף',

ח:ר"ב וַאֲנִי לֹא צִשִּׂיתִי כִן; אֶלָּא 'פַרְמִי שֶׁשִּׂירָוּ אוֹתוֹ 'אֶלֶף פְּסָף',
וֹיִר בֹּאָלֶף יִנִיְוִיחוּ הַ'בּוֹטְרִים' הַשֹּׁוֹכְרִים מַלְּעֶבֶּת

.

8:9

8:10

8:1

8:]

8:9

אם הומה היא: If she guarded herself and she is a virgin we will build a silver battlement upon her meaning, "We will put an important building of silver on the wall so that she has honor upon all the walls," meaning, "We will buy her ornaments of silver, the ornaments fitting for a bride.

ואם דלת היא: If she [is a door that] has already opened, leave will panel it . . .," meaning, "We will bring her under siege and close her in so that she cannot be seen," [which is] the opposite of silver battlement, for everyone who sees a silver battlement upon the wall will come to see it. "

8:10

The young girl said [in reply], "I am a wall and my breasts are grown and firm," meaning, "Even though my breasts are firm I am a virgin." "Then I was as one who found peace in the eyes of the one who suspected me, for in the beginning they quarreled with me (1:6) and now I have found peace with them." Some people will wonder and say, "If her breasts are like towers they are large," but it is not so; rather, since she is like a wall her breasts must be like the towers on the wall. These are small.

8:11

כרם היה לשלמה: She resumed praising herself and her great love, saying Solomon had a vineyard, meaning, "Behold, King Solomon rented his vineyard so that the guards who rented it would bring him a thousand pieces of silver for its fruit,

8:12

but I did not do likewise; rather, my vineyard is before

me." She continued mocking, saying "You Solomon take the

thousand, and let the keepers renting [the vineyard] profit two

hundred. But I do not desire wealth, money or profit; rather,

יְבְאתֵיִם.' וַאֲנִי אִינָנְי רוֹצָה מְמוֹז וְלֹא קֶרֶז וְרֶיוַח; אֶלְּא לְהִיוֹת 'פַּרְמֵי שָׁלִּי לְפָנִי' שָׁהִּחְתַפַּרְתָּי בוֹ עָם דּוֹדִי וְזָהוּ יוֹתֵר פַּעֲנוּג לִי מִכְּל מִמוֹזִ."

ח:י"ג אָפַר דּוּדָה, "יְּפָּשָׁאַהְּ 'יוֹשֶׁבֶּח פַּצּנִים' שָׁיֵּשׁ בְּּחוֹהְ הַפָּרֶם אַל חְּרִימִי 'קוֹלֵהָ' בִּי 'חַבִּרִים' יֵשׁ לִי וְהָם 'פַּקְשִׁיבִים לְקוֹלֵהָ.' ח:י"ד וְעַתָּה 'הַשְּׁמִיעִינִי' וְאִמְּרִי לִי 'בְּבח דּוֹדִי,' פָּאִילֹּוּ תַחְשְׁבִי שָּׁאַנִי עִפְּהָם שָׁלֹא יַחְשְׁדוּנִי שָׁאָנִי עָפָּהְ בְּּכָאן, פַּאֲשֶׁר אָפֵרָתְּּ לִי בַּתְּחִילָה,

.סֹב דְּמֵה-לְּהָּ דוֹנִי לִצְּבִי אוֹ לְעוֹפֶּר הַאַבְּילִים.'" (ב י"ז).

נשלם פירוש שיר חשירים מהפעם השנית

8:13

8:14

let my vineyard be before me because I united with my beloved in it and this is greater joy to me than all wealth."

Her lover said, "When you are sitting in the gardens which are within the vineyard do not raise your voice because I have companions and they are listening for your voice.

8:14

But now let me hear [your voice] and say to me, Hurry my beloved, as if you think I am with them so that they will not suspect that I am with you here, as you said to me in the beginning, Set out, my beloved, swift as a gazelle or a young stag [for the hills of spices]" (2:17).

THE EXPLANATION OF THE SONG OF SONGS ACCORDING TO THE SECOND INTERPRETATION IS COMPLETE.

פירוש אבן עזרא על מגלת שיר השירים

הפעם השלשישית

פרק א'

א:ב ישקבי: הַחֵל מִאַבְרְהָם שֶׁהוּא הָעִישָּר. וּ"נְשָׁכּ הָם הַתּוֹרְה הָפֶּה הֵם הַתּוֹרְה בְּצְלֹתִי וְהַבְּּאֲשׁׁר פְּתוּב, "עָקָב אֲשֶׁער-שְׁכֵע אַבְרָהָם בְּּקוֹלִי וַיִּשְׁמוֹר מִשְׁכֵּוְתִּי מִצְּוֹתִי וְתוֹרוֹתִי" (בראשית כ"ו ה). וְאַל תְּתְכֵּה בַּעֲבוּר שֶׁאְכֵּר "יִשְׁקּנִי" לְּרָבר צְּבָר, פִּי כֵּן דֶּרֶהְ הַבְּּקְרָא: "אָז יִשִּׁיר מֹשֶׁה" (שמות ט"ו א), "יַעְשׂוּ לְּרָבר צְּבָר, פִי כֵן דֶּרֶהְ הַבִּּקְרָא: "אָז יִשִּׁיר מֹשֶׁה" (שמות ט"ו א), "יַעְשׂוּ עֵעֶל בְּחוֹרֵב" (תהלים ק"ו י"ט). וְהָבֶּבְ הַדְּבָר, "אֵלהִים בְּאוּ גוֹיִם" (תהלים ע"ט א), וְרַבִּים פְּמוֹהֶם.

כו-טובים דודיך מיין: אַהְבֶּיהּ, פְּמוֹ שָׁהַצִיד הַפְּתוּב עַל אַהְּבִי "זָרַע אַבְּרָהָם אוֹהָבִי" (ישעיה מ"א ח), פִּי הָפְּרֵשׁ יֵשׁ פִּין אוֹהָבִי לַאֲהוּבִי. א:ג לריח: הָיָה מְלַמִּד מַעֲשִּׁיוֹ שֶׁל הַשִּקוֹם וּמוֹרֶה אַנְשִׁי דוֹרוֹ, וּבְּכַל בְקוֹם שֶׁהוֹלֵבָּ "וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם וְּמִׁם יי" (בראשית י"ג ד), וְזָהוּ "שֶּׁמֶן

על-כן עלמות אהבוך: "צל-פֵּן צֵלְמוֹת," שָּׁאֵין לְהֶּם פַּצל,
פַּבּ אֲנָשִׁים שֶׁלֹּא הָיָה לְהָם אֱלוֹתַ הָּכָנִיסָם תַּחַת הַיִּיחוּד, פְּעִנְיֵין "וְאֶת-הַנֶּפֶשׁ
אֲשֶׁר צָשׂוּ בְּחָרָן" (בראשית י"ב ה).

א:ד משכבי: שֶׁנְּמָשׁׁךָ אַחַר הַמְּקוֹם וְיָצָא מָאָרֶץ מוֹלַדְתּוֹ.

1:2

1:3

THE THIRD INTERPRETATION

CHAPTER 1

1:2

Kisses of the mouth are the Torah and the mitzvoth as it is written, because Abraham obeyed Me and followed My mandate, My commandments, My laws and My teachings (Gen. 26:5). Do not be surprised that he said שׁלִיני with respect to something in the past, for this is the way of Scripture:

Then Moses sang (Ex. 15:1), 121 [and] They made a calf at Horeb (Ps. 106:19). 122 The reverse phenomenon [is found in]

Heathens will enter your temple (Ps. 79:1), 123 and there are many [instances] like these.

כי-טובים דודיך מיין: Your love, just as He testified concerning His love [in] the seed of Abraham My friend אוהבי (Isa. 41:8), for there is a difference between "the one whom I love" and "the one who loves me."

1:3

ולריח: He would teach of God's works and instruct the men of his generation, and everywhere he went Abram called there upon the name of the Lord (Gen. 13:4), and this is [the meaning of] your name is like oil poured forth.

על-כן עלמות אהבוך: Therefore [like] maidens, who have no husband, he caused men who had no god to enter beneath the One God, as indicated in and the souls which they had made in $Haran^{124}$ (Gen. 12:5).

1:4

משכני: because he was drawn after God and he left the land of his birth. 125

הביאני המלך חדריו: שֶׁהַבִּיאוֹ אֶל אֶרֶץ פְּנַפַן, וְיִּפְּכֵן שֶׁהָּחְפִּימוֹ וְצְפַד עַל סוֹדוֹת צְּפּוּנִים. וְעֶנְיֵן "נַזְפִּירָה דוֹנֶיהִ" הוּא בִּנְיַן מִזְבִּח בְּּכָל מַקוֹם וּנְִטִיעַת אֵשֶׁל.

א:ה שחורה: הַחֵל בְּשִׁעְבּרּד מֻצְרֵיִם. "אַף עַל בִּי שְׁאַנִי יְשְׁחוֹרְהּ' בַּקְצַת מַעְשִּׂים רָעִים, 'נָאוָה' אֲנִי בִשְּׁמִירַת הַבְּּרִית וְיִיחוּד הַאַּם."

א:ר אל תראוני: הַשֶּׁמֶשׁ הוּא גְלוּת מָצְבַיִם. "וּמִי סָבֵּב לֵי שֶׁחַבּיִי הַשָּׁמֶשׁ? אָנְשִׁים מִיּבְּנִי אָמִי' שֶׁישְׁמוּנִי נוֹמֵדְה' שֶּׁאָשּוֹר דְּתִים נְּכְרָיִם, וַצְזַבְתִּי שָׁעִּי." וְבֵן תִּמְצָא בְּסֵפֶּר יְחֶזְסֵאל שָּׁהְזְהִירָם הַבְּבִיא שָּׁיִּשׁוּבוּ, פִי הִיוּ מִהֶּם עוֹבְדִים עֲבוֹדָה זְרָה. "וָאוֹמֵר לִשְׁפּוֹרֶ חֲבְתִי עֲלֵיהֶם לְבַשִּׁוֹת אֵבִּי בְּם⁶² בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְּרִיִם" (יחזקאל כ ח).

א:ז הגידה לי: שֶּׁחְזֶּרוּ בִּתְשׁוּבָה וְשְׁאֲלוּ, "אִיךֶ הַיּוּ רוֹעִים הַאָּבוֹת, וְנָאָחוֹז צַּרְפָּם וְלֹא נָתְעַרֵב עָם אֱלֹהִים אֲחַרִים שֶּׁ״אֹמְרוּ שֶׁהֵם פְּמוֹהּ." וְזָה עִנְיַז "עַל עֶדָרֵי חֲבִרֶיהּ."

אם לא תדעי: הָשִּׁיבָּם הַבְּבִיא שֶׁהַתְּנַבֵּא לָהֶם בְּּסִּצְרַיָם. וְיֵשׁ אוֹמְרִים

1:5

1:6

.

, ,

1:

4.:/

18

הביאני המלך חדריו: because He brought him to the land of Canaan, and it is possible that He enlightened him so that he understood profound secrets. The meaning of we will savor your love is the building of an altar 127 in each place and the planting of the tamarisk. 128

1:5

שחורה: He began with the Egyptian enslavement. "Even though I am blackened a bit with bad deeds 129 I am desirable for having preserved the covenant and affirmed the unity of God's name."

1:6

אל הראוני The sun is the Egyptian exile. "Who caused the sun to punish me? Men from among my mother's sons 130 who set me as a guard in order to observe foreign religions, while I abandoned my own." And thus you will find in the book of Ezekiel that the prophet warned them to repent, for there were idolators among them. 131 [I said to them: . . . do not defile yourselves with the idols of Egypt; . . . But they defied Me] Then I resolved to pour out My fury upon them, to vent all My anger upon them there, in the land of Egypt. (Ezek. 20:[5-]8).

1:7

הגידה לי: because they turned in repentance and asked,
"How did the patriarchs guide [the people], that we might
hold to their way and not get involved with other gods whom
they say are like You." This is the meaning of by the flocks
of your fellows. 132

1:8

אם לא תדעי: The prophet who prophesied to them in Egypt 133 answered them. Some say it was Aaron, 134 and so it was in

שָׁהָיָה אַהָּרֹן, וְכֵן עִנְיַן "שְׁלַח-נָא פְּיַד-חְּשְׁלָח" (שמות ד י"ג),

"יַשְׁלַח נָא בְּיַד' אוֹתוֹ שֶׁתְּשְׁלַח אוֹתוֹ בְּכָל צִתיי"

את-גדיותיך: הַם קְּשַבֵּי-אֲבְנָה שָׁאֵין לְהֶם בַּצַת נְכוֹנָה.

א:מ לסוסתי: הַחָל הַפָּבִיא וְאָפַר לְיִשְּׂרָאֵל מִבּּי הַבְּבוּרָה "לְסוּסְתִי,"

א:ר וְ"נָאור ⁶³ לְחְרֵיָהְ פַּתּוֹרִים,"

א:ר"א וְהַעַנְיִן פִּי "תִּיְצֹאִי מִמִּיְצרֵיִם בּּ'רְּלֵיּ–כֶּטֶף וְדְהַב וּשְּׂמְלוֹתוּי"

(שמות י"ב ל"ה).

א:י"ב וְעַנְתָה כָנָסֶת יִשְּׂרָאֵל, "צַד-שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּּמְסִיפּל," וְהַעַנְיִן, "שֶׁיְבִיאִנִי

אָל הַר הָאָלהִים, אָז יָתָּן 'נְרָדִּי...רֵיחוֹ.'" וְהוּא רֵיחַ הַקְּטוֹרֶחַת.

א:ר"ג בין שדי ילין: פין הפרובים או בָאֶקְצַע מַחַנָּה יִשְּׂרָאֵל.

א:י"ד אשכול הכופר: מְשָׁל עַל הַשְּׁכִינָה.

"א:מ"ר עָּרָה שָּׁכִינָה, "אַתר שֶׁפָל זֶה חְשֹׁרָתְי 'יִפְּה אַתְּי

"א:ט"ז צַּוְתָה רָָנֶסֶת יִשִּׂרָאֵל, "עוֹד אָאֶשֶשֶּׁה עֶּרֶשׂ."

"לְּאָרֶץ יִשְּׂרָאֵל." הַרָּא הַפַּיִת, "פַּשָּׁתַּרְנִיסִנִי לְאָרֶץ יִשְּׂרְאֵל."

1:9

1:10

1:11

1:12

1:13

1:14

1:15

4:16

117

Send, I pray Thee, by the hand of him Thou will send (Ex. 4:13), [i.e.], "Send, I pray Thee, by the hand of the same one whom You shall send every time."

את גדיותיך: These are those of little faith who don't have correct knowledge. 135

- 1:9 לסוטתי: The prophet began and spoke to Israel according to the word of the Mighty One, O mare, 136
- 1:10 and your cheeks are comely with plaited wreaths
- 1:11 meaning that "you should go forth from Egypt with objects of silver and gold and garments" (Exod. 12:35). 137
- 1:12 The Congregation of Israel replied, When the king sits at his table, meaning, "When he shall bring me to the mountain of God then my nard will give forth its fragrance." This is the scent of incense.
- 1:13 בין שדי ילין: Between the cherubim or in the midst of the encampment of Israel.
- 1:14 אשכול הכופר: A metaphor for the Shekhinah.
- 1:15 The Shekhinah replied, "Since you've thought all this, you are fair [O Israel]."
- i:16 The Congregation of Israel responded, "Furthermore, I will prepare a couch," 138
- 1:17 this being the Temple, 139 "when you cause me to enter the land of Israel."

פרק ב'

ב:א "לָכֵן 'אֲנֵי' עַתָּה כָּמוֹ 'חֲבַצֶּּלֶת' שֶׁהִיא בַּ'שְּׁרוֹן,' שֶׁהוּא מְקוֹם

ֶמִישׁוֹר, פָּל אָדָם יַשִּּׁיגָפָּה, וּיְשׁוֹשַׁפָּה בְעָהֶק 'וָגֶל וְתִּרְמַסְּנָה'

"ישעיה כ"ח ג), 64 וַאֲנִי מְפַחָּדָת.")

ב:ב אַמְרָה שָּׁכִינָה, "אֲנִי אֶשְׁמוֹר אוֹתָךְ שֵׁשֹּׁאֹ יָצַע בְּּדְ רֵע 'פְּשׁוֹשַׁנְּה

ַּפִין הַחוֹחִים.'"

ב:ב אַנְּתָה כַנֶּסֶת יִשְּׂרָאֵל, "אָם חִּשְׁקְרָנִי לְעוֹלָם אֵשֵׁב בְּצִיקְּה."

יַעָנָיַן "פִּרִיוֹ" "שֶׁאָשְּמַע פַּל מִצִּוֹתָיךּ..." וְעִנָיַן "פִּרִיוֹ"

ב:ד בית היין: הוא בִית יי, מְקוֹם נְסּוּהָ הַבּיִן.

ב:ה וְעֶנְיַן "אֲשֶׁישׁוֹת" וְ"תַפּוּחִים": הַם הַמְשׁוֹרְרִים. הַלֹא תַרְאָה יְמַשֵּׁל

דְּבָרֵי הַנְּבוּאָה לְיַיִן וְחָלָב? וְהֵן "חַכְּמוֹת נִשִּׁים בְּנְתָה בִיתָה" (משלי י"ד א),

"מְּסְכָה יִינָא" (משלי ט ב), וְעוֹד "תַּפּרּחֵי זְהָב" (משלי כ"ה י"א).

ב: ר שמאלו תחת לראשי: עוֹלַת הָעֶרֶב וְהַבּּקֶּר.

ב:ז השבעתי אתכם: זָה שֶּׁאָמְרוּ רז"ל, פִּי בְנֵי אֶפְּרַיִּם יְצָאוּ מִּמְצְּרֵיִם

קוֹדֶם שֶׁפַּגִּיעַ הַקּץ, וָזָה עָנָיַן "שֶׁשָּחְפָּץ," וְנֶהֶינִנים פְּתוּב "וַיְּתְאַבֵּל

אֶפְרַיִם אֲבִיהָם" (דברי הימים א ז כ"ב). וְעָנְיַן "בָּצְבְאוֹת," "פְּמוֹ שֶּׁדְּמִיהָם

2:1

2:2

2:3

4

2:4

3:5

1:7

CHAPTER 2

"Therefore I am now like a rose which is in Sharon, a level place, [where] anyone can reach it, and like a lily in the valley, [which] can be trampled underfoot (Isa. 28:3), and I am frightened." 140

2:2

2:3

2:4

2:5

2:6

2:7

1

Ĺ

1

The Shekhinah said, "I will protect you so that no evil will touch you like a lily among thorns." 141

The Congregation of Israel replied, "If you will protect me I will always sit in your shade." The meaning of his fruit is "because I will hearken to all of Your commandments [I will reap the rewards]." 142

בית היין: This is the Lord's house, the place of the wine libations. 143

The meaning of raisin cakes and apples: these are the singers. Have you not seen that [Solomon] compares prophetic words to wine and milk? And so to in Every wise woman builds her house (Prov. 14:1), [and] [wisdom] has mixed her wine (Prov. 9:2), and further [A word fitly spoken is like] golden apples (Prov. 25:11). 144

שמאלו תחת לראשי: The evening and morning burnt-offerings.

דהשבעתי אחכם: This [refers to] what our rabbis of blessed memory said, that the Ephraimites¹⁴⁵ went out of Egypt before the [appointed] end arrived, and this is the meaning of until it please, ¹⁴⁶ and they were killed, and concerning them it is written and Ephraim their father mourned (I Chron. 7:22). The meaning of by the gazelles is, "Just as one is permitted to

מוּ שָּרֵים לְשָׁפּוֹהָ, בָּהָ יִהְיוּ דְמֵיכֶם 'אָם שִּתְעוֹיְרוּ' קוֹדֶם הַקּץ."

ב:ת קול דודי: זֶהוּ שֶׁנְּיְאָה הַבְּּקוֹם בַּפְּנָה.

מדלג על-החרים: על הַר סִינֵי.

ב:מ מן החלובות: פַּמוֹ "מַפָּמוֹן שֶׁבְּתּוֹ הַשְּׁצִיחַ" (תהלים ל"ג י"ד),

"מַחַלּוֹנֵי הַרָקִיעַ," פָּמוֹ "רָאהֹ רָאִיתִי אֶת-ְצְנִי עַבָּי" (שמות ג ז).

ַב:י עבה דודי: שָּׁאָפַר יְיִשְּׂרָאֵל, "וָאוֹפַר אַעַלֶּה אֶזְכֶם" (שמות ג י"ז).

ב:ר"א כי-הנה הסתיר עבר: בְּשַׁל לַבְּלוּת. וְעַנְיַן "הַגָּשֶׁם" פְּמוֹ "יוֹם

"הַבְּער בָּן" וְהֵיא הַצְּרָה שֶׁהְיוּ בָּא וְהָעִיפּוּי פְּמוֹ "יוֹם עִּבְן וַעַרְבֶּּל"

(יחזקאל ל"ד י"ב).

ב: ו"ב הבצבים: הַם הַצַּדִּיקִים שָּׁל יִשְּׂרָאֵל.

עת הזמיר: שֶׁהּאַמַר שִׁירָה.

קול התור: שֶׁרִגִּיעַ תּוֹר יְשְּׂרָאֵל.

ב: ר"ג התאנה חנטה פגיה: בְּאֶרֶץ יִשְּׂרָאֵל, וְצֵת לְהָבִיא מִמֶּנְּה בְפּוּרִים.

רהגפברם: לְיֵין הַנְּפָּכִים, אוֹ יְדַמֶּה אוֹתָה לַתְּאַנָה שְׁ"חְנְטָה פַּגִּיהָ"

וְלַגָּפֶן פִּשֶּׁהִיא "סְמַדָר," פְּמוֹ שֶׁפְּתוּב, "פַּצַוְבִים בַּמִּדְבָּר מַצְאֹתִי יִשְּּרְאֵל

ּ פָּבָפּוּרָה (בָּחָאֵנָה) פְּרָאשִׁיחָהּ" (הושע ט י).

2:8

2:9

2:10

2:11

2:12

). 1

shed their blood, thus shall it be [permissible to shed] your blood $if\ you\ awaken$ before the [appointed] end." 147

קול דודי: This refers to God who manifested Himself in the bush. 148

מדלג על-ההרים: Upon Mt. Sinai.

:\$

2:13

2:9

מן החלונות: As in from the place of His habitation He looks intently (Ps. 33:14), [i.e.,] "from the windows of the firmament," [and] as in I have surely seen the affliction of My people (Ex. 3:7).

2:10 ענה דודי: because He had said to Israel, And I have declared: I will bring you up out [of the affliction of Egypt to the land of the Canaanite] (Ex. 3:17).

2:11 כי-הנה הסתיר עבר: A metaphor for the exile. The meaning of the rain is like "the cloudy day" and it is the distress they were in and the affliction, as in a day of cloud and thick darkness (Ezek. 34:12). 153

2:12 הנצנים: These are the righteous ones of Israel. 154
יהנצנים: [Meaning the time when] she should utter a song.

קול התור: because Israel's era had arrived.

ותאנה חנטה פגיה: in the land of Israel, and it is time to bring first fruits from it. 155

והגפנים: for the wine of libations, 156 unless he compares her to a fig tree in blossom and to a blossoming vine, as it is written, I found Israel as grapes in the wilderness, like the first fig to ripen on a fig-tree (Hos. 9:10).

ב: ל"ד וְּקְרָא אוֹתָהּ "יוֹנְתָי" בּּנֻעבוּר שֶׁיּבְצָאָה מִמְּצְרַיִּם, וְעָנְיַן "בְּּחֵתֶּר הַפַּדְרָגָה" שֶׁהִיוּ יִשְּׂרָאֵל מְסוּתִּרִים בּּעָנִנִים. 2:14

2:15

2:16

2:17

הראיבי את-מראיך: זָה הוּא "וַפַאֲמִינוּ פַּיי" (שמות י"ד ל"א).

השמיעיבי את-קולך: "אָז יָשִׁיר משֶׁה וּבְּנֵי יִשְּׂרָאֵל" (שמות ט"ו א),

אוֹ יִהְיֶה פִּירוּשׁוֹ שָׁאַמְרוּ "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע" (שמות כ"ד ז), וְהוּא יוֹתֵר נְכוֹן.

ב:מ"ו אחזו-לבו שועלים: הַם עוֹבְּדֵי הָצֵגֶל שֶׁהַשְׁחִיתוּ "כָּרֶם יי"

(ישעיה ה ז), שֶׁהַם יִשְּׂרָאֵל, וְעוֹד הַפֶּרֶם הְיִה "סְמָדָר."

ב:מ"ז דודי לי ואבי לו: שֶׁנֶהֶוְגוּ עוֹבְּדֵי הַצְגֶל וּמְבַּקְּשִׁים דְּבָּרֵי

בִּמ"ז

בשרשבים: הַס הַצַּדִיקים.

שָׁתַּלָכָ בְּקַרָבִּי."

ב: ר"ז וְשַצַם "צַד שֶּׁיּפִּיּחַ הַיּוֹם...סֹב דְּמָה-לְהּ...עַל-הָרֵי בְּתָר" הוּא שָׁאַמְרָה הַשְּׁכִינָה, "פִּי לֹא אָעֵלֶה בְּקּרְבְּהּ" (שמות ל"ג ג), "וּמשֶׁה יַבַּח אָת-הָאֹהֶל וְנִשָּה-לֹל מִחוּץ לַמַּחְנֶה" (שמות ל"ג ז).

פרק ג'

ג:א אָמֶרָה רָנֶסֶת יָשְּׂרָאֵל, "עַל-מִשְׁפָּבִי פֵּלֵּילוֹת," "אָז חָלִיתִי רְאִשְׁה שׁוֹכֶבֶת וְהִיא בְּמַחְשְׁהָ פְּלֹא נִר," וְזֶה עִנְיֵן "פַּלֵּילוֹת," "וּרִקּיְשְׁתָּ בְּלֹא נִר," וְזֶה עִנְיֵן "פַּלֵּילוֹת," "וּרִקּיְשְׁתִּי הַשְּׁכִינְה He called her my $dove^{157}$ because she came out of Egypt, and [he said] hidden by the cliff because the Israelites were concealed in clouds. 158

הראין: [The meaning of] this is and they believed in the Lord (Ex. 14:31). 159

השמיעיני את-קולך: Then Moses and the Israelites sang

(Ex. 15:1), unless its explanation is that they said We shall

do and we shall hearken (Ex. 24:7), and that's more correct. 160

אחזור-לנו שועלים: These are the worshippers of the calf, who destroyed the Lord's vineyard (Isa. 5:7), 161 who are the Israelites, while the vineyard was still in blossom. 162

דודי לי ואני לו: because the worshippers of the $calf^{163}$ had been slain and [the Israelites] were seeking the words of the Shekhinah.

בשושנים: These are the righteous. 164

2:15

2:16

2:17

3:1

The reason for when the day blows gently. . . set out and be [like a gazelle]. . . upon the mountains of spices is that the Shekhinah¹⁶⁵ said, for I will not go up in your midst (Ex. 33:3), and Moses took the tent and pitched it outside the camp (Ex. 33:7).

CHAPTER 3

The Congregation of Israel said, Upon my couch at night, [meaning] "Then I was sick like a woman lying in a dark place without a candle," and this is the meaning of at night, and I entreated the Shekhinah to go in my midst." 167

ב:ב וְעָנְיַן "בַּשָּׁבווּ וְבִין הוּא שֶׁעָשֹּׁר, 68 בּיָרחוֹבוֹת" הוּא שֶׁעָשֹּׁר, 68 בּיִבּן בְּשִּׁבוּ בְּשַּׁבוּ

ּלְשַׁעַר.

3:2

3:3

3:4

3:5

3:6

3:7

3:

ב:ג "צַד שָׁ' מַצְּאוּנִי הַשַּׁוֹמֶרִים.'" וְהֵם משָׁה וְאַהַוֹּן.

ב:ד "וּ'יָּפַעט' זָפַן הָיָה 'שֶּׁצְבַרָּתִּּי' וְהַתְּבְּּבַדְּתִּי 'מִהֶּם.'" וְהַעְּיָיִן שֶׁצִלְה

משֶׁה וָהָתְבַּאֵל בְּצִד יִשְּׂרָאֵל.

ג:ה עד-שהבאתיר: ⁶⁹ אֶל הָאַרוֹן.

השבעתי אתכם: "אַף עַל פָּי שֶׁנְּיָנְסָה הַשְּׁכִינָה עַמְּכֶם לֹא תוּיְכְלוּ יְּהָפָּנִס לְאָרֶץ עַד שָּׁיֵּגִיעַ הַאָּץ." וְהָם אְמְרוּ, "הָנָּנּוּ וְעָלִינוּ" (במדבר י"ד מ), פָּתוּב, "וַפַּפּוּם וַכַּפְּתוּם" (במדבר י"ד מ"ה).

> ג:ר מי זאת עולה מן המדבר: פְּנֶסֶת יִשְּׂרְאֵל שֶּׁעַלְתָה "מִן הַמִּדְפַר" וְשִׁמְעַאַה הוֹלֶכֶת בְּּבָל הַמְּדִינוֹת. וְזֶה עַנְיֵן "מְקוּשֶּׁרֶת מוֹר."

ג:ז וְעַנְיַן "הָצָּה מָשָּתוֹ שֶׁפָּיְשׁלֹמהׁ" הָיא אֶבֶרְץ יִשְּׂרְאֵל שֶׁהָיא הַיּוֹם "מָשְּתוֹ שָׁל שְׁלֹמהׁ." וְעָנְיַן "שִׁשִּׁים צִּפּוֹרִים" שִׁשִּׁים רְבָבוֹת, הַם הַבְּאֵים אֶל הְאָרֶץ פַּאֲשֶׁר בָּקד אוֹתָם משֶׁה וְאֶלְעָזִר הַפֹּהֵן.

ג:ת מפּחד בלילות: שֶּׁהָיוּ "מְּלֻמְּהֵי מְלְחַמָּה" וְהַרְגוּ כָּל וְשְׁמָה פִּי הַיוּ מְפַחַדִּים שָּׁיְבִיאוּם לִידֵי בָלוּת. 3:2 through the streets and the squares indicates what they did, that they went back and forth from gate to gate. 168

"Until the watchman found me." These are Moses and Aaron. 169

3:3

3:4

3:5

3:6

3:7

3:8

"It was but a little time [later] $that\ I\ passed$ and separated $from\ them$." The meaning is that Moses ascended and prayed on behalf of Israel. 170

עד-שהבאתין: to the ark [of the covenant]. 171

שמעתי אחכם: "Even though the Shekhinah is entering with you you cannot enter the land [of Israel] until the [appointed] end arrives." And they said, Lo, we are here and we will go up [unto the place which the Lord has promised, for we have sinned] (Num. 14:40), [and] it is written, and they smote them and beat them down (Num. 14:45). 173

מי זאת עולה מן המדבר: [This is] the Congregation of Israel that went up from the desert while her fame was spreading throughout all the nations. 174 This is the meaning of in clouds of myrrh.

The meaning of there is Solomon's couch is the land of Israel which is today the couch of Solomon. The meaning of sixty warriors is [the] 600,000, 175 who were coming to the land [of Israel] when Moses and Eleazar the priest numbered them. 176

מפחד בלילות: because they were skilled in battle and they killed everyone whom they feared could bring exile upon them. 177

ב:מ אפרירן: וְאַחַר פֵּן שָשָּׁה שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ 'אַבּּרְיוֹן,' וְהוּא בִית יי.

ב:י עמודיו...רפידתו: עַנְיָנוֹ רוֹב הַ"דְּהָב" וְהַ"עָּסֶף," וְכַתוּב

יָשָּצִיבְּהוּ בְזְהַב וּנְבֶכֶּחָף.

מרכבו ארגמן: פַּצִין אַרְגּּמְן; אוֹ הָרְפִיב מַבּחוּץ.

ב:ר"א וְטַעַם "גָּאֶינָה וּיְרָאֶינָה" הוּא "וַיִּקְהַלוּ אֶל הַמֶּלֶרְ שְׁלֹמֹה"

(מלכים א ח ב).

פרק_ד׳

ר:א הנך יפה רעיתי...עיניך יונים: שֶׁהְיוּ עוֹבְדֵי הַשִּׁם פַאֲשֶׁר

פּיבשְׁתִּי בַפַּעֵם הָרָאשׁוֹנָה, וְעָנְיַן "עִינִין" נְבִיאִים, פִּי כֵּן יִּשְּרְאוּ

"רוֹאִים" וְעִנְיַן "שַׂעַהַן" הַם הַנְּזִירִים.

ד:ב שניך: הַס הַאָּבּוֹרִים.

ד:ג שפתותיך: הַם הַמְשׁוֹרְרִים.

רקתך: הַם הַכּּהְנִים.

ד:ד צרארך: הַמֶּלֶּךָ.

אלת תמגן: הַם שָּׁרַיוּ.

ד:ה שבר שדיך: הַם שְׁאֵּי תוֹרוֹת, אוֹרָה שֶׁבְּּכְתַב וְתוֹרָה שֶׁבְּּל–בָּּה, פִּי

ַבְּיָם מוֹצִיאִין אֶת הָחָלָב, פֻּעָנְיַן "לְכוּ שְׁבְרוּ וָאָכוֹלוּ" (ישעיה נ"ה א).

3:9

3:1

3:1

4:1

4:2

4:4

4:5

- 3;9 אפריון: Thereafter King Solomon made a palanquin, this is the Lord's house. 178
- gold and the silver, and it is written that he overlaid it with silver and gold. 179

מרכבו ארגמן: Like the $\underline{\text{color}}$ of purple; or he overlaid [it with purple] from the outside. 180

3:11 The reason for go out and see is and [all the men of Israel] gathered before King Solomon (I Kings 8:2). 181

CHAPTER 4

4:1 הנך יפה רעיתי. . . עיניך יונים: because they were servants of God¹⁸² as I explained in the first interpretation [at 1:15]. The meaning of your eyes is [the] prophets, for they are called "seers" and "visionaries." The meaning of your hair is the Nazirites. 185

4:2 שניך: These are the warriors. 186

4:3 שפתותיך These are the singers. 187

רקתך: These are the priests. 188

4:4 צוארך: The king. 189

אלף המגן: These are his ministers.

ליני שדיך: These are the two Torahs, the written Torah and the oral Torah, for the breasts provide the milk, as in Come, buy and eat (Isa. 55:1).

ד:ר אָמֶרָה הַשְּּכִינָה, "אָנָי 'אָלֶרָ לִי אֶל-הַר הַמּוֹרִ'פָּה," שֶׁהּוּא בִית יי,

"פִּי שִׁׁם נָבְנָה הַפַּיִת." וְזֶה הַעְנָיָן מְפּוֹרָשׁ פְּסֵפֶּר דְּבְרֵי הַפְּמִים, "וַיָּבֶּן

שְׁלֹמֹה אֶת-הַבּּיָת" (מלכים א ו י"ד) "פְּהַר הַמּוֹרָפָה אֲשֶׁר נִרְאָה לְדָוִד אָבִיהוּ"

(דברי הימים ב ג א), וְהָעָנָיָן, "אֲנִי אִשֵּׁב פְּהַר הַמּוֹרָפָה

עד שיפוח היום: עַד שֶּׁתִּשְׁתַּנֶּה הַרוּחַ." וְהַפַּצִם, "פְּל זְכַז שָּׁיִּשְׂרָאֵל שׁוֹמְרִים מָצְוֹתֵי אֵשֵׁב בְּקּקְרָבְּם."

ד:ז צל פּוּשָׁר, "פוּשָּׁבֶּ יָפָה," שָּׁהִיוּ כְל יָשֶּׁרָאֵל פוּשָׂם בִּימִי שְׁלֹמֹה צַדִּיקִים.

ד:ח אתי מלבברן: שֶׁבָּאִים לַרְגַלִים מִפְּל מַקוֹם, בּם מֵצֶבֶר לַיַּרְדֵּן שֶׁשִׁם "שְּׁנִיר". וְעוֹד, מֵי שֶׁהַיָה בְּאֶרֶץ צֵרֵלִים, הַנִּמְשְׁלִים לַ"אֲרָיוֹת" וְלִ"נְמֵרִים," הָיוּ הַפֹּל בָּאִים.

דום לבבתביו אַחַר שֶּאָמַר, "פּוּלְהָ יְפְה" אָמַר, "צַּתְּה 'יְבּבְּתְּנִי בְּאַחַת ''נְבּּרְתְּנִי מַלְּבֵי יְהוּדְה שֶּׁהְלֵבְ אַחֲרֵי הַשְּׁכִינְה, פִּי רוּפִּי מַלְבִי יְהוּדְה שֶׁבָּט יְהוּדְה שֶׁהְלֵבְ אַחֲרֵי הַשְּׁכִינְה, פִּי רוּפִּי מַלְבִי יְּהוּדְה הְיוּ חֲסִירִים. וְצִנְיֵן "פְּאַחַת 72 מֵצִיבּיָךְ" הוּא אֵלִיְּהוּ הַנְּבִיא יְהוּדְה הְיוּ חֲסִירִים. וְצִנְיֵן "פְּאַחַת לֹים מֵצִיבּיָךְ" הוּא אֵלִיְּהוּ הַנְּבִיא שֶׁהֶחָזִיר יִשְּׂרָאֵל פִּתְשׁוּבָה.

ד:ר וְדָבְקוּ בַּשִּׁם, וְזָה עָנְיַן "פַה-בְּפוּ דוֹביָהָ."

ד: ר"א וְשִּׁפְּתוֹתַיִּךְ " מְשַׁלְּמִי וְדְרִים וּוְדְבוֹת. "שַּׁלְמוֹתַיִּךְ." פַּחוֹת.

ד:ר"ב בן בערל: פְּתוּלוֹתֵיהֶם צְּנוּעוֹת.

4:6

4:7

4:8

4:9

4:10

4:11

4:12

4:13

Ď.

٦

٦

The Shekhinah said, "I will betake me to Mt. Moriah,"
which is the Lord's house, "because the Temple was built there."
This is made explicit in The Book of Chronicles, [in] And
Solomon built the house (I Kings 6:14) [and] on Mt. Moriah
where He manifested Himself to David his father (II Chron.
3:1), meaning, "I will dwell on Mt. Moriah¹⁹¹

עד שיפות היום: until the wind changes." And the meaning is "So long as the Israelites observe My commandments I will dwell in their midst."

Therefore he said, "Every part of you is fair," because all Israelites were righteous in the days of Solomon. 192

אתי מלבנון: because they would come for the pilgrim festivals from every place, even from across the Jordan where Senir is. Moreover, those in the land of the uncircumcised, who are likened to lions and to leopards, all used to come.

לבכתני: After he said, Every part of you is fair he said, "Now you have captured my heart with one coil of your necklace." This is the tribe of Judah that followed the Shekhinah, for most of the kings of Judah were pious. The meaning of with one of your eyes is Elijah the prophet who caused Israel to repent. 193

And they clung to God, and this is the meaning of how sweet is your love. 194

Your lips are those who fulfill vows and free-will offerings. Your garments are [the] officers.

גן נעול: their virgins [who] are modest. 195

And an orchard of promegranates with aromatic woods. These

ד: ר"ג וּ "פּרָדֵּס רָימּלֹנִים עם עֲצֵי בְּשְׂמִים." ⁷³ הַם שְׁנֵים הָצְשִּׁר פְּנֶגֶד הַשְּׁבָּטִים.

ד:מ"ז עורי צפון ובואי תימן: פְּאָה וּיִם צְּפוֹנִית וְזֶה "עֵד שֶׁיּפוּם ד:מ"ז עורי צפון ובואי תימן: פְּאָה וּיִם צְפוֹנִית וְזֶה "עֵד שֶׁיּפוּם הַפּוֹם" (ד ו). וְהָפִּיחָה בּבִּּז, שֶׁהָם יִשְּׂרָאֵל, וְהָפִּילָה "פִּשְּׂמִיו" לְאָרֶץ. ברח דודי אל גבו: ⁷⁴ הַשְּׁרִינָה שֶׁעֻלְתָה לַשְׁמֵיִם, פְּעַנְיֵז "אִלְּכָה וְאָשׁוּ בָה ⁷⁵ אֶל-מְקוֹמִי" (הושע ה ט"ו). וְעֻנָיֵן "וְיאֹכֵל פְּרִי מְבָּדִיו," "לֹא אֵקְרִיב

פרק ה'

עוֹלוֹת עוֹד," פְּעֻנְיַן "אֲשֶׁר חֵלֶב זְבְחִימוֹ יאֹכֵלוּ" (דברים ל"ב ל"ח).

ה:א אָמֶרָה שְׁכֵינָה, "'פָּאתִי יֻּבּנִי' וְאֵילּוּ הוּצְּבַרְתִּי יִשׁ יִי הַפּּל,

בְל-חַיְתוֹ-יָצַר" (תהלים נ י), "וְאִילּוּ הוּצְּבַרְתִּי יִשׁ יִי הַפּּל,

יערי עם דבשר: וְהִיִיתִי מַאֲכִיל יְרֵצֵי שָׁהַם הַפּּלְאָרִים," וְהְעִנְיִן,
"אִיןָ הֹּאֹמְרָי 'וְיֹאֹכַל פְּרִי מְגָדִיוֹיִּ"

ה:ב אַחַר שֶׁעֻלְּתָה שְׁכִינָה, בְּלֹּהּ יָשְּׁרָאֵל יְּבָבֶּל. אַמְּרָה רְּנֶּטֶת יִשְּׂרָאֵל,
"'אֲנִי יֻשִּׁנָה' בְּבְלֹרּת בְּבֶל בְּאָדָם שֶׁהרּא בְבַחְשִׁׁבָּ." וְעָנְיֵן "וְלָבִּי עֵר,"
"שִׁׁהִיִּתִי מִתְאַרָּה לַחֲזוֹר עֵם הַשְּׁכִינָה בְּשֶּׁהְיִיתִי."

15

16

5:1

5:2

are twelve [in number] corresponding to [the twelve] tribes. 196

A garden spring means the women [who observed the mitzvah

of] ritual bathing. 197

עורי צפון ובואי חימן: A north wind came and this is [the meaning of] Until the day turns (4:1). It blew in the garden, these being the Israelites, and cast its perfumes to the earth.

ברח דודי אל גנו: the Shekhinah which ascended to heaven, as in I will go and return to my place (Hos. 5:15). The meaning of Let him eat its luscious fruits [is], "I will not cause burnt offerings to be made anymore," as in Who ate the fat of their sacrifices? (Deut. 32:38).

CHAPTER 5

The Shekhinah said, "I have come to my garden and I have no need [of Israel's sacrifices]," as in Every beast of the forest is mine (Ps. 50:10), "and if I had need I have everything 199 [necessary to satisfy it],

יערי עם דבשי: and I have been sustaining my companions who are the angels," meaning, "How can you say and let him eat his luscious fruits?"

After the Shekhinah ascended, the Israelites were exiled to Babylon. The Congregation of Israel said, "I am asleep in exile in Babylon as one who is in the dark." The meaning of but my heart is awake is, "I have been longing to return with the Shekhinah as I was [before]."

קול דודי: זֶהוּ "הַעִּיר יי אָת-רוּחַ פּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ-בְּרַס" (עזרא א א).

שראשי במלא-טל: פֶּדֶרָ מָשְׁל, פְּעַנְיֵן "פִּי לֹא יַשַּׁבְתִּי בְּבֵיְת"
(שמואל ב ז ו), "הַעָּת אַתָּם לָכֶם לֹּנֶם לְּשֶׁבֶת בְּבְתִּיכֶם סְפּוּנִים" (חגי א ד),

אוֹ "פַל" דְּבְעוֹת שֶׁל יִשְּׂרָאֵל שֶׁעָלוּ.

ה:ג פשטתי: שֶׁנְּחָצַאְּלוּ יִשְּׂרָאֵל לַעַלוֹת וּלְבַנּוֹת הַבּּיִת.

ה:ד דודי שלח ידו מן-החור: מַחַלּוֹן הַרְקִיצַ, וְזֶהוּ דְאָתנַבִּיא חַצִּי וּזְכַרְיָה בּר עִדּוֹ.

ה:ה קמתי אני לפתרח לדודי: זֶה בִּנְיַן הַבּיָת וְְחַשׁבוּ שֶּׁהַשְּׁכִינָה תְדוּר עִּמָהֶם, וְנֵן הִּבְּטִיחוּם הַנְּבִיאִים, "וְשָׁכַנְּתִּי בְּתוֹנֵנְ" (זכריה ב י"ד), אִילֹּוּ הִיוּ בְּדֶרֶהְ יָשִׁרָה.

ה:ר וְהָנֵּה, הַשְּּׁכִינָה לֹא נָכְנְסָה עָשְּהָם, וְזָה עָנְיַן "בִּשְּׂשִּׁיהוּ וְלֹא מְצַאתִיהוּ"." וְשַעֵּם "בַּפְּשִׁי יִצְאָה בְּדַבְּרוֹ" "בַפְּשִׁי תֵצֵא כָשֶּׁאֶזְפוֹר צַּבְּרוֹ, פְּשֶׁהְיָה מְדַבִּּר עַמִּי בּיִּמִים הַשִּּדְמוֹנִים."

ה:ז מצאוני השומרים: פַּלְכֵי יָּבְןּ.

5:6

5:

הכרני פצערני נשאר את-רדידי: וְהַעַּנְיַן, "עַזַבוּנִי צַרוּשָּה מֵהַמּּצְּוֹת וַאֲנִי בִין פָּרָ וּבִין פָּרָ זְּבִקָּה בֹאָּם,

ת:ת וְ'חוֹלַת אַהַבָה' וְלֹא עָבַדְתִּי עֲבוֹדָב זְרָה."

קול דודי: This is The Lord stirred up the spirit of Cyrus, King of Persia (Ezra 1:1).

מראשי נמלא טל: a figurative expression, as in for I did not dwell in a house (II Sam. 7:6), [and] Is it time for you yourselves to dwell in your paneled houses [while this house lies waste?] (Hag. 1:4) or dew is the tears of Israel that ascended.

5:3 DDWD: because the Israelites were lazy about going up and rebuilding the Temple.

5:4

5:5

5:6

5:7

דודי שלח ידו מן החור: from the window in the firmament, and this is what Haggai 203 and Zechariah bar Iddo 204 prophesied.

יקמתי אני לפתוח לדודי: This is the building of the Temple and they thought that the Shekhinah would dwell with them, for so the prophets had promised them, And I will dwell in your midst (Zech. 2:14), if they were [conducting themselves] in an upright way.

However, the Shekhinah did not enter with them, and this is what I sought him but did not find him^{205} means. The reason for my soul failed me when he spoke is, "My soul fails when I remember His speech, as when He used to speak with me in former days." 206

מצאוני השומרים: The kings of Greece. 207

הכוני פצעוני נשאו את-רדידי: The meaning is, "They left me stripped of the mitzvoth, 208 but somehow or other I have clung to God,

and I am love sick, and I have not engaged in idolatry."

ה:ר דרד צח: שֶׁפּוְצַשִּׁיו זַפִּים וְּנְחִים לַזַּפִּים, "וְּאָדוֹם" לְפַרְעִיפִיוּ, פְּצִנְיֵץ "פַדּוּעַ אָדוֹם לָלְבוּשֶׁיהּ" (ישעיה ס"ג ב). וְעֻנְיֵן "דְּגוּל מֵרְבָּבְה" "אֶלֶף אַלְפִין יָשַׁמְשׁוּנִיהּ" (דניאל זיי).

ה: י"א ראשו כתם פז: הוא כְפֵּא הַבְּבוֹד.

לחייו: הַם שְּׁרֵי הַבְּּנִים.

5:1

5:1

ת:י"ג

שחורות כעורב: פְּעִנְיֵן "יְשֶׁת חֹשֶׁךֶ סְחָדוֹ סְבִיבוֹתִיו סְפַּתוֹ" (תהלים י"ח י"ב).

ה: ר"ב עיניו: פְּעָנְיַן "פְּקוֹם עֵינֵי יי" (משלי ט"ו ג). רחצות בחלב: פְּעָנְיַן "טְהוֹר עֵינַיָם מֵרְאוֹת בְּרַע" (חבקוק א י"ג).

שפתותיו: הַם הַפּּלְאָכִים הַשְּׁלוּחִים לָּבְנִי אָדָם, פְּמוֹ גַּבְּרִיאֵל.
ה:י"ד ידיו גלילי זהב: הַם הָאוֹפַנִּים "פַּתַּרְשִׁישׁ" פְּעִנְיַן "מַרְאָה
הַאוֹפַנִּים וּמַעַמִּיהָם פָּעִין תַּרְשִׁישׁ" (יחזקאל א ט"ו).

מערר: הָיא הָאֵיפּוֹדָה הָאֶמְצְעֵית שֶׁהֵּשׁׁ בָּּה חְּמוּנוֹת מִפּוֹכְבִים נְקְפְּצִים. ה:מ"ר שרקרר: הוּא הַפּוּף שֶׁמְּמֶּנּוּ נַבְּרָא הָעוֹלָם. וְעָנְיַן "אָשׁׁ" שֶׁהֵשׁ לוֹ שִׁשׁ קִצְווֹת.

. (איוב ל"ח ו). אדבר-פז: הַם הַאָּרֶץ, פְּעֻנְיַן "צַל-בָה אֲדָנֶיהָ הַמְּבְּעוּ" (איוב ל"ח ו

5:10 דודי צו: because His deeds are pure and satisfying to those who are pure, 209 but red to those who provoke Him, as in Why are your garments red? (Isa. 63:2). The meaning of pre-eminent among 10,000 is Thousands upon thousands ministered unto Him [and 10,000 times 10,000 stood before Him] (Dan. 7:10).

5:11 דאשו כתם פז: This is the throne of glory. This is the throne of glory. As in He made darkness His hiding place,
His pavilion round about Him (Ps. 18:12).

עינין: As in The eyes of the Lord are in every place [keeping watch upon the evil and the good] (Prov. 15:3).

5:12

5:15

רוחצות בחלב: As in [You whose] eyes are too pure to look upon evil, [who cannot look upon wrongdoing, why do You look upon treachery and remain silent when the wicked swallows up the man more righteous than he?] (Hab. 1:13).

5:13 לחייו: These are the angels of the Presence. 212

These are the angels sent to human beings, like Gabriel. 213

5:14 ידין גלילי זהב: These are the wheels [that are] like beryl as in The appearance of the wheels and their work was like the color of a beryl (Ezek. 1:16).

מעין: This is the middle belt [of the celestial firmament] in which there are images of constellations. 214

שוקיו: This is the body from which the world was created. The meaning of שש is that it has six corners.

אדני פוז: These are the earth, 216 as in Where were its foundations fastened? (Job 38:6). 217

מראהו כלבנון: הַעָּנִין שָׁיֵשׁ פַּנְּבְנוֹן עֵצִים אִין מִסְפָּר לְהָם אַצֶּל פָּגִי אַדָם, וּרָשָּׁיִרָאָה הָאֶחָד מִהֶּם יַחֲשׁוֹב שָׁאִין פְּמוֹהוּ, וְלֹא יִלֵּךְ פִּי אִם מָעַט פַּנְּבְנוֹן וְיִמְצָא יוֹתֵר מוּפְּלָא וְנִרָפִּד מִמֶּנוּי. פֵּן מִעֲשֵׂה הַמְּקוֹם.

בחור כארזים: שֶׁהוּא עוֹמֵד וְבֵן מַעֲשִׂיו וְלֹא יְכֻלּוּ; פִּי אָם "חֲדָשִׁים לַבְּקִרִים רַבָּה אֱמוּנְתוֹ" (איכה ג כ"ג).

פרק ו'

ר:ב דודי ירד לגנו: זֶה שֶׁצְלַה לַשְּרוֹם.

6:

6:

לרעות בגבים וללקוט שושבים: שֶּׁהוּא דָד עֵּם הַפַּּלְאָכִים שֶׁהָם צַּדִּיקִים.

'ו:ג אבי לדודי: אַמְרָה רָנֶסֶת יִשְּׂרָאֵל, "אַף עַל פִּּי שֶּׁ'יְרַד דּוֹדִי לְגַנּוֹי 'אַנִי' שֵׁסֹּוֹ וְהרּא שֵׁׁ'סִּי.'"

ג:ד עְנָתָה שְּׁכִינָה, "יִפָּה אַתְּּ." זֶה שֶׁחְזֶדוּ בַּפַיִּת שֵׁנִי.

ן: ז רוּשׁ "הָסָפִּי עִינַיְךְ מָנֶּיְדִי" שֶּׁנְּפְסְקְה הַנְּבוּאָה בַפַּיִת שֵׁנִי כַאֲשֶׁר הַיְּביא" (דניאל ט כ"ד), פּאֲשֶׁר הִּירַשְּׁתִּי הַיְּבִיא" (דניאל ט כ"ד), פּאֲשֶּׁר הִּירַשְׁתִּי הַיְּבִיא" (דניאל ט כ"ד), פּאֲשֶׁר הִּירַשְׁתִּי הַּיְבִיּאִי (דניאל ט כ"ד), פּאֲשֶׂר הִּירַשְׁתִּי בַּבִּיאִי (דניאל ט כ"ד), פּאֲשֶׂר הִּירַשְׁתִּי

שערך: שֶּׁהְיוּ בַבַּיִת שִׁנִי נְזִירִים.

ו: ר שביך: אַפּוֹרִים.

מראהו כלבנון: The meaning is that in Lebanon there are trees beyond numbering by man, and when someone sees one of them he thinks there is none like it, but he doesn't walk more than a short way into Lebanon [before he] finds another more wonderful and notable than [the one before]. So it is [with each] work of God.

בחור כארזים: because He endures and so too His works, which do not cease; rather, They are new every morning, great is His faithfulness (Lam. 3:23).

CHAPTER 6

הודי ירד לגנו : This is because He had ascended to the firmament. 218

לרעות בגנים וללקוט שושנים: because He dwells with the angels, who are righteous.

אני לדודי: The Congregation of Israel said, "Even though
my beloved went down to his garden I am his and he is mine."

The Shekhinah responded, You are fair. This is because they repented during the Second Temple. 219

The explanation of turn your eyes from me is that prophecy ceased during the Second Temple, as Daniel prophesied, And to seal vision and prophet (Dan. 9:24), as I explained in [my commentary on] the book of Daniel. 220

שערך: because there were Nazirites during the Second Temple. 221

6:6 שניך: Warriors.²²²

6:3

6:4

6:5

ר:ז רקתך: פֹהַנִים.

ר:ח ששים המה: מְפַּרְשִׁים הוֹצִיאוּ מֻסְפַּר שִׁשִּׁים וּשְׁמּוֹנִים בְּנֵי נֹחַ וּבְנֵי אַבְרָהָם עָם בְּנֵי עֵשִׁׁו בָּן בְּנוֹ.

רעלמות אין מספר: שָּׁאֵין לָהֶּם יִיחוּס.

ר:ט אחת היא: פְּמוֹ "גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ" (שמואל ב ז כ"ג).

ר:ר מי זאת הבשקפה: פָּמוֹ "מִי זאת עוֹלָה מֶזְ הַמִּדְפַּר" (ג ו, ח ה).

ּוְהַעַנְיָן עַל חַשְּׁמוֹנַאי, שֶׁאוֹתוֹ הַיְּמַן הָיְתָה הַמְּלוּכָה בַבּיִת שִׁנִי.

ר:ר"א אַמְרָה שְׁכִינָה, "אֶל גִּפַת אָגוֹז יַרַדְּתִּי מְשִׁל לְרָנֶטֶת יִשְּׂרָאֵל,

"שַּׁפֹּא יִרָאָה הַפְּּרָי אָפָּא אַחַר הָשְּׁבְרוֹ. הָפָּרָ: "וַיִּּשְׁכֵן יְשׁוּרוּן וַיִּבְּצָט"

(דברים ל"ב ט"ו). "נִשְּׁקַפָּתִּי 'לָרְאוֹת הַפַּרְחָה הַגָּפָן,' אָם יִשׁ פְּיִשְּׂרָאֵל

צַדִּיקִים בְּמוּרָים וִישְׁרִים."

ל:י"ב אָמֶרָה כָּנֶסֶת יָשְּׂרָאֵל, "לֹא יְדַעְתִּי," וְּהָעְנִין, "לֹא הִרְבּשְׁתִּי עַד שָׁ'שָּׂמַתְנִי' 'בַּפְּשִׁי.'" וְהָעָנְיִן, "שָׁאֲנִי הֲרֵעוֹתִי לְבַפְּשִׁי עַד שֶׁחְזַרְתִּי לְהִיוֹת 'מַרְפְּבוֹת' לַאֲחֵרִים." הָפֶּנְ: "וְאַתָּה עַל–בְּמוֹתִימוֹ תְדְּרֹהָ" (דברים ל"ג כ"ט), "וְהַרְפַּבְתִּיהּ עַל–בִּמְתִי אָרֶץ" (ישעיה נ"ח י"ד). וְהַפַּעֵם שִּּנְאַת חִבָּם שֶׁהַיְתָה 6:7 רקתך Priests.²²³

6:8 משים המה Commentators²²⁴ derived the number[s] 60 and 80 [from the number of] sons [and grandsons] of Noah and the sons [and grandsons] of Abraham with the sons of Esau his grandson.

ועלמות אין מספר: because they do not have distinguished lineage.²²⁵

- 6:9 אחת היא: As in [and who is like Thy people Israel,]
 a unique אחד nation on earth (II Sam. 7:23).
- 13: Like Who is she who comes up from the desert (3:6, 8:5). It pertains to [Mattathiah] the Hasmonean, because at that time sovereignty was [restored] during the Second Temple.
- image for the Congregation of Israel, because its fruit appears only after it is broken. The opposite [is also true]:

 But Jeshurun waxed fat and kicked [and spurned the rock of his salvation] (Deut. 32:15). "I looked forth to see if the vines had blossomed," [i.e.,] if there were completely righteous and upright people in Israel. 230
- The Congregation of Israel said, I did not know, meaning,

 "I did not feel until my soul set me." It means "I harmed

 myself until I once again became chariots for others." The

 opposite [is also found]: and you shall tread on their high

 places (Deut. 33:29), [and] and I will make you ride upon the

 high places of the earth (Isa. 58:14). The reason is that

 there was senseless hatred during the Second Temple until

בַּבַיִּת שָׁנִי עַד שָׁהוֹלִידָה הַבְּלוּת עַל יִשְּׂרָאֵל.

פרק ז'

יו:א שוב ⁸¹ שובי: זָה לֶצְתִיד "בְּשׁרב יי אָת-שְּברּת ⁸² צְּיּוֹן"

(תהלים קכ"ו א). וְעָנְיַן "מַה-תָּחֶוּ בּשׁוּלַמִּית" כְּמוֹ "הָהְרִים וְהַגְּבְעוֹת

יָפְצַחוּ לָפָנִיכֶם רָבָּה" (ישעיה נ"ה י"ב).

ז:ב מה-יפו פעמיך: שֶּׁבַּעֵלוּ יִשְּׂרָאֵל מִבְּל מַקוֹם, בְּעֻנְיַן "מִי-אֵלֶּה

ַפְצָב הְּעוּפֶינָה" (ישעיה ס ח).

ז:ג שררך: פַנָּהָדְרִין אַדוֹלָה פַּחַצִי גוֹרֶן עַגוּלָה.

במנך: פַנָהֶדָרֶין קְּשַּנְּה

ז:ד שבי שדיך: שְׁאַי תורות.

ז:ה צוארך: הַמֶּלֶרְ הַבְּשִּׁיחַ.

ערברך: הַם הַנְּבִיאִים שֶׁהִיוּ בַנְּחִילָה בְּחָשְׁפּוֹן. עַתְּה יָהְיוּ בַבִּים,

רוּתִי צל-בְּל-בִּשְׂר אַתַּרִי-בִן אֶּשְׁפֹּרָ אָת-רוּתִי צל-בְּל-בְּשִׂר וְנִבְּאוּ" וְבוֹמֵר

(יואל ג א).

אפך: הדא כֹהֵן בְּדוֹל, פְּעִנְיַן "יְשִּׁימדּ קְטוֹרָה בְּאַבֶּהְ" (דברים ל"ג י).

זֹּיר ראשך עליך ככרמל: זָהוּ נְחֶמְיָה בֵן חוֹשֵׁיֵאל שָּׁהוּא מַבְּנֵי יוֹמֵף

ודלת ראשך: זֶהוּ אֵלְיָּהוּ.

7:1

7:2

7:3

7:4

7:5

7:

it brought the exile upon Israel. 231

CHAPTER 7

7:1 שוב שובי: This [refers] to the future when the Lord turns the captivity of Zion (Ps. 126:1). The meaning of Why will you gaze at the Shulammite? is similar to [Yea, you shall leave in joy and be led home secure.] Before you, the mountains and hills shall clap aloud," (Isa. 55:12).

שמיך: because Israel will come up from every place, as in [They will come up with acceptance on My altar and I will glorify My glorious house.] Who are these who float like a cloud? (Isa. 60:[7-]8).

7:3 The great Sanhedrin was [arranged] like half of a round threshing floor. 232

Jiml: The small Sanhedrin. 233

7:4 שני שדיך: [The] two Torahs.

7:5 צוארן: The King, Messiah.

7:2

7:6

עיניך: These are the prophets who were few at first.

Now, they will be many, as in After that I will pour out My spirit on all flesh and they shall prophesy and so on (Joel 3:1).

75%: This is the high priest, as in They shall place incense in your nostrils (Deut. 33:10).

ראשך עליך ככרמל: This is Nehemiah ben Hoshiel who is among the descendants of Joseph. 234

ראשך: This is Elijah. 235

מלך אסור ברתמים: הוא הַפְּשִׁיחַ שָּׁהוּא אַסוּר, פַּאַשֶּׁר הָצֶתִיקוּ

קַדְמוֹנִינוּ, פִּי בַּיּוֹם שֶׁחָרְבָה יְרוּשְׁלַם נוֹלַד.

ז:ז מת-יפית: שֶׁתַּחָזוֹר בְּנָטֶת יִשְּׂרָאֵל לְגְדוּלְתָה.

ז:ת וְעָנָיַן "זאֹת קוֹבְתָהָ דְּקְתָה וְנְתָבְר" זָהוּ שֶּׁאָפַר, "וְעַמָּהְ פּוּלְּם

צַדִּיק פַאָּבְר יִפְרַח" (ישעיה ס כ"א), וְבְתוּב, "צַדִּיק פַאָּבְר יִפְרַח"

(תהלים צ"ב י"ג).

ז:מ וריח אפך: הוּא הַפֹּהֵן הַאַדוֹל הַפַּעֻלֶה הַעוֹלוֹת וְהַפַּקְטִיר.

ז:י חכך: הַם הַמְשׁוֹרְרָים.

ז:ר"א אבי לדרדי: "פָּי חֵלֶק יי עַמּוֹ" (דברים ל"ב ט).

זֹ:י"ב לכת דודי: אָמֶרָה כָנֶסֶת יְשֶּׂרָאֵל, "הוֹאִיל וְהָסֶתּבֵּל בּּ'פְּרָמִים,""

,שָׁהֵם יִשְּׂרָאֵל

זֹ:ל"ב "אַרָאָה אָם 'בָּרְחָה הַאָּפֶן.'" בְּמוֹ שֶׁהָעֶתִיקוּ חז"ל, "אָם יִשְּׂרָאֵל

עוֹשִּׂין הְשֹׁרּבָה נַגְאָלָין וְאָם לָאוֹ... מַעַמִיד עֵלֵיהֶם מֶלֶךְ שֶּׁגְזִירוֹתַיו

פּגִייבת הַמְזי." 83

זֹּיל"ד "וְנָגְאָלֶיז וְהָהֵּה תִּרְאָה שָּׁ'הַדּוּדָאִים בְּתְנוּ תִים' וְהָתְחַבֶּּרוּ חֲסִידִים אֵלֶּה שָׁהֵם 'חֲדִשִּׁים' עִם חֲסִידֵי אָבוֹת קַדְמוֹנִים." וְזֶה עִנְיַן "חַדְשִׁים בַּם יְשִׁנִים." 7:7

7:8

7:9

7:10

7:11

7:12

7:13

7:14

מלך אסור ברהמים: This is the Messiah who is bound, 236 as our sages transmitted, because he was born on the day Jerusalem was destroyed. 237

- 1:7 מה-יפית: because the Congregation of Israel will return to [its former] grandeur.
- 7:8 The meaning of your stately form is like the palm is as [Scripture] states, and your people shall all be righteous (Isa. 60:21), and as is written, The righteous shall flourish like the palm tree (Ps. 92:13).
- וריה אפך: This is the high priest who offers the burnt offerings and burns [the incense].
- 7:10 אוכך: These are the singers.
- 7:11 אני לדודי: For the portion of the Lord is His people.

 (Deut. 32:9).
- 7:12 לכה דודי: The Congregation of Israel said, "Since He has looked upon the *vineyards*," these being Israel,
- 7:13 "watch if the vine has flowered." As our sages of blessed memory transmitted, "If the Israelites repent they will be redeemed and if not . . . He will set up a king over them whose decrees shall be as the decree of Haman." 238
- 7:14 "And when they are redeemed then you will surely see that the mandrakes yield their fragrance, and [that is how you will know that] these pious ones who are new will have joined with the pious ones of the ancestors." This is the meaning of both new and old. 239

פרק ח'

ח:א מי יתבך כאח לי: פּעָבוּר שָׁמֵשׁ פַּצַלוּת עוֹבְדֵי הַשָּׁם וְשׁוֹמְרֵי הַפְּצְוֹת פִּצְנִיעוּת. הַם מִתְאַוִּים לִשְּׁמוֹר אֶת הַפִּצְוֹת בְּפַרְהָסְיָא וְשֶׁפִּשׁוּב הַשְּׁכִינְה פַּאֲשֶׁר הַיָּתָה בַוְּּחִילָה.

ח:ב מיין הרקח: הוא נישות הפיו-

ח:ג שמאלו: עוֹלַת הַעֶּרֶב וְהַבּּקֶּקר.

ח:ד אָמַר שְׁלמה בְּרוּחַ הַלֹּדֶשׁ, "'הַשְּׁבּעָהִּי אֶחְכֶם' שָׁלֹא 'תִּחְעוֹרְרוּ' עַד

"יְשַבַּגִּיעַ הַקּץ."

ח:ה מי זאת עולה מן המדבר: וְנֵכֵז אָפֵר יְשִׁלֹמהׁ כְשֶׁקִיף יְיֻּשְׁרָאֵל בַּמִּדְבָּר

וְנַכְנָסף לָאָרֶץ. אָפֵר, "בַּמְּחִילָּה 'הַשְּׁבַּעְתִּי אָחֲכֶס,' וְצִחַר בִּן 'מִי זאֹת עוֹלָה.'"

וְנָהְנָסף לָאָרֶץ. אָפֵר, "בַּמְּחִילָּה 'הַשְּׁבַּעְתִּי אָחֲרֶט,' וְצִחַר בִּן 'מִי זאֹת עוֹלָה.'"

בְּשֶׁבּצְעֹה יִשְּׂרָאֵל מִמּּדְבְּרוֹת הָצַמִּים יאֹמְרף לַמְּשִׁים, שֶׁהרּא "דּוֹדָה," "דַע פִי

מַחַת הַפַּבּרּחַ עוֹבַרְתִּיה.'" וְהָצְנְיִן פִי "הְיִיתְ 'אָסוּר' (ז ו) וְ'יִשִׁן' (ה ב),

וְלֹא הַפַּרְתִּיה פִי אִם בִּחְפִילְּתִי," בְּעַנְיֵן "תַּפּרּחִי יְבָר דְּברּר דְּברּר עִברר בְּרַר דְּברּר בְּרַר דְּברּר בְּרַר בְּרַר בְּרַר בְּרָר בְּרַר בְּרָר בְּרַר בְּרָר וְיִבְּר בְּרָב יִיוֹ (מִשֹּלִי כ"ה י"א). "וּדְבְּבֵי וּהְפִיִּלוֹתִי בְּאִילּוּ הֵם הּוֹלִיִדוּה."

ח:ר שימבי כחותם: אִלּוּ דִּבְּרִי יְנָנֶסֶת יִשְּׂרָאֵל לַשְּׁכִינָה, "שָׁאָהֶיֶה זְּבּרִי הְרָבִי וּיְמָבִילְתִי לְשִׁרִינָה, "שִׂאָּהְיֶה זְּבִר בחותם: אִלּוּ דִּבְּרִי יְהָנָי, לְנָסֶת יִשְּׂרָאֵל לַשְּׁכִינָה, "שָׂאָהְיֶה זְּברּיִם

בְּרָּ לְעוֹלָם."

8:1

8:2

8:3

8:4

8:5

8:6

CHAPTER 8

פ:1 מי יתנך כאח לי: because there are servants of the Lord in the diaspora who observe the mitzvoth secretly. They long to observe the mitzvoth publicly and that the Shekhinah return as she was in the beginning.

מיין הרקח: This is the wine libation. 240

8:2

8:4

8:5

8:3 שמאלו [This refers to] the evening and morning burnt-offerings. 241

Solomon said, by means of the divine inspiration, "I have adjured you that you not awaken until the [appointed] end arrives."

דמי זאת עולה מן המדבר: Thus said Solomon 242 when the Israelites were in the desert 243 and they entered the land [of Israel]. He said, "In the beginning I adjured you. Thereafter [I said] who is this who comes up." The meaning is as in As in the days of your coming forth out of the land of Egypt I will show him marvelous things (Mic. 7:15). When the Israelites shall come up from the deserts of the peoples they shall say to the Messiah, who is her lover, "Know that beneath the apple tree I awakened you." It means "You were bound (7:6) and sleeping (5:2), and I untied you only by means of my prayer," as in A word fitly spoken is like apples of gold in settings of silver (Prov. 25:11). "It is as if my words and my prayers gave birth to you."

8:6 שימני מחותם : These are the words of the Congregation of Israel to the Shekhinah, "because I will cling to you forever."

ח:ז וְעַנְיֵן "מֵיָם רַבִּים" הַם הָאוּמּוֹת הַנְּמְשְׁלוֹת לַפֵּיִם, בְּעַנְיֵן "יַמְשִׁנִי מְמֵיִם רַבִּים" (תהלים י"ת י"ז), וְרֵן "אֶת–מֵי הַנְּהָה הַגְּּדוֹלְיִם" (ישעיה ת ז). וּרָמוֹהֶם רַבִּים.

> אם-יתן איש: פְּמוֹ הָמָן הְרָשָׁע זְּלַצַג יִהְיֶה, שֵּׁלֹא יוּכַל לְשֹׁפּוֹת דַּת יִשְּׂרָאֵל פִּי הַמָּקוֹם הוּא שׁוֹמֵר תּוֹרָתוֹ, פְּעֻנְיֵן "אַתְּה-יי תִּשְׁמְרֵם" (תהלים י"ב ח), שָׁהוּא חוֹזֵר עַל הַפְּסוּק הְרָאשׁוֹן שֶׁהוּא "אָמְרוֹת יי אַמְרוֹת מָהוֹרוֹת"(תהלים י"ב ז).

ח:ח
אחות לנו קטנה: תּאֹמֵר פְּנֶּטֶת יָשְּׂרָאֵל, "אַחַר שָׁתּּחְחַבּּר עוֹד נְשְּׁאַרָה
'לָנוּ' 'אָחוֹת' מִבְּעַד לְנָהַר פּוּשׁׁ," וְהֵם שְׁנֵי הַפַּשׁוֹת וַחֲצִי הַפַּשֶּׁה.
ביום שידובר-בה: פִּיוֹם הַבָּחָמָה, פָּמוֹ "דַּפְּרוּ עַל-לֵב יְרוּשְׁלַחַ"
(ישהיה מ ב).

ח:ט אט-חומת תיא: "אָס שְׁמֶרָה עַצְּמָה וְלֹא יִצְאָה מֵהַדְּת, נָכִין לָהּ מְקוֹם וְפִירוֹת מֲלֵאוֹת 'פָּסֶף' וְנֵלֵהָ בִּשְׁבִילָה.

ראם-דלת היא: שֶׁלֹא שְׁמֻרָה הַמִּצְוֹת וּפְּחְחָה לַפֹּל, 'נְצוּר עָלֶיהָ'

[נְּמָנְעוּהַ 84 שָׁלֹא תָבוֹא אֵלֵינוּ."

8:7

Vast waters are the nations compared with water, 244 as in He drew me out of many waters [he delivered me from my enemy most strong, and from them that hated me, for they were too mighty for me] (Ps. 18:17), and so too [in] the mighty mass of waters [of the Euphrates, the king of Assyria and all his multitude] (Isa. 8:7). There are many [passages] like these.

אם-יתן איש: Like Haman the wicked he shall become a mockery, 245 for he will not be able to change the religion of Israel because God is the guardian of His Torah, as in You will guard them, O Lord (Ps. 12:8), which refers to the preceding verse, the words of the Lord are pure words (Ps. 12:7).

אחות לנו קטנה: The Congregation of Israel will say, "After you unite there will still remain $unto\ us\ a\ sister$ beyond the river Kush," and these are the two-and-a-half tribes. 246

ביום שידובר-בה: on the day of consolation, as in [Comfort, oh comfort, My people, says your God.] Speak tenderly to Jerusalem [and declare to her that her term of service is over, that her iniquity is expiated; for she has received at the hand of the Lord double for all her sins.] (Isa. 40:2).

אמ-חומה היא: "If she guarded herself and did not depart from the religion [of Israel], we will prepare a place for her with palaces full of silver and we will walk in her path. 248

ואם דלת היא: [If] she did not observe the mitzvoth and opened to all, we will shut her in and prevent her from coming to us."

8:8

8:9

ח:ל צְנְתָה הָיא וְאָמְרָה, "אֲנֵי חוֹמָה." "שׁוֹמֶרֶת דָתִי הָיָיתִי," תּוֹרָה שָׁפִּרָתָב וְשֶׁפָּצִל–פָּה הִיוּ לוֹ. אֲז יִהְיוּ כָל יִשְּׂרָאֵל בְּשִׁלוֹם.

ח:י"א כרם היה לשלמה: הַם יִשְּׂרָאֵל שֶׁשְּׁלֹמֹה הַיָּה מֶּלֶרֶ עַל פּוּלְּם, יְוֶה הַעִּיְיִן "פְּבַעַל הָמוֹן," שֶׁפָּל הַ"הָמוֹן" הַיָּה שֶׁשֹּׁוֹ, וְהוּא סְבַב לְתֵת הַבֶּרֶם "לַנּוֹּטְרִים" וְהָם מַלְכֵי יִשְּׂרָאֵל. וְעַוְּיֵן "אָלֶרּ פְּסָרּ" אֲשֶׂרָת הַשְּׁבְּטִים

ּ שֶּׁהָיוּ "לַנּוֹשְרִים" וְּכָל שֵׁבָט מֵאָה בָּסֶף.

8:

8:

8:

8 ;

8

ח:י"ב כרמי שלי: אָפַר שְׁלֹמֹה פְּרוּחַ הַלּּדֶשׁ, "זָה הַפֶּרֶם פּוּלּוֹ שֶּׁהְיָה לִי עוֹד יַחֲזוֹר לָהִיוֹתוֹ 'לְפָבַי.'"

האלת לך שלמה: יאמר לַשְּשִׁיחַ, שָּׁהוּא בְּנוֹ וְיָקְּרֵא "שְּׁלֹמהׁ," "הַאֶּלֶף לְהְּ שְׁלֹמהׁ." יַחַזְרוּ שֶׁהִיוּ "לַנּוֹטְיִים" אֶת "פִּרְיוֹ צַּם הַ"שָּאתִים" שֶׁהַם יָּהוּדָה וּבִּנְיָמִן.

> ח:ר"ג אָמְרָה שְׁכִינָה "הַיּוֹשֶׁבֶת בּצּנִים," "אַתְּ פְּנָסֶת יְשִּׁרָאֵל, פַּמָּה יִתְאַרּר הַפַּלְאָכִים לִשְׁמוֹעַ אֶת שִׁירֵיִה."

ח:י"ד צְּיָתָה כְּנֶסֶת יִשְּׂרָאֵל, "אָם טוֹב בְּּצִינֵי 'דוֹדִי,' 'בְּרַח' מִהַפּּלְאָכִים וְרֵד אָל 'הָרֵי בְּשִּׂמִים.'" הָם "הַרְרֵי צָּיּוֹן פִּי שָׁם צִּיְה יי אֶת–הַבְּּרָכָה תַיִּים עַד–הָעוֹלָם! (תהלים קל"ג ג). She will reply, saying, I am a wall. [I.e.,] "I have observed [the precepts of] my religion," [Israel] having the written Torah and the oral [Torah]. Then all Israelites shall be at peace.

g:ll ברם היה לשלמה: These are the Israelites to over all of whom Solomon was king, and this is the meaning of in Baal-Hamon, that the whole multitude was his, whereupon he turned around and gave the vineyard to the guards who are the kings of Israel. A thousand pieces of silver [refers to] the 10 tribes who were [given over] to the guards with each tribe [symbolized by] 100 pieces of silver. 252

\$12 כרמי שלי: Solomon said by means of divine inspiration,

"This entire vineyard was mine. It shall once again be before

me."

He will say to the Messiah, who is his descendant and will be called *Solomon*, *You may have the thousand*, *O Solomon*. Those whom the guards had shall return, [i.e.,] his fruit and also the two hundred who are Judah and Benjamin.²⁵³

The Shekhinah said, The one who dwells in the gardens, [meaning] "O Congregation of Israel, how the angels²⁵⁴ long to hear your songs."

8:14 The Congregation of Israel replied, "If it is good in the eyes of my beloved, depart from the angels and descend upon the mountains of spices." These are the hills of Zion, for there the Lord commanded the blessing: eternal life! (Ps. 133:3).

בשלם פירוש שיר השירים תהלה ליוצר אורים

THE EXPLANATION OF THE SONG OF SONGS IS COMPLETE.
PRAISE TO THE CREATOR OF THE LIGHTS!

NOTES TO THE HEBREW TEXT

NOTES TO HEBREW TEXT

- 1. Cf. I Kings 5:12.
- 2. Masoretic text (MT) = משוש
- 3. It is unclear from the unvocalized text whether this word is to be understood in the singular or the plural. Some later printed editions have plural treatment.
- 4. ירשלם follows Aramaic pointing, as in Bomberg text, instead of ירשלים as in some later printed editions.
- 5. MT = אחהך. Some later printed editions have corrected the text.
 - 6. MT = עקש ופתלתל
 - 7. Some later printed editions have מהפסוק.
 - 8. MT =775.
- 9. The mem is prefixed by Ibn Ezra, in accordance with the interpretation which immediately precedes the sentence in which this quotation appears.
 - 10. Some later printed editions have מאמרן.
 - 11. MT = שופתר.
- 12. MT = נמרה Generally speaking, Ibn Ezra's texts quoting biblical words containing an "o" or "oo" sound write the word with a vav whether or not there is a vav present in MT. No further notation of this discrepancy is made in these notes.
 - 13. MT = איכה הוא.
- 14. MT = ויעש העם אל העל, as read, but ויעש העם אל as written.
- 15. MT = ומסבי. Ibn Ezra apparently has carried over the bet from במותות earlier in the verse.
- 16. בצבאות is missing from the Bomberg text, but it is clearly the scriptural word to which the comment pertains. The comment has been misplaced in some later printed editions to verse 9, as a comment on the word לצבי That this is a mistake can be seen from the comment's last word, צבאות. A number of later printed editions also interpose a comment on the phrase אממאלו תחת

לראשי from verse 6, before the comment on לראשי. It is clear from the content of that comment ("the morning and evening offerings") that it belongs in the third interpretation, which is where it appears in the Bomberg edition.

- 17. MT = זמיר.
- 18. In both sections of the verse MT = 871.
- 19. Some later printed editions are missing the word הוח.
- 20. The text should probably read ממנה. See note 50 to the English translation, infra.
- 21. The targum has שוקין, with the typical Aramaic masculine plural nominal suffix.
 - 22. MT = כתימרות.
- 23. MT = כרובים ותמרות. Some later printed editions have corrected the text.
 - 24. MT = רגליו.
 - 25. Also found in Ezekiel 27:17, 22 and 24.
- 26. Some later printed editions have a second comment on ואחר כן עשה שלמה המלך אפרין והוא בית ה, אפריון, but this clearly belongs to the third interpretation, which is where it appears in the Bomberg text.
- 27. Should read אול See note 56 to English translation, infra.
 - 28. Should probably read בעיני.
 - 29. MT = נאת השלטים.
 - 30. MT = אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב.
- 31. Some later printed editions erroneously place the comment after the biblical expression גן נעול.
 - 32. MT = את גלת עליות ואת גלת עליות.
 - 33. MT = ביערת.
 - 34. MT = ביין.
 - 35. Could also read גיעול.
 - 36. MT = מהם.
 - 37. Possibly a reference to Ex. 9:31.
 - 38. MT = המחנים.

- 39. Isa. 5:12 = חולול Ps. 150:4 = חול חלול.
- 40. MT = π 0. Some later printed editions have corrected the misspelling.
 - 41. MT = וארגמן וכרמיל.
- 42. This comment and the following one are reversed in order relative to the placement of the words commented upon in the biblical text.
 - 43. This word occurs elsewhere in Scripture as well.
 - 44. The two words would be שלהבת יה.
- 45. Some later printed editions are missing the words מז צרת עליה: כמוצאת.
 - 46. MT = בכעל המון.
- 47. A conjunctive vav is added to the biblical phrase in order to continue the comment from the previous verse.
 - 48. This is a paraphrase of the biblical verse.
 - 49. Some later printed editions lack הרועים.
 - 50. MT = רחלי כתם.
- 51. A yod is added to the biblical text, to indicate the long "e" sound for proper pronunciation of the unvocalized text. There will be no further annotation of this phenomenon herein.
- 52. Some later printed editions have the feminine singular ending rather than the masculine (but unisex in application) plural. Bomberg, however, has the plural and this seems to be correct, referring to the plural in the biblical verse at 3:7.
 - 53. Some later printed editions read אמרה.
 - 54. Some later printed editions read הלבן.
- 55. There is possible dittography in connection with the phrase אורת לי באחרת with the later addition of material more appropriate to 6:9.
 - 56. MT = פילגשים.
- 57. It should be read as if it were דימה אותה. The biblical text provides no basis for the interjection of a female speaker here.
 - 58. Should probably be אמר Cf. note 57, supra.

- 59. Should be %7. See M'hok'kay Yehudah, loc. cit. Some later printed editions have 1%.
- 60. There is a problem of gender in re: נוהג and since the girl is speaking here and these participles are masculine singular.
 - 61. MT of 8:3 = לראשי appears in 2:6.
 - 62. MT = DDD.
 - 63. Only one vav in Bomberg text.
- 64. Ibn Ezra appears to be referring to Isaiah 28:3 which reads במלכם in MT. It is possible, however, that the reference is to Isa. 26:6, הרמטנה רגל. The former seems preferable on account of the word order, which is consistent with the commentary, and the niphal formation which fits more neatly in the context of Ibn Ezra's paraphrase of S.o.S. 2:1 than does the kal formation of 26:6. The incorrect scriptural quotation is but one among several dozen others in the commentary.
- but this is incorrect, since at this point Ibn Ezra is paraphrasing the text in terms of a conversation between the Congregation of Israel and the Shekhinah. The immediately preceding comment is, "If you protect me I will always sit in your shade" (emphasis added). The continuation is, "because I will hearken to your commandments."
- 66. Some later printed editions have misplaced this comment, putting it in the first interpretation.
- 67. ממצנה is missing from Bomberg and some later printed editions.
- 68. Some later printed editions lack מעט , and it is a possible printing or copying error in the Bomberg text, or earlier, given the similarity between מעברו and מעברו.
 - 69. אד = הביאתיר.
- 70. Some later printed editions have רועים, but this is an error. See, e.g., I Sam. 9:9.
 - 71. MT = TTK1.
 - 72. MT = דאחד.

- 73. MT = עם פרי מגדים.
- 74. MT = יבא דודי לגנו The phrase ברח דודי סככערs in 8:14.
- 75. אד = אטובה.
- 76. אד = אתם לכם אתם.
- 77. His full name was זכריה בן ברכיה בן ברכיה. Zech. 1:1,
 - 78. MT = ארת רע.
- 79. MT = אַרמישׁישׁ. Some later printed editions have corrected the error.
- 80. MT = אמונתיך. The manuscript recension continues with a comment on 5:16.
 - 81. MT = שובי.
 - 82. MT = שיכת.
 - 83. See note 245 to English translation, infra.
- 84. ומנעוה presents a very difficult grammatical problem. If it is to be understood as binyan niphal, it would be the third person masculine plural perfect form. However, niphal cannot take a suffix, represented here by the ה, for the third person feminine singular. If it is to be understood as binyan kal (or possibly piel), it would be the common plural imperfect, which can take the prenominal suffix, but could not have the h which is interposed between the h and the y. This must represent a textual corruption.

NOTES TO THE ENGLISH TRANSLATION

NOTES TO ENGLISH TRANSLATION

Introductions to the Interpretations of Ibn Ezra

- 1. This is an apparent allusion to I Kings 5:12, He (Solomon) composed 3,000 proverbs, and his songs number 1,005.
 - 2. Deut. 32:8-43.
- 3. Cf. Ezek. Chapters 38-39; re: return, 39:25-29. Re: dispersion, see Gen. 11:1-9.
- 4. Sacred books were held to render the hands ritually impure, M. Yad. 3:5; Shab. 13b-14a. Thus, to assert that a book "renders the hands unclean" is to assert that it is a sacred book. The discussion of whether the Song of Songs is such a book, and the affirmative conclusion, are found at M. Yad. 3:5 and Meg. 7a, "Rabbi Akiba said, "God forbid! -- no man in Israel ever disputed about the Song of Songs [that he should say] that it does not render the hands unclean, for all ages are not worth the day on which the Song of Songs was given to Israel; for all the Writings (the hagiographa) are holy, but the Song of Songs is the Holy of Holies." See also Tos. Yad. 2:14 (Zuckermandel).

Introduction to the First Interpretation

- 5. Ibn Ezra may be referring to Solomon Ibn Gabirol. This issue is discussed at pp. 10-12, supra.
- 6. The meaning of המתכונת is unclear. Ginsburg, at 46, translates it as "literally," that is, apparently referring to its secular or erotic meaning. Megaleh Sod comments, "It is the heaven and the earth, and according to this opinion there were revealed in it (the Song of Songs) the secrets of the creation of the universe, but according to the first opinion it is concerned with mysteries of the Godhead." Ezrah L'havin interprets the

word as relating to the interaction of the heavenly hosts with earthly beings. For a fuller discussion of the issue, see the introductory essay above, at pp. 10-12.

- 7. See, e.g., Shab. 88b, A.Z. 25a. See also the Aramaic Targum to the Song of Songs (Targum) generally, and Song of Songs Rabbah (SoSR), throughout.
- 8. Ibn Ezra takes this verse to be a reference to "the King, Messiah." A contrary view: "Every Solomon mentioned in the Song of Songs is sacred: the Song to Him whose is the peace, except this: . . . Thou, O Solomon shall have the thousand -- Solomon for himself [shall have the thousand]." Shebu. 35b.

Introduction to the Second Interpretation

9. That is to say, the events described in the Song of Songs never actually occurred, since such behavior in public would be scandalous and inappropriate.

Introduction to the Third Interpretation

- 10. This is a reference to Song of Songs Rabbah (SoSR), also known as Midrash Hazita from its opening word, חזית, from Prov. 22:29.
 - 11. See note 8, supra.
- 12. Ezek. 37:25, And David my servant shall be their prince forever, is understood to refer to the Messiah, of Davidic lineage, not to King David himself as a literal reading of the verse might suggest.
- 13. The first time: I Kings 6:11 (or: II Chron. 1:7). The second time: I Kings 9:2 (or: II Chron. 7:12).
- 14. Asaph, the son of Berechiah (I Chron. 6:24) was a Levite (I Chron. 15:17) and was referred to as a seer אווו (II Chron. 29:30) and a prophet נביא (Lev. R. XIII:5). The superscriptions

to Psalms 50 and 73-83 bear his name. Together with Heman, he was a chief singer in King David's time.

15. Heman the son of Joel, a grandson of Samuel (I. Chron. 6:18), was referred to as a seer (I Chron. 25:5). See also, re: Asaph and Heman, SoSR. IV. 4, §1.

The First Interpretation

- 16. That is, where the following word does not have a prefixed lamed.
- 17. Every kiss is of the mouth. Ibn Ezra infers that the kisses referred to here are on the mouth from the presence of an otherwise superfluous word, פֿרהּן "his mouth."
 - 18. Saadia.
- 19. There are two extant versions of the Hebrew text at this point. The alternative reading is אָבָה. According to M'hok' kay Yehudah this has been read אָבָהְ (see, e.g., Or Lin'tivah) and translated "reversed," in reference to the phrase אַרְיה שׁמנּיך שׁונִין שְׁוּיִין שׁונִין שׁונִין שׁונִין שׁונִין שׁונִין שׁונִין שְּיִין שִּיִּין שִּיִּין שׁונִין שׁונִין שׁונִין שְּיִין שִּיִין שְּיִין שִּיִּין שִּיִין שְּיִין שְּיִין שְּיִין שְּיִין שְּיִין שְּיִין שְּיִין שִּיִּין שִּיִּין שִּיִּין שְּיִין שִּיִּין שִּיִּין שִּיִּין שִּיִּין שִּיּין שִּיּין שׁונִין שִּין שִּיּין שִּיִּין שִּיּין שִּיּין שִּיּין שִּיּין שִּיין שִּיּין שִּיִּין שִּיּין שִּיּין שִּיּין שִּיּין שִּיין שִּי

M'galeh Sod understands און as the unnamed commentator's rendering of שמניך. He comments, "Those who thought that oil has no fragrance found explanation of the text, which attributes fragrance to oil, difficult. Thus they explicated 'your oils' as 'your breath' doing great violence [to the text]. But it appears that they never poured out oil because oils used for anointing

have a volatile aroma " Such an explanation would not be entirely farfetched in light of the phrase ריח אפך כתפוחים found at 7:9, which is the verse that the unnamed commentator undoubtedly had in mind. A commentator who was unfamiliar with fragrant oils might well make use of 7:9 in interpreting 1:3.

The lamed of לריח is the lamed of confirmation, as in Arabic, which appears rarely in the Bible. See also, לכל, Deut. 24:5, שולה, Ps. 89:19, and לכל, Ecc. 9:4. The verse should be rendered Indeed your ointments yield a good fragrance. Your name is as oil poured forth.

- 20. The interpretation resolves the apparent disagreement of gender between ממן, a masculine noun, and מורק which, if a verbal form, is the third person feminine singular imperfect.
- 21. According to M'hok'kay Yehudah each of these words appears in the gender contrary to its normal appearance once in scripture. אמץ, ordinarily masculine, appears with a feminine verb in Ecc. 10:15. Likewise, מכל is ordinarily masculine, but may appear in the feminine, as in Prov. 9:1 (see Ibn Ezra, loc. cit. מקום is also ordinarily masculine in gender, but appears with a feminine verb in Job 20:9. It also appears with the feminine מקום in the written text of II Sam 17:12, though it is read as if the masculine אמון
- 22. Used in the making of a sweet fragrance upon the altar. The suggestion is stimulated by the textual problem that arises if ווכירה is taken as the common plural imperfect of the hiphil. The meaning would then be causative, "we will cause others to recall." The suggested interpretation would regard the verb as equivalent to דריה "we will savor the fragrance," a suggestion Ibn Ezra apparently favors since he doesn't offer a contrary interpretation.
 - 23. That is, it should be placed before מישרים also.
- 24. The rejected interpretation seeks to interpret "black" as a complimentary, rather than a derogatory description. Reference is made to Num. 12:1 where Moses' wife is referred to as the

Cushite woman, rather than by name. This in turn raises a problem of the Cushite woman's identity. Is she Zipporah, Moses' first wife, or another woman? The midrash (Tanhuma, Parashat Tzav, §13) explains that Zipporah was dark and beautiful but was called the Cushite woman so that the evil eye would not control her. See also, Midr. Psalms 7:18. Ibn Ezra rejects this as a forced and unnecessary interpretation that is refuted by the following verse.

- עדר ב. That is, the root of שחר הרת is שחר with the second and third radicals doubled to reduce the intensity of the color. Similarly, אדמ is from the root ירקרק and אדמדם is from ב. This is to be distinguished from the doubling of intensification, e.g., אדמדם Ps. 38:11.
- 26. כלה is a root of Aramaic origin which renders the Hebrew root ממר.
- 27. The verse is elliptical and should be understood as if it were written Tell me [you] whom my soul loves, where do you pasture [the flock]? Where do you rest [them] at noon time?
- 28. As vocalized איכה means how. If vocalized איכה it would mean "where," as in II Kings 6:12, to which Ibn Ezra is apparently referring though our text of Ibn Ezra misquotes the verse. In any event, modern translations render it "where" as the context of the Song of Songs seems to dictate.
 - 29. I.e., it is not an adjective.
- 30. This explanation accords with Rashi's explanation of in his comment on Ex. 23:19. In commenting on that verse, Ibn Ezra cites Rashi's opinion and rejects it! Re: construct state with "goats," see, e.g., Gen. 31:17.
- 31. The yod has no function. It is a remnant of the old genitive case ending.
- 32. In his comment on Ex. 30:23 Ibn Ezra attributes this opinion to the Gaon and rejects it.
- 33. That is, there are two kinds of myrrh, one that is dry and may be gathered and another that is moist and flows.

- 34. Kafur = camphor.
- 35. Canfora or alcanfor.
- 36. Ibn Ezra resorts to rabbinic usage because the word is a hapaxlegomenon. "The very stones of a man's house and the beams of his house ורהיטי ביתו testify against him." Ta'an. lla; Hag. l6a. The manuscript edition of Ibn Ezra's commentary, which cites "Mishnah," has apparently been amended if it was written before the rabbinical recension. Rashi also refers to "the language of the Mishnah" here, quoting the same passage from the Gemara set forth above. The talmudic thought may derive from Hab. 2:11, For a stone shall cry out from the wall, and a rafter shall answer it from the woodwork.
- ארזים appear together frequently in Scripture. See, e.g., Isa. 37:24, Zech. 11:2, I Kings 5:22, 5:24, 9:11, II Kings 19:23 and II Chron. 2:7.
 - 38. From which watering troughs for animals were made.
- 39. Rashi, perhaps following SoSR II. l §3, interprets אושנה as identical in meaning to שושלה. The latter word is normally rendered י, e.g., "rose" in talmudic and midrashic sources. See, e.g., Targum, $loc.\ cit.$
 - 40. From the root לפל, meaning prop up, support, aid in Arabic.
- 41. See also Job 17:13, I have spread my couch יהל in the darkness.
- 42. M'hok'kay Yehudah states that there is a difference between מדלג and מדלג in that the former involves jumping from one place to another, citing Ber. 19b, "We used to leap מדלגין over coffins," whereas the latter emphasizes speed, citing Shab. 152a, "Old age hastens קפצה upon him." See also Maimonides' commentary on M. Ohol. 8:5.
- 43. קיר wall in Hebrew renders the Aramaic כוחל. Ezra 5:8 and Dan. 5:5 are the latter word's only appearances in Scripture.
- 44. The noun נצים נעץ derives from the verbal root נצים נצץ may be the regular form of the plural, from the singular כל. Cf. M. Ukz. 2:3.

- 45. Cf. M. Nid. 5:7 "'an unripe fig' אום while she is yet a child."
 - 46. Fijj unripe.
 - אנוי should be חוגי, reversing the gimel and the vav.
 - 48. חגי or חגר and חוג or.
- 49. אורג, a step or stair; דרג, go on foot, step by step, walk; intensified root = rise in grade, rank.
- 50. There is a dispute as to the proper reading. M'hok'kay Yehudah states that it should be ממנה, i.e., that Ibn Ezra is referring to the context of the verse, the girl's telling the boy "that he should separate himself from her." Ezrah L'havin apparently had a text that read ממני and states that it should be וממני Although Ibn Ezra generally reserves discussion of who is saying what to whom for the second interpretation, I favor the former version.
 - 51. See also חוצה, Gen. 39:13, which Onkelos translates שוקא.
- 52. Or like a calf that has not been broken (NJV) i.e., that hasn't been trained to pull in a harness.
- 53. Radak said that its root is אום with a prefixed aleph and that it means a bed in which they used to carry brides. The Gemara uses פֿרריה to mean "bed" Shab. 77b; Ket. 10b. In the latter text it states that a bed is called פֿרריה "because they are fruitful פֿרין and multiply on it," but is is probably of Greek origin.
- 54. That is, אוף refers not to the palanquin, but to Solomon who was "aflame" with love.
- 55. See Ibn Ezra to Isa. 6:6, ad loc. רצפה, where he comments, "a live coal." Cf. רצפים, I Kings 19:6. Or, "its place" may refer to Ibn Ezra's second interpretation of this verse.

passage as follows, "A woman whose hair is thick parts it so as to show white lines; a young pumpkin, when it sprouts nicely, produces bright stripes."

- 57. The phrase is elliptical and should be understood as if it read כעדר רחלים הקצובות.
- 58. This interpretation understands מתאימות as the hiphil (causative) participle feminine plural, as opposed to the former interpretation which considers the word adjectival.
 - 59. E.g., Rashi.
- 60. Thus the word would be compounded from two words מל and \mathfrak{n}
- 61. The root is $\mathfrak{h}7\mathfrak{K}$, the first radical of which, according to this interpretation, was displaced by a prefixed tav. According to $M'hok'kay\ Yehudah$ this view is attributed to a R. Marinus in Ibn Ezra's book $S'fat\ Yeter$, §67.
 - 62. Which is why it is called "locked."
 - 63. The root is ערה.
- 64. M'hok'kay Yehudah understands the literal meaning to be "white wine," and adds, "And thusly the translator translated it." This apparently refers to the Targum, loc. cit.
- 65. See, e.g., נתנעל, Zeb. 88a, and להגעיל, Az. 76a. See also Mal. 1:7.
- 66. Ex. 39:3 וירקעו they hammered out is translated ורדידו by Onkelos.
- 67. Cf. M. Kil. 3:1, describing the sewing of a garden bed with different kinds of seeds in different areas.
- 68. Suggesting a possible vocalization of מגדלות causing to grow, the piel active participle feminine plural.
- 69. Within which are his abdominal muscles and intestines. The two words מעים and מעים appear in parallel usage in Gen. 25:23.
- 70. Ibn Ezra comments on Jonah 4:8, "קותעלקד" [means] that he (Jonah) wrapped himself with his garments." Cf. also, the benediction for the wearing of the tallith which concludes "to wrap oneself התעתק in a fringed garment."

- 71. Saadia Gaon. In Ibn Ezra's commentary on Ex. 24:10 ad loc. ויראו he states, inter alia, "The Gaon said that לבנת is white and his evidence is לבנת הספיר, but it is not so: [the meaning of ספיר] is only red. The evidence is that the [Hebrew] language customarily repeats the meaning [of a phrase] in different words (i.e., the well-known phenomenon, biblical parallelism)," citing Lam. 4:7. He continues, "Thus ספיר is like פנינים is like פנינים in meaning and thus, in color]."
- 72. Because, unlike the word מראה appearance, the word מעשה expresses the composition of a thing, not its color.
- A number of kings of Israel reigned in Tirzah, but not Tirzah is first mentioned in Scripture briefly in Jos. 12:24 as the last of a list of kingdoms Joshua conquered. It is next mentioned in connection with Jereboam's wife in I Kings 14:17, following the death of Solomon. A number of kings of Israel reigned in Tirzah, beginning with Baasa who reigned there for 24 years (I Kings 15:33). Elah ruled there for 2 years (I Kings 16:8), then Zimri for 7 days (I Kings 16:15), and Omri for 6 years (I Kings 16:23), whereupon he moved the capitol to Samaria. Ahab was Omri's son and ruled in Samaria for 22 years (I Kings 16:29). The next Biblical reference to Tirzah is some hundred years after Ahab's death when Menahem ruled in Tirzah (II Kings 15:14-16). Perhaps our text should read "Omri" instead of "Ahab", Cf. M'hok'kay Yehudah. Ezrah L'havin would amend the text to read "until the accounts of Ahab." Reference to Tirzah is curious and, given its apparent lack of prominence in Solomon's day, casts doubt on the putative Solomonic authorship of the book. M'hok'kay Yehudah (Karnay Or) suggests supplying בנות before Tirzah and Jerusalem, rendering the verse, "You are beautiful, O my beloved, as the young women of Tirzah, comely as the young women of Jerusalem Cf. SoSR. VI. 4, §1.
- 74. The banner signifies a significant encampment and is used to stimulate zeal in battle.

- 75. Rahab was a primordial mythological dragon symbolizing power, from the root המל meaning boastfulness, arrogance, or impudence. Thus the causative הרהיב would mean "to overpower" or something similar.
- 76. The word אנוז occurs only once in Scripture. It appears a number of times in SoSR. VI. 2, 1. See also, M. Orl. 3:8, Tos. Shab. 14(15); 1, Ket. 77b, Git. 64b.
- 77. That is, that its root is אבב. This may be a reference to Ex. 9:31 The barley was in the ear אביב and the flax was in bloom.
- 78. This may be a quotation, but it is not found in the Bible and its source is unknown.
 - 79. E.g., Rashi.
- 80. The yod of כני appears to be a remnant of the old genitive case ending though Ibn Ezra did not consider it to be, or was unsure. However, in the case of another occurrence of this phenomenon, 'חסס' (1:9), Ibn Ezra states that the yod is affixed. See First Interpretation, 1:9, supra. With respect to Gen. 49:11, Ibn Ezra could conceivably have had in mind the midrash on that verse that "there is not a wild tree (פסר פסר שולש) that does not produce a load of [fruit sufficient for] two she-asses [to carry] "
 Ret. 1:11b. The midrash apparently derives from the Hebrew שולה לוו in the construct, which would signify no less than two. In his comment on Gen. 49:11,
 Ibn Ezra comments that the yod of יום binding is affixed, but makes no reference to the yod of
- 81. Cf. Ibn Ezra to Gen. 14:18, ad loc. byw. See also Ps. 76:3.
- 82. In both cases the yod of the singular gives way to an aleph in the plural.
 - 83. See, e.g., Ex. 38:23. אמן is a hapaxlegomenon.
 - 84. Shahr.
- 85. See, e.g., M. Nid. 2:6, 7, Pes. 108b, Erub. 54a, Ned. 55a, and B.M. 60a.

- 86. Ibn Ezra comments on Prov. 9:2, "מזנה is similar to מזנה, thus mixed wine [is the same as] mingled wine and it means mixture of water with it, and this constitutes improvement for drinking just as cooking is for eating."
- 87. According to the anonymous interpretation the phrase has no reference to wine, but is to be understood according to its context in the dialogue between the young woman and the young man. She praises him saying that his light will not decrease as does the light of the moon when it wanes.
 - 88. In the second interpretation of 7:3, below.
- 89. M. Orl. 1:1, M. Avot. 1:1. "They (the men of the Great Synagogue) said three things: be deliberate in judgment, raise up many disciples, and make a fence of around the Torah." Ibid.
- 90. Its meaning must be inferred from the context, as the continuation of the previous phrase I say: let me climb the palm; let me take hold of OCCO. NJV translates its branches as does JPS. In talmudic and midrashic sources it is understood as palm leaves (San. 93a) or young shoots (SoSR. VII. 9, §1).
 - 91. See Ibn Ezra on 1:2, supra.
 - 92. See also, Ibn Ezra on Gen. 30:14 ad loc. דודאים.
- 93. That is, אלמדני is the third person feminine singular imperfect verb with the first person suffix, meaning "she will teach me" and not the second person masculine, identical with it in form.
- 94. The root is P57, which is Arabic means to bind or join together.
- 95. In his comment on Job 5:7, Ibn Ezra interprets קבי רשפי ממת as angels and spirits, citing Ps. 76:4 ממת, fiery arrows of the bow.
- 96. In Ps. 36:7 the word הררי is in the construct state with the following word אל, meaning God, which is used there to indicate enlargement, i.e., the mighty mountains, not "the mountains of God."

- 98. Ibn Ezra discusses the relationship between the Hebrew and Arabic in greater length and detail in his book Saphah B'rurah. He states, inter alia, "Hebrew, Aramaic and Arabic were [at one time] one language." (M'hok'kay Yehudah). In commenting on Gen. 30:37, Ibn Ezra states, ". . . the Gaon said that . . . the two languages [Hebrew and Arabic] and Aramaic were one family [of related languages]."

THE SECOND INTERPRETATION

- 99. The verse begins by referring to the young man in the third person.
 - 100. Kisses is in the plural.
- 101. The young man is referred to in the second person in the second half of the verse.
- 102. Saadiah is said to have stated that דודיך is the saliva beneath the tongue. See Ibn Ezra's First Interpretation, 1:2, supra.
 - 103. Literally, "her."
- 104. Cf. Targum Jonathan on Ps. 22:18 ad loc. יראו בי = מבזן לי

- 105. Unapproachable and unattainable.
- 106. She adjures them "by gazelles" and "hinds of the field that is, by an oath whose terms refer to the same beautiful type of animal to which the young woman's lover compares her.
- 107. Ibn Ezra ties this new subsection of the poem to verses 3:6-11 which involve, he says, the contemplation by the shepherd of the girl he has not yet recognized, in connection with the amorous activities of Solomon.
- 108. See Ibn Ezra's Introduction to the Second Interpretation, supra.
- 109. Ibn Ezra wants to explain the repetition of 2:17a and 4:6a and the difference in the name of the mountain.
- 110. Ibn Ezra turns the young man's compliment from its plain meaning, a summary of his beloved's physical beauty as described in verses 4:1-6, to a statement about the beauty of her words as a transition to the next theme, "from Lebanon. . .," Mt. Amana being on the border of Israel and Lebanon.
- 111. Ibn Ezra wants to account for the repetition in verses 6:5-7 of much of the language and imagery of 4:1-3 and to link this with the following verses 8-9.
 - 112. Cf. I Sam. 18:6-7.
- 113. Verses 7:2-9 speak of a feminine love object if the Masoretic vocalization is accepted. This is inconsistent with the received text of Ibn Ezra's comment on this verse. For a discussion of the textual problem in greater detail, see the prefactory essay above.
 - 114. See Ibn Ezra on Gen. 3:16 ad loc. תשוקתך.
- 115. The context of Jeremiah 12:7 is betrayal of the loved one to her enemies. That is, he did not give her his love, but rather gave his beloved over to others. Or, it means that in Jer. 12:7 the word ידידות has a yod at the beginning and here in the yod is at the end. Cf. Ezrah L'havin and M'hok'kay Yehudah, loc cit.

- 116. מתחינו our doors is taken to be a reference to their mouths, the opening of their lips.
 - 117. Cf. Gen. 30:38-39 (re: וֹרֹחמה). See First Interpretation.
 - 118. I.e., if she's lost her virginity.

THE THIRD INTERPRETATION

- 119. The first Jew
- 120. See also, Targum 1:2, SoSR. II. 2, §2, and RSG.
- 121. Though in the imperfect, the verb is normally translated "sang". ישקני may therefore be understood as he kissed me rather than let him kiss me.
- 122. Though in the imperfect, יעשו obviously refers to a past event, the golden calf incident.
- 123. Here a verb in the perfect, is taken to refer to a future event, Heathens will enter your temple.
- 124. In his comment on Gen. 12:5, Ibn Ezra attributes the interpretation of that verse as referring to converts to "Some say. . . ." Among those who say it are Rashi, *loc cit*., Cf. Gen. R. 39:14 and RSG.
 - 125. Cf. Gen. 24:7.
- 126. Cf. Gen. R. 44:22. See also sources cited in *The Legends* of the Jews, Vol. V, Abraham, note 114, at pp. 229-230.
 - 127. Cf. Gen. 13:18.
 - 128. Cf. Gen. 21:33.
 - 129. Cf. Targum 1:5 and SoSR. I. 5, §1.
 - 130. Cf. SoSR. I. 6, §4.
 - 131. Cf. Targum 1:6 and SoSR. I. 6, §2.
 - 132. Cf. Targum 1:7.
- 133. Aaron. Cf. Ex. R. III. 16. Aaron is said to have prophesied for 80 years in Egypt before Moses was born.
- 134. Cf. Ex. R. III. 16. See also, Ex. 4:13 and Rashi, loc cit. Ibn Ezra states there, $inter\ alia$, "He (Aaron) was accustomed

to prophesy to Israel, and it is written in [the book of] Ezekiel that God sent a prophet in Israel before the coming of Moses our leader. . . Moses wondered why God did not send Aaron to Pharaoh and because of this he said Send through whomever you will send. And from God's reply, There is your brother Aaron the Levite. . . all of this becomes clear to us."

- 135. They need instruction from "the shepherds," the leaders and teachers of Israel. Cf. Targum 1:8.
- 136. M'hok'kay Yehudah (Yahel Or) states that God called the prophet "my mare." The yod, which is declared affixed in Ibn Ezra's first interpretation, is thus said to be meaningful on the allegorical level.
- 137. Cf. Ex. 11:2-3, 12:35-36. See also, SoSR. I. 11, §1, where "with studs of silver signifies the spoil of Egypt."
 - 138. Cf. SoSR. I. 16, §§2-3.
 - 139. Cf. Targum 1:17, SoSr. I. 17, §2 and RSG.
- 140. Ibn Ezra, Targum 2:1 and SoSR. II. 1, §§1, 3, have the Congregation of Israel speaking the words of this verse.
- 141. Re: The difficulty of plucking a rose among thorns (though it is God who wants to pluck Israel out of Egypt), see SoSR. II. 2, §§2, 5.
 - 142. Cf. Targum 2:3 and SoSR. II. 3, §3.
- 143. *I.e.*, the Temple. Cf. Num. 28:7, Hos. 9:4 and Suk. 49a-49b.
- 144. The authorship of Proverbs is traditionally ascribed to Solomon. Also, in midrashic literature wisdom is equated with Torah. Cf. Gen. R. 1:1. Ibn Ezra probably intended that Prov. 14:1 be translated women's wisdom built her house as in Prov. 9:1, widsom hath built her house. He may, in fact, have had that text in mind rather than Prov. 14:1 as he quotes Prov. 9:2 she has prepared her meat, she has mingled her wine. . . and since the proverb goes on to say come eat of my bread, and drink of the wine which I have mingled (9:5) whereas Proverb 14 has no reference to wine or milk.

- 145. Cf. Targum 2:7, SoSR. II. 7, \$1 and Pirke d. Rabbi Eliezer, ¶48.
- 146. Understood as referring to the divine will. Cf. SoSR.
 II. 7, §l re: מדת הדין.
- 147. Cf. Ket. 111a, "The Holy One, blessed he He said to Israel, 'If you will keep the adjuration well and good; but if not, I will permit your flesh [to be a prey] like [that of] 'the gazelles and the hinds of the field.'" Also RSG.
 - 148. Cf. Targum 2:8.
- 149. As referring to God's watchful providence, cf. Targum 2:9 and RSG.
 - 150. Cf. Targum 2:10.
 - 151. Cf. Targum 2:11 and SoSR. II. 11, §1.
- 152. Cf. SoSR. II. 13, §4 (= "subjection of Israel"). The source of "the cloudy day," if this is a quotation rather than a paraphrase, is unknown. It does not appear in Scripture.
- 153. The same phrase also occurs at Joel 2:2 and Zeph. 1:15 and Ibn Ezra could have intended any one of them from their contexts.
 - 154. Also RSG.
 - 155. Cf. Targum 2:13 and SoSR. II. 13, §§2, 3.
 - 156. Cf. SoSR. II. 13, §§2, 3.
 - 157. Cf. Targum 2:14 and SoSR. II. 14, §2.
- 158. Re: the dove's being hidden, though not in the clouds, see SoSR. II. 14, §§3-4 and RSG.
 - 159. Cf. SoSR. II. 14, §3 and RSG.
 - 160. Cf. SoSR. II. 14, §4.
 - 161. Cf. SoSR. II. 15, §2.
- 162. At that stage of development they were particularly vulnerable to destructive forces.
 - 163. See Ex. 32:25-29.
- 164. Cf. Targum 2:16 and SoSR. II. 16, §2 (= righteous), also RSG. See also, 2:12, supra.

- 165. Cf. Targum Yerushalmi to Ex. 33:4, The people hearkened to this harsh word and turned in repentance.
- 166. Cf. Targum 3:1 (= departure of the cloud of glory and the crown of holiness after the golden calf episode).
 - 167. Cf. Targum 2:2.
- 168. See Ex 32:27. Cf. SoSR. III. 3, §1 (citing Ex. 32:27, but equating watchman (3:3) with Levites).
 - 169. Cf. Targum 3:3.
 - 170. Cf. Ex. 32:30-32.
 - 171. Cf. Targum 3:4.
 - 172. Cf. Targum 3:5.
 - 173. Cf. RSG.
 - 174. Cf. Targum 3:6 and RSG.
- 175. Cf. SoSR. III. 7, §4 (600,000 men aged 21 and up who went out of Egypt).
 - 176. Cf. Num. 26:1-51.
 - 177. Cf. Num. 31:12-17, 35.
 - 178. I.e., the Temple cf. Targum 3:9 and SoSR. III. 10, §3.
 - 179. Cf. I Kings 6:20 ff, I Chron. 29:2 ff, II Chron. 5:1.
- 180. Taken literally, ארגמן is a seashell (purpura). When Ibn Ezra says כעין ארגמן, he is trying to tell us that there were no shells there; rather it was like the color of ארגמן. The alternate interpretation that Ibn Ezra offers is that מרכבו ארגמן מבחוץ.
 - 181. Cf. Targum 3:11.
 - 182. Cf. SoSR. IV. 1, §1.
- 183. See e.g., II Sam. 9:9, For he that is now called a prophet נביא was previously called a seer הואה.
 - 184. See, e.g., II Kings 17:13 and II Sam. 24:11.
 - 185. Who don't cut their hair, cf. Num. 6:1 ff.
 - 186. Cf. Dan. 7:19 (?).
 - 187. Cf. SoSR. IV. 4, §6 (Song of [Levites] = מדברך) and RSG.
- 188. Because of the diadem worn on the high priest's forehead. Cf. Ex. 39:30 and RSG.

- 189. Cf. RSG.
- 190. The injunction is directed to the soul for whom eating, in Isaiah 5:5, represents knowledge of God and repentance for sin.
 - 191. Cf. Targum 4:6.
- 192. Cf. Targum 4:7 (though not specific in time as is Ibn Ezra). "He" refers to Solomon.
- 193. Cf. Targum 4:9 and RSG. Re: Elijah, cf. I Kings 21:27 ff.
 - 194. Cf. Targum 4:10.
 - 195. Cf. Targum 5:12, SoSR. IV. 12, §1 and RSG.
- 196. Apparently Ibn Ezra understood 12 different types of spices to be mentioned in verses 4:13-14.
 - 197. Cf. Rashi.
 - 198. Cf. Rashi loc cit.
- 199. Ibn Ezra's interpretation is opposed to the conventional treatment, cf. Targum 5:1 and SoSR. V. 1, §1 and RSG, which interpret the verse as implying the return of the divine presence to the Temple or the tabernacle.
 - 200. Cf. Targum 5:2.
 - 201. Ibid.
- 202. References to God's having a physical presence are to be understood metaphorically.
 - 203. Hag. 1:2 ff.
- 204. Zech. 1:1. 1:7. See also, note 77 to the Hebrew text, supra.
- 205. A possible reference to the end of prophecy in Israel with Malachi some 40 years after the rebuilding of the temple, according to M'hok'kay Yehudah.
 - 206. Cf. Targum 5:6 and SoSR. V. 6, §1.
 - 207. Cf. Targum 5:7 (re: Babylonians).
- 208. A reference to the assimilative practices of the Greek-dominated portion of the Second Temple Period, and the people's suffering that Ibn Ezra believed resulted therefrom.
 - 209. Cf. SoSR. V. 9, §1.

- 210. The text in Isaiah refers to God, whose *garments* are red with the blood of His enemies.
 - 211. Cf. Jer. 17:12 (?).
- 212. Cf. Isaiah 63:9. According to rabbinic tradition these are angels that dwell in the firmament and stand attending God in the highest heaven.
- 213. Cf. Dan. 8:15 ff, and many talmudic and midrashic passages.
 - 214. Cf. Targum 5:14.
 - 215. See Ibn Ezra to Gen 1:1 ad loc. אום.
- 216. Cf. Num. R. X, 1 and SoSR. V. 15, §1 (his legs = the world).
 - 217. The foundations of the earth. Job 38:4 ff.
 - 218. Cf. Targum 6:1 (re: removal of the divine presence).
 - 219. Cf. Targum 6:4.
- 220. Ibn Ezra says there *loc cit.*, *inter alia*, "to seal vision: all of the prophets prophesied [this] concerning the matter of the Second Temple." Cf. RSG.
 - 221. See note 185, re: 4:1, supra.
 - 222. See note 186, re: 4:2, supra.
 - 223. Cf. Targum 6:7, and note 188, supra.
 - 224. See Rashi, loc cit.
 - 225. Cf. SoSR. VI. 8, §1.
 - 226. Cf. SoSR. VI. 9, §5.
 - 227. Cf. Targum 6:9, "The Hasmoneans and especially Mattatiah."
 - 228. Cf. SoSR. VI. 11, §1.
- 229. When Israel is chastised by God, the righteous, like the nut inside the shell, seek God in repentance and are rewarded. When Israel prospers, God is rejected and forgotten.
 - 230. Cf. Targum 6:11 and RSG.
 - 231. Cf. Rashi, loc cit., based on Yoma 9b.
- 232. M. San. 4:3. Cf. Targum 7:3, SoSR. VII. 3, §1. Cf. RSG on 4:3.
 - 233. Ibid, at notes 3 and 6.

- 234. Cf. Suk. 54a (Messiah b. Joseph), Pirke d. R. Eliezer ¶ 19 (Menahem b. Amiel b. Yosef), San. 98b (Menahem b. Hezekiah). M'hok'kay Yehudah (Yahel Or) states, "Thusly is it written in Sefer Avkat Rohel which brought from [among] the aggadic midrashim [authority for the view] that the name of the Messiah son of Joseph is Nehemia b. Hoshiel." See also, Midrshay Ge'ulah, y. Even-Shmuel, pp. 302-303, re: Menahem ben Hezekiah and Menahem ben Amiel.
 - 235. Cf. Targum 7:6 (= "king as righteous as Elijah").
 - 236. Cf. Pes. R. 146b, 159b, San. 98a.
 - 237. Y. Ber. 2:4 and Midrshay Ge'ulah, supra. at 303.
- 238. An abridged paraphrase of San. 97b, "R. Eleazer said: If Israel repents they will be redeemed; if not, they will not be redeemed. R. Joshua said to him: If they do not repent, will they not be redeemed? But the Holy One, blessed be He, will set up a king over them, whose decrees shall be as cruel as Haman's, whereby Israel shall engage in repentance, and He will thus bring them back to the right path." See also, Y. Ta'an. 1:1.
 - 239. Cf. Targum 7:14.
 - 240. See note 156, on 2:13, supra.
 - 241. See 2:6, supra.
 - 242. Cf. Targum 8:5.
 - 243. Cf. SoSR. VIII. 5, §1.
- 244. Cf. Targum Jonathan $loc\ cit.$, where he translates שזבני מעממין סגיאין as שזבני מעממין $he\ saved\ me\ from\ many$ peoples. Cf. also Targum 8:7, SoSR. VIII. 7, §1, and RSG.
- 245. Haman sought to destroy the Jews and offered King Ahasueras 10,000 talents of silver to issue a decree to that effect, but was made a fool of by Mordecai. (Est. 3:9).
 - 246. Cf. Num. 32:33.
 - 247. I.e., Israel's redemption is at hand.
 - 248. Cf. SoSR. VIII. 9, §2 and RSG.
 - 249. Cf. Targum 8:10.

- 250. Cf. Targum 8:11 and SoSR. VIII. 11, §1.
- 251. Cf. Targum 8:11.
- 252. Cf. Targum 8:11.
- 253. Cf. Targum 8:12.
- 254. Cf. SoSR. VIII. 13, §2 (= companions).
- 255. Ibn Ezra's interpretation, like that of RSG, is the opposite of the Targum's, which interprets flee as "flee to Heaven," whereas here Ibn Ezra urges God to depart from the angels and dwell among his people on earth.

BIBLIOGRAPHY

BIBLIOGRAPHY

BOOKS - ENGLISH

- Francis Brown, et al. Hebrew and English Lexicon of the Old Testament. Oxford, Clarendon Press, 1977.
- Louis Costaz. Syriac-English Dictionary. Beirut, Imprimerie Catholique, 1963.
- Herbert Danby, transl. *The Mishnah*. Oxford, Oxford University Press, 1933.
- I. Epstein, ed. The Babylonian Talmud. London, Soncino, 1948.
- H. Freedman, Maurice Simon, eds. The Midrash Rabbah. London, Soncino, 1938.
- M. Friedlander. Ibn Ezra Literature. Essays on the Writings of Abraham Ibn Ezra. London, Trubner & Co., 1877.
- M. Friedlander. The Commentary of Ibn Ezra on Isaiah. Volume I. London, N. Trubner & Co., 1873.
- M. Friedlander. The Commentary of Ibn Ezra on Isaiah. Volume III. London, Trubner & Co., 1877.
- Bernard Grossfeld, ed. The Targum to the Five Megilloth.
 New York, Hermon Press, 1973.
- Louis Ginsberg. The Legends of the Jews. Philadelphia, The Jewish Publication Society of America, 1968.
- Christian D. Ginsburg. The Song of Songs and Coheleth. New York, Ktav, 1970.
- Isaac Husik. A History of Mediaeval Jewish Philosophy.
 New York, Atheneum, 1974.
- Marcus Jastrow. A Dictionary of the Targumim, the Talmud Bavli and Yerushalmi, and the Midrashic Literature. New York, Pardes, 1950.
- The Jewish Publication Society of America. The Book of Psalms.
 Philadelphia, 1972.
- The Jewish Publication Society of America. The Five Megilloth and Jonah. Philadelphia, 1969.
- The Jewish Publication Society of America. The Holy Scriptures.
 Philadelphia, 1916.

- The Jewish Publication Society of America. The Prophets. Philadelphia, 1978.
- The Jewish Publication Society of America. The Torah. Philadelphia, 1962.
- Hans Lewy, ed. Three Jewish Philosophers. New York, Atheneum, 1979.
- A. Lowy, ed. *Miscellany of Hebrew Literature*. London, Trubner & Co., 1877.
- Moses Maimonides. Guide of the Perplexed. S. Pines, transl. Chicago, University of Chicago Press, 1963.
- Henry Malter. Saadia Gaon, His Life and Works. Philadelphia, The Jewish Publication Society of America, 1942.
- H.J. Mathews. Abraham Ibn Ezra's Commentary on the Canticles,
 After the First Recension. London, Trubner & Co.,
 1874.
- Herbert G. May and Bruce G. Metzger. The New Oxford Annotated Bible with the Apocrypha. New York, Oxford University Press, 1977.
- Marvin H. Pope. Song of Songs. Garden City, New York, Doubleday, 1977
- H.H. Rowley. The Servant of the Lord and Other Essays on the Old Testament. London, Lutterworth Press, 1952.
- Samuel Sandmel, ed. *The New English Bible*. New York, Oxford University Press, 1976.
- Gershom G. Scholem. Major Trends in Jewish Mysticism. New York, Schocken, 1961.
- Maurice Simon, transl. Song of Songs Rabbah. London, Soncino, 1938.

BOOKS - OTHER

Daniel Bomberg. Biblia Hebraica. Venice, 1524.

BOOKS - HEBKEM

יהודה אבן-שמואל, מדרשי גארלה, ירושלים, מוסד ביאליק, 4261. אברהם אבן-שושן, המלון החדש, ירושלים, קרית-ספר, ללפו,

אברהם אבן-שושן, קונקורדנציה חדשה לתנ"ך, ירושלים, קרית-ספר, ללפו,

חנוך אלבק, ששה סדרי משנה, ירושלים, מוסד ביאליק, תשי"ז,

נפתלי בן-מנחם, ענייני אבן עזרא, ירושלים, מוסד הרב קוק, תשל"ח,

אהרון עמריך גומפרץ, ספר מגלה סוד, לבוב, א, סאלאט, חרע"א,

יצחק גרשטנקורן, ספר אהבה בתענוגים, בני ברק, דב גוטרמן, תשי"ח,

שלמה אהרן ווערטהיימער, ספר גאון הגאונים, ירושלים, הר"ש הלבי צוקרמן,

תרפ"ה,

חמשה חומשי תורה. ירושלים, שוקן, תשי"ט.
שלמה מאנדלקרן. קונקורדנציה לתנ"ך. ירושלים, שוקן, 49el.
מדרש תנחומא. ווארשא, ה"ר יהושע גרשון מונק, תרל"ט.
משה אריה מירקין. מדרש רבה. תל-אביב, יבנה, ללפו.
יצחק מעלער. ספר עזרא להבין. ברדיטשוב, חיים יעקב שעפטיל, תרנ"ז.
משה שמואל צוקרמאנדל. תוספתא. ירושלים, ספרי ואהרמן, תשל"ה.
היים זאב קאפוטא. ספר אור לנתיבה. לבוב, חיים ראהאטין, תרנ"ז.
יהודה ליב קרינסקי. חומש מחוקקי יהודה. ווילנא, מ"ץ, תרפ"ח.
האלמנה והאחים ראם. מדרש רבה. ירושלים, פאר תורה, תר"ן.
תלמוד בבלי. ש"ס ווילנא, ירושלים, זכרון יעקב, תשל"ז.

ARTICLES

- Stanley Abravanovitch and Sara O. Heller-Wilensky.

 "Ibn Ezra, Abraham" (Encyclopedia Judaica).

 Jerusalem, Keter, 1972.
- Bathja Bayer. "Song of Songs" (Encyclopedia Judaica).

 Jerusalem, Keter, 1972.
- A.S. Halkin. "Ibn 'Aknin's Commentary on the Song of Songs" (Alexander Marx Jubilee Volume). 1950.
- Moshe David Herr. "Song of Songs Rabbah" (Encyclopedia Judaica). Jerusalem, Keter, 1972.
- Raphael Loewe. "Apologetic Motifs in the Targum to the Song of Songs" (Biblical Motifs: Origins and Translations). A. Altman, ed., Brandeis University, 1966.
- Shlomo Pines. "Gabirol, Solomon Ben Judah, Ibn" (Encyclopedia Judaica). Jerusalem, Keter, 1972.
- Ephraim E. Urbach. "The Homiletical Interpretations of the Sages and the Expositions of Origen on Canticles" (Scripta Hiersolymitana). Jerusalem, 1971.
- Ephraim E. Urbach. "Mishnah" (Encyclopedia Judaica).
 Jerusalem, Keter, 1972.

APPENDICES

APPENDIX "A"

TABLE OF SCRIPTURAL VERSES QUOTED IN IBN EZRA'S COMMENTARY

BIBLICAL BOOK	COMMENTARY	BIBLICAL BOOK	COMMENTARY
GENESIS		NUMBERS	
3 : 6	I, 2:14	2:3	I, 2:4
3:16	I, 7:11	14:36	I, 7:10
8:22	I, 2:11	14:40	III, 3:5
12:5	III, 1:3	14:45	III, 3:5
13:4	III, 1:3	24:6	I, 4:14
14:36	I, 7:10	24:17	I, 4:8
15:10	I, 2:17		
26:5	III, 1:2	DEUTERONOMY	
26:8	I, 2:9	12:2	I, 1:16
26:19	II, 4:15	14:25	I, 1:13
27:26	I, 1:2	20:12	I, 8:9
27:27	I, 1:2	32:1	Intro.
29:11	I, 1:2	32:5	Intro.
30:38	I, 1:17	32:8	Intro.
30:38	I, 7:6	32:9	III, 7:11
33:4	I, 1:2	32:10	III, 7:5
39:19	I, 1:6	32:15	III, 6:11
40:10	I, 2:12	32:38	III, 4:16
49:11	I, 6:12	33:29	III, 6:12
50:2	I, 2:13		
TVODIIC		JOSHUA	- 4 10
EXODUS	TTT 0.0	15:19	I, 4:12
3:7	III, 2:9	TUD 070	
3:17	III, 2:10	JUDGES	т 4.1
4:13	III, 1:8	5:28	I, 4:1
6:2 12:35	I, 1:4	8:21	I, 7:3
14:31	III, 1:11 III, 2:14	8:26	I, 7:3
15:1	III, 2:14 III, 2:14	19:22	I, 5:2
15:1	III, 1:2	I SAMUEL	
20:23	I, 2:14	14:27	I, 5:1
24:6	I, 7:3	14:27	I, 1:7
24:7	III, 2:14	25:14	I, 1:7
24:10	I, 5:14	30:12	I, 4:3
28:2	I, 5:14	30.12	1, 4.5
28:17	I, 5:12	II SAMUEL	
28:17	I, 5:14	7:6	III, 5:2
28:20	I, 5:14	7:23	III, 6:9
30:23	I, 1:13	22:43	I, 3:2
33:3	III, 2:17	22.13	1, 312
33:7	III, 2:17	I KINGS	
	, _ ,	6:14	III, 4:6
LEVITICUS		6:18	I, 1:5
1:14	I, 2:12	6:25	I, 4:2
2:2	I, 1:4	6:29	I, 3:6
7:9	I, 1:5	8:2	III, 3:11
11:21	I, 2:8		•
13:40	I, 4:1	II KINGS	
13:49	I, 1:6	6:6	I, 4:2
25.4	I, 2:12	6:13	I, 1:7
25:4	1, 2.12	0.13	±, ±•,

BIBLICAL BOOK	COMMENTARY	BIBLICAL BOOK	COMMENTARY
ISAIAH 1:21 2:18	I, 1:9 I, 2:11	HOSEA 2:21 3:1	Intro. Intro.
5:1	Intro.	5:15	III, 4:16
5:7 5:7	III, 2:14 III, 8:7	9:10 10:11	III, 2:13 I, 1:9
5:12 6:6	I, 7:1 I, 3:10	13:13 14:8	I, 8:5 I, 1:4
8:7	III, 8:7		1, 1:4
16:8 25:5	I, 4:13 I, 2:12	JOEL 3:1	III, 7:5
28:3	III, 2:1		111, 7.3
40:2 40:22	III, 8:8 I, 2:14	JONAH 4:8	I, 5:14
41:8 45:19	III, 1:2 I, 1:4	MICAH	-,
47:2	I, 4:3	7:15	III, 8:5
51:9 55:1	I, 6:5 III, 4:5	NAHUM	
55:12	III, 7:1	1:3	I, 3:6
57:13 58:14	Intro. I III, 6:12	HABAKKUK	
60:8 60:21	III, 7:2 III, 7:8	1:7 1:13	I, 6:4
62:5	Intro.	1:13	III, 5:12 I, 4:2
63:2	III, 5:10	HAGGAI	
JEREMIAH		1:4	III, 5:2
5:28 12:7	I, 5:14 II, 7:13	ZECHARIAH	
30:10	Intro. III	2:14	III, 5:5
31:18 31:22	I, 3:8 I, 5:6	5:5	I, 8:10
31:22	I, 7:2	MALACHI 3:4	T 2.14
EZEKIEL			I, 2:14
1:16 4:1	III, 5:14 I, 5:14	PSALMS 7:15	I, 8:5
16:7	Intro.	12:7	III, 8:7
16:8 16:11	Intro. Intro.	12:8 18:12	III, 8:7 III, 5:11
16:61	Intro. III	18:17	III, 8:7
17:22 20:8	I, 5:11 III, 1:6	23:31 31:24	I, 7:10 I, 2:15
21:3	I, 8:6	33:14	III, 2:9
27:13 27:18	I, 3:6 I, 5:1	36:7 45:1	I, 8:6 Intro.
27:24 34:12	I, 1:10	45:11 50:10	Intro.
37:25	Intro. III		III, 5:1 I, 1:8
38:20 46:14	I, 2:14 I, 5:2		

BIBLICAL BOOK	COMMENTARY	BIBLICAL BOOK	COMMENTARY
PSALMS 79:1 80:12 80:13 90:1 90:10 92:13 106:19 126:1 132:13 133:3 150:4	III, 1:2 I, 4:13 I, 5:1 Intro. III I, 6:5 III, 7:8 III, 1:2 III, 7:1 I, 1:5 III, 8:14 I, 7:1	SONG OF SONGS 2:12 2:17 2:17 3:6 3:10 4:1 4:7 4:16 4:16 5:1 5:2 5:3	II, 2:7 II, 4:6 II, 8:14 III, 6:10 I, 2:5 III, 4:16 III, 4:9 II, 5:2 II, 6:2 I, 1:13 III, 8:5
PROVERBS 1:9 3:8 5:19 7:18 9:2 9:2 14:1 15:3 23:31 23:31 23:31 25:11 25:11 25:12 25:12	I, 4:9 I, 7:3 II, 2:7 I, 1:2 I, 7:3 III, 2:5 III, 2:5 III, 5:12 I, 1:4 II, 7:10 III, 2:12 III, 8:5 I, 7:2 II, 1:10	5:5 5:6 5:13 5:16 7:2 7:6 7:10 8:5 8:12 8:12 8:12	I, 2:1 I, 1:13 I, 7:2 I, 2:1 Intro. I, 5:6 III, 8:5 I, 1:4 III, 6:10 Intro. I Intro. III III, 5:15 I, 5:14
JOB 3:23 5:7 6:22 8:12 9:9 28:7 35:11 38:6 38:32 41:22	III, 5:15 I, 8:6 I, 2:15 I, 6:11 I, 5:15 I, 1:6 I, 4:4 III, 5:15 I, 5:15 I, 5:15 I, 5:15	ECCLESIASTES 5:5 ESTHER 1:6 1:6 DANIEL 4:9 7:10 9:24	I, 2:15 I, 3:10 I, 5:14 I, 6:11 III, 5:10 III, 6:5
SONG OF SONGS 1:1 1:5 1:6 1:6 1:7 1:10 1:14 1:17 2:3 2:5	<pre>Intro. Intro. III I, 1:5 II, 8:8 II, 8:10 II, 5:1 II, 4:4 I, 4:13 II, 2:7 II, 8:5 II, 8:5</pre>	1:1 5:8 I CHRONICLES 7:22 12:9 29:2 29:2 II CHRONICLES 3:1 3:14 23:9	III, 5:2 I, 2:9 III, 2:7 I, 2:7 I, 1:17 I, 5:15 III, 4:6 I, 7:6 I, 4:4

APPENDIX "B"

VERSES CONTAINING WORDS OR PHRASES COMMENTED UPON OR USED IN THE PRINTED RECENSION OF THE COMMENTARY BUT NOT IN THE MANUSCRIPT RECENSION OF THE COMMENTARY

THE FIRST INTERPRETATION	THE SECOND INTERPRETATION
1:3	4:4
1:5	4:8
1:7	4:9
1:10	5:10
2:9	5:15
2:12	6:8
3:8	6:9
3:10	7:2
4:1	7:5
4:13	7:8
5:1	7:9
5:2	7:10
5:4	7:13
5:14	7:14
6:12	8:1
7:10	8:2
7:13	8:7
7:14	
8:9	THE THIRD INTERPRETATION
8:10	1:2
8:11	2:1
	2:4
THE SECOND INTERPRETATION	2:8
1:6	2:10
1:9	2:16
1:11	3:2
2:3	3:8
2:17	4:4
3:4	4:11
3:5	5:8
3:10	5:12
4:1	6:3
	6:7
	7:1
	8:7

APPENDIX "C"

VERSES CONTAINING WORDS OR PHRASES COMMENTED UPON OR USED IN THE MANUSCRIPT RECENSION OF THE COMMENTARY BUT NOT IN THE PRINTED RECENSION OF THE COMMENTARY

THE FIRST INTERPRETATION	THE SECOND INTERPRETATION
1:9	5:12
2:5	5:13
2:7	6:9
2:9	7:5
2:13	7:6
3:4	
3:8	THE THIRD INTERPRETATION
A • 3	1:14
4.5	1:15
4.14	2:3
1.16	2:4
5.5	2:9
E • 1 O	2:16
6.11	3:10
7.5	4:10
7.6	
9.0	4:11
	5:16
MUE CECOND INMEDDEED MICH	7:2 7:3
1.11	
1.15	7:8
2.5	7:9
2.0	8:2
3:3	8:8
3:6	
4:3	
4:13	
4:14	
5:2	
5:3	
5:6	
5:8	

APPENDIX "D"

TABLE OF OTHER PERSONS REFERRED TO IN THE PRINTED RECENSION

RABBINIC ANONYMOUS GRAMMARIANS COMMENTATORS I, 1:3 I, 1:5 MASORETES I, 4:3 I, 5:14 I, 8:6 III, 6:8 ONKELOS I, 2:14 "SOME SAY" AND "OTHERS" Intro. I PHILOSOPHERS Intro. III (2x) Intro. I I, 1:3 I, 1:4 (2x)OUR PREDECESSORS I, 1:7 (3x) I, 1:10 Intro. I I, 1:13 (3x) I, 6:11 III, 6:6 I, 1:14 I, 1:17 I, 2:1 (3x)OUR RABBIS Intro. III I, 2:5 I, 1:17 I, 2:12 I, 5:3 I, 7:3 I, 2:13 I, 3:6 I, 3:10 (2x)III, 2:7 I, 4:1 I, 4:2 SAADIA GAON I, 4:3 Intro. III I, 4:4 (2x)I, 1:2 II, 1:2 I, 5:1 I, 5:6 I, 5:13 OUR SAGES I, 7:3 I, 5:14 I, 6:11 III, 7:12 I, 6:12 I, 7:2 I, 7:3 I, 7:6

III, 1:8

APPENDIX "E"

TABLE OF OTHER PERSONS REFERRED TO IN THE MANUSCRIPT RECENSION

RABBINIC

ANONYMOUS

"ONE OF THE GEONIM" I, 1:2	COMMENTATORS I, 1:7
GRAMMARIANS I. 4:4	"SOME SAY" AND "OTHERS I, 1:4 I, 1:7 (3x)
OUR RABBIS 1, 5:3 1, 6:11 1, 7:3 (2x)	I, 1:7 (3x) I, 1:10 (2x) I, 1:13 I, 1:14 I, 2:9 I, 3:10
OUR SAGES III, 2:7	I, 4:1 (2x) I, 4:3 (2x) I, 4:4 I, 5:1 (2x) II, 7:7 (2x) III, Intro. (2x)

APPENDIX "F"

TABLE OF REFERENCES TO OTHER LANGUAGES OR RABBINIC HEBREW

TABLE OF REFERENCES TO OTHER	LANGUAGES OR RABBINIC REBREW
PRINTED RECENSION	MANUSCRIPT RECENSION
Arabic:	Arabic:
I, 1:14	I, 1:14
I, 2:5	I, 2:5
I, 2:13	I, 5:7
I, 2:14	I, 7:3
I, 4:13	I, 7:6
I, 5:7	I, 8:5
I, 7:3	
I, 7:6	Aramaic:
I, 8:5	I, 2:8
	I, 2:9(2X)
Aramaic:	I, 2:11
I, 2:8	I, 2:13
I, 2:9 (2X)	I, 3:2
I, 2:11	I, 4:1
I, 2:14	I, 5:1
I, 3:2	I, 5:11
I, 7:3	I, 7:3
Rabbinic Hebrew	Italian:
I, 5:3	I, 2:1
I, 6:11	
I, 7:3 (2X)	Rabbinic Hebrew
	I, 5:3
Spanish	I, 6:11
I, 1:14	I, 7:3 (2X)
	Spanish:
	I, 1:14

APPENDIX "G" - THE MANUSCRIPT RECENSION OF THE COMMENTARY

5 וחקרו' אלי שאין לו חבר "כי אם בספר אחד והוא אחריו חודי והב": נקודות. כמו נקודים: במסבו. כמו (ו)מסבי ירושלם הבנין הענול היקר: נרד(י). בושם ידמה לכרכום: צרוד המוד. "א כי המור הוא המושק" [בערבי] ומלת אריתי ישחית זה הפירוש והואי מין בושם יקר ומעם צרור [המור] כמו צרור הכסף: אשכל הכופר. כלשון קדר כאפור ובל' "כאנפורא והוא כמו אשכולות' וי"א שהוא מין קרנפל והראשון קרוב: בכרמי עין גדי. שם מקום [בארץ ישר' שימצא בו אשכל הכפר]: עיניך יונים. (כיונים) כמו אש אוכלה [הוא]: רעננה. כמו "רמוב ודך": רהימינו. מלשון משנה רהימי ביתו של אדם: ברותים. אין לו דומה וכל המפרשים אמרו שהוא במו ברושים רק לא יתחלפו זולתי [אותיות] אהו"י:

חבצלת. ורד: שושנת. *גליו בלעז ויתכן שנקראת כן בעבור שהיא בעלת שש עלים ז: כתפוח. שם האילן: ודנלו. מן דגל: מסכוני. מהבנין הכבד: באשישות. היין: [רפרוני.] שימו רפידתי [סביבי] תפוחים ובלשון קדר (כמו) סעדוני [או חזקוני]: בצבאות. כמו איל וצבי ורבים זכרי (כמ') וכצבאים על ההרים [ולנקבות צבאות]: תעירו יו. מן ויעירני יו: מקפץ. תרגום לנתר: כתלנו. קיד [מלשון תרגום]: משניח. מבים כמו ממכון שכתו השניח: מציץ. רואה (מענינו) וי"א שהוא מן ציצת ראשי: החרכים. תרגום חלון [חרכה]: כי (הנה) הסתיו. תרגום חורף [סתוא]: חלף. נכרת כמו כליל יחלוף: הזמיר. [כמו זמיר עריצים וענינו כמשמעו] זמירות העוף: התור. מן שתי יו תורים: התאנה. שם האילן: חנמה יו.

בשם מגיד מישרים. אחל לכתוב פו" שיר השירים: אני אל אדרוש. ואודנו בראש. בטרם שאפרוש. דברים הישרים: לפנים בפרותו. בנו החכים אותו. ומימינו דתו. שמורה לדורים: ורוח חן העיר. לבנימין צעיר. ועל ילדי! העיר. ימין שכלו הרים: למעלת הוד יעל. כגבר הוקם על. לואת חקתי על. שמו שיר השירים:

3 1

נאום אברהם הספרדי אפרש הספר בכל מאדי:
על פי אשר תשינ ידי אם יהיה אלהים עמדי:
ולהיותי בדרכיו תמים* בארתיו* שלש' פעמים:
בפעם הא' אגלרו כל מלרו צפונרו:
ובשנית* אודיע משפטו על ררך פשוטו:
ובשלישית* יהיה מפורש על* נתיבות המדרש:

⋄ [הפעם הראשונה]

נשיקה בלי אות° מבריל בין הרבקים היא בפה כמו ישקני ובאות למ"ד ביר או בכתף או בלחי כמו אשקה נא (לאבי ולאפי) וישק יעקב לרחל: דוריך. נמצא לשון יחיר דורי כמו הולך

4 P. בארחותיו.

² This set of lines is peculiar to Paris MS.

* P. הפעם.

* O. continues למד. O. continues למד.

ירלי .MS ירלי.

ממיד .O °

י P. וחשלישית.

לרודי (למישרים) והוא שם ופעם תאר השם כמו שירת דודי ואמ' אחד מהנאוני' שהוא הריר שתחת הלשון מטעם לכה נרוה דודים: תורק. לשון נקבה (לשמן ואם לא ימצא כמוהו כמו בית שהוא לשון זכר ובמקום אחרי לשון נקבה) כמו כי שחה אל מות ביתה וכן מלת שאול: נזכירה. יש אומרים (שהיא) מן אזכרתה' ריח קמרת וכמהו זכרו כיון לבנון: מישרים. הנכון שהוא תאר היין כמו הולך לרודי למישרים יתהלך במישרים 'ומ"ם מיין מושך עצמו ואחר עמו כמו יעשה חפצו [ב]בבל (וורעו כשדים): ונאוה. כמו יפה כמו לא נאוה לכסיל תענוג' לא יאות' לו ו[ה]נו"ן לבנין נפעל [כמו וכל נעשה במרחשת]: שחרחרת. בא הכפל לנרוע ולא להוסיף כמו אדמרמת שהוא מעם ארום: ששופתני. השי"ן הראשון (ב)מקום אשר כמו שבשפלנו זכר לנו ומעמו גילתני [כמו] לא שופתו עין איה: נחרו בי. הנו"ן נוסף לבנין נפעל כמו נלחמו בי מן לחרחר ריב [וכמהו ויחר אפו]: נוטרה. שומרת שם התאר: איכה תרעה. י"א [שענינו באלת מקום כענין איכה הם] כמעם "איפה: שלמה. השי"ן (ב)מקום

אשר כש"ן ' שאתה מדבר עמי: כעמיה. י"א מדלנת ואומ' כי כו

ויעם העם וי"א נכלמת 10 כמו על שפם יעטה והנכון בעיני שהוא

מן "ו ועומך עמה כבגר יעמה: בעקבי הצאן. (סימני פסיעות הצאן)

כמו ועקבותיך לא נודעו: גדיותיך. גדי בלי עוים הוא כל קמן

בבהמה הטהורה: לסוסתי. היו"ד יתירה " כמו מלאתי משפט [אוהבתי

לדוש]: דמיתיך. המשלתיך כמו ואל מי תדמיון אל: בתורים. י"א

שורות 11 נזמי (ה)אזן ומצחת הזהב וי"א ציורים ואומ' שהוא מן 15 תאר

ישמעל כאפרא וי"א . P. והיא . P. מוסק . מתג . P. והיא מן נושם בעבור שהיא מן נושם . P. בעבור שהיא מן נושם . P. יכמין . P. יכמין . P. בעבור שהיא מן נושם . P. יכמין . P. יכובות . P. יכובות

מן י ויחנמו הרופאים לשון תקון: פגיה. הפרי שאינו מבושל הק
בלשון קדר [פנ]: סמדר. כאשר ישל י הפרח ויבדלו הענפים ויראו
הענבים יקרא סמדר: בחנוי. מן חונ הארץ [והוא הפוך או הם ב'
שרשים ומעם] מקום גבוה והוא כמו שוכני בחגוי (ה)סלע: המדרנה.
כדמות סולם י אבנים זו על זו כמו ונפלו המדרנות: ערב. *געים
ונוה י ושנתי ערבה לי י: [נאוה. כמו תאוה לעינים:] אחזו. (לשו)
צווי ובמשקל[ו] שחדו בעדי יוש להם שלישי במקרא [והוא] אהנו
את י"י: מחבלים. משחיתים כמו וחבל את מעשה ידיך: שיפוח. רח

היום: הרי בתר. [הם] הרי (ה)נדוד והפרידה כמו ויבתר אותם:
בשוקים. [חוצה] תרנום "וינם החוצה [וערק לשוקא]: הורתי.
יולדתי כמו [על] ברכות הורי: כתמרות. [כמו עמודים] כמו
תימורות ואולי נקרא(ו) כן בעבור [שהם דומות ל]נבהות אילני
התמרים: אבקת. בשמים שחוקים כאבק": רוכל. סוחר כמו המה
רוכליך: אחוזי חרב. כמו לבוש הבדים ולא אדע שלישי במקרא:
אפריון. חופה ואין לו דומה: רפידתו. יצועתו "כמו ידפר חרוץ עלי
מים: רצוף. "א שהוא מן רצפת אבנים והנכון בעיני שהוא מעול"

[.] ליין .O **י** 4 P. • O. continues מ"י. ז אחר ז דיםועל .P • P. . כבוד .0 •. P. mหว. למישרים. בלא O. בלא .Car .O. בלא. . כמו .0 נטלכת P. ינטלכת. ממעם. 14 O. צורת. 15 O. pp. 19 O. 901).

שגלשו. י"א שנקרדו [מן] תרגום קרה (הוא) [גלוש והוא רחוק בענין] וי"א [ש]הלמ"ר נוסף והנכת בעיני שאין לו דומה יי תנייני נשמטו וירדו: הקצובות. שיש להם קצב אחר: מתאימות. מולרות תאומים: ומדברך נאוה. [מ]לשון דבור: כפלח הרמון רקתך. *י"מ שהוא יי רמון והנכון (בעיני) שהוא הציין הנופל מאילן יי הרמון

כאשר יחל ל(ה)בקע כמו פולח ובוקע [בארץ]: רקתך. ממעל לעין בקצות המצח: מבער. [כמו] מבפנים כמו הבעד ערפל (ישפום): צמתך. [י"א ש]הוא השער! היורד כמו גלי צמתך: לתלפיות. י"א לתלות חרבות כמו ולה שתי פיות [ו]הם ב' מלות וי"א! כי התי"ו (ב)מקום אל"ף והוא מן מלפנו מבהמות ארץ ומדקדק[ים] אמר[ו] בי האל"ף (יחסר)! ו(ה)תי"ו נוסף כמו תלבושת והענין ללמר הולכי דרך מרוב נבהותו: שלמי הנבורים. כמו [הברו החצים] מלאו השלמים! והם (ה)אשפות: עפרים. קמני! האילים: תשורי. [כמו] תראי כמו אשורנו (ולא קרוב): לבבתיני. הסירות (את) לכבי כמו מסעף [פורה] יכרית! הסעיף וכן ושרשך: באחד" ענק. קשורים מסעף [פורה] יכרית! הסעיף וכן ושרשך: באחד עליות קרוב ממעין: שלחיך. נמעך כמו בשלחה תריבנה או הסעיף המשלח לכל צר כמו תשלח קצירה (ער) ים [וכן שלוחותיה]: פרדם. נן: קנה. הוא קנה בשם: ואהלות. עצי בשם כמו כאהלים נמע י"י: עורי צפוף.

אריתי. [כמו] לקמתי כמו" וארוה כל עוברי דרך: יערי. * י"א כמו ביערת " הרבש וי"א שהוא קנה (מ)תרנו" ותשם בסוף [ביערה] (והענץ קנה סוקר): דופק. כמו מתדפקים על הדלת " ודופק חחר לדודי (ו)לא לקול כמו קול דודי הנה זה בא: "קווצותי. קצות" השער [והוא הפוך]: רסיסי. כמו רביבי(ם) וכמוהו לרום את הסלת: אמנפם. בלשון רו"ל לשון נעול (ניאול ומינוף): מור עובר. [כמו עובר] לסוחר: המנעול. מן ונעל הדלת: חמק. המתץ מעם ועבר ובא "פעל עבר"

כתרצה. [שם] מדינה וברברי אחאב המצאנה": איומה. [שיש אימה לכל רואיה ממנה] מן איזם ונורא: כנדגלות. כמו [ה]מחנות שיש להן דגלים: הרהיבוני. [חזקו ממני או] הסירו רהבי וממשלתי מן המחצבת רהב [ורהבם עמל ואון]: אנוז. ירוע בלשון רז"ל: באבי. הפרי המבוברי שיבא בתחלה כמו ואנביה שניא: הנצו. כמו " עלתה נצה:

השולמית. שהיא יי ממרינת שלם [ו] היא ירושל' (כמו) ויהי בשלם מוכו: כמחולת (המחנים). מן תוף וחליל: חמוקי. הכף אשריי על הידך וי"א כי כמהו חמק (עבר) וענינו הלך: חלאים. עדי ענול מקובץ כמו חלי כתם: אמן. חרש חכם ואין בלשון (הקרש) חבר לו: שררך. הוא המבור [כמו רפאות תהי לשרך]: אנן. ענול כמו באננות: הסהר. [תרנום] ירח [סיהרא] כמו יי המהרונים [וכן בלשון ישמעאל]: חמונ.

בלשון רז"ל ירוע [כמו מסכה יינה]: סונה ו. גם בלשונם סייג: אפר.

החומם: ככרמל. עין [צבע ואומ' שהוא עין שני] וברברי הימים

* וכרמיל ובוץ ב: דלת. בלשון קדר השער היוצא על הלהי [דלל]:

ברהמים. כמו (ברהמים) בשקתות המים ב: בסנסניו. הסעיפים העליונים

שיש שם (ה)פרי ואין לו חבר: דובב. מרחש מלשון בה: תשוקתו.

כמו (ו) אליך תשוקתו:

ן תלמדני. התי"ו חוזר לאמי: מתרפקת. מתחברת וכן בלשון קדה [ואין לו דומה במקרא]: חבלתך. כמו (הנה) יוחבל און והוא מן חבלי יולדה: רשפיה. כמו ולחומי רשף נחליה⁹: שלהבת. השי"ן [ב]מקום אשר ונח הלמ"ד ואין כדרכו במקרא: מירת. כמו ארמון כמו⁷ {ו}את כל מירותם:

הפעם השנית ÷

זה ספר נכבד מכל השירים * אשר חבר " שלמה וחלילה חלילה להיותו בדברי חשק כי אם על דרך משל כנבואת יחזקאל על [כנסת] ישראל והנה עתך עת דודים " שדים נכוט ואכסה ערותך ותהיי לי ובנלות כה אמר י"י אי זה ספר כריתות אמכם ולעתיד כמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלהיך ולולי היותו במעלה נדולה שנאמ' ברוח הקדש לא היה מממא הידים (חה הפשמ) [ובפעם השלישית אפרשנו ואמשלנו]:

נערה חרץ מן ¹⁰ המדינה [בכרמים] ראתה רועה [עובר] וחשקח נו והתאותה (בלבה) ואמרה מי יתן [ו]ישקני פעמים רבות וכאלו שמע אותה ואמרה לו ¹¹ כן כי מובים דודיך [מיזן] יותר (י)שמחו אחובין

¹ P. אחרים אמרו. ² O. ואחרים אור. ³ Both MSS. omit. ⁴ O. יכרת ⁵ P. קמנים ⁶ P. יכרת ⁷ Both MSS. איץ מן יערת ⁶ O. ימן ⁶ MS. מן ¹⁰ MS. מן ¹⁰ א כמו בעירת ¹¹ Both MSS. מון ¹² P. פתעל עובר ¹³ P. פתעל עובר ¹⁴ P. פתעל עובר ¹⁵ P. פתעל עובר ¹⁵ P. פתעל עובר ¹⁶ P. יברך ¹⁶ P. יברך ¹⁸ P. י

⁸ אחר [פעל] בלא ו"ו וכמהו כרע נפל שכב והוא כמו עד מתי תתחמקין: רדידי. בלשון קדר מלחפה וו [כמו צעיף]: צח. זך בלובן כמו צחו מחלב: דנול. מעולה כמו הדנל: כתם פז. בלשון קדר דבר ענול ונכבד כמו חותם [וכן] נכתם עונך והקרוב שהוא היקר [ש]באבנים כי פז מרנלית וכמהו ישנא הכתם המוב: [קוצותיו. קצות שערו:] תלתלים. זה על (גב) זה כמו הר גבוה ותלול: על מלאת. [על מתבונת שלמה] בלא תוספת ומנדעת כמו אבני מלואים: כערונת. חתיכת מקום בגן בי מנדלות. ממגדל עז: נלילי אופנים: תרשיש. אבן יקרה כעין שחרות: מעיו עשת שן. *פיל כמו ברול עשות: שש. אבני שיש:

במו נן .0 י מלחפא .0 ישנה . 2 O. ישנה .0 י O. ובלא נרעון .0 י O. נמו מנדל .0 י כמו מנדל .0 י O. נמו תבהיק כעשת שן כלי .0 י סלו שמע עשוי משן הפיל שהוא לבן ונקרא עשת שן בעבור שהוא צח כמו שמע .0 י O. ישתו וכמו .0 י O. וכמדו .0 ישתו וכמו .0 ישתו וכמו .0 ישתו ... שהיא .0 ישתו ... שהיא .0 ישתו ... ישתו וכמו .0 ישתו ... ישתו ... ישתו וכמו .0 ישתו ... ישנו ... ישתו ... ישתו ... ישנו ... ישנו ... ישתו ... ישנו ... י

הדוד הלך לדדכו: והנה היא בחלום הלילה אמרה על משכבי כלילות רבים הייתי רואה שסבבתי בעיר "לכקש (את) דודי ושאלתי לשומרים " את שאהבה נפשי הראיתם אותו והייתי רואה שמצאתיו: [ו]בהקיץ הלכה לבקש [את] דודה ותמה ואמ' מי זאת עולה מן המדבר כתמרות עשן מקוטרת הנה ממתו [שלשלמה] תמה איך " תלך לבדה והנה שלמה המלך הוצרך לנבורים רבים שישמרו חשוקתו מפחד חוטפים פן יחטפוה בלילה גם הוצרך לעשות אפריון וכל זה בעבור אחת מבנות

י 1 O. יעצי היער. 2 O. לדודי. 3 O. משתכר. 4 O. אוכלת. 5 P. שמאלו. 7 P. אילות. 6 P. לאילת. 6 P. אילות. 7 P. אילות. 9 P. ממרוצתו 9 P. ממרוצתו 10 P. הוא דומה 12 P. השומרים 15 O. השומרים 15 O. השומרים 15 O. השיר.

12 ירושלם והכרץ לעשות לו נדולה ושם עטרת מלכות בראשו כדי שיהיהי ד נכבד בעיני חשוקתו ואת רעיתי יפה ממנה: ועדר העזים כשיהיה² בהר יראה זה למעלה מזה: שניך, לבנות כעדד הרחלות הרחוצות: רשכולה. אין שם שן נשברת וכאלו הן תאומות: כחום השני. ארום ודק: וכנגד המננים חלי הכתם שהם הקשורים: שני שריך. יש להן * ריח מוב [כשני עפרים שהם] רועים * בשושנים: וכאשר אמרת * אלי ער שיפוח היום ע"כ הלכתי ז אל הר המור לריח המוב (אליך): ומה אוסיף להלל אותך *כי את יפה כולה": ועתה אתי באי מלבנון ולמה תשורי אלי ממקום גבוה והפחדתיני לבא אליך כאלו שם מעון אריה: והנה את חשובה כמו גן נעול שלא יוכל אדם להכנס אליו וכאלו גמעך פרדם רמון עם *פדי כל מנד מעורב עם כל מיני בשמים והענין שנתחברו בך כל ריח ערב 10 ומוב ואת כמעין גנים באר מים חיים שישיבו נפש עייפה: ענתה היא ואמ' עורי צפון יבוא דודי והענין שילך דודי לננו ¹¹ ובעבור שיתעורר רוח צפון ודרום ויפיחו נני ¹² [ויזלו בשמיו] ה אז יבוא: והנה הלך והשתוקקה אליו אחר שאם' (לה) באתי לגני ואריתי מורי והאכלתי רעי וחברי והשקיתים עד ששכרו: והנה היא ראתה בחלום תמונת דודה ואמ' אני ישנה אע"פ שאני ישנה לבי עד וראיתי כאלו בא דודי: קול דודי רופק שראשי נמלא טל [בחוץ] והנה נתעכב 12 מעם וחשבתי בלבי פשטתי את כתנתי ונפשי יצאה בדברו אלי 1 [ו] הנה אלך לדרכי בעבור שהתעכבת ובהקיץ אמרה השבעתי מה תנירו לו הנירו לו שחולת אהבה אני: רמה בת העין ליונים [שהם] על אפיקי מים והן לובן העינים 1: לחייו. השער שיש 1 בשני קצוותיהן כמו

10 מיין ובעבור ריח שמניך כי שמך כשמן שיורק שריחו נודף על כן עלמות אהבוך הנערות (אהבוך): וכל אחת * ואחת אומרת לו י משכני ואלו הביאני המלך חדריו יותר ננילה בך. אהבוך האחרון שב° נם° לעלמות: [וחזרה ואמרה לעלמות] שהן בנות ירושלם אם אני שחורה כננדכן * כמו אהלי קדר שיכם השמש [תמיד על אהליהם *] נאוה * אני ויפת תאר כיריעות שלמה המלך ואל תחשבו עלי שזה השהרות נולדתי בו רק הוא מקרה ויסור וסבתו" השמש שהכה בי בחוץ כי בני אמי עשו *בי מריבה * ושמוני נומרה וקודם זה אפי' כרמי (שלי) לא נטרתי: חזרה לדודה ואטרה לו הנידה לי אנה תרעה צאנך ואנה תרביצם ואני אשוב רועה ואפחד(ה) שאתערב עם "עדרי חבריך הרועים: ענה [לה] אם לא תדעי [צאי] לך בעקבי הצאן ורעי נדיות קמנות כמו שאת קטנה למעלה ממשכנות חברי והוא מקומי: לסוסתי ברכבי פרעה שהוא עץ או ברזל דמיתיך זה דבר הדור: נאוו. דמה הסוסיא בלחייה כמתנ 10 [המצוייר כרמות התורי'] בלחי הסוסיא ש"י אע"ב בחרווים בצואר יי הסוסיא ויאותו לך תורי זהב: ענתה אע שיש ליני רית טוב כי גם המלך [כשהוא במסבו] היה מתאוה שיריח יג נרדי יותר [ריח מוב] יש לך [שהוא צרור המור] והייתי מתאוה שילין בין שרי ואחבק הדומה לאשכול הכפר שהוא [ב]עין גדי: ענה הנך יפה עיניך יונים 14 כיונה שהיא אוהבת 15 (בן) זונה ולא תניחנו: ענתה הנך יפה ב והיינו צריכין לערש רעננה ויהיו קורות בתינו ארזים שנשב בסתר (כי) אני עתה בחוץ כמו חבצלת השרון: ענה אין את רומה לשושנת העמקים [שהיא קרובה לקחתה] רק את דומה בין הבנות כשושנה בין החוחים: ענתה כאילן

התפוח שהוא בנן כננד עצים לכן דודי לחסדתי לו: הביאני אל בית היין ואשתכר עמו ואלו היה זה בגלוי כמו הדגל אז הייתי אום לעלמות סמכוני באשישות היין רפדוני בתפוחים שאריחם ואוכלם לעלמות סמכוני באשישות היין רפדוני בתפוחים שאריחם ובסוף יהיה שמאל דודי תחת (ל)ראשי והייתי משבעת לעלמות שלא יעירוני מן השנה [עד שיניע עת חפץ האהבה]: וענין בצבאות כי הנשים דומות להן הלא תראה אילת האהבים ויעלת חן רמה לאילה לועלה חה ענין השבעתי אתכם בדומות לכם כאלו אם השבעתי אתכם בכם: כאשר עברו ימי הכרמים שבה אל ביתה וכאשד החלו האילנות להציץ אמרה קול דודי והוא דומה לצבי במרוצתו מו מציץ מן החרכים אולי יראני: ענה דודי ואמר לי את כמו יונה במקום נבוה ובסתר הראיני את מראיך השמיעיני את קולך: [ענתה היא ו] אמרה לנערותיה לעפר הרועה בשרשנים שריחו נודף: ואתה דודי עד שיפוח רוח היום לתה יהיה אחר נטות "ו הצללים שהוא חצי היום שוב אל מקומד:

¹ P. אירוע ² O. באשר יהיה ³ O. שאין ³ O. שאין ³ O. אלך לי ³ O. אלך לי ⁵ O. אלר ³ O. ברועים ³ O. ברועים ³ O. נגים ³ P. גנים ³ O. העיר ³ O. אל גנו ³ O. אל גנו ³ O. אולם ³ O. אולם ³ O. שאין ³ O. שאין ³ O. אולם ³ O. אולם ³ O. שאין ³ O. שאין ³ O. אולם ³ O. אולם ³ O. שאין ³ O. שאין ³ O. שאין ³ O. אולם ³ O. שאין ³ O.

¹³ מנדלות מרקחים: שושנים ל. במוב הריח: אצבעותיו גלילי זהב ודמה השער שעליהן לתרשיש ל: במנו אזורה בבגד לבן מעולף בספיר שהוא אדום והראיה זכו נזיריה משלנ צחו מחלב [אדמו עצם מפנינים ספיר נזרתם] ושם ספירים כמו פנינים כי דבריו כפולים ולבנת הספיר (הוא) *מן לבנה לבנה לוא *מן לובן * ומלת כמעשה ראיה ולא יתכן שתתאר מעיו כי איננו ערום:

י (0. כ"ב. "P. שם "P. מברת לר"ב. "P. לר"ב. "P

מלך נחן כרמו לנושרים ויקח בפרי חכרם [שהביאו לו הנושרים] אלף כסף ואני ¹ לא עשיתי כן רק כרמי (שלי) לפני אני אחענג בו² עשך ולא ארצה ממון [לא קרן ולא ריוח] * וקח אתה ³ שלמה (מימי) פרי כרמך וגם יקחו עוד מאתים הנומרים: ענה ואמר לה את היושבת בננים חברי הרועים באו והם מקשיבים לקולך השמיעיני ואמרי לי ברח דודי עד שלא ירנישו שאני עמך כתוך הגן:

הפעם השלישית (יהיה מפורש על נתיבות המדרש)
 יש אומרים כי בנות ירושלם הם אמות העולם כענין ונתתי אתקן (לך) לבנות [ולא מבריתך] וי"א כי בנות ירושלם [הם בנות המלאכים וירושלם היא בזבול והקרוב אלי שבנות ירושלם הם] בנות ממש והאם כנסת ישראל כאדם שמדבר עם מחשבותיו ⁹ כענין ⁹ יתברר לך מאי [ה] ספר כריתות אמכם וכמוהו וישבה ירושלם עוד תחתיה בירושלם ואומ' זהודע את ירושלם והחל בהיותם במצרים כן החל שלמה מימי אברהם שהוא הראש: אמרה כנסת ישראל והחלה מאברהם ששמרי מצות השם והנשיקות היו שאמר וישמוד משמרתי מצותי חקותי ותורותי ויותר *התענג בעבודת ⁹ השם (מ) היין והראה מפעלות אלהיו והשיב נפשות *ליראת י"י ו": על כן עלמות אהבוך. [הוא] ואת הנפש אשר עשו בחרן: משכני. שיצא מבית אביו [ונמשך אחר המקום]: הביאני המלך חדריו. שגלה לו סודו והוליכו בארץ המקודשת ¹² ובכל זה ¹⁸ מכח ובכל מקום קרא בשם י"י: שחורה אני (ונאוה). אח'כ' ¹⁸ ידתי

16 למצרים אע"ם [ש]הייתי נאוה שדבקתי בשאר המצות: ששופתני השמש. היא הנלות וסבתו בני אמי נחרו בי שהיו * במצרי רבים * עוברי ע"ץ וכן אמ' יחוקאל ואודע להם *בארץ מצרים ' ואומ' להם איש נלולי עיניו [השליכו] ונו' וימרו * בי ואחר * חזרו בתשובה כמו וישמע אלהים את נאקתם חהו הנידה לי עיקר מצותיך שאתה רועה ולא אתערב עם המצרים: השיבה [ה]שכינה אם לא תדעי לכי בדרך אבותיך וירעו בניך הנולדים על דרך השבטים: וכאשר חזרה בתשונה אמרח [ה]שכינה לסוסתי [ברכבי פרעה] דמיתיך כנסת ישראל ששמרת עול מצות ולא *סרתה מהדרך ⁰ו על כן אתן [את] שכרך [ואייפו] וכסף חהב תוציאי " [עמך] ממצרים: אמרה כנסת ישר' זכור לי ברית אברהם שהלך שמעו "נ בכל העולם כמו נרד והיה שם "נ כצרור המור: שדי. הם התורות והמצות (שהיה) מלמד לאנשי דורו " [עד שהודו כי אין כמו השם ית'] כאשר לא ימצא כרמות 16 אשכל הכפר בעין גדי שהוא "ו מניד שבחו של שם "ו: ענתה השכינה עתה תתיפי בחרחים נביאים אשלחם אליך והם עיניך: אמר' כנסת ישראל הייתי יו רוצה (במשכו) לעכוד אותך" [ב]תחלה ואה'כ' אבנה לך בית ארזים

דודי ירד לננו. כמשמעו: ענה כאשר ראה (אותה) יפה את כנדגלות המחנות בעלות הדגלים והנה שערך כערר העזים ושניך כרחלים (ו)כפלח הרמון רקתך והענין [הנה] אלה אותות שאת [היא] רעיתי הראשונה ולא תתערבי באחרות 7 את ואין רומה] כי הנה * המלך שלמה * יש לו ששים מלכות אבל יונתי אחת היא ואפי' המלכות יאשרוה יותמהו ויאמרו מי זאת הנשקפה כמו שחר: ואני ירדתי אל ננת אנוז לראות אם הנצו הרמונים להתחבר יו שם: ענתה לא ידעתי אנה היית יו באי זה גן לכך יי ז נפשי שמתני במרכבות עם נדיב לבקשך והייתי שומעת אומרים לי כל רואינו שובי שובי [השולמית] ועניתי להם מה תחזו בשולמית שיצאתם [כולכם] לראותה כמחולת " המחנים [אשר תצאן] בשתי המערכות כבא 16 המלך [חה ענין המחנים]: ענה ואמר לה מה יפו פעמיך וקראה בת נדיב כמו שאמר' [היא] מרכבות עמי נדיב: שררך. חטר ובאבנט אבן יקרה ענולה כירח "י שלא יחסר ועל זה הפירוש יהיה המזנ בענין אחר: במנך. תראה כמו ערמת חמים שהיא "י עבה [מ]לממה [ודקה מלמעלה] תנין סונה בשושנים המלכוש האדום [רתמר כי הערמה לא

שושים .O. שושים. בתרשיש P. כתרשיש. מלבנה .0 מלוכן .0 י המונחות O. המונחות • P. continues הזה. ⁷ O. באחרת. transposes. • 0. יישרוה. שנתחבר .00 ¹¹ P. הייתי. לכז O. ¹² אוהבי .O ^ע במחולת P. במחולת. 16 P. בבא. ¹⁷ O. היא. 16 P. continues ימעם.

14 היתה נראית כי שושנים סביבה]: צוארך כמנדל השן. לבן: ואחר שרטה עיניה לברכות שהן י רחבות רמה החוטם [למנדל] שהוא שוה בלי עוות": ככרמל. כעין [כרמל]: כארנמן. שהוא רך במשוש: [מלך אסור ברהטים.] וכל מלך היה מתאוה להיותו אסור וקשור בחבלי שערך [זה הענין הזכירו שרי קדר החושקים כמו *מה יפית ומה נעמת אין בעולם תענונ לנפש ולא דבר יפה ונעים כחשק":] וי"א כי ענין ברהמים שרמה השער (זה תחת זה כדמות המים) ברהמים וי"א כי מלך הוא הראש: ואחר שדמה אותה לתמר התאוה להיות עמה: בסנסניו. הם השרים: אמרה היא אני לרודי ועלי למלאת תשוקתו: ועתה לכה דו דודי נצא השרה כי לא נוכל להתחבר במדינה ומי יתנך כאח לי עד שאביאך בפרהסיא אל בית אמי והיא תלמדני היאך אשקך מייז הרקח: חזרה [ו] אמרה עתה נשלמה תאותי בהיותו שמאלו תחת לראשי והם ישנים: עוררה דודה ואמרח° לו מי זאת עולה מן המדבר שבקשה דודה [ראשון] כאשר עשיתי אני ועוררתיך תחת התפוח שאנחנו לנים תחתיו להזכירך כי שמה חבלתך אמך והענין בעבור שהרתה תחת התפוח על כן ידמה ריחך לריחו: ועתה שימני [על לבבך] כחותם על ידן אול זרועך כחותם: איה דבר האחד מבני אמי שאמרו אחות לנו קמנה' מה נעשה (לאחותינו) ביום שירובר בה להנשא אם שמרה עצמה והיא חומה נבנה עליה מירת כסף והעניז קשורים ואם [היא] דלת נצור עליה [לוח ארז] (ותהיה סנורה: היא אמרה) הנה אני חומה ושדי כמנדלות (כענץ) שדים נכונו: אז הייתי בעיני אוהביי 10 כמוצאת שלום: (אמרה) כרם היה לשלמה [בבעל המון אמרה להלל נפשה ורוב אהבתה בדודה והענין כי] הנה שלמה

¹ O. continues אותה . ² O. עמא . ³ P. אותה . ⁷ O. מחשבותו . ⁶ P. מחשבותו . ⁶ O. מחשבותו . ⁷ O. מא. . ⁷ O. מחשבותו . ¹⁰ O. continues . ¹¹ O. מא"כ . ¹² O. מחשבות . ¹³ O. מחשבות . ¹⁴ O. מ"ר.

י O. שהם. " O. עולת. " Perhaps out of place. " P. לרהמים. " P. לרהמים. " O. ראה יסינך. " O. ראה. " O. ראה. " O. יסינך. " O. שהו. " O. שהו. " O. שהו. שיר קטנה "O. שמוה נוטרה איך היתה עיר קטנה". " O. שהו. " O. שהו. "

השכינה כנסת" ישר" [הצסרה] הגך ישה רעיתי [הגך ישה]: עינים. הם הגביאים: שערך. הם הגוירים "שהם מגדלים" שעיין.

שניך. אנשי מלחמה: שפתותייך. [המ] המשוררים: רקתך" כפלה הרמון. כהניך הוא פעמון ורמון: [צוארך.] שרי הצבא: שני שדיין.

[שתי תורות] תורה שבכת' ותורה שבעל פה [כי השרים מוציאן את החלב כענין לכו שברו ואכולו ונו']: דברי השכינה הם עד שיפוח היום [הענין] אשב בהר המוריה כל זמן שלא ישתנה" היום הענין מעשה (כנסת) ישראל: כולך יפה [רעיתי]. שומרת מצותי: אתי מלבנון. הבאים לרגלים ": מראש שניר. אפילו מעבר הירדן: ממעונות אריות. אפי' כשיבאו לחונ והם חוץ לארץ [בארץ ערלים הנמשלים לאריות ולנמרים הכל יהיו באים] ולא יוכלו האומות למנוע אותם ולהזיקם: לבבתיני. עשית רצון לבי על יד" אחד מהנביאים והוא אליהו שהחזיר ישראל בתשובה: באחד ענק. הוא שבט יהודה (שמלכי יהודה) היו "רוב מהם" וריה שמניך. עבורת השם ומעשים מובים: ונבעון ובית המקרש: וריה שמניך. עבורת השם ומעשים מובים: ונבעון ובית המקרש: וריה שמניך. עבורת השם ומעשים מובים:

1000

19 נופתי. מעמי תורה: וריח שלמותיךי. [מלית] תציצית: גל מעול. [כנות ישראל] הצנועות: (מ)שלחיך עד" כל ראשי בשמים י"ב מניז" כננד [י"ב] שבמי ישר' והענין בנות כל השבמים: מעין ננים. מבילת החת היום ונשתנה ווח החעוררה היום היום היום תחת שיפיחו בנן ז ויזלו בשמיו היה הדבר הפוך והענין (שישראל) שנו מעשיהם אז באה השכינה לנן "והענין עלתה למרום כדכתי" [אלכה] ואשובה אל מקומי: וענין ויאכל פרי מנדיו רמז למלאכת המשכן ה והענין יתענג בשבתו עמהם כתענוג האוכל פרי מנדי': אמרה השכינה באתי לנני שבתי למקומי למעלה אחר שקבלתי נסוך היין ולחם הפנים והבכורים והיו ישראל שמחים ואוכלים שלמים והענין למה לי רוב זבחיכם יאמר י"י שבעתי עולות אלים [כענין כי לי כל חיתו יער ואלו הוצרכתי יש לי הכל]: אני ישנה. אמרה כנסת ישראל אע"פ שגליתי לבבל לבי ער עלי ולא עברתי ע"ז: קול דודי דופק. על יד הנביאים שיבנו הבית ויצאו מבבל: שראשי נמלא מל קווצותי רסיסי לילה. מדמעות [כנסת] ישראל [כעניון] בכה תבכה בלילה: אמר' כנסת ישראל בעבור שנתאחרתי ז לבנות [הבית] ולא היו מעשי נאים הוכיחני על ידי חני הנביא [חכריא בן עדוא]: מן החור. מחלון * [של] רקיע: קמתי אני לפתוח לדודי וידי נטפו מור. והעני׳ שברו * היה מוב (ולא תוכו ע"כ) דודי 10 חמק עבר אחר שהבמיחני 11 שידור בקרבי על יד זכריא בחכנתי בתוכך: נפשי יצאה בדברו. כאשר אזכור ע בדברו עמי: מצאוני השומרים. מלכות יון הרשעה: נשאו את רדידי. שמנעו ישראל לשמור רוב המצות: השבעתי אתכם. כאומרת מי יניד

כשושנה בעמק (שכל ה)עובר ירטסנה והפחד" שיעשו בי המצריים" כלה: ענתה השכינה אני אשיתך כשושנה בין החוחים שלא יוכל אדם לגעת אליה: אמרה כנסת ישראל הלא אתה אלי" ותדמה *בעין מצרים" כתפוח ומתי יניע הקץ שאשב בצלך ותביאני אל ארץ זבת

17 חלב ורבש ורוב דמ ותירוש: ודנלו עלי. ואשמע דבריך: (ו)והו סמכוני באשישות כענין ולכו שברו כלא כסף וכלא מחיר יין וחלב: בתפוחים". *נסים שתראה לי ונפלאות שיהיה שמעם בכל הארץ: (שמאלו.) עולות הבקר והערב: אמרו הנביאים לכנסת ישראל השבעתי [אתכם] בצבאות שהם מותרות ' לשחימה שלא תתעוררו עד שיניע הקץ [כ]אשר העתיקו חז"ל שיצאו בני אפרים קודם הקץ [חהו ענין עד שתחפץ] ונהרנו ועליהם נאט' בדברי הימים ויתאבל עליהם אפרים אביהם: וכאשר הניע הקץ קול דודי: אחר כתלנו. [במקום ש]לא נוכל • לראות(ו): משניח. מן חלוני הרקיע כענין ראה ראיתי [את עני עמי]: הסתיו[עבר]. קץ אברהם: הנשם. ימי השעבוד והטורח: הנצנים. משח ואהרן: ועת הומיר. שומרו" על הים: וקול התור. שנכנס[ו] לארץ ישר": התאנה. לקחת ממנה בכורים: (ו)הנפנים. לנסוך היין: יונתי. ענתח השכינה אחר צאת ישראל מטצרי׳ דמיתיך בלכתך אחרי במדבר ליונה בסתר המדרנה שהם העננים": הראיני את מראיך. זהו ויאמינו בי"י: השטיעיני את קולך. אז ישיר סשה: אחזו לנו שועלים. הם עוכדי הענל: חזרתי בתשובה על יד השושנים הם הצדיקים: עד שיפוח היום על הרי בתר. שאמ' כי לא אעלה בקרבך ומשה יקח נ את האהל ונמה לו מחוץ למחנה: אמ' כנסת ישראל אז הייתי במחשך בלילה ובקשתי השכינה שתלך בקרבי: השומרים. הם משה ואהרן: חמן מועם היה פחות משנה עבר עד שעלתה השכינח בקרבי [ו]ירד(ה) במשכן ורצו להכנס לארץ ואמרו" הננו: אמ' להם [הנני] השבעתי אתכם: מי זאת עולה מן המדבר, כשנכנסה לארץ הלך שמעה בכל העולם חהו המור והלבונה וכאלו היא° במו

י 0. בבית המקדש. "O. ששים נבורים הם ששים רבוא נבורים. "O. עמודותיו O. עמודותיו O. עמודותיו O. שמנה השיבה. "O. לכנסת S. Not in O., in P. misplaced before שמנרלים. "O. שמנרלים. "O. שני שדיך שדיך "O. שמנה הולים. "O. שמים הוא הולים. "To. שמים חסרים. "P. transposes." O. חסרים.

[.] עם .O. עם .O. שמלותיך .P. ישמלותיך .O. עם .O. עם .O. ימעץ .O. עם .O. עם .O. עם .O. עם חלון .O. שהתאחרתי .C. יבנן .O. בנין .O. עם חלון .O. יבנין .O. יבניין .O. יבנין .O. יבניין .O. יבנ

[•] O. שהבטיח בי .0 יודורי .0 יודרי .1 יודרי .1 יוברי .1 יודרי .1 י

¹³ O. אידור.

[‡] P. מותרץ. [‡] O. מחרץ. [‡] P. שתראה לי נמים [‡] P. שהוא. [‡] P. מותרץ. [‡] O. אוכל. [‡] O. אוכל. [‡] P. אוכל. [‡] P. היה.

¹⁸ ממתו שלשלמה שכל מיני בושם יש בה: *נבורים. הם רבבות משכנסו לארץ מבן כ' שנה ומעלה [כאשר פקד אותם משה ואלעזר הכהן]: אפריון. זה [ה]בית שבנה שלמה ומרוב הכלים של כסף [ושל] זהב ששם במקרש כאלו עמודיו מוריב ורפידתו כסף ווהב [ומצינו שמח הקירות כסף ווהב]: מרכבו ארנמן. דומה (לארנמן) בעין: תוכו הכהנים והלוים: צאנה וראנה. זהו ויקהלו אל המלך שלמה:

לנהדרק" קטנה: סונה בשרשנים. רוב הצריקים: שני שריך. התורות: אל יחסר המונ. זה התורה הנמשלת ליין: במנך ערמת חמים. רגלים ופרשים: שררך. סנהדרקי נרולה הנמשלת לחצי נורן ענולה: ז מה יפו פעמיך. בשחלבי לארצך: חמוקי ירביך. במו שוק על ירך בנלות חשובי עוד ויחמהו כל העולם ממך ויצאו לקראתך במחלות: מגאמ ערדתי על ההרים: אמרה השכינה אע"ם שמרדת יאתה וווענין שלא יראה נסיו בגלוח ואל החסה ש(י)אם' ירדתי בי הנה *הנסשלים לנפן * מעשים [טובים ו]נאים תנין אנח [שהוא פריז ננח] ו[ע] הנו ההליחים לסרום עד שתפרח הנפן והענין עד שינשו ישר" ואחה על במותימו תדרוך: והשבינה אמרה אל נגת אנו ירדתי נפה. המעני לניונו ומי שהוא בניוב מרכבות באומות , העולם הפך בנם' ישר' לא ידעתי באומרת לא הרנשתי עד שגרמתי לעצמי חהג ישראל משובחת עד שנכנסה שנאת חנם ביניהם חהו הענין [ש]אמרה היא. שלא נחערבה ' באומות העולם: מי ואת הנשקפה, היתה כנסת פילנשים. נה ובניו (וכן הם במספר): תלמות. בני ישמעאל: אחת 21 מלחמתך: ששים המה מלכות. הם אלופים שהיו בשער: race?

ינכיאיך יפסקי מטך O. 31 .tatan .T " P. ITIMATIE. בענין O. סיי. במלכות כמו בראשונה .T פו .כנסת .O יו .אפרית $^{f a}$. הם יכלו .O • .שהם .O • .אחרים יותר נאים .O ד מתחלה .O r יס י ברבריי O י ענינו יO י אלפין O י

*יפסקו ממך נביאיך 16 זהו [ענין] המיבי עיניך לכן ישובו נזיריך ואנשי מלכו" ישראל: עחה תהיי עוד יפה ויפחדו מסך אומות העולם לכן *למלכותך בבראשונה 21 חה על זמן בני חשמונאי שמאותן 21 הימים אטרה [ה]שכינה אחר שחזרת בתשובה ובקשת אותי עתה תשובי ו ישר': ירד לננו. עלה למרום להיות עם הצדיקים שהם משרחיו למעלה: מוהב [ומפו רב]: וכבר הוכרתי שבנות ירושלם [הם] מחשבות בני יו בענק יי חדשים לבקרים (רבה אמונתך): חבו. תורותי ומצותיו הנחמדים כתשה השבינה: "בחור בארוים. שהן" על (ה)מים שלא יבמלו" מעשיו מסנו ולא ימצא במהו עד שיראה "יותר נאה מטנו" ויפלא בעיני כן מראהו כלבנק. מי שיכנס בלבנק יראה אילן יפה חושוב שאין למעלה האש והאויר: על ארני פו. היא הארץ כמו על מה ארניה המבער: העליון והוא הקו (הרחב) האמצעי: ספירים. הם המולות: שוקיו. [הוא] הם הנלנלים הם השמים: כתרשיש. הכוכבים: מעיו. אפורת' הנלנל דברו המדברים עם נביאיו כמו נבריאל (ו)לבוש הבדים: יריו נלילי והב. בכל הארץ: לחייו. [הם שני] שרי הפנים: שפתותיו, הם שלוחיו עושי אבן אוות שבעה עינים האם' שבעה אלה (עיני י"י) המה" משוממים שחורות. ענן וערפל סביביו: עיניי [1] שרי מלאניו ברבהי וברא על רנול. אלף אלפים: ישמשוניה: ראשו כחם פו. נסא בבודו: קוצוחיו ל)ישרים: וארום. כאש אוכלה לרשעים [בענין מרוע ארום ללבושך]: עין חשורנה לכן ספר ספעליה והם יודו עליה: צח. סעשיו (וכים צח וארום ער זה דורי מעשה השכינה כי מחשבת לא תכילנה אף כי 20 לשבינה מה שמבלחי על שמר: וכל. מה שמפר שלמה מהחלת! דירי

лякит .О п Отверовев. ישובן יO מו ילבני יO מו . O. naver. .₹awn .8M • ואעבור O. 8. .rrm.q. בל זה אמר הנביא אני מקוה עד שנוראנו לבה דודי Gontinues יל י

למנע נעם כ, מבמים וחצי *שאלי נלו פו בתחלה שנ' בעת [הראשו] ישראל: אחות לנו קמנה. בשיעלו ישראל או יאמרו זה לוה אחות לנו רבים. אלו יחקבצו כל * אומות העולם יו לא יוכלו להזיק למנחת בחותם על לבך והענין שלא תמור *מאחרי השבינה " לעולם: מים דבר דבור על אפניו: ואח'ב' האמר בנמת ישראל לשבינה שים עוררתיך ברבורי ותפלותי הולירוך" בענין שנ' תפוחי והב במשביות כפי העמים עם המשיח: והא אומרת לו תחת התפוח עוררתיך והמעם אי עולה, או אמרו אומות העולם על כנסת ישראל בשתעלה " ממרנד אחכם שלא חעודהו עד שיניע הקץ שלא חסחכנו' בנפשוחיכם: מי אח הבקר הערב: השבעתי אתכם. אם' שלמה לכנסת ישראל השבעת ואשכח עכך באשה "ששוחה יו" עם בעלה: שמאלו. או חשוב מלוח תלמרני, [בית אמי היא ירושלם תנין תלמרני] שתלמרני [ה]מוח כאנו לי ואמצא אותך) וארבק עמך: אנהנך אביאך אל בית אם ה הקרמונים: (מי יחנך כאח לי. אם' כנסח ישראל למשיח' מי יותן נחנו ריוו. יתחברו מעשה בנסת ישראל הטובים עם מעשה אבית(יום) [אם] פרחה הנפן שם בירושלם אעבור * (את השם) בפרהסיא: הווואם נשבימה לברמים, וקודם זה תראה? שחזרו ישראל בהשובה: ווח ציון מצאנות בשרה יער: נלינה בכפרים. בענין פרוות חשב ירושלם: ישראל בנוא הקץ: לנה דורי נצא השרה!. והענק ירושלם [מנין או ישרתני כהן נדול: וחבך. המשורוים: אני לדודי, אמרח בנמת בחבורת הצדיקים: ייהיו נא שריך. או יקיימו בל המצות: וריה אפן. בב השריך. [הם] בעלי תורה שיתנו פרי (אמריה): אם' השבינה או אנה

JAN. J. MK. ישרי .O יו .מנהדרי .O יו .מנהדרי .O • שחורת מרבנות .0 י יהנסשלין לנן יס " והפירו' .O • .שעלתה .O • MOM. ζαζει ·O . ובמרבנות .O : . שהיה .O : התערבה .0 י

[וש"ה ועמך כלם צריקים] או ירבו [ה]צריקים צריק כחמר ישהו: ש(נ)חרבה ירושלם נולר: מה יפיה. או בי במעשייך: ואה קימוך. מלך אמור. רמו שהוא משיח בן דוד אמור עד שיניע הקץ כי בים [הוא המלך המשיח שהוא מבני הוד: ודלת האשך.] משיח בן יוסף: יהיו רבים: (אפך. הוא הכחן הנדול) כענין ישיכו קמודה באפן: האפן: צוארן. ראשי הצבא: עיניך. הנבאים שהיו בהיצה בחשבון שה

VARIATIONS OF THE BERLIN MS.

N.B. Except where noticed B. omits all Oxford readings bracketed [].

p. 3, 1. 1. B. omits.

1. 2. שאפרוש. B. אפרוש; דברים. B. דבריו.

1. 3. כנו בכודו ישראל Copyist remarks in margin בנו בכורו ישראל.

1. 5. חקותי B. חקותי.

1.6. WIDN. B. continues in.

1.8. ולהיותי B. אבארט שלש. B. בארתיו שלש'; ולהיותי B. אבארט.

1.9. 'הא' B. ראשונה.

1.11. המדרש. B. continues ואני אקח הצורך ואניח הנשאר למי שראוי שיונח לו.

1. 13. ודע כי נשיקה B. דע כי נשיקה.

p. 4, l. 1. (למישרים). B. omits.

וכן מה מובו B. כחלות: B. continues רודים; שנ"כ נקרא. B. בחדיר.

1.3. מלשון .B. מלשון.

1, 4. 100. B. omits.

1.5. (שהיא). B. אוכרתה ריח ; שהוא B. הוכרת הריח של ; הוכרת הריח של B. וכמהו

1.7. מושך B. omits; מושך. B. מושרים. B.

11. 7, 8. כמר ... כשרים . B. omits; 1. 8. לא. B. omits.

1. 9. נ"ץ B. as O.

1. 10. אדמרמת B. אדמרמת.

1. 11. מקום B. מקום.

ומעמו...לא .1. 12. ומעמו...לא .B. והמעם גלתני כמו ולא.

1. 13. לבנץ B. omits.

II. 14, 15. י"א ... איפה הם .B. י"א שהוא איפה הם.

1. 15. מקום .B. B. מקום.

 $1.\,16.$ בשי"ן. B. (as O.) כשי"ן; 'במר . B.

p. 4, l. 17. מנז' תעל . B. continues כמו על ; כמו ש. B. למנז' תעל ; ll. 17,18. חוברן... יעמה . B. omits.

1. 19. גודי B. בלי ; גריים: B. (as O.) גרי ; ברא הוא ; בלא (ברי B. continues הנולד.

1. 20. המהורה B. מרורה ; מרורה B. (as O.) נוסף.

1.22. ואומ'; זהב B. הזהב און B. ואומ'; זהב B. ואומ'; ואומ'

p. 5, ll. 1, 2. בספר אחר והוא מתג ... B. בספר אחר והוא מתג.

1. 2. במסבי (1). B. (as O.) במסבי.

ו. 4. אריתי B. continues אריתי; שחית, B. השחית.

1. 5. ברשם. B. omits; אשכל B. omits.

11. 6-9. [הוא] כמפור וי"א שהוא דבר אחר. B. אחר דבר אחר.

1. 10. ארם . B. continues אומ', מעידים בו אמרו ; מעידים בו. B. 'אומ'.

1. 11. [אותיות]. B. as O.

1.12. חבצלת השרון בלשון קדר טגסה וי"א B. א"ורד בלשון קדר טגסה וי"א; Il. 12, 13. עלים B. שושנת B. ורד לשון קדר סוסנת B. ובלעם נייו ויתכן שנקראת כן בעבור היותה בעלת עלין ובלעם נייו ויתכן שנקראת כן בעבור היותה בעלת עלין.

23 הקל ארצה זבולון [וארצה נפחלי ונו']: ושדים אין לה. שכוא אין להי תורות : ביום שידובר בה. שתעמוד ברץ: אם חומה היא. אם שמרה עצמה כמו חומה [ולא יצא מן הדת] נבנה לה מקום [ומירות מלאות כסף] ונלך בשבילה: ואם דלת היא. עיד פרוצה אין (לה) חומה [שלא שמרה המצות] נסנור עליה שלא תבא עלינו: אז ענתת היא ואמרה אני חומה [שומרת דתי הייתי] ושדי שהן³ התורות שמרו אותי אז תהיה בעיני השכינה כמוצאת חן: כרם היה לשלמה. כענין כי כרם י"י צבאות *בית ישראל * והענין *כי שלמה גמלך על כל ישראל [ווה ענין בבעל המון שכל ההמון היה שלו]: נתן את הכרם לנוטרים. הענין שהוא סבב שתחלק המלכות ולא נתו" לבניו ירושה כי אם כ' חלקים מי"ב והם יהודה ובנימין: איש יביא בפריו אלף כסף. זה ירבעם בן נבט שהיו לו *י' חלקים 7: כרמי שלי. (תאמר כנס' ישר' כרמי שלי) הענין שכל השבמים ישובו להיות יחד": האלף לך שלמה, [ענץ] שלמה הוא (ה)מלך המשיח ונקרא כן בעבור היותו ממשפחתו [1]כמהו ודוד עבדי נשיא להם לעולם והענין אז ישובו *הי' שבמים 10 לך שלמה שאתה מלך המשיח וגם 11 ישובו המאתים שהיו לנוטרים [את פריו] שהשאיר שלמה לבניו: היושבת בננים [חברים מקשיבים]. אז תאטר [ה]שכינה לכנס'ני ישראל אתני היושבת במקדש בית עולמים הרומה לכסא הכבוד כענין כסא כבוד מרום מראשון [מקום מקדשנו]: חברים מקשיבים. הענין שהמלאכים מתאוים לשמוע שיריך 11 החדשים כעניז (שנ') שירו לי"י שיר חדש ועוד (כי) ביום ההוא יושר השיר הזה (לי"י): נם אני מתאוה לשמוע *הוד קוליך זו וזה ענין השמיעיני 1: ברח

24 דודי. אמרה כנסת ישראל אם תתאה לשמוע שירי רד אלי [וברח] ממקום חבריך הם המלאכים המשרתים [לפניך] ובא אל הרי הבשמים [הם] הררי ציון ששם צוה י"י את הברכה חיים עד העולם:

(נשלם * פי' שיר השירים. שבח לעשה אורים:)

סויי,ם פי' שיר השירים כשלשה פנים מזהירים: ביארו רב אברם בנו עזרא בעז די שריה עמיה נהורא: אמריו פנינים מזהירים ככתם פז וספירים: שפתיו שושנים לשונו כחבצלרת השרונים:

ישם . O. ends thus: , O. ends thus: ,

- $p.\,8,\,1.\,1.$ וכמהן. B. נפל שכב ; נמו B. ממי, שכב ; שכב נפל.
 - 1.3. רנול . B. הרגל; הרגל . B. הרגל ; הנול . B. continues אחה.
 - B. ונכבד (בכב הקרוב B. ונכבד (בכב הקרוב B. ונכבד B.
 - 1. 5. ישנה B. (as O.) ישנה.
 - ומנרעת B. ובלא חסרת.
 - ובמו מנדל (B. (as O.) ממגדל.
 - פיל כמו .B. במ' תבהיק כעשת שן מנו' .B.
 - $11. \ [$ שם]. B. as O.; חמצא התמצא בה. B.
 - לה .B . להן; המחנה .B . ה]מחנות .B.
 - 1 13. ps. B. 'ומנו'.
 - 1.14. בלשון רז"ל. B. omits; המכובר (as O.) המכובר; המכובר . B. ins פרי
 - ו. 15. ובמו B. במו ; הנצנו B. (as O.) מן.
 - 1. 16. שלם . B. ו]היא ; שלם . B. as O.
 - 1. 17. (המחנים). B. וחליל; מחנים. B. אשר על ;ומחול. B. שעל.
 - $1.\,18.$ במהו . B. ועבר); הוא כמהו . B. omits.
 - 1.19. אמן B. אומן; אומר (הקדש) בלשון בלשון B. בלשון לו חבר במקרה.
 - 1. 20. אנן . B. continues הסהר כלי
 - 1. 21. [תרנום B. as O.; הסהרונים. B. השהרונים.
- p. 9, 1. 1. הי"ל. B. בלשונם נ"כ סיינ . B. נם בלשונם נ"כ סיינ. B. בלשונם נ"כ סיינ.
 - 1. 2. עין וברברי. B. עיין בדברי.
 - l. 4. (ברהמום) במו B. omits.
 - וממנו .B. מלשון.
 - 1. 7. ז''ח. B. 'התי"ץ.
- p. 9, l. 8. (הנה). B. omits.

 - 1. 10. במו B. 'מנו'.

CORRIGENDA.

- . p. 3, l. 2. שאפרוש דכרים. Read with B. אפרוש דכרים. l. 5. חקרות. Read with B. חקרות.
- p. 4, ll. 13-15. Omit O. additions.
- $p.\,5,\,ll.\,1,\,2.$ בספר אחר הוא מתנ. Read with B. בספר אחר הוא בספר.
- P. 7, 1. 2 from bottom. מר"ל . . . ומינוף ומינוף Read with B. ז"ל לכלוך ומנוף ונאול
- p. 8, 1. 2 from bottom. ענול . Read with B. כלי ענול.
- P. 10, l. 14. Omit O. addition.
- p. 15, l. 10. בובול ?
- P. 17, last word. כמו ?

ADDENDA.

- p. ix, l. 27. Wolf (Biblioth. Heb. i. 78) has wrongly attributed to

 Ibn Ezra a Leyden MS. commentary on the Canticles by a Rabbi Ezra. See Steinschneider's Leyden Catalogue (Warn. 32).
- P. 5, 1, 2. במסבי 0.
- P. 7, 1. 2. שפום MS. חשכת.
 - ונעל את הדלת. MSS. ונעל הרלת. תעל את הדלת.
- P-21, l. 7. האתה. MSS. תעתה.
- P. 22, l. 1 from bottom. [הראשת] כעת MSS. [הראשנה].

- ו. 14. מהבנין B. as O. רפרוני]. B. as O.
- ו. 15. סערוני B. סערוני ; סביב התפוחים B. סערוני.
- ${\it l.}$ 16. הכמי (כמי). ${\it B.}$ מני ; מן, ${\it B.}$ אבר (כמי). ${\it B.}$ omits.
- 1. 17. לנתר B. continues.
- ו. 19. (מעניט). B. בעיניו ; בעיניו B. שהוא מן , מרנום ; מרנום . צרות.
- 1. 20. (הנה) בי B. omits.
- 1. 22. העוף . B. העופות ; העופות . B. (as O.) שמי ; שמי האילן ; שני . B. אילן .
- p. 6, l. 1. מן. B. (as O.) במו
 - 1. 2. ישל B. (as O.) הענבים. B. הענבים.
 - 1. 3. הענבים B. omits.
 - 1. 4. מקום . B. מקום והוא ; והוא B. omits ; סלע ה). B. continues ...
 היא B. continues ...
 - ו. האבנים .B. סולם אבנים.
 - וו. 5, 6. נעים ... לי. B. מתוק כמו וערבה לה.
 - ו. 7. שחדו בערי . B. שחרו נער . B. במקרא ; במקום . B. במקום ; [הוא] . B. as O.
- p. 6, l. 8. י". B. continues כל חסידיו; שיפוח. B. שיפוח.
- 1. 9. אותם ; והפרדה : נרוד B. והפרירה ; נרוד B. continues בתוך.
 - l. 10. ויכם B. ויכם.
 - ו. 12. תימורות . B. תמרות ; נקרא (ו) . B. נקרא ; וו. 12, 13, 13 אילני . B. אילנות התמרות . B. התמרים

 - 1. 15. יצועתו B. (as O.) על. B. על. B. עלי.
 - 1. 16. בועל (B. מרצפת B. (as O.) פועל. B. (as O.) פועל
 - 1. 18. תרנום [מן]. B. בתרנום; (הוא). B. continues או נבח
 - 1. 19. וענינו. B. continues כמו
 - 1. 20. אחד. B. continues הזכיר העצם הזכיר ולא הזכיר העצם והוא B. מולידות. B. מולידות. מולידות.
 - 1. 21. מ] א [מ]. B. as O.; רקתך. B. omits.
 - $11.\,21,\,22.\,$ שהוא ה"מ B. (as O.) איז אמרו כי המפרשים.
 - 1. 22. (בעיני). B. omits; הרמת B. continues והוא
- p. 7. l. 1. [בארץ]. B. as O.
 - l. 2. [במו]. B. as O.; במו B. omits.
 - l. 4. שתי B. שני ; שני (ו]הם ב' ; שני B. (as O.) וי"א (וו"א אמרו. B. (as O.)
 - ו. 5. מן (מנז' פון אמר, B. מון ממר, ומדקדקים ומדקדקים. B. ומדקדקים ומדקדקים אומר
 - 1. 7. דרך ... B. continues ישרה; ישרה. B. נבהו ; נבהו ... B. החצים ; נבהו ... So B., but omits הברו
 - 1. 8. עפרים. B. continues הם.
 - ו. 9. תראה . B. תראה ; (ולא קרוב). B. omits ; (את) הסירות (את). B. הסרת לבי
 - ו. במו . B. (as O.) ממעין , ממעין . B. ממעייך.
 - l. 12. נטעך. B. נמעייך; או B. continues הוא.
 - 1. 13. פרדם B. continues במו
 - l. 14. נענע B. נענע.
 - ו. 17. בערת ביערת. B. שהוא מן כיערת; וו. 17, וו. 17, וו. מתרנו' מתרנו' שבו החובר. תי' שבו תמצא הסוכר.
- p. 7, 1. 18. מתרפקים. B. מתרפקים.
 - 1. 19. לא B. ו)לא.
 - ו. 20. (ביבי(ם). B. רביבין וכמוהו B. וכמוהו B. אנמפרם אנמפרם.
 - ו. בר ומינו ז"ל לכלוך ומנוף ונאול .B. ה"ל . . . ומינוף.
 - 1. 22, and p. 8, l. 1. יובא בועל עבר ... והוא פועל עבר. В. והוא

PREFACL

THE following pages contain the text, with translation, of an unedited edition of Ibn Ezra's Commentary on the Song of Songs.

It is well known that Ibn Ezra issued more than one edition of some of his works. Besides the commentaries on Exodus and Esther printed in the Rabbinical Bibles, a shorter commentary on Exodus has been published by Reggio¹, and another commentary on Esther by Zedner². Mortara has published from an imperfect MS. in his possession part of another commentary on Genesis, and Weiss has published the approximate the Bodleian MS. of the same unfinished commentary. I hope soon to publish his shorter commentary on Daniel according to three MSS.

The late eminent scholar Rapoport⁶ has inferred the composition of a commentary on the Canticles, different from the printed

י ביאור על ספר שמוח נקרא הקצר (Prague, 1840).

יוסף אברהם הוא סירוש הראב"ע על אסתר מהדורא תניינא (London, 1850; re-edited, Berlin, 1873).

Described, 2011, 2012. The shorter commentary on Leviticus, Numbers, and Deuteronomy contained in the same MS. is a mere extract from I. E.'s large commentary, made by one of his pupils. See *ibid*. note.

Beth Hamidrash, Sivan (No. 1), 1865.

⁵ The Bodleian has two MSS. (Mich. 238, Opp. Add. 4to, 22) of this commentary, which extend only to xii. 11. Michael's MS. contains an addition on chapters 48, 49, preceded by this notice, אני יוסף בר' יעקב ממודול שמעור. This MS. also contains (which Oppenheim's does not) the Preface, the beginning, and some concluding verses which give the date (4927, A. D. 1167); see Dukes in Hamaggad, 1860, p. 114.

Wissenschaftliche Zeitschrift für jüdische Theologie, iv. 270.

one, from two references, one in the 'Ohel Joseph' of Joseph ben Eliezer ha-Sephardi, the other in Kimchi's 'Book of Roots,' which are not in his opinion to be satisfied by the printed edition. The present edition, however, is not the one he requires to satisfy his conclusion. But the printed commentary is, no doubt, alone sufficient to explain the first reference, as, I think, it would have been to explain the second, but the difficulty in the quotation of Kimchi does not exist. The author of 'Ohel Joseph,' a super-commentary on Ibn Ezra's commentary on the Pentateuch, says (Parashah Bereshith, § 86), חסור עול' קטן הוכירוהו רז"ל במדרש קהלת ור' אברה' רמז בו סודות נפלאי בפירוש שיר וכו וכו מרוד מרוד בענין מה דודך מרוד וכו. Ibn Ezra has, certainly, no note on the actual words מה דורך מרוד (v. 9), but his explanation of the answer to this question, which is contained in the next seven verses, gives the סודות נפלאים. Kimchi, in his ' Book of Roots' (s. v. כפר), says, עורא אברהם אבן אברהם אבן כתב כי הוא אשכל הדקל כי יש לדקל שמות משתנים כפי שנוי זמנו יש לו זמן הנקרא בלשון ערבי כפ"ר ולו רית טוב¹. Of nine MSS. of the ספר השרשים in the Bodleian Library, three omit this passage altogether; five have אבן עורא, and one has רה משה, and these are the better MSS. This passage, therefore, is not from our commentator, but from Moses Ibn Ezra, and probably to be found in his py 'D2.

It is possible, however, that Ibn Ezra issued a third edition of this commentary, for I have found an anonymous commentator on the Canticles in a Bodleian MS. (Opp. 625, fol.

ב23) giving two explanations in his name, of which one only can be found in the edition now edited, whilst the printed commentary contains neither. On i. 15 עיניך יונים this commentator, who has already mentioned (but not as Ibn Ezra's, as it is in both editions) the explanation from the dove's fidelity besides three other explanations of the figure, says, אי"ע כתב הוכירו הקררים (ז'מצר אל צד וככה הוכירו הקררים בעיני היונים שהן כרמות אורנים (ז'מצר אל צד וככה הוכירו הקררים בשירי חשקם. This does not agree with the commentaries we possess. Again, on vii. 9 הולך לדודי וכל אחד מהם אומרים שילך לידירות, the same commentator says, יחלך לדודי וכל אחד מהם אומרים שילך לידירות ולא הבתי ב' אהבתי למישרים דודי כמו שם אתן את דודי לך פ' אהבתי explanation of יוֹד' בּוֹד' cannot be inferred from the printed edition, and there is no note on this verse in the present edition, but Ibn Ezra's note on i. 2 explains it, where he says vii. 9 is a but (love) and not a man she is the printed of the printed of the printed of the printed edition, and there is no note on this verse in the present edition, but Ibn Ezra's note on i. 2 explains it, where he says vii. 9 is a but (love) and not a man (beloved one).

As to the date of this edition, I have no certain information to offer, but I think we may form a conclusion which admits of no reasonable doubt. We know on Ibn Ezra's own authority that the commentary on Ecclesiastes1 was finished at Rome in the year 4900 (A.D. 1140). It is probable, as Grätz has remarked?, that the four other books of the Megilloth were commented on at the same time. This probability receives support from the edition now published. We find from the prefatory verses in the Paris and Berlin MSS. that this commentary was dedicated to a pupil named Benjamin. This is, no doubt, his pupil Benjamin ben Joab, to whom, according to a Vatican MS. (84)2, he dedicated his commentary on Job, which was written at Rome, and, it can hardly be doubted, shortly after his commentary on Ecclesiastes. That this commentary was composed in Italy is likely from his explanation of שושנה (ii. r) by בלע"ז גליז is undoubtedly the Italian giglio,

¹ Rabbi Davidis Kimchi Itadicum Liber &c. Ediderunt J. H. R. Bicsenthal et F. Lebrecht, Berol. 1847.

I am indebted to Mr. Neubauer for this communication about the manuscripts. The difficulty, therefore, vanishes. Did it exist I think it might be explained. Ibn Ezra (on i. 14), though himself preferring another opinion, says, הוכל שהוא שינה שהוא שינה. This agrees with Kimchi as far as the word הוכל הואל, except that he seems to give as I. E.'s own opinion an opinion which I. E. has only mentioned; the words that follow ("מי ש לוקל ווע" מי might, I conceive, be Kimchi's explanation, and would not be necessarily a continuation of I. E.'s words.

¹ See the prefatory and concluding verses.

² Geschichte der Juden, vi. 408.

Assemani Biblioth. Vat. Cod. MSS. Catalogus, i. 60.

⁴ Cf. Grätz, ibid. vi. 409.

and one would have expected the Spanish word. It is probable, therefore, that the printed commentary on Ecclesiastes and the present commentary on the Canticles belong to the same labours by commenting on the five Megilloth. The present dition, moreover, contains no reference to any previous commentary, which is the case with the commentaries on the other Megilloth², excepting that on Ruth³, which must be considered to belong to a second recension, like Zedner's edition of the commentary on Esther⁴, and the printed commentary on the Canticles⁵.

I consider, therefore, this commentary to belong undoubtedly to the first recension. Apart from internal evidence this conclusion is supported by the Oxford MS. in which this edition is followed by the printed edition connected by the following notice: אולם חודש למבאר רצון אוה לחדש פנים שניים להוסיף על פנים ואולם חודש למבאר רצון אוה לחדש פנים שניים להוסיף על פנים שחסה the question when the second recension was issued, but one thing, I think, is certain, namely, that the two editions were issued at a considerable interval of time apart. The interpretations which Ibn Ezra gives are not unfrequently so different in the two commentaries that it would be difficult to account for the variation in opinion on any other hypothesis. Compare, for example, in the two editions his explanations of the following words: מורים, (1. 7), חורים, (1. 10),

שלמי (ii. 5), מתאימות (iv. 1), שגלשו (iv. 1), מתאימות (iv. 2), שלמי (iv. 4), מתאימות (iv. 4), עמי נריב (vii. 6). Similar instances may be found in the Second and Third Expositions. I have entered only briefly into the literary questions connected with this edition, but I hope to give a fuller critical account as regards the dates and recensions of Ibn Ezra's works in my introduction to his shorter commentary on Daniel.

Of the three 1 MSS. I have used, the Oxford (Opp. 221, fol. 87) and Paris 2 (334, fol. 67) contain the whole commentary, the Berlin 3 (291, Quo.) has only the First Exposition. All three contain numerous unimportant variations. The Paris MS. is the best. The Oxford MS. contains several additions not to be found in the Paris and Berlin MSS., nearly all of which, however, have been clearly added from the later edition of the commentary, and can be as easily omitted as they have been inserted. These additions are placed in my text in brackets []. It would have been more critical, perhaps, to have transferred them to the foot of the page, which I have done where they do not agree with the context. I was not aware of the existence of the Berlin MS. till my text had been arranged and printed. It

contains, however, few readings which I should have preferred to those which I had already adopted. I have given a synopsis of its variations as an Appendix, and have adopted one or two better readings in the Corrigenda. Paris additions are put in parentheses (). What I have supplied myself is marked {}. My translation is a literal one, but I have tried to express Ibn Ezra's meaning with sufficient clearness. The printed commentary has appeared in an old Latin translation by Gilbert Génébrard (Paris, 1570, 4to., and 1585, 8vo.).

I shall conclude this preface with an extract from Dr. Grätz1, in which I think he has taken a correct view of Ibn Ezra and his commentary :- 'Ibn Ezra was fully conscious that the Canticles in their simple literal meaning contain a love-story, but he had not the independence and not sufficient boldness to follow up this knowledge, and, consequently, in the exposition of this book as of other books of Holy Scripture, especially the Pentateuch, he has employed all sorts of devices as a blind, so as not to be charged with heresy as being a rationalist. He explained the Canticles in a simple sense as a love-song, at the same time applying them in an allegorical sense to the synagogue. But he was only serious with the First Exposition (called by him הפעם השנית, because the First puts together the grammatical and lexicographical matter), in which he conceived the Canticles as a song of the love that existed between a young girl and a shepherd. As Ibn Ezra possessed a fine exegetical tact, his "Second" Exposition contains much that is right, and had it been made use of by the later commentators, it might have led to the just interpretation of the Canticles. In truth it is his own fault that the sober side of his commentary was overlooked; he has played at hide and seek."

H. J. MATHEWS.

4, Arlington Villas, Brighton, February, 1874.

¹ The Oxford reading alone would be no argument. It is, however, supported by the Berlin MS., where אוני is only another form of writing the same word, or may be, like בלמבו, a blunder.

² Grätz says, 'Endlich spricht noch dafür, dass er in den Commentarien zu Megillot keines seiner Werke citirt' &c. His statement, however, does not agree with the facts in the cases of the commentary on Ruth and the printed commentary on Canticles.

יכבר פירשנוה בתורה On Ruth i. 15 מבר

י On Eather ii. 6 באסור בספרי 5, on iv. 5, כאסור פירטותי בספר רניאל and כאסור פירטותי בס' דמאל

יטאשור פורשותי בספר דניאל On Cant. vi. 5 כאשור פורשותי.

¹ Steinschneider would lead me to suppose the existence at Leyden of a fourth manuscript: 'Unedirte Recensionen von Hohl und Daniel habe ich in Oxford, Berlin und Leyden gefunden' (Hamazkir, 1873, p. 41 n.). I do not find it in his Leyden Catalogue, but it may be a recent discovery. The Vatican has, perhaps, a MS. of this edition. I see that Codex 78 in Assemani's Catalogue contains Ibn Ezra's commentary on the Canticles, and it begins, like the Berlin MS., with the lines אני של אל ארוש לאור און אורים אל אורים אל אורים אורים

² The Paris MS. has been very inaccurately described in the Catalogue des Manuscrits hébreux et samaritains de la Bibliothèque impériale: 'Commentaire du même auteur sur le Cantique des Cantiques. Le texte diffère souvent des textes imprimés.' Mr. Neubauer, who suspected it might be another copy of the Oxford MS., examined it and very kindly collated it for me.

² Steinschneider would lead me to suppose that the Berlin MS. contained the complete commentary: 'Commun ineditum triplicem detexi quoquo nuper in Biblioth. Reg. Berolin.' (Cat. Cod. Hebr. Acad. Lugduno-Bataviac, 1858, p. 357 n.). This manuscript was collated for me by Dr. Bh. Heb.

Vide Corrigenda.

¹ Schir ha-Schirim oder das Salomonische Hohelied übersetzt und kritisch erlaßtert (Wien, 1871), p. 119.

TRANSLATION

OF THE

COMMENTARY OF IBN EZRA ON THE CANTICLES.

Abraham the Spaniard saith: I will comment on this book with all my ability,

As far as it extends, if God be with me.

And, that I may be perfect in his ways, I have made three expositions:

In the first I shall explain every obscure word;

In the second I shall point out its natural meaning after the Peshat;

In the third I shall comment on it after the Midrash.

THE FIRST EXPOSITION.

I. 2. ישקני] The verb נשק without the letter 5 intervening before its object means to kiss the mouth, as here; with > to kiss the hand or the shoulder or the cheek, as in 1 Kings xix. 20, Gen. xxix. 11.

רחין] We also find the singular דורי [in this sense], cf. vii. 10, where it is a noun2; at another time it is an adjective , cf. Is. v. 1. One of the Geonim says it is the saliva under the tongue, like דורים (Prov. vii. 18).

3. חורק Feminine gender agreeing with שמן, even if שורק is not found feminine elsewhere. And so גית, which is

1 The dedicatory lines in the Paris and Berlin MSS, have an interest in the original only as a playing upon words, which cannot be repro-ים לכורי שם דבר : Love. Samuel ben Meir duced in a translation. הלך לידיותני כמו כי מובים וחיך מיין. Cf. Preface, p. vii. Sandiah, as I. E. mys in the printed commentary.

masculine, is in another place (Prov. ii. 18) feminiue; so also the word שאול is used in two genders.

- I. 4. נוכירה Some explain 2 from אוכרחה the smell of incense. Cf. זכרו (Hos. xiv. 8).
 - The right explanation is that it is an epithet of wine, cf. מישרים (vii. 10), במישרים (Prov. xxiii. 31). The ם of מיין is to be repeated before מיין , cf. Is. xlviii. 146.
 - 5. יפה fair. Cf. Prov. xix. 10, where לא נאוה means does not become. The I is for the Niphal form 6. Cf. לעשה (Lev. vii. 9).
 - 6. שחרחרת The doubling here is employed to modify and not to strengthen the meaning 8. Cf. ארמרמת (Lev. xiii. 43), which means a little red.
 - The first ש stands for אשר, as in ששופתני (Ps. cxxxvi. 23). The meaning of שופחני is laid me bare, cf. שופתו (Job. xxviii. 7).
 - נחרו בי=[נחרו בי fought against me. The ו is formative for the Niphal form. Cf. לחרחר (Prov. xxvi. 21).

mpi)] Watcher. Adjective 9.

- 7. איכה Some say it has the same meaning as איפה where. The ש stands for אשר, like the ש of שלמה (Judg.
 - בעמיה] According to some leaping, and so they explain ויעט (I Sam. xiv. 32); according to others ashamed, comparing שמה (Lev. xiii. 45). But the right explanation in

¹ Cf. Is. xiv. q, and I. E.'s note. " we will smell. Kimchi says, עכין ריה וקיבול הדבר ברצון. • An anonymous commentator in a Bodleian MS. thus explains מישרים as used of wine : ההולך מן הזה ווג דרך הגרון אל המעין דרך ישר מחוך שהוא מחוק ושוב ואינו מחעכב (ב)תרך הנרון. is, ממישרים אהבוך = מישרים אהברך מישרים, they love thee more than wine that glides * Where the 2 of LCCC is to be repeated before down the throat. Cf. I. E.'s note on Is. lii. 7. ⁷ Cf. I. E.'s note. משל העי"ן ההלמ"ר הוא להסרון רק הש"א הדע"ן אוד. אוין ההלמ"ר הוא להסרון רק הש"א הדע"ן . משתם בשלים ואם ביום ליחרון • a watching woman, LXX. oulders our be aprichitors. We should my substantive. Cf. Ewald, Lehrbuch, § 188 b.

יעמה (Ps. ציים (Ps. עמה עמה (Ps. גאוו ועוסך (Ps. eix. 19).

- I. 8. בעקבי] The marks of the footsteps of the sheep. Cf. ועקבותיך (Ps. lxxvii. 20).
 - גדי [גריותיך without שים is the young of any clean beast.
 - 9. לסוסחי (Is. i. 21), אהבתי אהבתי (Is. i. 21), אהבתי (Hos. x. 11).

רמיתיך I compare thee 2. Cf. תרמית (Is. xl. 18).

- 10. בתורים According to some rows of earrings with frontlet of gold; others say figures [of doves], explaining from האר; but I think it probable that it occurs in no other book, and means bridles.
- 11. נקודות (Gen. xxx. 39).
- 12. במסבן (2 Kings xxiii. 5). The circular receptionhall 3.

(רדי An aromatic similar to saffron.

- 13. צרור המור According to some מור is musk, but the word אריתי I have gathered (v. 1) forbids this explanation. It is a species of choice aromatic. The meaning of צרור is the same as in Prov. vii. 20.
- 14. אשכל הכופר The Arabic kâfûr and the Spanish canfora, which grows in the form of clusters. Some say it is a species of caryophyllus, but the former opinion is the more probable.
 - עין גרי The name of a place in the land of Israel where the 'cluster of camphire' is found.
- 15. ביונים | *like doves.* Cf. אש אוכלה הוא (Deut. iv. 24).
- 16. רעננה Fresh and soft.
- 17. רהימינו Like ביתו של אדם the beams of a man's house in the Mishna 5.

I. 17. ברותים A deaf deyductor. All the commentators may it is the same as ברושים; no letters, however, are interchanged except the quiescents.

11. 1. חבצלת Rose.

The Italian giglio 1. It is probably so called because it has six (vv) petals.

- 3. meno] The tree.
- 4. ורגלו ווונל elsewhore.
- ה. Piel. [סמכוני ה

i.e. the wine in them.

רמרוני Alaka my ranch (רמידתי) alant me of apples. Or, following the Arabic , = סערוני support me, or חוקוני strengthen me.

¹ wrapped. ² Cf. Rashi's note. ³ Cf. printed commentary. * These words are not in the Mishna, but in the Cf. I. E.'s note. Babylonian Talmud (Tasnith, fol. 11 a; Hagigah, fol. 16 a). Our editions read חווס for הוים, but Rabbinovicz (Variae Lectiones in Mischnam et in Talmud Babylonicum) gives rorm as the reading of MSS. Rashi (note on

- 7. איבאים From איבי genells. The plural mesculine is איבאים (ז Chron. xii. 8), and the plural feminine איבאים.
 (ז Chron. xii. 8), and the plural feminine איבאים.
 (ז Cych. iv. 1).
- 8. אָבּרְעָר (Lev. xi. 21) by this word .
- 9. כחלני [Coding. Cf. משני (Ps. xxxiii. 14).

Some explain it from 'wwn ny's (Ezek. viii. 3) 4.

החרכים The Chaldee renders חלון by החרכים.

11. יחסח] The Chaldee renders אורה by החרא סתוא by החרא. קבות חוף Is cut off. Cf. חלף (Is. ii. 18).

12. הומיר Is. xxv. 5. It is to be understood here literally of the singing of birds.

התור [Lev. v. 7, et al.).

13. התאנה The tree.

- ותמח וולמח (Gen. l. 2). באר expresses preparing.

 The unripe fruit; fiji in Arabic is similar.

 When the blossom falls and the branches divide and the grapes appear, they are called ממרר.
 - 14. בחני From אווי (Isa. xl. 22), אוו being a transposition of חוני; or אום and חני have two different roots. The meaning is, a high place. Cf. בחני (Jer. xlix. 16).

As it were a flight of stone steps one above the other. Cf. המרונות (Ezek. xxxviii. 20).

[ערב] Pleasant and agreeable. Cf. ערבח (Jer. xxxi. 26). Cf. תאה (Gen. iii. 6).

15. אָרְהָי (Job vi. 22). A third instance occurs in Scripture, אָרָהָע (Ps. xxxi. 24).

[מחבלים Destroying. Cf. בחבלים (Eccles. v. 5).

- 17. שיפוח היום = שיפוח היום till the breeze of day blow. ברר בתר The mountains of division and separation. Cf. ויבתר (Gen. xv. 10).
- III. 2. בשוקים | Streets. The Chaldee renders החוצה (Gen. xxxix. 13) by לשוקא.
 - 4. הורחי She who bare me. Cf. הורחי (Gen. xlix. 26).
 - 6. חיטורים | connormal description (in Kings vi. 29). They are perhaps so called because they are like palmtrees (חטרים) in their height.

אבקח | Spices powdered fine as dust (אבקח).

רוכל Merchant. Cf. רוכליך (Ezek. xxvii. 13, 17, 22).

- 8. אחתי חרב (Ezek. ix. 11, et al.). I do not know of a third instance in Scripture.
- 9. אפריון Palanquin. Α απαξ λεγόμενον.
- 10. רפירתו (Job xli. 22).

- III. 10. אווו Some explain it from אוווי pavement (Esth. i. 6), but the right opinion, I think, is that it is a past participle from the root of וצוף live coal (Is. vi. 6).
- IV. 1. will According to some which are made bald, comparing the Chaldee, which renders ΓΓΡ (Lev. xiii. 41) by this is epenthetic. The right explanation, in my opinion, is that it is a ἀπαξ λεγόμενον and means which are let loose and come down.
 - 2. הקצובות Which are of one size (הקצובות, ז Kings vii. 37). החצובות Bearing twins (תאומים).
 - 3. ומדברך Thy speech.
 - תברות] According to some interpreters half⁴ of a pome-granate; but the right explanation, in my opinion, is the blossom which falls from the pomegranate when it begins to break, cf. מולח (Ps. cxli. 7).

רקחך] The part above the eye at the corners of the forehead.

מבער [מבער octhin. Cf. הבער (Job xxii. 13).

צמתך According to some the flowing hair. Cf. צמתך (Is. xlvii. 2).

לחלמית). According to some to hang swords on (חלמית), nrb), comparing nrb in Judg. iii. 16, and it is compounded of two words; according to others the n stands for N, and the word comes from the verb אל (Job xxxv. II), but some grammarians say that the n is formative, as in חלבושות, and the N is dropped, the meaning, in either case, being to inform wayfarers the way by means of its great height.

שלמי [whe quivers.] השלמים (Jer. li. 11) the quivers.

IV. 5. מרים The fawns of the deer.

8. תראי=[תשורי 866. Cf. אשורנו (Num. xxiv. 17).

- 9. כמטעף Thou hast taken away my heart (לבבחיני). Cf. מטעף (Is. x. 33) he will cut off the branch (סעיף); similarly (Ps. lii. 7).
- [ענק Chains and necklaces. Cf. וענקים (Prov. i. 9).
- 12. כלות (Josh. xv. 19). Synonymous with מעין.
- 13. דשלחים Thy plantation, cf. בשלחה (Is. xxvii. 8); or, the branch that shoots out (המשלח) on every side, cf. חשלח (Ps. lxxx. 12), שלחוחיה (Is. xvi. 8). [פררם
- 14. קנה בשם (Exod. xxx. 23) 'sweet calamus.'
 Aromatic wood ². Cf. באהלים (Num. xxiv. 6).
- ולם, חבון צפון חוד north wind.
- V. 1. אריתי [אריתי] אריתי I have gathered. Cf. ואריתי (Ps. lxxx. 13).
 ישרי Some explain it like ביערת הרבש (I Sam. xiv. 27).
 Others say it is a cane, and means sugar-cane, comparing the Chaldee which renders pub by יערה על (Exod. ii. 3).
 - 2. פור (Judg. xix. 22). דופרים רופרים דורי refers to דורי not to to, cf. ii. 8.
 - קווצותי (קווצותי a transposed form. קווצותי Ezek. xlvi. 14).
 - 3. DINN] In Rabbinical literature this word means to pollute, defile.

¹ Cf. I. E.'s note and the printed commentary. ² fiji, unripe; fajājāt, unripe fruit. ² Cf. Kimchi's note on Jer. xlix. z6. ⁴ Samuel ben Meir: אינון מעלו כמו מדוע אינון מעלו כמו מדוע אינון מעלו במו מדער אווי. Anon. Oxf. MS.: מבערעלע בער מדער בער

ים שרוף הבסו שרוף, as I. E. says in the printed commentary.

*Both Rashi and Joseph Kimchi explain from the Chaldee, but differently. Rashi: Rashi בשוכרום ביות במונים ביות במצא הדר נקרה וממורם כהם שנכרום יותרים במונים כאלו נסיקו ביות עצי היש ונחיים כאלו נסיקו ביות במונים ביותר ביותר ביות ביותר ב

- 5. עובר למחור (Gen. xxiii. 16) current with the merchant.
 - נעל Cf. נעל (2 Sam. xiii. 18).
- 6. ppn] Waited a little. מכן עבר = חמק עבר ppn, a past verb being followed by another verb without 1. Cf. Jud.
 v. 27. With ppn compare מתחמקז (Jer. xxxi. 22).
- 7. רדידי] The Arabic milhafat, = עניף veil.
- י Cf. I. E.'s note. ⁹ Cf. I. E. on Ps. xlv. 9. ⁹ I. E. would explain מישים like Kimchi יישים וואר איידין ווארן וואר אוואר איידין ווארן וואר
- V. 10. [73] Of pure whiteness. Cf. אדב (Lam. iv. 7).

 Elevated like a standard (רנול).
 - 11. בחם] In Arabic a round ornament, = בחות seal-ring; from this meaning בחם (Jer. ii. 22) is to be explained. The probable opinion is that בחם means the choicest gem, for means pearls. Cf. בחבחם (Lam. iv. 1). דהבחם The locks of his hair.
 - ותלום] (Thick) one upon another 3. Cf. אותלום (Ezek. xvii. 22).
 - 12. על מלאת [vi] Set perfectly, without excess or defect. Cf. מלאים (Exod. xxv. 7).
 - 13. בערונת A garden-bed.

 Plural of סנרלות tower.
 - 14. [[الأنا 14.] Wheels

ארשים A precious stone of a dark colour.

עשות שון פיל=שן (עשת שון ivory. With עשות compare עשות (Ezek. xxvii. 19).

- 15. שש = (ו Chron. xxix. 2).
- VI. 4. בחרצה] The name of a city which you find mentioned in the history of Ahab.

איומה] Inspiring awe (אימה) in all that see her. Cf. איומה (Hab. i. 7).

Like armies with standards (בנדגלום).

- 5. הרהיבוני Are too strong for me, or have taken away my power (רהב) and my command. Cf. רהב (Is. li. 9), ורהבם (Ps. xc. 10).
- 11. אנו Well known in Rabbinical literature. מבי (Dan. iv. 9). אנביה (Dan. iv. 9). אנביה (Gen. xl. 10).
- VII. 1. השולמית She is so called because she came from the city Shalem, that is, Jerusalem. Cf. Ps. lxxvi. 3.

VII. 1. הליל (Is. v. 12).

- 2. mpn] The socket of the thigh. Some compare with it ppn (v. 6) in the sense to walk 1.
 - תלאים A round ornament of things joined together. Cf. יחלי (Prov. xxv. 12).
 - [DN] A skilful workman. A απαξ λεγόμενον.
- 3. לשרק The navel'. Cf. לשרק (Prov. iii. 8).

[אנן A round vessel. Cf. באננות (Exod. xxiv. 6).

הסהרנים. The Chaldee renders סיהרא by מיהרא. Cf. הסהרנים. (Judg. viii. 21, 26; Is. iii. 18). The moon is called in Arabic also by a similar word ¹.

א word well known in Rabbinical literature. Cf. אססון (Prov. ix. 2).

חום] Also in Rabbinical literature, אם fence.

5. Tok] The nose .

- 6. [כנימל] A colour used in dyeing, and they say it is the colour scarlet. The same as ברמיל in the book of Chronicles (2 Chron. iii. 14).
 - ורלת] In Arabic the hair which grows on the chin is called dalâl.
 - כרהמים (Gen. xxx. 38).
- 9. Υισισα] The top branches where the fruit is. A dπαξ λεγόμενον.
- 10. רוכב Causing to talk. Cf. דרכב.
- 11. און רשוקחו ⁵ (Gen. iv. 7).
- VIII. 2. אמי The n is of the third person referring to אמי
 - 5. המרום Joining herself to as companion. The meaning is the same in Arabic 6. A dπαξ λεγόμενον. [חבלתך (Ps. vii. 15). The meaning is to be explained from חבלים (Hos. xiii. 13) pangs.
- י Cf. Mosheh ben Shesheth on Jer. xxxi. 22. shahr. Cf. Rashi's note. I do not find any other authority for this meaning of the Arabic word. Abulwalid has translated איז דער איז by dalâlaka. Cf. I. E.'s note and on Gen. iii, 16. rafaḥa III. he was his travelling-companion; VI. they were travelling-companions.
- VIII. 6. רשפיה] The coals thereof. Cf. רשפיה (Deut. xxxii. 24).

 The w stands for אשר, and the b is quiescent.

 This is the only instance of the kind in Scripture.
 - 9. מירת (Num. xxxi. 10).

THE SECOND EXPOSITION.

This book surpasses all the songs which Solomon composed, and far be it, far be it that it should be understood as an erotic poem, but it is to be taken allegorically, like Ezekiel's prophecy concerning the synagogue of Israel, 'and behold thy time was the time of love' (xvi. 8)—'thy breasts are fashioned' (xvi. 7)—'and I covered thy nakedness' (xvi. 8)—'and thou becamest mine' (ib.); and, when it is said with reference to the captivity, 'where is the bill of your mother's divorcement?' (Is. 1. 1); and, again, of future times, 'as the bridegroom rejoiceth over the bride, so shall thy God rejoice over thee' (Is. 1xii. 5). For were it not a book of high import, as being inspired, it would not have been admitted into the canon.' The following is the literal explanation, and in the Third Exposition I shall explain it allegorically.

- (I. 2) A damsel outside the city in the vineyards sees a shepherd passing by, and falls in love with him, and longs after him in her heart, and says, O that he would kiss me with repeated kisses! Then, as if he were listening to her, she says, For thy love gladdens the heart more than wine. (3) Because of the fragrance of thine ointments, for thy name is as ointment which is poured forth, the fragrance of which is diffused around, the damsels love thee.
- - (5) Then she turns her address to the damsels, who are the

khātam and khātim, signet, signet-ring.
 Cf.I.E.'s note.
 E.V.' bushy.'
 Of. Rashi's note.
 Samuel ben Meir: איזי ישרו כאימנים ותלולים של ודוב שכשרוא וושני של ודוב היוצאין כאוסצעות אומני ודוב.

י On the expression מא היה משמא היים see Ginsburg's Commentary on this book (p. 3).

Ledar's tents, on which the sun is always striking, yet I am comely and fair of form like the curtains of king Solomon; (6) think ye not that this blackness is the colour natural to me; it is only accidental and will go away; the sun has caused it, striking me in the open air, for my brothers have had a quarrel with me and put me keeper, though before this I have never kept even my own vineyard.

(7) She turns to her beloved and says, Tell me where thou feedest thy flock and where thou makest them to rest, then, shepherd, I will turn, for I rather fear I may get mixed with the flocks of

thy fellow-shepherds.

(8) He replies, If thou knowest not, betake thee in the foot-tracks of the flock and go feed the little kids, seeing thou art but little in years thyself, above the tents of my companions, where my place is. (9) To a steed in Pharnoh's chariots, which are of wood or iron, I compare thee, that is, to a fine object. (10) Thy cheeks are comely, &c. He compares the veil on her cheeks to the bridle on the mare's cheek, and her necklaces of strung pearls to the mare's neck. (11) But none other than bridles of gold are meet for thee.

(12) She answers, Although I have a sweet fragrance, the king indeed in his saloon doth long to inhale my nard, (13) yet thou hast a far sweeter fragrance, for my beloved is a bundle of myrrh, and I long for him to lie all night betwixt my breasts, (14) that I may embrace him who is like a cluster of camphire in En-gedi.

- (15) He replies, Behold, thou art fair; thine eyes are doves' eyes, like the eyes of a dove which loves its mate and never leaves it.
- (16) She answers, Behold, thou art fair; we need only a soft couch and cedars for the beams of our house, where we can dwell in retirement, (II. 1) for here under the open sky I am like the rose of Sharon.
- (2) He replies, Thou art not like the lily of the valleys for all to gather, but as the lily among thorns so art thou among the daughters
- (3) She answers, As the apple-tree in the garden compared with other trees, so is my beloved for whom I long. (4) He brings¹ me to the house of wine and I drink abundantly with him, and were he to display his love openly like a standard, (5) then would I say to the damsels, Support me with flagons of wine, spread me a couch of apples, to smell and eat with the wine, as a sick person does, before whom they put flagons of beverage and apples; (6) finally, let my beloved's left arm be under my head, (7) and I would charge the damsels not to wake me from sleep till the impulse of love draws nigh. The meaning of 'by the gazelles' is this: women are compared here to them, as you find in the book of Proverbs the young wife compared to the 'loving hind and pleasant roe' (v. 19); therefore, 'I charge you by what is like you' is equivalent to 'I charge you by yourselves.'
- (8) The days in the vineyards are now over and the damsel returns home. The trees are beginning to blossom, and she says, I hear my beloved!—(9) he runs like a gazelle—peeping from the lattice, perchance he sees me. (10) My beloved speaks and says to me, (14) Thou art like a dove in a high place where thou art hidden, let me see thy countenance, let me hear thy voice.

(15) She says to her attendants, Go ye to the vineyard and guard it from the foxes, (16) for my beloved is mine and I am his, who is like a fawn that feeds among lilies, for his fragrance is scattered abroad. (17) And thou, my beloved, return now to thy place, until the breeze of day 2 blow, after the shadows lengthen, for it is now mid-day. So her beloved goes his way.

Then she has at night a dream. (III. 1) She says, Night after night as I lay on my bed I seemed to go round the city searching for my beloved; (3) and I asked the watchmen, Have ye

seen him whom my soul loveth? (4) and it appeared to me that I found him.

- (6) On waking she goes forth to seek him, and on seeing her he is astonished and says, Who is this coming up from the wilderness like pillars of smoke, perfumed [with myrrh and frank-incense]? (7) mark the couch of Solomon! He expresses his astonishment how she could go alone, See, even king Solomon is obliged to have many valiant men to guard the object of his love (8) in his fear that robbers may carry her off by night; (9) further, he is obliged to make a palanquin, and all this for the sake of one of the daughters of Jerusalem; (11) he also proclaims that they shall do him honour, and he puts on his head the royal diadem, to appear great in his loved one's eyes. And yet thou, my companion, art fairer than she!
- (IV. 1) Like a flock of goats. When a flock is on a mountain you see one above the other.—(2) Thy teeth. Thy teeth are white like a flock of ewes that have been washed.—And none is bereft among them. There is not among them a broken tooth, and they are as it were twins.—(3) Like a thread of scarlet. Red and fine.—(4) The jewels with which she is decorated answer to the shields.—(5) Thy two breasts. Thy two breasts have a sweet fragrance, like two fawns which feed among lilies.
- (6) As thou saidst to me, 'Until the breeze of day blow [and the shadows flee away, turn, my beloved, and be thou like a gazelle or a young hart upon the mountains of separation],' I took me to the mountains of myrrh, because of its sweet fragrance, that is, to thyself. (7) But how can I praise thee more? for thou art altogether fair. (8) Come now with me away from Lebanon, for why wilt thou look on me from a high place and frighten me from coming to thee, as if on that spot were a den of lions? (12) Behold, thou art regarded as a close-barred garden, into which one cannot enter. (13, 14) Thy plantation is as a garden of pomegranates and all choice fruits with all spices intermixed. He means to say, In thee is blended every sweet and pleasant smell.

(15) Thou art like a fountain of gardens, a well of living waters, which refresh the weary soul.

(16) She answers, Awake thou north wind, let my beloved come. Her meaning is, Let my beloved now go to his own garden; but as the north and south winds will awake and blow upon my garden, so that its spices shall flow forth, my beloved can then come back. So he goes his way.

In the printed commentary I. E. connects this and the following words with vivors.

That is, in the cool of the evening.

(V. 1) But she longs for him after he says to her, I am into my garden and have gathered my myrrh, and have my friends and companions to eat, and have given them to tink to their fill.

(2) Then she sees in a dream the form of her beloved and says, Although I was asleep my heart was awake, and it appeared to that my beloved was come. I heard the voice of my beloved knocking, saying, My head is filled with dew through waiting outthe; he tarried a little while; (3) then I thought in my heart, 'but I taken off my dress;' (6) and my soul failed me when he spoke to me, saying, Then I must go, as thou art so long opening.

(8) On waking she says, I charge you, what will ye tell him ?

sell him I am sick with love.

(12) The pupil of the eye is compared to doves on streams of water, the streams of water being the white part of the eyes .-(13) His cheeks. The hair on both sides is like towers of aromatics. _Lilies. In the sweetness of their smell.—(14) His fingers are sheels of gold, and the hair on them is compared to the Tarshishstone. - His belly is girt with a white garment overlaid with sapphires, which are red. That YDD is a red stone is proved by Lam. iv. 7, where ספיר corresponds with פנינים (of which is שפט חלב as שול with שלנ, for the simile is only repeated in other words; in Exod. xxiv. 10 to be explained from deten (brick) and not from בן (white), as is proved by the word בים בים בים בים בים.

It is not possible that this is a description of his belly, for he is

(VI. 2) My beloved is gone down to his garden. To be taken literally.

(4) He replies on seeing her, Thou art fair like bannered hosts-(5) thy hair is like a flock of goats-(6) thy teeth like ewes-(7) thy temple like the pomegranate blossom. He means, Behold, these are signs that thou art my former love, and thou art not to be confounded with others, for thou art one, and none resembleth thee; (8) behold, king Solomon hath sixty queens; (9) my dove, though, is but one, and even those queens would congratulate her and marvelling exclaim, (10) 'Who is this that looketh forth as the dawn?' (11) I am come down into the nut-garden to see if the pomegranates have blossomed, that we may caress there.

(12) She answers, Not knowing in what garden thou mightest be my soul put me in chariots of a noble people 1 to seek thee. (VII. 1) I heard all who were looking at me saying, Come back, come back, O Shulamite! I answered them, What is to be seen in the Shulamite that ye have all come forth to see her like a double band of dancers? as when they come forth in two rows to receive the king on his arrival, for that is the meaning of DIND.

(2) He says in reply, How fair are thy feet! and he calls her noble daughter, borrowing her expression 'chariots of a noble people.' (3) Thy navel. That is, the belt which girds it, on which is a jewel round as a full moon which never wanes. According to this explanation will have a special meaning.—Thy belly. Thy belly appears like a heap of wheat which is thick below and thin above.—By girt with lilies is meant the red garment, like Tamar's 3, which covers it, for the heap is not seen being surrounded by lilies. - (5) Thy neck is as a tower of ivory.

1 I. E. explains 200 on differently in the printed commentary. Here he takes the ' of 'my as a paragogic letter; there he takes and as if it were מריב עס"), the ' being the suffix of the first person singular. 3 a Slam, xiii. 18. * See the printed commentary.

White.—Aster comparing her eyes to wide pools he compares her mose to a perfectly erect tower.—(6) בכרכול. Like the colour of that name.—Like purple. Soft to the touch.—מלך אסור ברהטים. Every king would long to be bound and enchained in the cords of thy hair; this expression we find used by the amorous chieftains of Arabia; and so it is said (verse 7), How fair and how pleasant art thou, O love, for delights! for there is no delight in the world so great to the soul, nor anything so fair and pleasant as the embrace of love. And some explain as if he compares the hair, one tress of which overlaps the other, to the ripple of water in troughs (רהמים); and some say that 'the king' means the head.

- (9) After comparing her to a palm-tree (verse 8), he longs to be with her. The boughs thereof. The breasts.
- (11) She says, I am my beloved's, and it is my duty to be fully obedient to him. (12) Come now, my beloved, let us go forth into the fields, for we cannot caress in the city. (VIII. 1, 2) O that thou wert as my brother, so that I could bring thee openly to my mother's house, and she would teach me how to cause thee to drink of well-spiced wine! (3) Then she says again, Now that I have his left arm under my head my desire is all fulfilled. They are now asleep.
- (5) She rouses her beloved and says to him, Who is this coming up from the wilderness who has sought her former love as I have done? I have roused thee under the apple-tree, beneath which we are making our night's rest, to remind thee that under it thy mother brought thee forth. She means, Because she conceived under that tree, therefore thy fragrance is like the fragrance of the apple. (6) Put me now on thine heart as a seal on thine hand, and on thine arm as a seal. (8) What has come of that saying of one of my brothers, who said, 'We have a little sister, what shall we do for our sister in the day when her espousals shall be proposed? (9) if she has preserved herself and is a wall, we will build upon her a palace of silver, meaning, we will decorate her with ornaments;

but if she is a door, we will enclose her with heards of codar and she shall be shut up?' (10) She says, Behold, I am a wall, and my breasts are like towers, the sense being like the passage, 'thy breasts are fashioned' (Ezek. xvi. 7). Then I was in the eyes of those that loved me as one that finds favour. (11) She continues to say, Solomon had a vineyard at Baal-hamon. She says all this to praise herself and the depth of her affection for her beloved. Her meaning is, Behold, king Solomon let his vineyard to keepers, taking for the fruit of the vineyard which they brought him a thousand shekels of silver; (12) but I have not done so, for my own vineyard I keep as mine; I delight in it with thee, and take no pleasure in wealth, neither in capital nor interest; so take thou, Solomon, the wine of thy vineyard, and let the keepers also take their two hundred besides.

(13) He replies, Thou that dwellest in the gardens, my fellowshepherds are come and are listening to thy voice; let me hear it and say to me, (14) Away my love, before they perceive that I am with thee in the midst of the garden.

¹ I.E. may mean, as Altschul explains the metaphor: 'His fingers, when spread out, are likened to spokes of golden wheels.' Cf. Rashbam. SCI. I. E. in the printed commentary, and on Exod. xxiv. 10, Lam. iv. 7, la. liv. 11.

THE THIRD EXPOSITION

WILL CONTAIN THE COMMENTARY AFTER THE MIDRASH,

Some say that the daughters of Jerusalem signify the nations of the world, like 'And I will give them unto thee for daughters, but not by thy covenant' (Ezek. xvi. 61). Others say that the daughters of Jerusalem are the daughters of the angels, whilst Jerusalem is the heavenly home. But I think it probable that the daughters of Jerusalem mean literally daughters, the mother being the synagogue of Israel, who is represented talking with her daughters as a man talks with his own thoughts; which explanation you will clearly understand from the passage, 'Where is the bill of your mother's divorcement?' (Is. l. 1); and again, 'And Jerusalem shall dwell again in her own place, even in Jerusalem' (Zech. xii. 6); and it is said, 'Cause Jerusalem to know' (Ezek. xvi. 2). And as the prophet begins with

the time when they were in Egypt, so Solomon begins with the days of Abraham, who is the head of the nation.

- (I. 2) The synagogue of Israel speaks, beginning with Abraham, who observed the commandments of God, which are the kisses, as is said, 'And he kept my charge, my commandments, my statutes, and my laws' (Gen. xxvi. 5). And he delighted more in the worship of God than in wine.
- (3) And he proclaimed the wonders of his God, and brought back souls to the fear of Jehovah. Therefore the maidens love thee. 'The souls which they had gotten in Haran' (Gen. xii. 5).
- (4) Draw me. He went forth from his father's house, and was drawn after the Almighty. The king hath brought me into his chambers. He revealed his secret to him, and led him into the holy land, and in all this Abraham rejoiced, and in every place he called upon the name of Jehovah.
- (5) I am black but comely. Afterwards I went down into Egypt, although I was comely in cleaving to part of the commands.
- (6) Because the sun hath laid me bare. The captivity. The cause was, My mother's children were angry with me, for there were in Egypt many idolaters; and so Ezekiel says, 'And I made myself known unto them in the land of Egypt' (xx. 5), 'and I said, Cast ye away every man the abominations of his eyes,' &c. (xx. 7), 'but they rebelled against me' (xx. 8).
- (7) And afterwards they repented, as is said, 'And God heard their groaning' (Exod. ii. 24); and this is the meaning of tell me, tell me the principles of thy commandments, for thou art my shepherd, and then I shall not mix with the Egyptians.
- (8) The Shekhinah says, If thou dost not know the commandments, betake thee in the way of thy fathers, and let thy children that are born to thee pasture in the way of the tribes.
- ית נסשתא די ניידו : Jonathan חית נסשתא דשענידו לאוריתא בידון. בידי נידי.
- (9) And when the synagogue repents the Shekhinah says, I compare thee to a mare in Pharaoli's chariots, thou synagogue of Israel, for thou hast kept the yoke of commandments and not turned aside from the way.
- (10, 11) Therefore I will give thee thy reward, and will beautify thee, and thou shalt carry forth silver and gold out of Egypt.

- (12,13,14) The synagogue of Israel says, Bear in mind for my make the covenant with Abraham, whose fame went through all the world like nard, and was there like a bundle of myrrh. My breasts. The laws and the commandments which he taught the men of his generation till they confessed that there is none to be found like the Lord (blessed be he!); so no cluster of camphire is to be found like that which grows in En-gedi; for he declared the praise of the Lord.
- (15) The Shekhinah says, Now thou shalt be beautified with necklaces, the prophets which I shall send thee, and they are thine eyes.
- (16, 17) The synagogue of Israel says, In the first instance I am willing to worship thee in the tabernacle, but afterwards I will build thee a house of cedars.
- (II. 1) But I am like a lily in the valley for every passer by to trample on, and I am afraid the Egyptians will destroy me.
- (2) The Shekhinah says, I will place thee as a lily among thorns, which none shall be able to touch.
- (3) The synagogue of Israel says, Art not thou my God? thou art like an apple-tree in the eyes of Egypt; O when will the appointed time come when I shall dwell in thy shade, and thou wilt bring me to the land flowing with milk and honey and abounding with corn and wine?
 - (4) And his banner over me. And I shall hear thy words.
- (5) Support me with flagons. Cf. 'Yea, come, buy wine and milk without money and without price' (Is. lv. 1). With apples. The miracles and wonders which thou wilt shew me, the report of which shall go throughout all the earth.
 - (6) His left hand. The morning and evening burnt-offerings.
- (7) The prophets say to the synagogue of Israel, I charge you by the gazelles which are permitted to be slaughtered, that ye stir not till the appointed time comes. And so our wise men 1 (blessed be their memory!) have handed down of the children of Ephraim that they went forth before the appointed time—and this is meant by till the desired time come—and were killed; of whom it is said in the Book of Chronicles, 'And Ephraim their father mourned many days' (1 Chron. vii. 22).
- (8) And when the appointed time comes the voice of my beloved is heard.
- (9) Behind our wall. Where we cannot see him. Looking forth. From the windows of the firmament. Cf. 'I have surely seen the affliction of my people' (Exod. iii. 7).
- (11) The winter is past. The term of Abraham. The rain. The days of subjection and oppression.
- (12) The flowers. Moses and Aaron. The time of singing. When they sang by the sea. The voice of the turtle. When they entered the land of Israel.
- (13) The fig-tree. From which to take the firstfruits. The vines. For the drink-offerings of wine,
- (14) My dove. The Shekhinah says after Israel's departure out of Egypt, I compare thee walking after me in the wilderness to a dove in the secret places of a steep, which signifies the clouds. Shew me thy face. 'And they believed Jehovah' (Exod. xiv. 31). Let me hear thy voice. 'Then Moses sang' (Exod. xv. 1).
 - (15) Take us the foxes. The worshippers of the calf.
 - (16) I repented through the lilies, that is, the righteous.
- (17) Till the breeze of day blow...on the mountains of separation. For the Shekhinah said, 'I will not go up in the midst of thee' (Exod. xxxiii. 3). 'And Moses took the tabernacle and pitched it without the camp' (Exod. xxxiii. 7).

- (III. 1) The synagogue of Israel says, Then I was in night darkness, and I besought the Shekhinah to go in the midst of me.
 - (3) The watchmen. Moses and Aaron.
- (4) And only a little time, less than a year, elapsed before the Shekhinah came up in the midst of me and went down into the tabernacle, and they were delighted to enter the land, and they said, 'Lo, we be here' (Num. xiv. 40).

(5) The Shekhinah says to them, I charge you.

- (6) Who is this that cometh up from the wilderness? When the synagogue entered the land its fame went throughout all the world—this is the meaning of the myrrh and frankincense.
- (7) And it was, as if it were, like Solomon's bed, being perfumed with all sorts of spices. The valiant men are the ten thousands who entered the land from twenty years old and upward, when Moses and Eleazar the priest numbered them!
- (9, 10) A palanquin. The temple which Solomon built, the pillars and pavement of which were, as it were, silver and gold, from the multitude of the silver and gold vessels which he put in the sanctuary; we find, indeed, that the walls were overlaid with silver and gold 2. The covering of it of purple. In colour like purple. The midst thereof. The priests and Levites.
- (11) Go forth and behold. 'And (all the men of Israel) assembled themselves unto king Solomon' (1 Kings viii. 2).
- (IV. 1) The Shekhinah praises the synagogue of Israel, Behold, thou art fair, my love; behold, thou art fair.—Thou hast doves' eyes. The prophets. Thy hair. The Nazarites, who let the hair grow.
 - (2) Thy teeth. The men of war.
- (3) Thy lips. The singers. Thy temples are like the pomegranate blossom. Thy priests. Cf. 'A bell and a pomegranate' (Exod. xxviii. 34).
 - (4) Thy neck. The commanders of the host.
 - (5) Thy two breasts. The two laws, the written law and the

¹ Num. i. 45, 46. ² 1 Kings vi. 21, 22.

oral law, for the breasts produce the milk; cf. 'Come ye, buy, and eat,' &c. (Is. lv. 1)1.

- (6) Till the breeze of day blow are the words of the Shekhinah. The meaning is, I will dwell on Mount Moriah as long as the day does not change, that is, as long as the deeds of the synagogue of Israel do not change.
 - (7) Thou art all fair, my love. Keeping my commandments.
- (8) With me from Lebanon. Those who come to the three feasts. From the top of Shenir. Even those on the other side of the Jordan. From the lions' dens. When the people come to keep the festivals, even those who are outside the land, in the land of the uncircumcised, who are compared to lions and leopards—all of them shall come, and the nations of the world shall not be able to hinder them or to harm them.
- (9) Thou hast ravished my heart. Thou hast fulfilled the delight of my heart by one of the prophets, namely, Elijah, who brought Israel back to repentance. With one chain. The tribe of Judah, for the kings of Judah were mostly pious.
- (10) How fair is thy love. Gilgal and Shiloh and Nob and Gibeon, and the house of the sanctuary. And the smell of thine ointments. The worship of God, and good deeds.
- (11) Honeycomb. The reasons for the observances of the law.
 And the smell of thy garments. The talith and the fringes.

- (12) A spring shut up. The modest daughters of Israel.
- (13, 14) From thy plants to all the chief spices twelve different kinds are enumerated, to correspond with the twelve tribes of Israel; the meaning is, the daughters of all the tribes.
 - (15) A fountain of gardens. The immersions for purification.
- (16) Awake, O north wind. When the north wind awakes and the day changes, instead of the breezes blowing upon the garden so that its spices flow out, the reverse takes place. The meaning is, when Israel changed in their deeds then the Shekhinah went to his garden, that is, went up on high, as is written, 'I will go and return to my place' (Hos. v. 15). And eat his pleasant

1 Cf. L. E.'s note on Is. lv. 1.

- fruits. This refers to the work of the tabernacle. The meaning is, he will delight in dwelling with thee, as one is delighted who eats pleasant fruits.
- (V. 1) The Shekhinah says, I am come into my garden. I have returned to my place on high, after receiving the drink-offerings of wine, and the shewbread and the firstfruits. And Israel was rejoicing and eating thank-offerings. The meaning is, 'To what purpose is the multitude of your sacrifices unto me? saith Jehovah: I am full of the burnt-offerings of rams' (Is. i. 11); just as it is said, 'For every beast of the forest is mine' (Ps. l. 10), and if I needed I could have the whole of them.
- (2) I am asleep. The synagogue of Israel says, Although I have been taken captive to Babylon my heart waketh, and I have not worshipped idols. It is the voice of my beloved that knocketh. By the prophets, bidding them build the house and go forth from Babylon. For my head is filled with dew, and my locks with the drops of the night. With the tears of the synagogue of Israel. Cf. 'She weepeth sore in the night' (Lam. i. 2).
- (3, 4) The synagogue of Israel says, Because I was late in building the house, and my deeds were not pleasing, he rebuked me by [the hands of] the prophet Haggai and Zechariah the son of Iddo. By the hole. From the window of the firmament.
- (5) I rose up to open to my beloved, and my hands dropped with myrrh. The meaning is, the outside of the building was good hut not the service of the inside.
- (6) Therefore my beloved had withdrawn himself and was gone, after assuring me by Zechariah that he would dwell in the midst of me, 'And I will dwell in the midst of thee' (ii. 14). My soul failed when he spoke. My soul fails when I think of when he spoke to me.
- (7) The watchmen found me. The wicked kingdom of Greece. They took away my veil. They hindered Israel from keeping most of the commandments.
- (8) I charge you. As if the synagogue said, Who will tell the Shekhinah what I have borne for his name?
- (10) All that Solomon relates, beginning with My beloved is white and ruddy, as far as Such is my beloved (ver. 16), refers to the manifestation of the Shekhinah in his works; for as thought cannot comprehend him, much less can eye behold him, therefore he describes his wonderful works, and they make proclamation concerning him. White. To the upright his works are pure. And ruddy. Like a burning fire to the wicked. Cf. 'Wherefore art thou red in thine apparel?' (Is. lxiii. 2.) Chiefest. 'Thousand thousands ministered unto him' (Dan. vii. 10).

(11) His head is as the choicest gem. His throne of glory. His locks are black. 'Cloud and darkness are round about him' (Ps. zevii. 2).

(12) His eyes. The seven principal angels. Cf. 'Upon one seven eyes' (Zech. iii. 9); and again he says, 'Those seven are the eyes of Jehovah which run to and fro through the whole arth' (iv. 10).

(13) His cheeks. The two angels that stand before him. His kips. His messengers that do his commandment, who speak with the prophets, like Gabriel and the one clad in linen garments.

(14) His hands are wheels of gold. The spheres, the heavens. With Tarshish-stone. The stars. His belly. The belt of the highest sphere, the wide mesial line? Sapphires. The signs.

(15) His legs. Fire and atmosphere. Upon sockets of fine gold. The earth. Cf. 'Whereupon are the foundations thereof fastened?' (Job xxxviii. 6.) His countenance is as Lebanon. Whose enters Lebanon sees a beautiful and valuable tree, which seems to be unequalled and unsurpassed till he sees another yet more fair; and it seems marvellous in his eyes; so is it with the works of the Shekhinah. Excellent as the cedars. Which are by the water side; for his works do not cease. Cf. 'They are new every morning; great is thy faithfulness' (Lam. iii. 23).

(16) His mouth. His laws and his commandments, 'which are more to be desired than gold, yea, than much fine gold;

¹ Esek. ix, x; Dan. x, xii. ² Th

The Zodiac.

[sweeter also than honey and the honeycomb],' (Ps. xix. II).—I have already mentioned that the daughters of Jerusalem are the thoughts of the children of Israel.

(VI. 2) Is gone down into his garden. Is gone up on high to be with the righteous, who are his ministers above.

(4) The Shekhinah says, Since thou art become penitent and hast sought me, thou shalt now return to thy former reign. This refers to the time of the Hasmonaeans, when Israel's kingdom was restored. Now thou shalt be beautiful again, and the nations of the world shall be afraid of thee.

(5, 6) Therefore thy prophets shall cease from thee (this is the meaning of turn away thine eyes), therefore thy Nazarites and thy men of war shall return.

(8) There are threescore queens. The 'dukes' who were in Seir'. And fourscore concubines. Noah and his sons, and such was their number'. And virgins. The children of Ishmael.

(9) Is but one. For she does not mix with the nations of the world.

(10) Who is this that looketh forth? The synagogue of Israel was of high standing until a causeless enmity broke out amongst them.

(12) And this is the meaning of the words of the synagogue of Israel I did not know, as if it said, I did not perceive before I had brought it on myself (which is the meaning of my soul put me), namely, that my people which is noble had become chariots for the nations of the world to ride on, in opposition to the prophecy 'and thou shalt tread upon their high places' (Deut. xxxiii. 29).

(11) The Shekhinah says, I went down into the garden of nuts, that is, I went up on high till the vine should flourish, that is, till Israel, who is compared to a vine, should do good and pleasing deeds. He uses nuts (NIN) because the fruit is hidden (NI), the Shekhinah meaning that he would not

reveal his wonders in the captivity. Do not wonder because he says I went down, for we find Tr used in reference to mountains (Judg. xi. 37).

(VII. 1) The Shekhinah says, Although thou hast rebelled and art in captivity, thou shalt return again, and all the world shall wonder at thee, and shall come forth to meet thee with dances.

(2) How beautiful are thy feet. When thou goest forth to thy land. The joints of thy thighs. Like שוק על ירך (Judg. xv. 8), foot-soldiers and horsemen.

(3) Thy navel. The Great Sanhedrin , which is compared to half a round threshing-floor. Which wanteth not liquor. The law, which is compared to wine. Thy belly is like an heap of wheat. The Little Sanhedrin. Set about with lilies. The multitude of the righteous.

(4) Thy two breasts. The laws.

(5) Thy neck. The chiefs of the host. Thine eyes. The prophets, who were at first limited in number, shall now be many. Thy nose. The high priest. Cf. 'They shall put incense in thy nostrils' (Deut. xxxiii. 10).

(6) Thine head. King Messiah, who is of the sons of David. And the hair of thine head. Messiah, the son of Joseph. The king is bound. These words indicate that Messiah, the son of David, is meant, who is bound till the appointed time comes, for he was born on the day when Jerusalem was laid waste 5.

(7) How fair art thou. Then in thy deeds.

(8) This thy stature. This means what the Scripture says, 'Thy people also shall be all righteous' (Is. lx. 21). Then the righteous shall be multiplied. 'The righteous shall flourish as the palm-tree' (Ps. xcii. 13). And thy breasts. Those who occupy themselves with the law, whose words give forth the fruit of its sayings.

- (9) The Shekhinah says, Then I will come into the companionship of the righteous. Now also thy breasts shall be. Then they shall fulfil all the commandments. And the smell of thy nose. Then the high priest shall serve me.
 - (10) And the roof of thy mouth. The singers.

(11) I am my beloved's. The synagogue of Israel says this when the appointed time comes.

(12) Come, my beloved, let us go forth into the field. The meaning is, Jerusalem. Cf. 'We found it in the fields of the wood' (Ps. cxxxii. 6). Let us lodge in the villages. Cf. 'Jerusalem shall be inhabited as towns without walls' (Zech. ii. 8).

(13) Let us get up early to the vineyards. Even before this thou shalt see that Israel is become penitent. And this is the meaning of if the vine flourish, there in Jerusalem I will worship God openly.

(14) The mandrakes give a smell. The good deeds of the synagogue of Israel correspond with the deeds of their fathers of old.

¹ Gen. xxxvi. ⁹ Rashi says, נח ובניו עד אברהם תולדות יוצאי התיבה שכנים תמשפ

¹ Jonathan: פרשין עם רכלאין. The Great Sanhedrin consisted of 71.

² Mishna, Sanhedrin iv. 3: דוין היחה כחצי גורן ענולה כדי שידא רואין ויו. מנהדרין היחה כחצי גורן ענולה כדי שידא רואין ויו. ⁴ The Little Sanhedrin consisted of 23.

³ Cf. Midrash Ekha Rabbathi i. 16.

(VIII. 1) O that thou wert as my brother. The synagogue of Israel says to Messiah, O that thou wert as my brother and I would find thee and cleave to thee.

(2) I would lead thee and bring thee into my mother's house, who would teach me. My mother's house signifies Jerusalem. She would teach me means, she would teach me the commandments, and I would rejoice with thee as a woman who drinks wine with her husband.

(3) His left hand. Then the morning and evening burnt-

offerings shall be restored.

(4) I charge you. Solomon says to the synagogue of Israel, I charge you that ye stir not till the appointed time comes, so that ye imperil not your lives.

(5) Who is this that cometh up? The nations of the world will say this of the synagogue of Israel when it goes up with Messiah from the wilderness of the nations. The synagogue says to him, I have roused thee under the apple-tree, meaning, I have

roused thee by my words, and my prayers have brought thee forth; cf. 'A word fitly spoken is like apples of gold in pictures of silver' (Prov. xxv. 11).

- (6) After this the synagogue of Israel says to the Shekhinah, Set me as a seal upon thine heart, meaning that the Shekhinah shall never depart from me.
- (7) Many waters. Even if all the nations of the world should assemble together, they would not be able to hurt the synagogue of Israel.
- (8) We have a little sister. When Israel goes up they shall say one to the other, We have a little sister, which means the two tribes and a half, for these were first taken captive, as is said, 'When at the first he lightly afflicted the land of Zebulun and the land of Naphtali' (Is. viii. 23). And she hath no breasts. Perchance she has no laws. In the day when she shall be spoken for. When she shall stand to be judged.
- (9) If she is a wall. If she has kept herself like a wall, in not going beyond the precept, we will build a place for her, and palaces full of silver, and we will follow in her path. And if she is a door. If she is an open city, without a wall, by her not keeping the commandments, we will enclose her, so that she cannot come towards us.
- (10) Then she answers and says, I am a wall, I have kept my precept, and my breasts, which are the laws, have kept me. Then she will be in the eyes of the Shekhinah as one who finds favour.
- (11) Solomon had a vineyard. Cf. 'For the vineyard of Jehovah of hosts is the house of Israel' (Is.v. 7). The meaning is, Solomon was king over all Israel; in Baal-hamon means that the whole multitude (ממח) belonged to him. He let out the vineyard unto keepers. The meaning is, he was the cause of the division of the kingdom, and he gave his sons possession of only two of the twelve parts, namely, Judah and Benjamin. A man brought for the fruit thereof a thousand shekels of silver.

 Jeroboam, the son of Nebat, who had the ten parts.

- (12) My vineyard, which is mine. The synagogue of Israel says this. The meaning is, all the tribes shall be reunited. The thousand to thyself, Solomon. Solomon signifies king Messiah, who is called Solomon because he comes from his family; cf. 'And my servant David shall be their prince for ever' (Ezek. xxxvii. 25). The meaning is, then the ten tribes shall return to thee Solomon, who art king Messiah, as also the two hundred which belonged to the keepers of his fruit, [the two tribes] which Solomon left his sons.
- (13) Thou that dwellest in the gardens, the companions hearken. Then the Shekhinah will say to the synagogue of Israel, Thou that dwellest in the sanctuary, the eternal house, that is like a throne of glory, as is said, 'A glorious high throne from the beginning is the place of our sanctuary' (Jer. xvii. 12). The companions hearken. The meaning is, the angels long to hear thy new songs; cf. 'O sing unto Jehovah a new song' (Ps. xcvi. 1); and again, 'In that day shall this song be sung' (Is. xxvi. 1) to Jehovah. I too long to hear thy glorious voice, for this is the meaning of cause me to hear it.
- (14) Flee, my beloved. The synagogue of Israel says, If thou longest to hear my songs come down to me and flee from the place of thy companions, that is, the angels who minister in thy presence, and come to the mountains of spices, that is, the mountains of Zion, for there Jehovah hath commanded blessing, life for evermore.

END OF THE COMMENTARY ON THE SONG OF SONGS.

PRAISE HIM WHO MADE THE LIGHTS!

APPENDIX "H"

VARIATIONS OF THE POCOCK (BODLEIAN) AND BRITISH MUSEUM MSS.

01/

IBN EZRA'S COMMENTARY ON THE CANTICLES AFTER THE FIRST RECENSION.

Since the publication of Abraham ibn Ezra's Commentary on the Canticles after the First Recension (London, 1874), according to two complete MSS. (Bodl. Opp., 221 and Paris, 334), the variations of a third MS. (Berlin, 291, Quo.), containing only הפעם הראשונה, being given in a supplement, two additional MSS. of the whole Commentary have been discovered, one in the Bodleian Library, Oxford (Poc. 184), the other in the library of the British Museum (Add.27,298), and also a MS. of הפעם הראשונה, corresponding to that of Berlin, in the Library of the Beth ham-Midrash 1), London,

The MS., however, gives no commentary by Menahem ben Jacob. Bodl.

(2703). I have to thank Dr. Friedländer for calling my attention to the two last. I have no variations to give from the Both hum-Midrash MS., for it varies from the Berlin MS. only in a few letters 1. Below is a list, complete or nearly so, of the readings in which the Pocock and British Museum MSS, differ from my printed text; I have noticed also the instances where these variations agree with those of the Berlin MS. The new Oxford MS. is denoted by O1, the London MS, by L. Numerous as the variations are, there is little I should feel inclined to alter in my text, were I reediting it. A large majority of them are quite insignificant. A considerable number of the variations of L. are readings of O. which I have rejected, whilst O. soldom varies from P., which forms the basis of the printed text. It will be observed that L. agrees very often with B. In the Paris and Pocock MSS. the Commentary, no doubt, approaches nearest the form in which it left Ibn Ezra's hands. The British Museum MS. and the two fragments come together next in value. The Oppenheim MS. could be well dispensed with.

The collation has, however, supplied here and there a better reading which must take the place of what appears in my text. Such are, p. 5, l. 1, חבר. Continue with O₁; p. 8, l. 17, המצויר. Read with O₁, L. and B.; p. 10, l. 14. התורי Read with O₁

and I_L; p. 14, l. 3, בעין, Read with O₁ and I_L, בעין, omitting O. addition; p. 14, l. 7, ברחטים. Read with O₁, P. and I_L, omitting O. addition; p. 14, l. 18, rough. Continue with O₁ and I_L; p. 15, l. 9, בנות, Read with I_L; p. 16, l. 19, בעין. Read with I_L; p. 17, l. 23, בעין. Read with O₁ and I_L; p. 19, l. 2, בנות, Read with O₁ and I_L; p. 19, l. 2, בנות, Read with O₁ and I_L; p. 22, l. 3, כלודרי, Read with I_L.

The British Museum MS. contains also a fragment of Ibn Ezra's short Commentary on Daniel. This fragment gives only the Introduction as far as ממלך (p. 3, 1. 4). The variations are too unimportant to notice. In p. 1, 1. 15, it reads like Halberstam's MS. (but אלעת for לעת לעת), which reading would be better in the text.

N.B.—Except where noticed, O1 and L. omit all readings of O. bracketed [].

P. 3, Il. 1-5. L. omits and begins בשם הצופן תושיה לישרים אפרש שיר השירים. 1. 1. אתחיל, 1. 6. אפרש שיר השירים; אפרוש . O, and L. as B. 1. 8. ולהיותו . L. ולהיותו ; ולהיותו ; שלשי ; ולהיותו L. as B. 1. 9. בפעם O, as P. 1. 10. ובשנית O, as P. 1. 11. ובשלישית. D. as P. 1. 12. [הפעם הראשונה]. O, ובשלישית. L. as O. P. 4, I. 1. (למישרים). O, and L. as B. 1. 2. מחגאוני, O, מו הנואנים, L, אחר L, אחר L, מטעם הגאונים, L, מון טעם הנאונים, LL. as B.; כר, O, omits. 1. 5. (שהיא). O, and L. as B. 1. 6. זכרו. L. ווכרו . 1. 7. מושך L. as B. 1. 8. [ב]בכל . L. as O.; (וורעו כשרים). All MSS. omit. 1. 9. יאות O, as P.; להן כו"ן. L. as B. and O.; נפעל . O, as P. l. 10. ארטרטת . L. as B. l. 11. ב)מקום . L. as B. 1. 12. [כמון Arch הם]. O, and L. as B. and O. 1. 15. [כמון איכה הם] L. as O.; סכועם (בטעם, O_i as P.; איפה (ב). איפה (ב). L. as B. 1. 16. בישי"ן. L. as B. and O.; וכלמת . L. as B. 1. 17. בישי"ן. O, as P.; על. O, and L. as B. 1. 19. בלי L. as B. and O. 1. 20, יתירה. L. as B. and O. 1. 21. אל. O₁ omits. 1. 22. ואלה). L. as B.; הוהב. O₁ and L. as B.; 'ואמר. L. ואמר.

 $P.\,\,5,\,l.\,\,l.\,\,$ בי אם הווא מתג, L. as $B.\,\,\,l.\,\,2.$ למסבי $L.\,\,2.$ מסבי והמושק, L. as $B.\,\,\,l.\,\,2.$ במסבי המושק, L. המושק, l. 4. לברכום, המעם, L. המעם, הפירוש, הפירוש ובלשון לעו בפלית. L. ובל ובל והמעם. בפירוש

Opp., 585 (Ol. 1172) contains commentaries by Menahem ben Jacob, but no Commentary on Canticles, nor the above passage; this is not the place, therefore, to give any description of this MS.

י It reads, נרנסה for B. בלעם נוין for B. בלעם נוין.

תנחבר (האוש באום). O_1 as P., but ימן for p; P. comits. שהוא עומי שהוא . L. continues. L. as P. l. 10. O_1 as P. l. 10. O_2 as P. l. 10. O_3 as P. l. 11. [הוא]. L. as P. l. 12. ארם . L. as P. l. 11. [אותיות]. L. as P. l. 12. ארם . O_4 שושנה O_3 שושנה O_4 שושנת ; בלשון קרר נרנסה ויש אומ' שושנה ובלשון לעו ניליו . O_4 as P. l. 13. O_4 as O_4 as O_5 but . L. continues as O_6 as O_7 as O_8 and O_8 as O_8 and O_8 and O_8 and O_8 and O_8 and O_8 as O_8 and O_8 and

P. 7, l. 1. [בארץ]. L. as B. and O. l. 2. [כטן]. L. as B. and O.; בשנים וו. בפנים וו. בפנים וו. 1. מבפנים; (ישפוט). O₁ and L. as P. ישכון. l. 4. בפנים וו. 1. מבפנים; O₁ and L. as B. and O. l. 5. [יו]. O₁ and L. as B. and O. l. 5. [יו"א; L. as B. and O. l. 5. [יו"א]. L. as B. and O. l. 6. יוסר. O₁ and L. insert. l. 7. [בארו]. L. as B. and O. l. 8. ישלטים וו. O₁ as P. l. 9. (ברוב). L. as B. and O. l. 8. באחר וו. 10. באחר וו. באחר וו. 11. באחר וו. באחר וו. 11. במון וו. באחר וו. 11. במון וו. באחר וו. 11. במון וו. בוו. 11. במון וו. בוו. 11. במון וו. 11. במון וו. בוו. 11. במון וו. 11. במון וו. 11. 11. במון וו. 11. 11. במון וו. 11. 11. במון וו. 11. במון ווו. 11. במון וו. 11. במון וו. 11. במון

אלא(ז). L. as B.; חוציתי קצותי פווצותי חוצר. O_1 as P. and O. 1. 21. אור. O_1 and L. as B.; געול בא . O_1 and L. omit; (מינוף) L. omits. 1. 22. פעל בא B. as B. and P.

P. 9, 1. 1. 1. 2. רכרמיל ל. 1. 2. בכרמיל ל. 1. 2. רבנן ל. 1. 2. רבנן ל. 1. 2. בכרמיל ל. 1. בכרמיל ל. 1. בכרמיל ל. 1. בכרמיל ל. 1. מרחש ל. מרחש ל. 1. מרחש ל. מרחש ל. 1. מרחש ל. מרח

 $P.\ 10,\ 1.\ 2.$ אהבוך אהבון האחרו ב. omits; חוארה היילעלמות ב. האחרון ב. האחרון ב. האחרון ל. 1. 3. וחזרה היילעלמות ב. 1. 4. [חזרה ייילעלמות] ב. 1. 3. האחרון ב. 1. 4. [חזרה ייילעלמות] ב. 1. 5. האחרון ב. 1. 1. מוסור ב. 0. מברבן ב. 0. מברבן ב. 1. 1. הברב ב. 1. מברבן ב. 1. מברב ב. 1. מבר

P. 11, 1. 1. עצים ע. L. as O. 1. 4. אשישת L. אשישת 1. 5. 1. אשישת O_1 as P.; דודי O_1 omits; עלמות L. העלמות 1. 7. העלמות 1. 7. העלמות O_1 as O_2 and L. as O_3 as O_4 and L. ענין O_4 as O_4 and L. אילה O_4 as O_5 מון O_6 and O_6 באילה.

1. 9. האילנות . L. as O. 1. 10. במרוצתו . O, as P. 1. 12. את (twice). L. omits. 1. 13. אל כרם .L. as O, O, הכרם ; אל הכרם . ו. ממות : חומה : O, as P., L. הרומה . l. 15. תמות L. as O.; ה]צללים L. na O. 1. 16. בחלום . L. בחצי הלילה בחצי . L. continues בחלומה; בלילות בלילות בלילות. בלילות: בלילות. 1. 17. (את). L. omits; לשומרים. L. as O. 1. 19. מן המרבר. L. omits. 1. 20. מקוטרת. O, and L. הקטרת. 1. 21. המלך. O, omits; רבים. O, omits. P. 12, 1. 1. שיהיה. O, as P. 1. 2. השיהיה. L. as O. 1. 4. תואמות. L. תואמות. 1. 6. טוב O_1 and L. omit; רועים. O_1 and L. מא I'.; אכורת O, as P. 1. 7. (אליך). O, אלך גע. L. omits. 1. 8. ייים כולה. I. as O. 1. 9. לבא. I. לעלות . 1. 10. גו O, and L. ; נטער. O_1 and I_2 , כטעיך. 1. 12. שנתחברו. O_1 and I_2 , שהתחברו שונים: O_1 and I_2 , שרתחברו

MISCELLANY OF HEBREW LITERATURE.

P. 15. l. 3. וקח אתה O, as P.; (מימי). O, and L. דמי, ו. 1. 7. (יהיה ייהמדרש). L. omits. 1. 8. אחהן. All MSS. אותם 11. 9, 10. הם···הם]. L. as O., but כענין. 1. 11. בנות הם הם הם הם $O_{\rm t}$ and L. as O.; מאי בו (מן אי בו הו מון) אין סן אי בו . ואמר גו (און) אין הו מאי בו . מאי בו . מאי גו (אמר גו ואומי בו און) 1. 14. ששטמר . O, and L. as P. 1. 17. י"י ליראת י"י. T. as O.; [הוא]. L. as O. l. 19. at. L. as O. l. 20. (תאוה). L. omits.

ננים. I. 1. 14. לננו I. as O.; ובעבור. O₁ and L. ובעת; ויפיחו. L. ויפיחו. L. נני ; ויפיח א. O, as P. 1. 16. וויפיחו. L. continues את; שטכרו . O, ששכרו . 1. 18. רודי . L. omits; [בחוץ] . O, and L. as O. $1,\ 19,\ נתעכבתי ב. L. מתעכבתי ב. 1,\ 21,\ [שהם]. <math>O_1$ שהן $E_1,\ D_2$ ונתעכב, E_2 והן. L. שיש: L. קצותיהן, L. קצותיהם. L.

P. 16. l. 1. בקצות O, and L. אעפ"כ, O, as O, L. בקצות. 1. 2. היא . O, הוא ; וכולו ובמצר" : . I. continues במצר" ; וכולו רבים. L. as O. 1. 3. בארץ מצרים . L. as O.; להם . J. הם . 1. 4. [השליכו]. L. as O.; וימרו , וימרו , O, as P.; ואחר L. continues ב. 1. 5. ווה הוא L. ווה הוא O, and L. continue ישראל; הןשכינה , L. as O.; חדעי. L. continues לך. 1. 8. הןשכינה. 1. 8. L. as O. 1. 9. מצות O, and L. מצות. O, and L. סרת : עמך] L. as O. l. 10. עמרן ממצרים L. transposes. l. 11, שם. ער נראה . 1. 12. שרי . L. ושרי ; [ער שהורו] . L. ער נראה . L. ושרי ; [ער שהורו] הודו; ll. 12, 13. [כי...השם] L. as O.; הודו O₁ continues as P. 1. 14. שהוא . L. as O.; שם . O, as P. II. 16, 16. שהוא . וב משכו). (במשכו). עתה במשכן לשמך בתחלה. 1. 16. אני .L. continues אותה. 1. 17. (שכל). L. והפחד ; כל .D. והפחד ; כל .L. ושכל). L. המצריים כלה ; ואפחד transposes. 1. 18. ענה O₁, ענה דערינה ווייט. 1. 19. שכינה באלי ווייט. 1. 19. שכינה ווייט. 1. 19. אלי O, as P., L. בין אלהי. L. בעין: אלהי.

P. 13. l. 1. הריח בטוב L. בריח המוב . l. 5. (הוא). L. omits.; ולא . L. לא . 1. 7. (אותה). O₁ and L. omit. 1. 8. הענין . O₁ as P.; [הנה]. L. as O. l. 9. [היא]. L. as O.; באחרות באחרות. L. as O. l. 10. המלך. L. as להתחבר . 1. 13. omits. ו. 13. במו שחר . L. as O.; היית. L. היית: לכך: L. as O. 1. 14. היית: . O. כמרכבות , עם נריב . O, עמינריב , O, להם . 1. 15. עמינריב , O, עם נריב . O, and L. as P.; המחנים. L. omits. 1. 17. כבא O_1 and L. as P. 1. 18. [היא]. L. as O.; מרכבות ב. L. omits, 1. 19. כירח. O, as P., L. con-למטה עבה . I. עבה [מ]למטה . 1. 20. ועוד tinues.

P. 17. l. 1. ודנלו . L. ודנל : והוא . L. זה הוא . 1. 2. בתפוחים! . Q. as P. 1. 3. לי שתראה לי L. as O.; שיהיה O. as P., L. יהיה לי 1. 4. הבקר והערב. L. transposes; אמר הנביא. L. אמרו הנביא: [אתכם] I. as O. l. 5. שהם O, and L. שהן; חותרות O, as P.: שלא. L. שלא. L. שלא. [כ] O, and L. as O. 1. 6. אינד. O, and L. שלא. בז"ל. 1. 7. נגע במקום שן ; נגע L. הגיע . O, omits. 1. 8. הגיע. L. נאמ׳ . ז. L. as O. 1. 9. חלונית בענין חלונות . חלונית פענין הרקיע בענין . הרקיע בענין הרקיע בענין ו עמי . L. as O. l. 11. שומרו . L. as O.; [1] שנכנס[1]. L. as O., L. שתכנסו . 1. 13. השכינה . O₁ and L. ישראל; שכינה , במדבר ; הכנסת . L. omits. 1. 14. שהם . L. omits; זהו הוא . 1. 17. שאמי . L. 14. שאמי . L. . continues השכינה. 1. 19. בלילה. L. בלילה. 0, omits. 1. 20. מעט O_1 מעט, I. מעט, I. מעט, I. מועט, I. מועט, I. מועט, I. מועט, I. מועט ווררה. I

P. 14. l. 2. שהן . I. as O.; [למנדל] L. as O. l. 3. בלי . I. בלי; כעין. O_1 and I_2 , בעין. O_1 and I_2 , כעין. O_1 and O_2 and O_3 cut. O_4 and O_4 cut. O_1 and L. as P. ll. 11, 12. היאך \cdots הרקח L. omits. l. 12. ווֹאמרה [וֹ]. L. as O.; תאותו, L. תאותו; תהיותו, O_1 and L. בהיות. 1.13. ואמרה לו L. או וואמר לה בא II. או L. או D. 1. 15. שאנחנו וואמרה לו O_1 and L. שמה ; שאנו . O₁ שם. Il. 16, 17. [על לכך]. L. על לכך ; l. 17. יירך. L. יר. 1. 18. שאמרו . L. omits; סמנה O, and L. continue קטנה עוד אך היתה אך נוטרה הכרמים; (לאחותינו). O_1 and L . omit. l. 20. היא (היא L. transposes; ll. 20, 21. (היא אמרה). O₁ omits.

IBN EZRA'S SHORT COMMENTARY ON DANIEL, ETC. 271

רבוא חלבות היבואות בכרים הם הברום המ הברות המ רבואות הואם חלבות המ רבואות הואם בותרים הואם בותרים הואם בותרים הואם בותרים ביתרים ביתר

 $P.\ 20.\ 1.\ 2.\$ וארום. $L.\$ omits. $L.\$ 3. זכים. $L.\$ continues ישרים. O_1 and $L.\$ 3. זכים. O_2 and $L.\$ 4. O_3 and O_4 and O_5 ולפים. O_6 and O_7 בכל הארץ. O_8 הפנים O_8 הוא O_8 הוא O_8 הוא O_8 הוא O_8 הישרא O_8 הישרא

, שמאותן . L. שמאותן . 1. 22. יפסקו ממך נביאין. L. as O. זהו . O_1 and L. O_2 , O_3 . L. as O.

P. 22, 1. 1. [המ]. L. as O.; ארא, L. עלא. ב. 1. 2. מרדיקים אמרה כנסת ישראל כל זה שאמרו ב. לרודי לרודי ב. 1. 3. לרודי ב. 1. 3. עדיקים אמרה כנסת ישראל כל זה שאמרו ל. 1. 4. השראנו לכה דורי ל. 1. 4. השרה ל. 1. 4. השראנו לכה דורי ל. 1. 4. השראנו לכה דורי ל. 1. 4. 5. [כענין הירושלם] ב. 1. 4. 5. [כענין מאראנו לכה דורי ב. 1. 4. 5. [כענין הירושלם] ב. מות ב. 1. 5. מעשה ב. 1. 8. מעשה ב. 1. 5. מעשה ב. 1. 8. הענין ב. מעשה ב. 1. 7. (את). ב. המבעה ב. 1. 1. מעשה ב. 1. 1. מות ב. 1. מות ב. 1. 1. מות ב. 1. 1. מות ב. ב. מות ב. 1. 1. מות ב. ב. מות ב. 1. 1. מות ב. ב. ב. מות ב. 1. 1. מות ב. ב. ב. מות ב. 1. 1. מות ב. 1. בית מות ב. 1. 1. הענין ב. ב. המבעה ב. 1. ב. מות ב. 1. 1. מות ב. 1. מות ב. 1. 1. מות ב. 1. בעת ב. 1.

Ι.

P. 23, 1.1. לה א. L. as O. 1.2. חורות. O_1 as P.; היא O_1 omits. 1.4. אין האין א. O_2 היא אין (לה) אין אין אין א. O_3 ביני א. O_4 ביני א. O_5 ביני א. O_5 ביני א. O_6 ביני א.

 $P.\ 24,\ 1.\ 1.\ [וברח]$. L. as O. $1.\ 2.$ הם. L. שהם. 1. 3. [הם]. L. as O. 1. 4. שרום לעשה אורים. L. תהלה לבורא הרים. L.

APPENDIX "I"

שיר השירים

הקדמות לפירושי אבן עורא

חקדמת לפירוש רשי

רבר אלהים שתים זו שמעדי מקרא אחר יוצא לכמה נכמים וכי רבר אין לך מקרא יובא מידי פסוטו ומסמש ואף עלפי פיבה הנביאים רבריהם ברונתא בריך לייםב הרונתא פל אוכניה כל סדרת כמו שהמקראות כרורים זה אחר זה וראיתי לפכר הזה כמה מרופי ונים ים סודרים כל הספר הזה במדרם אחד וים מפוזרים בכמה מרושי אניה מרים לבדם ואינם מתייםבי על לפון המקרא וכרר המקראו ואמרתי בלבי לתכום מבי המקרא ליוםב טאורם על סדרם והמרדשות מרבותינו אקבעם מדרם ומדרם י אים במקומו ואומר אני פראה פלמה ברוח הקרם סעקדין יפראל לצלוקנים אחרנולה חורכן אחר חורכן ולהתאורן בגלות זה על כבורם הראפון ולוכור רכז ראפול אפר היו בעולה לו תכל השיר לאמר אלכה ואפוכה אל איפי הראפון כייב בי אז משתה ויוכרו את חסריו ואת מעלם אסר מעלו ואת העובות אסר אמלהו לב באחרי הימים ויסר ספר הזח ברוח הקרם כלפתן אפת ברורה אתנו חיות מכדון של בעלה מתרשקת על דודה מזכרת אהבת נשריה אליו ותודה על פסעה אף רדם בר,ל בברתה ותזכיר חסרי שוריה וכד יופיה וכסרון פעליה אפר בהם נקברכים באמבה מזה להגדיע כו לא מלבו שה ולה פילוחיה פילוחין כי שד היא אפיוורה איפה והוא פתיד לפוב אלית ו

הספר נכבר וכולו מחתרי ואין בכל שירי שלתה המלך חמשה אף כמות עלכן כתוב פיר חפירי אפר לפלת כי זה הפיר מעולה תכל הפירים אפר לשלמה וש כוד סתום וחתום כי החלמימי אברה אבינו עד יתוח המסיד וכן כת בפירת האזכו בהנחל שליון גוים החל מן רוד הפלבה שר פוב יפר מהגלות אחר מלחמת טבומנוג א תתמה בעבור מהמשיל כנכת ימראל לכלה והמקורורה כי כן דרך הנביאים יששים אמר סירת רודי לכרתו ועוד כמשום חתן עלכלה יחזקאל אמר עדים נכוט ומערך במח ואקערום עדיה ועדיה ועד ואבסה ערותך ואנדך פדי וכל הפרם כולה הומע את וארםתיך לי לפולם לך אהב אמה וכמפר תהנות מסכיל שיר ידידות וכתוב בו סמש בת וראי והטי אזכך וחלילה חלילם להיוח שד השירי בדברי חפק כי אם על דרך משלולוני גודל מעלתו לא נכון בפוד בחם הקרם ואין פליו מחלקתכי הוא מטמא את הידים ולחיותו בדרכיו תמים פירפקיו פלפה פשקים - בפנים ראפונה אצלה כל מלח צפונה - ובפנים הפניק יהיה משפטו על דרך פסוכווי ובפשם הפליפית יהיה מפורם על נתיבות המדרם: אברהם בר מאיר הספרדי המחבר • ロジン הפעם הראשונה אכפי התוחקר הואילו לבאר זח הספ" על סור חעולם וררך התחברו חנסת העליונה כם הגוף שהוא במדרבה התחתונהי ואחרים פירפוהו על המתכונת ואת בולם ישה רוח כי הבל המה חין האת כי אם מה שהשתיקן קדמונים ול פוח הספר

על כנבת ישראל וכן אפרבינו בפעם הפליפית ופירום כלפלמה הוא שלמה המלך בשמו חון מהאלף לך פלמה לכן אפרסמ בפשם הפדית על דרך המפל פהוא בדברי חפק גם כל פלמה פים בי הוא פלמה התלך בשבתו ובשבור פים בפכר הוה חות קפות הואלתי לבאר אותם בקחילה ואחר כן אבאר פנים המפל והנמפל פו

יתכטורברי חפק מודיכה לפכי כל הרוא פלכן חוא המפלפערה אחת קטבה מואד פאין לה פריון פרי היתם טטרת כרם וראים רועה שבר וכפל החפק בלב כל אחר מחם:

הפעםהשנית

למעלה מתדרם שיר העירים שרושו רבוחם זל לכן כאסר ראיתי וביולים ושמודי שלם עשוגם הם דרם והוסיטו ונרשנה בי הצעם השל שיוו באחו בשקבותהם וכל פלתה הוא פלתה המלך חון מהאלף לך פלמה פהוא המפיח וכקרא פלמה בעבור פהוא בו כיצ ב בקרא רוד ורוד עבדי נפיא להם וכן נקראו במיסראל עבדי ניקב וייוכן היות כמוהו תפלה למפה אים האלהים כל רוך ה סשיים נאת ז לפאמר מהקשלה היא לרוד והיו מכני בה בני מפה והנכן פהיא למפה . ודעכי בנות ירופלם הסקבמו בו אבפים רבים אחר פכנסת יפראל היא התירני - מה שין בנותירושלם ים אומרים כי פתים הנה אחת בשמים ואחרת בארן תחתיה כנבדה ושנין בנות ירושלם המלאכים של משלה ואחרים אמרו פהם אנמות השלפני: וכיתון אוזם לך לבנות והנכת בעבי פהמשל הוא על אמה המרבר שם ככשה ותשיב אמריה לה וכאילו תאמר עם מחשבותיה והן בנות ירושלם ואחר פהעיר הכפוק פיי התיקום לפלונה פמנים מה תמה ישם פיתבבו על רבר עתוד כי ברוח הקרם ריבר זה הסכר וכן תמב באסף המפורר והיתן פחברו פירות ברוח הקרם פנקראונצות ח מחתו היוך הבנים לחיובל לבחם כיוחם פיצול ופיןם ופוןח חוול לפי על עי חפר דו מדובן לחל בבל מודי היוד בברי והחוויהם

ל חנין סחרין ותי סוות שין וש הסרים בי בקול וסרים ותפירים שר השרים יבסרים ומני שך את דרבך בשרים בקודו בגדי בושי והו בגבורים - בושים שבו וקיאן הארים ושאר העבורת ו לשבי שבקו לעבורת בית ו לשבי ובא לציק בהגל יוסר האו בל הלבי ושל ביום התאישר בסתולל עודך בסתוללי בשחתל ותרו האבתועדות. סכן ושמת שנין. שנין ואלהאוי שנין כא

בחגוי פרצ בניש וס' ודברת אליו ושכת את הדברים. זברן נפל אותיו אשר עשה. אלה פיוצ בייא אחוו לא הכלספרוכי תפס ההסי הורת אכת ווההכנית • Tro. Lan. פידו- הןיעסים נהר ולא יותח ילב חכם

pre chrotho var . exam their neem . easperimenting ed.

בופתיו בשפש פיות דתרים וחבירו דד"ה.

ווואניותי נרש המחכריבנטיון . גרשומנגרגרשי היבי LECTIVE DE CELL. COM LUCICA PLE COM LEC COMMILLE COLLECTE COLLECTE COLLECTE MILLE MAN COLLECTE COLLECT COLUMN COLOR NO COLOR COLOR MADO LOCA CAROLLO PRODUCE LA CAROLLO CALOR COLOR COLOR COLOR CALOR COLOR CALOR COLOR COLOR CALOR CALOR COLOR CALOR CALOR COLOR CALOR C

אבן עורא

אין כפיות נכונה קרכם ותווו.

כפיקח שהיא בלא לתר היא בפה כמו ויפקהו וכם הלתר ביר אנ בברת או בלחי של פי מכהב המריבות כמו וסקה לי ויסק לו וכן ויסק תקבלרחל: דוריך אהוביך יותר ישמחו מהיין והגאון אמר כי הוא הריר סהומ תחת הלפח והטא ראיה מפפוק לכה גרוה רורים ער הבקרי

הסירים אשר לפלמה. שנו רבותי כל פלמה האמורי בשיר השירי קרם חלך פהשלום שלו שיר פהוא על כל השירים אשר נאמר ליקנה מאת שיתוושמו כנכת יסראל אמר רב ניקיבה לא היה העולם כדי כיום... מיק ט פיר הפירים ליפראל פכל הבתוכים קדם ופיד הפירים קדם קדפים אמר ום ולפור בן פוריה

אסרעל

せいじ

רעכר לראש רחבעם. שיאון

מבוחה תיושה ערייני

שכעו כו אוניע.

למה הרבר רות למלך

משלפאה חטום נ

הקה לנחתום אתר

ליהוכחלי כך וכך ם

פיעכל וכל מוםן

כך וכך תורסין וסלית

לי מחוכה גלוסקיה

אזת תמפה ומעולה

נן כל הכתוכים קרם

ומד המירים קדם ק

קיסים מכולו יראת

ח:פיקון כיהו וח

הפיד חותרת בפית

עלותה וכאלמכותה

יו יתן ויפקני המלך

ם חה מכשיקות פיהו

כתו מחולפי פים ת

וקישה סמסקין של

בחרובל הכתף אך

וכי מולאות ומוקקת

להוקוטהג פתי

בקנהג הראסת

כחו כישכים.

טחו אל כלה כה א**ל**

לי רדיך מכל מפרפה

ין חכל ערב וסתחת

ליון שברי הוא להיות

ני שרתשיבוסתחם

נידית פל סם החן

ישיום:חמר חלסת

יסיוכי

מיים וקבול כול

ת בותן ו

שיר שין רבתי מאתיות גדולות וספ'נספר בריש פרר בראשית וכנסרה רבת בריש המערכות י שיר חד כן ד'נסו" דבבל בילידו שיווסים נכם בפנום: השירים אשר לשלמר :

ותושבחן די אַבַר שָׁלכֹת גביא כלפא דישראל בָּנְשִׁילֵות פִּיהוּ כִּי טובֵים וּדֶיך בִּייָן: ברותובואה קדם ריבון כּוֹעַלְסָא יַי עַכְּרהַי

אָייָרָהָא אָחְאַסְרוּ בְּעַלְטָא דָּרָדן שִירָא דֵין מְשַׁבַּח מִן פוּלְדוּן שִירָהָא קַטְיָוָצ~ אָרָם בִּוֹסוֹ דְאִשְׁתְבִים ליה תובתיה ואָתָא ווסָא דְשַׁבְּתָא ואָגִין עלוו פָּתַח פוּטֵיה ואָבַר סִוֹפוֹר שִׁיר ליוֹסָא רְשַׁבְּתַא

שירתא הינייתא אַבר סשה עם בנוי דישראל בּוֹבוֹן די בוַע להון ברי עלבים ירז יבא רפיף בּתחוי פּוּלְהוּן וַאֲטָרוּ כָּחָרֶא שִּירָתָא דְהַבְרִין בָּתִיב בְּכַן טַבַּח מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׁרָאֵל שִירַתָא תִּלִיתָאַה אַסֵרוּ בנוי דישראל בופן דאתיהיבת להון בארא דפיא דביברון בהיב בכן שבת ישירא שירתא רביעאת אַפַר סשה נביַאבּר אַתָא זִסְנִיה לְסַפְּשֵׁר סִן עַלֹּסָא וְאוֹבָח בָּהֹיַת עַסָּא בִּירוּ וִשְׂרָאל רְהַכְּדֵין כְתִיב שִירַתַא חַבָּ שָאָה אָפַר וְהוֹשֶׁעַ בַּר נוּן בַּר אַנַח קְרָבָי׳ בּנִבְעוּן וְקָפוּ בִּיח אַצִיתוּ שָׁסָיָאוֹ וַאַסַלֵּל

שים שבון סיהר בא הלתיון שירו שעין ופסקו בל ביבר שירתב פתח פוביה איהו ואבר שירתב דַרָבָדַין בָּתִיב בְּבֵן יְשַבַּח יְתוּשְעַ קַרָם יִי שִׁירָתָא שְׁתִיחָאָה אָסְרוּ בָּרָק וּדְבוּרָא בּיוֹפָא דְסְבַר ייַ יַת סיסרא וית סשיריתיה ביד בנוי ישראל ההכדין בתיב ושבתת דבורה וברק בר אבינועם שינהא שָׁבִיעָאָה אָבָרָה תַּנֶה בַּוְבַן רְאָתְיָהִיבָת לָה בַּר כִּן כָּןדָם "ְיִדְרָבִיוֹ פְּתִיב וְצַלְיאַת תַנָה בִּנְבוֹאָת וַאֲבַרַת

שירתא תסוניתא אַבַר דָּוֹר בַלְבָּא דִשְיָרָאַל עֵל בָּל נְיַכִיא דַעַבַר לֵיה יְיַ פָּתַח פּוּבֵיה וְאָבַר שירתא

רָתַבְרֵיז פְּתִיב וְשַׁבַּח דָּוִר בִּנְבוּשָה ְקָנָם תֵּ שִׁירָתָא מְשִׁיעָאָרה אָכֵר שְׁלֹפֹת בַּלְכַּים דְיִשְׁרַאֵל בְּרוּתַ פורשא קרם ריבון בל על באין ושירתא עשירינא עומדיון לפיפר בני גלוניא בעידו דיפקון ּסָגַרוֹתָא דְּהַבְרֵין בָּתִיב וּסְפַּרָשׁ עַר יְרוֹי דִּי יִשְעָיֶה נְבַיָּא דְרַבְבַיון בְּתִיכ שִׁירָא הָבִין יְרֵא לְכוֹן לְחְרָוֶת בּלִיל אָתְקַרָשׁוּת תַנָא רְפִסָּנָא וְתְרָוַת לְבָאבְעַסָא רְאָזְלִיז לְאִתְחָזָאָה קָנָם וֶיְחְלַת זְכִנִיז בְשַׁהָּא בְסִינֵי זפר וֹבֹל פַבֹּנָא לְסַעַל לְשַנָא דַייָ וּלְסִפַּלָח כָנָם דֶּ תַּקיפָא רִישְׁנָא ו שִׁקני אָבַר שְׁלְסֵח נְבֹיָצִי בּלוּל המוש ווֹ בו ערלן אוֹנוֹנֹא על ידודיו דסמע כֹפּלא נַבּא בּנִיבֹא על פֿרַין לונו אַבִּנִיאוֹשׁיפֿא סולני למלח ועלמת בצונבת וניוד מנפקון המו הפון כהפון פובר ונפום לנדרום מ

בּניאות חיבתא רַחַבִּיב ל ווַיתִּיר פִשְׁרָעִיוֹ עַפָּכָּיָא

יוצון היון דיוסוצי בדר לא יפים יון הדיה כבור וכבל וחליל וחוף ויין משתוהם זהו ביאור מסמשי וכאמר רובת פלושל פס פכיון להם תורונו ודבר שיוהם פבים אל פסי דודרים פדם שרבים שלהם תכל פעבוע ותוכנותים תאת להופיע שר שליהם לבאר להם כוד נשמיה ותביד בפוכותים ומחלים פניו לקיים רברו וזהו יפקט מנפיקות פיהו 4

הפעם השנית

SOU-COLD

היוויע כסום אלוווי צסום

וכאום וומיכנו כלו בי

יפקני. דכריה:שרק כאילו הרב עם נפסח וכל תחותה פיסק א. אותה כעמים רבותכנ לא תסבוב מאחת נ. וכאילו הרגים הרופת וחזרה מרכרת לוו כי טובים רוריך . יותר תיין ירוו וישמחנ אהביך או על פירום

הנחון רבונו סעריה ו הפעם הפליפית

ישקני החל מאברהם םהים העיקר ונשיקות הפה הם התורח והמכות כחשר כתוב פקב אפרפתע א אברהם בקולי וישמור מסמרהי מכותי חקותיותורותי ואל תתתה בעבור שאתר יפקני לרבר עבר כי כן דרך המקרא אז יסיר מסה יעטו עגל בחורב והכך הרבר אלהים באוננים ורבי כמוהם: כיטובים רוריך מיון אהכיך כמו מהעיד הכתו על אהטון זרע אברהם אוהבי כי הפרם ים בן אוהם לאהום: לנים

1111 99

לריח שתכיך מוכים . מם שבטקרא על פס שתן עוב . לריח שתיך עובים פהריח

מחניך טובים . יום תפרשים כי הוא אפך והקרוב אליכי זה התפרם לא סך פתן מימיו וחסב שהוא פתן זיתו תירון ים אול כי הוא סם מקום והכבון מהוא שמן כפתן פיורין פרייוו נורף ועורף ואל הקתה בעבור היות הפס לפון כן בחבי כן תוצא כל שתלובית ותקו בניקרא בניקו אחד לפון זכר וביוקום אחר לפון סקבה

לרוח לפל ניסף ולבול הלבלה לעסא

בַּית יִשְׁרָא זְעוּ כָּר עֲסָסֵיָא דִּי שְׁסָעוּ יַת שָׁסַע

וָבוּרְתָּדְ וְאַתְּתָדְ פָבָא וְשְׁפָרְ בַּוֹיִתְּ אִשְׁתְּפַע

בַּבָּל אַרָעַישַ בַּנִוּנו בְּנִוּר בִּטְבַשׁׁ רְבוּנָעַ

דַתַּיָת פִרְעַרַבֵּי עַל רַישִׁי פַּלְכָח וְכַהֲנִין וּבְנִין

בַּן רַחִים צַדִּיקּיָאִלְסְהַךְבָּתַר אוֹרְהָא שּבֶּךְ

טַטָּאָנים וַזַּוֹע כַּלְבַּכָּא הְּלִנִּרוּ סָּבׁוּ תַּלְּסַבּ

ַ פַרָּטִידוֹן בְּעַמוּרָא רַעֲנָגָא בִּיסָטָא וְבַעָמוּרָא

לאהות בליוליא אומרו אווולי נלש בחור

בופון כּל על פֿא לְנוֹרָנֹי׳ בּוֹלְרֶבְ וּלְנֵי רַבְּשְׁמִּן

בּנתר אונים מובר ולניבותו בהופולא

למור ליסיה וניר לו היאורות לי בעי ביעילים

דָרָקִיעָ וְנֶרְעֵּי וְנִבְּנַח בְּעַסְרין וְתַרְמֵין אָתְיין

בְּדִיל דְיַדִּיִלְנוֹן עַלְטָא הָבִיוֹ וְעַלְטָא רְאַתִּיוּ

שמות הם שחת קמנותו מכירה. ים אמרים פהוא מן חוכרתה חכרו כיין לבכחי מישרים. תואר חיין כתו יתהלך בתיסרים הולך לרודיו למיסרים ומסמין יסרת עבתו ואחר עבונו וכן נבייכו ממיסרים אהכוך העלמות ח המכרות וכמות וארא אל אברהם אל יבחק ואל יעקב שאל מרי ופתו יו עביוכו נ ובסתי יו ורכי כתוחו מאחרים אמרוכו - מ התיפרים אהבוך כתנ ומביר תישרי והראפון יקרוב אליי פחורה ים מפרסים שהיא יפה כתו האסה הכוסה כי תרוב יופיה תפחר חחם פתעלוע בה פין רשה שלכן תקרא כ כומית ופתור ואין למי צורך כפירום הזה ב באפה הכופית ולא במלת מתורה כי הכח היא העירה בנפסח ואמרה אל תראום פ

פואני פחרחורת: וכחוה כמונחמרת מן אוה למושב לו והבון לברין נפצל כחו וכל כניםה במרחמת חון אבן כרא ישחרחורת. וה הכפל למפט וכן ירקרק או אבימרסי

פופתבי באתניוחשפה שותלתט וכתותו ולא מופתה עין אות: כחקושי כלחתו בי והכון לבניין נפעל מן ויחר אפוי כוטרה . סם התואר ושבינו פותרתי שאהבה נפסי יחסר מקום הקרואה כמו אתה : איכה תרשה הצאן ו איכה תרבין - אותם וים אומרי פעביינו פאלת המקום כתו איכה הם : פלמה י הפין מקום אפר : כענות . מתערבת והיא פועלת מן ויענו העם אל הפלל. מם אמן חוטפת והוא רחוק. וים אותרים עערת מן ויעם בהם י

הפעםהשנית

לתחשמניך . כי שמניך ים להם ריח טוב מרחוק והזוכרת פמך כחילו שמן מור יורק לפניה על כן עלתות אהבוך ואם כן סמניך מרחוק אף כי נסיקות פיך . משכטי וכל אחת מהעלמות מתאוה ואומרת מסכני אחריך נרובי הביאניהמלך חרריו יווד נסמח בך ממה סיבואני המלך חרריו: מחורה ובעבור סאלה העלמות חיו אומרות מסכניחורה הנערה להן ואמרה אינני פחותה מכם אף על בי בים כ פחרות מעט כאהליקרר פהם מעלים לפמם תמיד יפה אני כירישות ואל יוצראוכי פירוִפו אל תבווכי או אל תראוני בעין קלון וחפרון כי זה הפחרות לא טלרתים רק הוא מקרה ויפור ופבת זה המקרה כי כעבו אחי עם ופמורי כוטרה את הכרמים ובתחילה קורם זה אפילו כרמי פלי לא נטרתי ותורה לרועה ואמר לו הגידה לי איזה מקום חרשה ותרבין כי אבירובה לפוב רושם יים ביוף אחריך:

הפעסהשלישית

לריחי היה מלמר מעשיו של המקום ומורה אנשי דורו ובכל מקום שהולך ויקרא סם אברם בסם מי חהו שמן תורק שתך י על כן עלמות אהבוך. על כן עלמות שחין לחם בצל כך אכפים פלא היה להם אלוח הכניסם תחת הייחוד בעניין ואת הנפס

אפר עםו בחרן: מפכני. סנמטך אחר המקום וצא מארן מולדתוי הבאני המלך חדריו ים הביאו אל ארן כנכן ויתכן מהחכימו ועמר על סורות בנונים יוערן נזכיום בשייך הוא שבון מוכז כבל מקום וכמישו אפלי מחורה י החל בשעבור מצרים אף על פי מאכי מחורה בין צון מעפים רעים נאוה אם בפמידון הברית וייחוד הפסי אל תראום . הפתם הוא גלות מברים ומי קבב לי פתכני הפתם אכפים מבני אמי פפתום נוטרה פאטור רתים כברי ותוכתי פלי וכן תתכא בפפר יחוק אל פהזהירם הברא פימום כי היו מהם שבדים שבדה זרם ואומר למפוך חמתו עליהם לבלות אפי בם בתוך ארן מצרים : הגדה לי. בחזרו בתמוכה ופאלו אך ביו רופים האבות האחו דרכם ולא פדערכעם אלהים אחרים פיאמרו פהם כמוך חח שנין על שררי חביריך :

בהם אבמי ארן אמר ממש פתעך הטוב כבפתוך מראם בתברים: בתורה. סקרה פתך להיות כחת שליך חיוה פתן חפר תורה תמיד להיות ריח שרבפלך בין למרוון מכן דרך מתן שיב בכל שו מתוח בבלחי חתומה אין ריחו נויף פידים

לרח לוס נכסר כמד ויקרא: אהבוך ניס כשמאל א סכן חו: הכאני ליס כמר עקב. כאוד ל שחורה אם ומאוחות אוד בן אכ מן חד חד בא בריסו ום נכם בכם רבת בפערל את הלף בסדי אול חום נכם ברים בגילת איבתי

לְנַיְיַהַ שְׁבָּנָיך שׁובִים שֶׁבָן תּוּדַק שְׁבָּן עַל־כַן עַלְּפור־נאֲהַבוּב: בְשְׁבֵנִי אַחַרִיך פָּרַרֹּצָה הָבִיצָּׂבִי הַפָּׁלְדְחֲדָרָיוּ נָגָילָהוְנִשְׁמְחָהֹבָרְנִזְבֶירָהרֹדָילָ מ ייוש פַיִּין בִישָּׁרִים אֲרַבְרוּב: ישייי אָנִי וְנָאֹיָה כְנִורת יְרוּשֶׁלָכִם כְאָהַלֵי פַר וְפָּקוֹ עַשָּׁי דְבֵיִרוֹ יִשְׁרָאֵל נִשְּנִי מַשׁ בְרָר בִירִיעָוֹת שׁלְבָּוֹה: אֱלְ-תְּוֹרְאָבֵיֹ יי נ שאַנִי שְׁחַרְּרוֹנָרוּ שְׁשְׁוֹפַּתְנִיהַשָּׁמְשׁ יייש בְנִי אַמַי נְחַרוּ־בִּי שָּׁבָּנִי נִטְרָה אָר־ג־ הַבְּרָמִים בַּרָמִי שָׁלִי לְאנִמָּרְתִי: ָהָגֵירָהלִּי שָאָהֶבָהֹנָבְּשִׁיאִיכַ<u>הַ</u>תְּרָעַה אַיכָהתַרְבִּיץ בַּצְהָרֵיִם שַׁלָּמָה אָתִיה בַּעִטִיה עַל עַרְרָי חֲבַרִיב :

דָּסְבַהְּבָא בְרוּן וּנְתִי דְכִירִין יַחָרוּן וּנְדַתָם יִרוּ אֶלֶרוּתְדְ וּנְהֵי סִתְרְחָקִין סְבָּתַר מַאַנורו עֲסָסִיָּר וְכָלְ צַריקיא רַעבריו דּתַקין קָרָפָר יְתּוֹן דְתַלִין מִינְדְ וּרְתִיפִין יַתְּ פִּיקוּרָדְ: שחורת כַּד עָבָרוּ בַּתִישְׂרָאֵל יַרו עִינִלֹא אַתְּבָּרְרוּ אַפַּיחון בִּרְטוּ רְכוּט רְשַׁרְיָן בְּסַשְׁבְּנֵי כְּדֶר וְכֵר תָבוּ בַתְיוּבְתָּא וְאִשְּׁחְבֵּךְ לְהוּן ספיא זיו יבר אַפּיתון פַפַלאָביָא על דַּאַבּיו יְרִישָׁיא לְפַשְׁבְּיָא וּשִׁרַת בַּינִיהון שְׁכִילְאָביָא על דַּאַבָּרו יְרִישָּׁיא לְפַשְׁבְּיָא וּשִׁרַת בַּינִיהון שְׁכִילְּלְ רַייִ וּסְשָׁת רַבְּרוּזן סלים לרקעאותב שלם בעיתון וביוםלביתון: אל אָמַירַת בנשתא הישראל בּל בֶבר עָסָפָעא לָא תִבְוּוּן יָתִי עַל דִי אָנָא קַדְרוּתָא מִנְבוֹן עַל דַּעֲבָרִית בְּעוֹבַדִיכוֹן וֹסְנִירְית לְשִׁסְשָׁא וְסִדְּרָא דְּנְבַיְאַ שַׁכְרָא אִינוּן נֵרְםוּ לְאִקְהַקְּפָּא הִקוֹף רוּנְזָא דַיי עַליוְאוֹ פוּנִי לְסִבְּיַה טְעַיִּתְכוֹן ולְהַלְכָא בְּנִיסוּסִיכוּן וּלְכַבִיעַלְטָא דִי הוּא אֱלָהַיָּאלָא פְּלָתִית וְלָאאֲזָלִית בְּנִיסוּסִיהּ וְלָא נְטָרִית יַת פִּיקודה וְיַת אוֹרַיְתִיהוּ הגידה בּד מָטָא וִימָנִיה משֶׁה נְבָיָצה לְמִיפְטַר מִן עַלְסָא אָבַר בַוְיַם יֵי גְלִי בָרָטַ רְעַכָּארָבַיון עַהִידְיון לְפִינָב וּלְפַהְלֹכָא בְּגָלותָא בְּעַן תַנִי בְּרָפִי אִיכְרוֹיוְתְבְּרְנְפוּן וְיִשְׁרוּן בִּינִיעֲטָפָיָא דְקִשְׁיָוּן גְּזַיַרְהְרוּן בנוסנאוכהנביהטה להודגא בעלופרן שם ולפרו נותו לפולטליו ביני אודי בחי וֹתַטָּו וִישְׁבָעִאל דִי סְשַׁתְּבִּין לֶךְ כִּעְוֹתְרוּן לְתַּבְרָיִא

נימונורף: מים עלתות התבוך. כו יורו לקול המוכם ונתנייר הף רחב הו: אמרה כי פחשו או אפר הוכיםתי תלף כן כיח אלהיכם הא האלהים בפתושוני עלמות . בתולח לב מהדבור דיוותו לבוני מחהובים מחבסם ולפי הרונתא השלחיו הן האומותי מסכם אחריך נרוצה. אם םמשתי משלוחיך המו ם אמרת למפכניות אתרתי אחריך נרונה להיות לך לחסה: הביחכי המלך חררו. ונם היום הזה שדיה שנילה ופתחה אבי מבכולובל י נונונו רנריךי נסהים באלמכות חיות החד אזכיר רודיך הרחמה יתכל משתו עוכב ופתחה י מיפרם

ותריק פתכ לכני אהר

אהטקר אהטהמח אהבת מיסור בלי ב עקיבח ורכבים אפר אהבוך אני ואבותי ב באותן הימים ות כ בשוטו לפי עטים • ולפי דובמתו הם ת

מזכירים לפניו חשר כשרים אהבות כלולת לכתם אחריו בתרבר

ארץ ביה ובלחות וגם ברה לא ששולהם והחתיעום ובשלוחו ולא אתרו היאך כבא לתדבר לא חיום זרע ות זוכות והלכו אחריו והוא הביאם לתוך חררי היקף שנניו בזו שרם היום גלם ופתחים כו אף לפי שניים וכרתם ותפתעמעי בתור ופם תזכירי דוריו מיין ותימר אהבקם אותוי בחורה אכי וכאוה ובוי אתם רביותי אל אקל בביניכם אף לפ עובה איםי מפני מחרות מכי כי פחור אכיעל די סזיפת הפתם וכאוה אני הדירך איברים נחים . אם אני פחור כאהלי קדר המסחירים מפני הגבמים פהם פרוכם תמיד במדברות קלה אני להתכבם להיות כירשו שלמה . דובמא היא זו אחרת כנסת ימראל לאותות סחורה אני בתעםי וכאה אני בתעסה אבותי ואף בתנכי ים מהם כאים אם ים כישון השל ים בי כנגרו זכות קבלת התורה וקורא לאומות בבות ירופלם על סם סהיא שתדה לישפות מטרפולין לכולן כמו פכבא יחוקאל וכתתי אותם לך לבנות כתו עקרון ובנותה: אל תראוכי. אל תכתכלובי לבדון פאני פחרחורת לפי פאין פחרות וכישרי ממצי אתי אלא על ידי פזיפת הבחם פאותו מחרות נוח להתלבן כפישמור בכל : בבי אמינחרו בי. הם בניתונרם פגרלתי בהסועלו שתי בערברבהם נחרו בי בהסתם ופתויים עד פסמוני מונרה את הכרמים ומם מזפתני המתם והופחרתי כלמד נתכוני שובדת אלהים אחרים זכרמי סהיה שלימאבותי לא נטרתי מצינו פרנקים נקראים במקרא בלטון כרהים זכרמי סהיה שלימאבותי לא נטרתי מצינו פרנקים נקראים במקרא בלטון כרהים פנאמר וכתחילה את כרמים משם ומתרב ואמנילה ית פרנקהא וכן לא יכום דרך כרתי הנודח לי שאהנה נפסי עכשיו רוח הקדם חוזר ומרמה אותה לנין פחביב על הרועה אומרת כנסת יפר לפניו כאפה לבעלה הבודה לי פאהנה נכפי איכה תרעצאגך בין הזאבי הללו אפר הם בתוכם ואיכה תרביצם בצהרים בגלית הוח טהיא שתברה להם כבהריםהואשת ברה לבאן ו מלתה אהיה בשמיה ואם חואת מה איכפת לך אין זה כבורך מאחיה כאםלהשטה על ספה בוכיה על כאביו מלשריחביריך . אבלשרי פאר חרוני פהם רושים באן כתותך כלותר בין ברורי באתות הסתוכים על להים אחרים רם להם תלכים וסרים תנהיגיאותם: אם בעקם הכחן. כמו ועןכותיך לא נודעו האושת העוקב הדורך אחרוו יברותיך .

כל קמן יקרא גדי ומסורכת לבוים היו חראיה: לסוכתי היור נוכף כיור מלחת

מספט אהבתי לרום י בשרים . כורות מכוירות כמו תורים י חרוזים . הם הקפורל

מהאבי חיקרות ואין ליחבר וים אומ' כי וארוזי בתרכולתך כמוהו ויתחלף האלב.

בים דך לא מדש כיות משובור והוא שב שוב ישבשל שוביו ואשם הדרך לבי . הרוכי בשו מדרל נו הרושה מלהכתב אותם: באי לך בשום הבאן. הסובלי בירורד שאלבו הבאן וישובים מברכת שראבים בלפו וכן הרבה ביוקרא איל אליש מדרל נו הרושה מלהכתב אותם: באי לך בשום הבאן.

אַל בִשְּׁכִנְוֹת הַרּעִים וּ

אם לאתרעילר היפה בנשים אאי:

לָךְבִעקבִי הַצֹּאו וּרְעִי צִרד גְּרְיֹתַיִּךְ

נַעשָה לַרָעסנָקרות הַכָּסָף :

שַּׁרָבָּלְרָ בִבְּסִבּוֹ נַיָּדְי נָתַן רֵיוּוְי :

אַרור נַאָּר ירורי לי בִין שָׁרַי יָלִין וּ

יבפיתיוד רעיתי: נאנו לחייד בחורים

אַנְאַאַרְךְבַּוֹרָהוֹיִם: הוֹרֵי זְרִיבֹּ יַבְּיִּ

לְכָּטָתִי בִּרְכִבֵּי בִּרְעִה נִייּי נִּ

בי או השבל מק מבחותושם . בן תשכמת שאר ת היבים מחון מכנים על בענעון אם קין در در معمد ا כת המו ממם ביצר אותות איכם لنداللان دور دو הייום לד לוכו ביים ולואפרו ב כן הוסמי שום ים דוך הראפונים ם מוכל שרדו ושתרו הצורוף ותבורף ולכי כיוניהם ולף ב**סכר** ויו וצמ נרופוף ויי פריה ותות וכן יר יתוח הכים לר יהספידובן احتاه عا

להשון ברכבי פרשון החוך רביוני למנר זיכים למר ליקול ידוני תון מים וכמו לתר לייו מוניך לקספת כב הרבה מאספת חיות לכחת לדיהן ברכבי פרצ להפש**ך כתו סכאתר** הטובס פופיך פ וכם תכם סם ותוך ושיני שיניוניך ייברוך פכחת וחתם קורשון זחת כחידוני נונה חנרת רבר יות רמיתוך כשים מ ותותך למות שהחיד לכל פ وشد بهرا والمعلا הנוסס וכנסח למקבלה פאי

היאו מוני נוקרף היאו מוני מוני היאו בשים משלים בייני מו אוני רומי בשים משלים משלים משלים של הבינות ביציה או במלקרים או בשים משלים משלים משלים משלים של הבינות ביציה או במלקרים או בשים משלים מש

תווף אריםמאו ב

היותם. כיקי זהב תרגליות חרחות בפתילי זהב של ביזת הים י תורי זהב נעשם לי. מולכנו אריובית ריכי לפני בא פרשה שאשיאנו ואחזק את לפו לרדוף אחריך ביל שחובוי אוביותיו כרי שנעשה לך תורי קשוטי הזהב: עם טקרות הכשף. מהכדך כבר שהוצאתם ממצרים שגדולה היתה ביזת הים מביזת מצרים.

ההכדך כבר פהוצאתם ממזרים סגרולה היתה ביזת הים מביזת מדרים.

"ק"ח לויכסף מנהקרים ומציירים בחברבורות וגוונים: עד שהמלך במסבי.

"משנה כנסת יסראל ואומרת כל זה אמת טובה גמלתני ואניגמלידך רעה כי

בהמלך על הפלחן מסבין חופתו כרדי כתן ריחו חילוף להבאים כעד שהסכינה

בהקלית שנל ולשון חבה כתב הכתוב כתן ריחו ולא כתב הכאים או הסרית

"השבי הכתוב בלסון כקיה: זכרו המוררודי לי. רודי כעשה ליכמי שים לו

"היה מור בחיקו ואמר לו הרי ליך זכרו זה שיתן ריח טוב מן הראסתן מאבדת
"היה מור בהמכן ויכפר על זהב העבל ומצא להם כפרה על עוכם ואמ התברוב

"מבין יים זהב המסכן ויכפר על זהב העבל: בין שרי ילף. אף לפי פמעלתי בו

"מבין יים זהב המסכן ויכפר על זהב העבל: בין שרי ילף. אף לפי פמעלתי בו

"מבין יים זהב המסכן ויכפר על זהב העבל: בין שרי ילף. אף לפי פמעלתי בו

אם לאח לפוס מאם לאימים: ואכב - אם לא תשמור לעשות אם לא את רפי נכות - אם לא השפעו ואם לא השפצר. על לכרנילאני אם לאישוב הרבו ילשוש - אם לא שוחי הרוביתיי אם לא תרעי לך הפה נכשים - וכל לף רצווכ דכל :: אם לא בבב ואם לא וסיכ ואם לא איפה כי יכויכני - ... ואם לא ישפעו כשלה !

וּפִשֶּׁירְיָתִּי בַּתְרַיתוֹ בַּרְתִיכִוֹ וּבְפָּרָשִׁיו וְדֵיתַת לכסתי בַּר נְבָּקרִ ישׁלְ כִּבְּעִיכִוֹ וּבְפָּרָשִׁיוּ וְדֵיתַת

אורט לינורא לעון סארבת לאבורון לו ופולא ולפאלא ווו פרבנית ופלייו חיוון פלן ואן בַּרְנַרהוֹן הַנָּת בָּרעה רַשִּׁיעא וּסַשִּׁירָיתִיה וּסְן קַרָּסֵיחוֹן הַנָּה יַסָא רְסוּף סָה עָבַר קוֹדְשָא בִּרִיךְ הוּא אָתְנֶלי בָּכֹחַ נְבוּרְתֵּיה עַל יָסָא וּנְגַב יַת יַסָא וְיָת טִינָא לַא נְגַב אַבְרוּ רַשִּׁיעָיָא וְעַרְבַּלְאוֹן וְנוּכְרָאִין דְי בְבַינַיחון יַת סוי דַיָּטָא יָבָיל לְנָנָבָא וַיֵת שִׁינָא לַא יָבִיל לְנַנָבָא בִּי הִיאשׁעָתָא תִּבְּף רוּגַיִיה דַיִי עַלְיהון וּבְעָא לְשַׁנְקוּתְרוּן בְסוֹי דְיַטָא הַיִּכְסַר ּ דְּאִשְׁהַנְקוּ פַּרעה וַהַיֵּילותוֹהְי רְתִיכוֹהִי וּפַרְשׁוֹהִי וְסוֹסְוַותוּיִּ ארול, ספו לכנת בפלה ונו באנן פנם הואליה נולות והיו להעון ופנו אוני ואנול <u>בלאוני</u> פוסחון ואַסְרוּ שִׁירָתָא וִעָבְרוּ בַּנוֹ יָפָא וְסוּף בַּיַבְּשְׁתָּא בִּגִין וְכוּתָא דְאַבְרָדָם יִצְדָקוְיַיַעִקֹב רְחִיפֵיַא רַייַ וּ נאווֹ כַּד נְפָקוּ לְכַרְבָרָא אַבַר זַיִ לְכֹּטָה כַּסָה יָאֵי עַכָּא הָבִין לְאַתְיִהִיבָא לְהוֹן פִּתְנָבֵי אוּרַיִּתָא וֹתנו בּוֹסָבּיו בַּנְיכַלונון וֹבָא וֹלונוֹ בֹן אוֹלְנַמְשׁבָּא נַיִּבְסָרוּ וְבָּלָא תֹּנִי סוֹבֹנָא בֹּלִיכּלוני ובפהיאי קדלהון לכוברא ניר פיקודיי ויהי עילויהון פנידאעל קדל תורא דהוא הריט פחקל ב וּספַרְנַם יָתַיה וְיָת סָרַיה וּ תורי בְּבָן אִיתְאַבַר לְסשָה כַּק לְרְקִיעָא וְאָהוֹן דֶרְ יַתהְרֵין לותי אֲבְנִין ַתָּצִיבִין סְסַפִּיר פּוּרְסִייְקָרִי בְּהִיקָן פִּדְתַב מַב סְסַרְרָן בְּשִׁישִׁן בְּרִינִין בְּשָּיצִעי גָּלוף בִּרוּון עֲכַרְתַּי - דְּבָרַיָא זְקוֹקּון יַתִּיר חָן בַּסְפָא דְסִוּוּלֵק שְׁבַע וֹסְנִין שִׁבָעָא דְּסְכוֹם עִינְיָנִין דְסִיתְפָּרְשִיו בְּהוֹן אַרְבַעין וּתְשַׁע אַפִּין וְאָתִנִינוּן עַל יָדָךְ לְעָסָא בֵּית יִשְׁרָאֵל י עד ןעור וַדְהָוָה סשְׁה רַבְּהוֹן בִּרְקִיעָא לְקַבְּלָא יַת הְרֵין לוֹתִי אַבְנָיָא וְאוֹרַיִינָא וְתַבְּקִירְהָא קָמוּ רַשִּׁינֵעי דָּרָא תַהוּיֹא וְעָבָרוּ עַגַל דְרְתַב וְעִיַרְבְּרוֹבִיז רי ביניתון ואסריאו עובריתון ונפק לתון שום ביש בעל סא די קרבת דיא תות ופס ריתיתו ו<u>בריף</u> בָּעַלְטָא וּבָתַר בָּן כִרִיאוּ בְּנַרְדָּא רַיתִיה בִּישׁ לַתָּדֶא וּנְדַת בַּלְהַשׁ סְגִירוּ עַל בְּבְרַיהוֹן ו צרור בַּי רוא זוסנא אַפַר יוֹילְסטֶּה אִזִּיל הית אַרום הַבּילוּ עַפָּר פְּכַל פִינִי וְאֵישִׁיתִינוּ בַּבַן חַב סשָּה ובְעַב לוֹשׁמוּ פוֹלנֹם הַ וֹנָבר הַ לְתוּן הֹלּתֹר וֹאַנוּל וֹבֹפְתַּיה אָבוּי בְּמוּר פולחוּ בּלבנוּ וֹדִב הׁ פוֹ

הפעםהשנית

למכי עבינים ו

בחית חה איננו נכחן

כי לא יתחלפו בלפרן

הקרם חוץ מאותות

יחות לברם ו נקרות

הכפף שיהיו בכורותי

התורים נקרות הכפה"

פהחלבן בתספי

במו מקום משלח 😮

וככבר כתו ובחפש ב

ירוטלם והקרוב אם

פהוא המקום פים בצ׳

מסיבה נפתות כמוכב

סודני היין: כרדי-יי

בומס כמין כרכום 🌼

כרור המור - פירום

רבר ברוד כמו וברת

הככף בירך וים אומל א

ופירום תורים אתרו

כי מר ררור הוא תבי

בעבור מחמר חריקני

מורי והנה הוא בופם.

מתים הצמחו סיטוקם:

וטר וידי נטפו תור '(':

וחכה חוא כוטא יון

והמוסך חיבו נוסף ז

וים אות כיתר יתפרם

חתיכה והוא רחוק •

הסיכ צאילך בעקבות: הכחן ורפי גריות ק קטכות כתו פאת קשב למכלה ממטכנות מ: הרועים כי סם הוא מקומיו לבוכתי. נקבת הכוסי ברכביי 🖟 ים רכב ען ורכב ברול יי אמלה רמיתך רשתני בין אותם העלמות פ פחהבוניכתו הפוסחו בין הרכב ודימה מי הכעיף סים על לחית. מכוייר כמו המקצ ה המנויר ברמות קורים םהוא על לחיי הכוסיה וחלי הכתם הם - ק י

הקסורים כדמות קסולים מיסימו על בואר הפוסיא ולא היה ראו לך סיהיו התורף. שלך כי אם זהבעם סקרות הככף - ענתה היא ואמרה אצם סריחי בורף ואפולגי. במלך כסהוא במסיבו יתאוה להריח נרדי יותר טוב ריח טרף ים לרורי סהוא ברותר המור והייוצ מתאוה פילק בין סרי והייתי חוסבת סאבי מחבית אסכול הכוסר -

הפעם השלישית

אם לאתדשי • המיכם הגבוא מהתגבא להם כתברים וים אומרים פהיה אהרץ וכן שיון פלח נא ביד תפלח פלח נא ביד אותו פתפלח אותו בכל שת י אתגריותיך • הם קטבי אמנה פאין להם רשת נכונה י לפוסתי • החל הנביא ואמר ליפראל מפי הגבורה לפוסתי וגאו לחייך בתורי והנשין כי תצאי ממצרי בכלי כסף חהב ופמלותי ושבתה כנסת יפראל שי פהמלך במסיבו והנשין כפיביאני אל הר האלהים אז ייתן פדרי רימו וכוא ריזו הקשורתי בין פדי על ז בין הכתבים או באמצמחים ישר! • אמטול הצופרי ים מוסם ממת בופר כתו כפרים עם נהדים הפני כבין אפיין-

בבתייפן גדי. שה תקום ומה הוא מצוי האיתי באגדה מאיתן בתיים שני ב-ארבהו או חמסה פשנים בבהה הדנוא פיא לבתה כברות ותחילות פהול :-क्रीक्ष क्षात्रकात्र क्वाय क्षाय K DIGH. בילקלי וייא וייף בלחיתי כדברך יב

אשטרו הוסים בו'קיי אשר אבדו. הבאוצג לפתר האנדים יהנאוקר מאראפני העניתיו והדה. אפנו הער דמי היי הישור חשו בה'תיי הישנו והאות בון ברון ברון מיון מיון הצעות תכנה עיי לוספורושו קדות נוצעי קמודר הוכשלים ביה. מנוצ'ת נוצה בבהלה בראסומה. בלחום שבקים שבקים מדוק על עבך: אסכול הא ובוונורו סטרו אובין לוח בעצימלערבן רוון־בין הבגים באלו * ישי י חפרתיוןשבתיופרויבתוקלחבי י יציי הביאל אל-ביר הליוןורגליעלי E Ĕ. ie i ž שְׁםאֵלְוֹתַתְּלְרָאִשִׁינִיםִנִּוֹתְחַבְּלְרָי F אברי סמכתי כאשישות רברני רְּבְּךְ יְפֶּה עִינִיָּךְ יוניִסוּ רודיאף בעים אף ערשעורעננה: קיות בתינו ארזים רחישנו ברותים: העטקים: בשושנהיבין החווים בורעיתי בין הבנורד: פהפיחים כי־חולת ארבר אני : אְשָׁכֵל הַכְּּבֶּר הוְדִיּ לִי בְּבַרְםֵי עֵין אני הבגלר השרח שושנה ריבר יפה רעיתי いが טרטה

> אכחו שה סוביך C CCT F ودرمضو It andnown it Hans has assess

THE PARTY OF COOK STORY

שכה צרוך בדן:

Octob State Car Carlet n cry from ひんけんけい

dranaec Procured the second BON STO FOT OF DE

כבק מהרהן ממסד ים לוינגרי מהגול בתח Jan Caracan to the confirm מריזו יבאיב הראם سخا جيساحاسه

ים בייויל כיוו אברים ים

שנים עם כל יכו ם חבצלת י ים אתתים gordier na haer מהוא בתוח אחר טבבר

ordinary o

אְרְבָּטֵה פַאִּרְבַּע רוחִי עַלְפָא בִּיין דְלַא יִשְׁלְים בְּרִין עַינָא בִּשָׁא וְתַי בְּן עַלְוֹיוֹ בְּרְו בְּינוֹ שְׁרָבָא וְשִׁפְשָׁ וְאוּף נְאַכְּבָרְא וַבְּרְרָא וְתָי פְּלֵבע לְחֹזוְ תְּוַה סִמְבַר וְתְּבֹזוְ תִינְסָה רְסִכּוֹבָר הירביינא ית ינקא בְּעִיפְים: וְנִירְ הֵנִיה רָהִים קָנִפִּתוֹן פִּיְנֵלְ חְּלָחָא יִּסִין לְפָבָּכָא שׁורְיָא יִּלְחָדִיּ פְּפְּרְרָא וַקְטִילְ בִּיּ חְיַנוֹן קֵלוֹן וְעַקְרְבִין וְיִי בְּפִרְ בְּיִבְיִי עַנִינִי בְּיִים וְנִייִם בְּיִין פַּנִישָּׁמָא ן־יְשְׁרְאַלְּבְעִייַן מַשְׁרִימֵּרְעַלְּמִישְׁרְאַנְיִתְלְּמִילְּמִילְּבְּעִירְמַבְּעִייָּתְאַרְעַיָן יְעוֹבְרִי זָּאַין פְּעַוֹּרְנָאַ רְבַסִישׁוֹר גְּעִינְתָאַרְעָרָן. כשׁישׁכּה וּבְעַירַן הַאָּאַ סְּמֵיאַ סוּ אַרְרָאַרְתָאַרְעָרָן. הַןְימִין הָּבְרִין אַאָּאַנְעַיָּאַי וְבִּיִישָּׁרְנִינְאַרְנָנְאַ בְּעִירָלְּבְּיִי בְּעַיְרְרָנִאַ הַעָּיל וּבְיִיעָן הָּבְרִין אַאָּאַנְעַעָּאַ וּבְיִישָּׁאַסְנִינִרן בִּשִּׁין בְּנָרְינָאַ בֵּעִיּבְּלְבִינְּסָּיָאַוּ ופתנט ראוריתיה בסיסן על סורעיטיבר פיקורוי נטרון לילעלסטראתיו. הביאני אַסָרָר. פַנישָּמארישָרָאוֹ אָעוּל יָתְייֵי לבית סְתְנָבה פָּיְלָוּדיוּ נָטִרוּן לִילְעַלְסַטרְאָבְיִי הביאני אַסָרָר. פַּאְרַאְרָבָּאְ וְמִינֵסְ פִּיְלְוּרִיּ קַבְּּיִלְיִת עַלְיְבְּתְבָּתָא וַצֵּסְרִית בֵּלְ דִי פַּקְדְיֵי אַעָבִיר וָאִשְׁמַעַ וּ ססכונו קריבית לות סשה ואוריו ואסרית לרוז קבילי אחין קל פחנסיריי סנו אטת ואנולי לבית בררש וְסְמֵירוּ יְתִי בְּפְּתְנְּבֵּי אוֹרְיְמֵיא יִי עֵיוֹלְיִימוּ אְתְבַכֵּם עֵלְטָּא וְדֵבּר רְיִרְיוּן עֵלְ צֵיּארִי סְפְשֵׁר סִילְיִא קרישיו רְפִתְּיַבּן עַל סוֹרְינֵי בְּתַפּוּתִי גִּינְהָא רְעֵלְן וְאָרִינְעָבִי רְחִין בָאִיס אִתְּסָׁ בְתֹּוֹ אָרוֹס פְרַעָת תיבתא אנאו שסארו בר הוו עכא בית שיראל אולין בפרברא הוו עננייברא סכורולחץ וסשבח אשרונא ביני אילני סר קוכמי על ט מרעיו יוזיה בן ריבין על טוסשבת ביניםלאכי בעד ובעדן די שְּפַעית ח קליה די פּתְפַּוֹל מנו שַלְהובית אַשָּׁתְאַ זָעִית וּרְתַעִּת בּתְרָאֵי פוּן רְתִיתָא בְּב בוְּסֵן וְיִ אֵּבְיְהְ עֲּבְרֵאְרְשְׁתִי וַעֵּטִיקְא בְּמִּתְוְיִהְ אֵּרְיְשִׁי וּבְּבְּי הַבְּנְיִ אִנְרִשְׁי װְנְהָא רְטִהְבַּטְרִי לְאִנְקְן בָּא עֵל טַרְבֹּהָא . הבך אֵחִיבַת בִּיִּטְהָא וִישִׁרִאַ קְרָס וִיבוֹן עֵלְטָא וְכְּוְאַסְרְתְבַּסָתְיִאִי שְׁבְיַנֵת קוּוְישָׁךְ בְּעִידְן וֹי אָהְ שָׁרִיבִּינָנָא וּסְכְבֵּיל בְרַעָנֵא אֵלוְתָּאָ וּבְעָדֵן וִי אָהְ רְטָאְרְיִ עְּמְיֵהְ שְּפְּיִרְ וְאָבְבְּתְּ מַצִּיּוֹ קורות אָסֵר שְׁלְסֹוּ נְבֵיִאְבַּטֵּת אַי בַּית סוקרשָאור וַרְאָתְבֵיֵ ראידילי על טורא לסיני הופן ריהב אריתא לעפיה בהיא שעתיא בפילל שכינהיה רגינידו לפתר מְשְׁבְּינְינְינִינְ לְּפְּבְּיִּאְ בְּמִלְאָבְיִא לְּנִישָּא וְאִמָּר בַּמָא אֵזוּוּן עוּבָרָךְ בְּרְמִי וְתִּבְיָנִינִי כְּנִישְׁאַ רְיִשְׁרָאֵ פּשְׁרֵי בְּפִוּרְייֵנְאַ וּוְבָּנָא וּבְנָנָא כְּנָיִין נֵעלוי אַרְעָא נֵאַנְיָלוּ יִאָּרְ נְלְיִאָיב עֵל עִינָא על יני פן קרטי על פיים אבל יחיר יהיאיבית פיקדשא רעתיר לאיקבנאר ביוםי פלכא פשתא רבשר זתי ונגוין פן איך יון דגינמא רעיךן ושירותותי יהויין פן בראתי ושאגיושורבני ז אני אפרח מלריון המרא ימנמכין יהיה על מרבניא רבעות וזינא לאיטרא הראו ā פַד עַכָּדוּ בְּנִי יִשְׁרָאֵי רְעוּהָא רָסַלְכַיּהוֹן הוא בְּמֵיסָרֵיה

מהספריין ווכרה! ימראל: קודו בה

حاباته رجت 10 strat65 הרמים או לפון ב

فرس مصدي

המסכן קרוי ניהי ב הבה מסיף מלכלה

וכן המקדם קודיא בכאתר כייים כד המטו'אפר כבי.

הנה רעבה סני: citoricatio פבי וירקהל הביהם

<u>-</u> in man

ころり まりない

carp.onc. והמרידו מכיהון כה חהו קלום מל ...

dres on orce

שה רבד לף ניי

אך ירמנים וכים יהי

حس مذکره در מצורים בויהצל: emagas co conce.chonce tra at land مير ماما درد מלממס: כב"

El cate, ca

לותה המדה

ingon.

far caf

בחקכת חבלת ח

State of the

هصرابا بلام مدسه

הפעם המלימיה

מליהמכינה. שבוח

hacitociar. not

הרון שלי טינו סשרם

רכידון:והג ירטר ח

חזקום וים אות סיים היציעיתטיחים מן כ

שליחות יין ירטרוני cton ionals can Ŗ

CESTS ION 1

E CE הפעםהשנית cer- dar end eq الون، طورد دياً حوا בתרינה עדם רענה SET SET IN SET קורית בתכוחרוים ו

שהרודי וים לי

כרובוחי כאילן סרובוחי ודגלי-מן

רגל מחכה יהודה • אפיסות. כלי זכוכיה

ויהיה פירום מפתוחו

and am Show

כנכתי ימר 'מר אמפח שרםויהוא הנית במתכניכני לארץ racht. Leg her age במו חבצלת סהיא ב בסרדן מהוא מקום מיםור כל ארשיםינבה מכיכה אחר מכל זה חטבתיפה את שבתה משיקון באילפון ראינינטא ראָהְיָהִיבָּתלְתּיוֹן בָּתְיְסִינָא נַיִּי

ישבבך רעי כטוסבה בין החחיל-שהיה כנסת יכול אם תמתרי לשלם אסב בצילך. הבין פרי נואסתב כל תצורוך בית היין יהוא בית ייתוס כטוך היין מבין אסימו יהבחים הם התטוררים הלא הראז יתםל דברי הגבואה ליין חלב וכן תכתוק כסי בהיה בית תקל ייהה ועדי תעחי זהב ימיבא רחת לראמיי שלת העד נהביך? וכטום: כמחך רגל ווערמכנה ואני מתפחדת 'אמרה סכינה אני אממור אותך סלא מערת בנויה וארמיתות בכן רעית בין הבנו מפנות אתה לריוף אחרים בי כעוקם אחרי להם אחרי והיאשתרת באמניהי כתפוח. אילן מלקטוו ב

פרביא ולנככא ית חפרא על כון בנא ופנן הנה לידון תמרא לנכל הלא אינהן בפרברא לאאנר קטר לבירו ודע ואף לא מינין נחסנין ורסונין אלא הוו אולין לכרםי עין זה ונסביו ספסו אריקייו רעגביו ועאדיו ובד יר עפרה לנחלת וצפקיר מי ייני אינטיל ייר קליטן ואירונייב קטול "אלי" יקליק וטטאפינתאלירקעט ואירונייב קטול "אלי" וכאים בני ישראל ירן אימיביד ליוורי וכפר על בני ישראל בכן איופקד לטעבר בישביא נארונא בי היא וסנים אהי סנירו ינינר היישע וירק מיות ארונא ושיי בארוטאירה הביק לוהין און בינין וכני ית בנוי ראנדיו פונניא לסקר ב קורבנא על אַכְנַזְן בְּיָדִי וְבְנִין חוֹבֵי יְשָׁרָאֵל אָחְנִיבֶרוּ יְדִּוּ אַפֿרוּ וְאִיהְבּרוּ בְּבֵן אַנִּרְ סְשָׁחוִשְׁף יַתְּ עִנְלָא 3.5

arianyoac & caracasta

50 B 935 b Green ארוכים שהם ממח

Ran

מיזרות לאה

יילכט יליכ!

र्मुका क्यां क

COLLYNIC II, IF ding nan ar TON TON さんさい ひかん

אסכל הבערי שלאמרי שהוא הביותר והדרות שהוא כיו בלמון ישמשאל וכן בלמון למדכי האל כינו אסבולתי. ישן גדי יתוף בארון ישראל שת כא מבו אסבל הבערי ישרון ימים יבים יהים כי ימיבוביי יהים מלא להחתב אלא שבי היום בי רהיטבו הוא כמן

מנהי תבים. רווה מכן נבין. נהימה שביו כחום אים וחם.

And to not mandage

פהחברוס יים את

ַ עַר שַׁתָּחִפָּץ:

השבבדי אתם האומותי בבהאות או באילות. מתהיו הפקר ותאכל ביבים ואוילי ואם תעירו ואם תעוררו את האהבה פביכי לרודי לפכותה ולהחליפה ובקסוותי להתפתות אחריכם י שי שתופן . בבלשר פהיא תקושה בלבי והא חבן כי שי פתחתן כמושר פהחלך בחסים בשר פהחלך בחסים . אם הצרו

בַּצְבָאות אָר בְּאֵילְוֹרת הַשְּׁרָה אָכִים־-

תַּעֵירני וִאָם־תַּעוֹרְרָנּ אָר־תַּהָאַהָּבָּה

עַל־הַגָּבְעָות: רומָהרוריֹלְצְבִיאָו

לעפר האילים הנה זרה עומר אחר

ָבֹן הַהַּתַּבְּים:עָבָה רוֹדֶי רָאָבַר ֹלֵי קוֹמִי 🤾

לַרְרַעִיתִייָפָתִיוֹלְבִּיֹּ־לַרְ: בִּירֹבָּה

תַּבְּצָבִים נִרְאָוּ כָאָרִץ עֻת הַזָּמִיר הַגַּיע

הַתְּצֵבָה חָנְטָּה פַּנְּיה וְהַנְפָּנִים כְּמָדֵר

נַתָּנוּרֵיחַ קוֹבִי לַבְּירַעִירַנִי יָבָּרְיֵנִי

הַכְּתָּר עָבָרָ הַגָּשָׁם הַלַף הַלַּךְ לְנ:

וְקוֹל דַיַּנְתוֹר נִשְׁמֵע בְּאַרְצֵנוּ:

הַבָּה זֶה בָאמְרַלֵּנֹ עַל הְנָהִים מְכְּבָּץ

לם תשכילו כתו ויחוי בין ופשרה לפין. 1710 וים תשרוו השרר כל קשרה ין רוייר בונו תורפי וצרה רכים וינט חתיישבים על ביר הרברס כי רואם הה מכובבת מלתה רשר של יכייות מברים ול ירון תוד והממכן וכית היורן ובית מ הבזורה ובלות ככב וניתו כי פבי וחור ככו י קול רודים חוור הזורכל הרחשום ניום שקבר רברים הוררותר לא א רמרקלפניל **ראמית** העים הוא הבוחיל רות הכואני המלך חריוולו ספר היון כירם במכרי בלפון חנה ועיבשיו חוזר ו ולותר מפוכה זו ם מרחילהם כהמכם רודי ורצוני מזרוכן היתה כואם היינייותרת לבחולם כרקה ארבת מאות מה פואמרובין מ יבינים: ויוול רודי ההזה בא. לפמי יון מודלג על ההרץ

ירקפן בנבשתו רותה דורי לכבו כן לתחרובתו ממיהר לכו בכרו כשומר מ החילם עופר אול בזורו הנה זה שמער יני כבורה הייתף ליב ענונה עד ימים וכשוהנה הוא הודים סדה שמר ומכיך מן חלובות המתים חת ה הנשו לי שנאתר ראת ר וחת שבי שמי תנו ו כיה למושה הלמין לקולוסוזה בביון

ל . כלם וכנו הלוים : ואמר לי. על ידימפה : קומי לך · אעלה אתכם מפורי מכרי : הנה הפתו עבר . אין עכפיו עורה בדרך כתיו חורף תרגום סיתוא: הנבנים נראו כירן יקרט תו החתה פהאילנות מוכיאין פרחי והולכי ררכים מתעבו לראות: המודר הניעי שהשפו נותנין זמר וקול ערב להולכי ררכי: וקול התורי כמסמעו יויים ובני חבת דרך השפות להיות מסוררים ומכפכפים בימי ניסן : היוה כניהי כמסמשי והגפנים סמררי כסטפל הפרח והעכבים מובדלים זמ חה הברים כל פכבה לפכמה קרויה סמררי כל הפביין הזה לפיפסוטו לסון חבת כדי שבחור תרכה את ארוכתו לילך אתריו כן עשה לי רודי: ענה רודי על ידי ואחר לי פל ידי אהרן קומילך זרזי עבמך רשאלו אים מאחרעהוי ליהה הסתושב . או ארבע מאות סנה רובתים למנותם מסנולר יבחק - הנמם פה מרחותו של פתיו חלף והלך לוכלו מתנים ומש שנה של קומי המעבור נבורו בישוחלבו להם משצולדה מרים הקפו המצרים פיעבור על יפראל ולכך כקראת חדשו מתרחי הנבי בראו בארץ הרי מסה ואהרן מוכרם לכם לכל ברכיכם בן הוצר הציע. סאתם שתדי לות סירה על הים ו וקול התור - קול התויר הגרול. ובי הזר קול התור קול פהבים זמן יכיאתכם ממצרים ו התצכה חנטה פביה . יביון מל בבור לקרב פתבנפו לארץ. והגפני פתרדי קרבאתן נפכי היון. ים אור בשרים סככם חינו והנצו לפנית פמים מובי והריחו ריח עוב יקתי לביי

מתום בבתלייו וכן חרכים תרגים כשר החלון מן חרכאוכן הבתו ביורנום וקון עושר ו פל וסים ואפר אל חקרב ולפי עובר על שנים עשר בקד י וכל קאל ישראל עובר דויםב יכולך באראי מתרא וזונה וכביד עוכד רואשי תלתיתן דדהי הנה זה עוכד אחר כתלינוי ויעש וכא אלין ברצועי ותור ג פול בריש וסם וקול מחור נשכע כאר צנו - תורי והב נעשה לך י וראיהם כתור האדם הבעלה בר תי השָבַעתי אָתְכָם בנְורתיִירוּשַׁלֵּם

השבעתי בַתַר כַן אִיתְאַכַר לְםשָׁה בַנְבוּאַת וּסִן קּרָם יֶּי לְסִשְׁלַח אָוְצַרין לַאָּלֶ לָא יַת אַרְעַ וקרו נובו פראבלים ביפיקו שום ביש עול אַרעיי דִישְרָאַל וְאִיחְעַכָּבוּ אַיִרבּעִין שְׁנִין קולדודי איש ני בַּסַרְבָּרָא פַּעַת סַטָּה בַפוּסִיה וְכֵן אָסַר א אַשְבָּעִית וַחַבוּן בִנִישִׁתָּא רִישְרָאֵל בַיֵי צְבַאוּת וּבָּתֻלְבַּיאַרְעָא דִישְׁרָאַל דְלָא הְוִידוּן לְכִיבַּק זָלאַרְעָא רְכִנַעַן עַר רְוְהַא רַעָנָיי סו קָנָםוּיָ כַּיִרוֹלְנוֹמַשְׁנְיִהַ מִן־הָהַלְנוֹרת מַאֵיץ זֹי נִישׁ וִיפופון כֵּל דָרָא אֶינְשִׁי קְרָבָא לְכְבַרוֹ כִּע סֹמְירִיתָ הַיִּבְסָּר דְיָרוּ אָחוכון בְּנִי אֶפְרַיִים די נַפְּקוֹ הְּלָתִין שְׁנִין סִבּיְיַרִים עַד לַא בְּבָא קישרו ונפלו בנר פלישושי דירוביו בנרו וּקְטָּלוּ זַתְּחוֹן אֶלָהַן אוֹרִיבוּ עַר זְבַן אַרְבְּעִין שָׁנִין וּבָתַר כֵּן תַעלוּן בְּנִיכוֹן וְיַדְסְנוּן יָתָהוּ קול: אַסָר שָׁלֹםה בַּלְכַּא בְעִירָן רַהַוּו וְתִיבִין מַבָּא בַּית ישְׁרָאֵל בִּבְּצְרַיִּם כְּלִוּלַ לְבִילְהְּתוּן גַהְפֿה טרוספי נידי בכן אינוידי ולנידי ויור לטשח על פורא רחורב ושדר יתיח . ב בָּסִצְרַיִם לְסִפְרַק יַתְהוּן וּלְסִיפַּק יַתְחוּן סִגוּ

אבן עורא

למון זכרים בם בבילים וכצבילים על החרים ולכקבות צבאותי מקפץ. תרנוש

לניתר בהן לקשבה כהן ישבר האילים . פוא הקטן ו כתלמו דוע כלמון תרנום ואב

לותם פלונרו פאלנים ופפנ על פואש ביון וכותש לאביליניון בפעיקון לפוניים וחוור אל יפו פּטְעְבּוֹנֶא מְאָה וְתִּשְׁעִיז שְנִיז עַל צְרַקְּתָּא רָאַסְהָתוֹ רְכִתִילָן לְּ<u>וְלְכְּהָת</u>ּא ו רוכח אֲכַרַת בְנִישׁתָא דישר בובן דאתגלי וכרא דיי בפעים בליליש רפכתא וקפל בל בוברא רבב על חויוא כלילא בי סמאלו חחת לראסי לַנְינָסְ כְּבִירָה וּלָארְדִוּלָ ארְאַיָּלָ אר נְאַנִין עַלְ בָּנִינָא דִיאָנָן מַנְּנָן וְאַהְעַנָּאר בְּתְּר בְּתְּר אֲשְׁוֹנְוֹתָנְא נְאַבְּנִוֹים בְּוֹ בּנוֹתָא וְאִכְּתַבָּל הַן וְתַרַבָּיַא וַחֲדֵא רְבָא דְנִירְטָא וּרְסָא וּרְסָא דְנִירָע בָּהוֹלְהָא רְהָקִיק עַל הְרָעְנָי וְחַט כִן שְׁבֵי מְרוֹפָא וַחֲפָא לְעַבִיה דְאָבְלִין יַת נִכְכַח חַנָא טְווי נורָא עַל הַפְּבָרה וְעוֹלְשִין ופַטִירִין ונס עַלָּן וְלָבּ יְהַב רְשׁוֹתָבּ לְפִלְאָךְ מְתַבַל לְפַתָּבֶלָא בָן ו ענה וְבַעִידַן צַפְרָא אָחִיב רְהוֹסִי וְאָפַר לִי קוֹפִי לָךְ בְּנִישְׁתָא וְדִשְּׁרָאֵל וְתִיסְתִי וְי סְלֹקָרֶסִוֹן וְשַׁפִּירַה עוֹבָרָין אִוִילִי נַפְּקִי סוְ שִׁיעְבוּד סַצרָאֵיוּ כִי אָרום הָאוְסַן שִׁעְבּוָדִא דְדָםִי לְכִּחְנִוּא פַּכַק וְשַׁנָיִאדַאָבֶרִית לְאַברָהָם בֵּינֵי פַּלְנָא איִתְקְטֵעוּ וּבַרוַנַת בּאָרָאֵי דְטְתִיל לְכִּשְׁרָש שְׁרִינָש הְדַלף וְשָּוִיל וְלָבּ חוְכפון לְסִיחֲוַיהון עור עַר עַלְטָאוּ הנצנים וםשָהוּאַהַרוֹ וְכְּחִילוּ לְלוּלְבֵי וְתָטָר אִתְחווּ לְבֶּעְבַר נִסִין בְּאַרְעָא רְסִצְרֵיִם וֹעוֹדוֹ לְמוּף כּוֹכְנִיא סְמָא וֹלַלְ רוּנָא רְלוּלְמָא יְפוּוֹלְמָנִי נִאְסָנִירו נַאֲבוּכוּן בַּבַּר הְטִׁאנִין כַּרוּ דַאָפָרִית לֵיה וְאַף יַת עַטָארִי יִשְׁהַעְפּרון בָהוֹן דָאִין אָנָי וּבָתַר כַּן וִפּקוּן בַקְנִינָי כַנִיאַ וּכְעַן צְבִיתִי לָסָעַבַּר כָהֹרְקַיֵיִים בַּיִים בְּחָה בְּםִיסְרִיוּ התאינה בְּנִישְׁהָא רְיִשְׁרָאֵל רְסְהַילָא לְבִיכוֹנִי הְאַנִים בְּּחְתַּת פּוּכָּה וָאֲפַרַת שִׁירָתַא עַל יַפָא דְכוּף וְאַף עולִיפָא וְיַנְקַיָא שַׁבְּרוּ לְסָרֵי עַלְכָא בִּלִישִינְהוֹן פְּן יַר אָבַר לְרהוּן ָםָבִי עַלְבָּא לוֹםִי לֶךְ בְּנִישְׁתָא רִישְׁרָאֵל רְחִסְתִּי וְשֵׁבִּירְתִּי אַזִּילִי ִסִיבָּא לְאַרְעָאוּ לַיִיִּסִית לְאַבְּדֶּעוּ וּ

נידמוי

הפעם השנית חון חת ממלת . ל לפופנת הצמק סהית קרובה לקחתה כי אם כפופנה נין החוחים א מרה בהפות אלפ הככוקים רבקים עם מלת חמרתי שהייתם ה חומרת פחשב בבילם ויביאני אל בית היים ויפים רגלו עלי והענים בפרהפיח וירחה א אהבתו

נצה והגרן המני מוכף

עיתים ישה ועדים ז

ומירות העופות וים

את ביהואמן וכרתך

לא הזתור ואיכטום

התורי כמפחש מן

המתיקה וים אות 😝

משרה כרמו אבון מון

ויחנסו הרופאים:

פניה' הוא הפר

מרם פיתכםל וכן הל

בתרי במצחבת

בלפון יפמשאל ו..

ש בתורים: חנטח.

ו הזמיר כמוחשיר

וחםכיע בנות ירום ם כא ישרוכישר סיצים עת חפץ החהבה חצ השכועה כעכור םידת חסרקתו לבכים יוכן אוינת ההכים ו ויצלת חן כבבור יכים וכקיותב ופחרו עיניה י כאילו אותר הסבבתי החתכם ברומות לכם ביופיו נפלמה זאת הערשה והיא הלכה ב ביתה כמו סאמרה לו קורות בקינו והנח הן בת אחריה בכת בחת בני הר' להתעיב להוץ

לראות הנבנים ו, קול רודי י אמרה כירורה מרוב רלוגו ומרוצתו שמשה קול רצלת י דומה דודי לצבי -As the children במהירות: ענה רודי כל הפרטה ו

הפעם השלישי

המבנתו אתכם זה באתרו רול כיבי אפרים יצאו מתצרים קודם פיציע הרן חת פנין סתחפץ וכהרט ועליהם כקובוית אבל אפרי אביהם וענין בצבאות כתו מרמיה מותרים לספוך כך יהיו רמיכם אם התשררו קודם הקדי קול רורי. זהו מכראם המקום בסנה ו מרלבעל ההרים על הר סיניי מן החלוכותי כמו ממכון סבתנ הסביח מחלוני הרקיע כמו ראה ראיתי את עבי עמיי שבהדורי . פאמר ליסראל ואומר אעלה אתכם: כי הכה הכתיו עבר 'מפל לבלות ועין הבסס כמו יום המעורן והיא הצרה מהתבח והעינוי כמו יום עין וערפלי הנצנים. הם הצדיקים מל יםראל י שו הומיד . פתאמר פירה : קול התורי פהביעתור יפראל : התאנם י חנטה פגים . בארן יפר ועת להביא ממנה בכורו . והגבנים ליון הנכנים או ידמם אתח לתאנה פחנטה פניה ולבפן כפהיא סמרר כמו מכתובכמבי בתרב מבאתי יסראל כבכורה בראטיתה ו

הנ יד יתרה קומי לך לקבל מסרת הדברות. דבר אחר התאכח חבטה כביה אלו כוסמי וסר בפלם בפלפת ימי אפילה: והבפנים פתרר נוצו ריה: אלו הבפלרים מהם שמו תפוכה וכתקבלו כך כדרם בפפיקתא.

מבין במויןים וברחובות החלמשת מעברוומנו ממער למער . שר הכללם - מטיליו בעל הבילו המילו בתרגלם - הכו הכללם והחובות החלמשה של הכללם והחובות המולם - המולם החלבות מעל על הדים המולם - מינים בילו מבילו מבילו מעל על הדים המולם - מנים בילו מבילו המילות - בגילו מביל מנים בילורים - בגילו מבילו מבילות הבילות הבילות המולם החלמת החלמת המילות ה פתרובמלו פל תקום: רודילי ואם לני האלכל ברכיו קבו מתכיול אוה ליא שםו פסח קיםו נבגירות שנו מסכן הקירנו שלת ולאתבע תאותה אחרת! ליש לו. כל צרכיות שקי מתכול את אל הים אחרים: הרושה את האונהו במים:? בתישה עובוה חיסה: שב משח הים - מוסבל מקרא פלומלה התודר לי אם לושר אין טגרם השן ומזכידי המתם כחום היום ונגדי המרכי כפרע מהס במים

ומבין שם רבי המשבה זי במופנם השה בריקים י ומצם שר שמוח הוס סב רמה לך של הריביר הוא אחרה הסביבה כל אצלה בין הצר וחלית האהל וביה לו מחוץ למדהר, אחריה ביסתים ראל על מסכהי בלילות. אז חלית באמה מהכידוחיו המחסך של אני ווה שין בלילוחובין מת הסביל סדלך ביצים.

המים לכראונו , וישלחרונב מים שני - מבריבה לך רוף!! בלילות ויוסים לוציף בבכק חסידן ואבונתף , על בשבם בלילות בקשת - ואנמרים בבית ויבילילות - איש רורבו על ירכו פטור בלילות! אקובהו, וסל אקיבה וירבו נבי אקובה השלבה ואקבשה - אקופה נא השובבה בעיר - ואנקווני סן לזונין מן ג'ו חי אחריוא וסי אבל א ניריבטינסה במיד בשפטים האובריש סימן בו ומשלים "ה" אבל חג'ורים באונים ימן לא" - אקובה ג'ורילי" אבל ג'ורים בוזיש עש מין י

כורשא ראביהול מיניא וחודי בקרויו ובפלטיא ובפקנוון ולא אַשְנָבֵעיו

חוב והבה חלך לדרכו פילון וייבונו ההיקט רביא פפרש בשבעין שפטן ובעא הילחגרא ייחון פו על פא אילוני ראיפר קרטי קים רקים בסיפריה לאברה ליצוק וליעלב הזוי קלילין בפולנצייו קסנל יברא רייוניםיה טבריו ציו'יקואורטיו בעובריוון לנרדא ואנידי קרבא בעטלקומברו ירי עטלק ניז עטיה בשטפא ריי וקטלא ותברא בפתנם רדיבי שר ובתערות יוסטא עברו בנישראר הַפַּן זַת קון בְּנַיְהְהַפְּלְתְּיַנְתְיֹּעוֹ בְּשִׁיְהָוֹ עֵלְ וְבַרְחַוֹּ עַפְאַבְּתִי שָׁנְאַלְלְיִ עְנִייְבְּלָא פַּעַלְיִיתְיוּ יְבְלִילָּא רְקוּרְשָׁא רְאִיְנְיָב לְחוֹן בִּסְיַנִ אִּוְנְטִּבְיוֹ וְאִישְׁיָנִיוּ אַנְיִים תּבְלִילָא רְקוּרְשָּׁא רְאַכְּמְלֵּק פְּעָיוֹן וְלָא אַשְׁבָּרְוּנוֹיִנִי אֵמְינִתְ אָבְינִתְּאָר וַשְׁיִבְּקָר נקים וְנִיוִילְ וְנִסְתָּר לְסִשְּׁבְּוֹ וְסְנָא רְפַּרְסִיה מֹשֶׁה סָבֶּר אִ לְסִשְׁרָחָוּ וְמִיְבְּעָּר וְשִׁיִּבְיִים בְּיִי אַרְאוּרְיוּלְאִינְאַנְאַ וְתְּקְרוֹבְתָּאַרִי כְּרִיבּ אַבְרָרָם יַתּיִבְּיִבְּקְבִירִה בְּטִיר טוֹרָיָתִי וּטְן קְרָטִי רְנָאַ כְּרִיבּ בישראל על רבטילו פתנטיארותאותוה עסל קרשיל עוב סקוזות גרפי ענגי וקראנפשקסטיסטירסוי דיז וסקמל ינודון על הנוח ברויוז פכליות רסיכה בי הווא שעתיא איתוייבר בית יקראל רסחילו לכרסא לאחובלא אלולי עדיקונרא ההוא רטחילין לבוסם טבו דודי בי הווא שעקה ודרו ית שלא דדובר ואבינלקי ענגי יכר איר ספיליו על יחיון ואטינארו ספרספן ואיריקנויה ליון ובני על עיסן בברונא ובופנא וי שמל יעלב אבנים פו עשו ואנים לאנוש כונים בליורביא לכן אינושר משו וכאוצלי קרם "נירושאל סשוסשלוו איןררו ולפלסקרוות ורפיענט

स्ति विकास

chác ras for במלתק הפרסה.

הרוצה נסופיל נעמר הריח העוצ מים לסוססים. ואתקרורי de cross can can יערלו היתים חם שבי וכא הצילים לך א המנס

SOCION

the state of the s

וכבין כמתי התרנטו םהיו ימראל מכותרים Photos order מראיך יזה הוויאמים קולך. אייםיר תמס ונטה ימראל או יהים

המזימני או

• क्राम्मा क्षाम्म •

םהמחייון כרס "

לם פטרי המבל

פרסיפראלוכור הכרס מיה פעדוי דורי ליואס לוי

מנהרט שכיי העול

פירום: מאתרו סעסקי וכמעזוטון ועל ככון

מלאש את מראך י אינר לה אין נסקרין वाय्रीक ग्टाको देव כלותר מידמדר יותם · carlo: cha: By the state of the לראיתר כתו ייכה ם commo ourly s deren de la constant מינה אז הכרס מן המתלים כי אכי רוצה ללין סם שבירהי מיאל المعادية بالمعاد Composition of the composition o יוני ובוניף פרשה לשינא בתר עפא לה סגוי ונישי פעים לה סברא הבידין הודי בישיה רישיראל בנירה ביצירבע בטרוי רְטְתְילָא לְינְתָּא וְכִינְנָא וִסְטְּבְרָא בְּמָנֵר וְנְתָילָא לִינְנָאָ אַרְנִינִיא אַחְיִנִייִר וּ נייף סיארה וים וחביו סיצירהון מרברו נפלייו חיון קלו הבניח ובפיין בי הרעהבשושנים: ערשיפוֹחְהִיוֹם באירשיטין יהביי נשאיפן הפיניחפיטה אישי ונכני היגלליש סב רמה לב רורי באל קים היופקרו ברה קלאיסושטי לצבי אילעפר האילים על רביר פרוטא ובן אַפרר אַניְנְּנְיִינִינָיטָרָאַן וְיִנְיִּרָּאַן אחוו בתר ועברו יחיפא אחרעם על פיאונאנא עליחון עפול כרשעני וי נער التهاجية لديد مرمزى طاطبقي رجزديد בעלם ייסן קנטיריזן יסא יסן בהריריזן קין ארם קין איני נקלינא נגינו מיקרש זעיר והזיייך שפיר בעובריו טביוי לינחא רסגירא בתניי פנרא וחייא פעים קוניך ויח שלבייך רריקנו איייסעיעלי יר SE SE * ÷ ÷

מהיא מינור המלעו.

בסיקר ולא אוכל

המעםהשנית

ישרי לימה אצמיו.

יתרנותם ביותם יותר מצרום לני איזוח אינתי פחד ל איתר ניידי - סינלים סינלים בינים איזו לע שיעילים והאודי כן "גינ כן האין נפסיקונין אַר האיבים וסיבי נכבר נכבר הוכנוא כעיך אות וב"ה נבורי יום איני האי ריפים בישינה פיף פיבורה: פג'ו הפים ופירול בם פגי האבי הביך לדתי פג התיעג כת ורשבואי. הלך רובב

לינונים דיךי שר מיסחי נית הוסים:

Gran. Gran

יים ארו כבהייתים ל

מסחיירי כיוו ויוסל

יים ואיז משני הבלפי או האינו פני מוש מבדף פנישו לחידים והמנס ממינים הני לא הכנית משני הבלפי או האינו פנים לא להכנית משני משל האינו משני היים ואיז הכנים ומשיו היים האינו פנים לאינו משני להנים משני היים המשני משני היים משני מה הנים משני מה המשני מאינו משני היים המשני היים משני היים משני היים לאינו היים לאינו היים לאינו להיים הדין הוא היים לאינו היים לאינו להיים הדין הוא היים לאינו היים לאינו להיים הדין הוא היים לאינו היים לאינו להיים היים היים לאינו היים היים לאינו היים היים לאינו היים לאינו

בראיני ארד בראין השמיעני את יונהי בחני הסלע בכתל המורודה קלְן בִּי־קוּלְן:עַכְבוּנֵּרְאֵּיוְן נָאֵוָה: אָחֵוּרִילָנוֹשְׁעַלִּים الميزاء البيداء متجرات درورت الدروندا مويد البرازانيورا וברחבות אבקשור ארי שאהברה בקשְהֵיווְלְאִמְצָאתְיוּוּ אָלְוֹמָדִיּ נפשי בקשימיו ולא מנאתיו: נא המסובנה בעיר בשוקים gd-pacer מומלים · מינו הדים ברוך הוא את קום לברוח אף מגרים ז מביטים לאחרים . day grid י מקר הערנה. cathy by Arica משקנים! יתמקדו · Skho a 出のためたより הודה לתכרים ליצו التصديا رق ياديه وعا がなが ויכרות לתקודויהם مرين موانع שני כסססל חד סניבות התורלים לתנחה כהל סמ 90 the Contraction מממי סים בהן חור ש בכנכנים סס פרנים בום של פים ופשב حديدارا فكالم دريده היו מחבלי את הכיש التحطيط عطالتنام ملادمرمدت ڪ م BL Crit of COCYCE D מתכין והיו הונים STORY OF STATES מתחכמין אתהוכרס Occupation of the second מכרי ותיכוק מכרי מ ED FEE מכהו תתקום כשו מסוריו רוכסו ממליכין אותן לאור ולתה קרא אינם ס מוכלי תההי מכלתר לכובה ה: בניימראלי מליז התל סס סהיה tra done to contra מלרת וכר והיא מכיאין תנהןית מביו תביט לכנית לאחרו קטבים. כתנוה Ē

פרס זוהביין ארי הדירנה. כמותלותוכתה וכעל העדונות וכן סדם היןלם לא הבלה בתלות לא פסן בירגן וכן בלמון ישושלי. עדי כמותי כא ליים מבורית י כאח - תאח למסם: אחני למון בוי כתואבו אך

مرشا فردمم

פיר הפירים

התמרי אסקת. מן אבין נשר רגליו מכלי בוחר כמו המה רוכליף:

מלמשיי דנולים כמו כעול לא למדי אפריון. אין לורומה ופירופו לפי פרים

תבאני חפומרים מפוח ואהרן באן פאהבה בפפי ראקבי מה מכאתם בפיום כיוכנו מעברון מוהם . קרוב לפריפתם ממכי לפוף ארבונים מכחי שד פמבארף. מהיה עתי ביתי יהוסע לבבום מלמים וחחד תלבים י אחדתו ולא ארפבו לא מדד לו תפיון שר פחביו ותיום לתפכן פילה במביל כל זואן משפה ליו המכשון אקבם.

שָּאָהַבָּהנִפְשָׁירִאִיתָּם:

יַער שָׁהָרְפָּץ:

בְּפָּחַר בַלֵּילוֹת :

אָעַבַּרָתִי מַהָּם עַרְשָׁמָּנָאַתִיאַר

ירושלם בעבאות או באילות השָרָה

רַבְּרַבְרַבְתִיםרָות עַשַּוְבִקְטַרָּת מֹי

לְהִ מִנְבֹּרִי יִשְׁרָאֵל : בְלַם אֲהַיִי יְהָרְבּ בִלְפִבֵּי מִלְחְמֵה אֵישׁ הַרְבּוֹעֵל יִרָבוּ

וּלְבוֹנָה מַכִּל אַבְקָת רובְל :

הַבָּלָךְ שְׁלֹבֹה מַעֵצִי הַלְּבָנח:

שאהבהנפשי אחותיוולים ארפנו נינ

בּיניתי: הְשְׁבַּעָתִי אָתְכָּם בְנִוֹת יּשׁ

בִי זֹאַת עַלָּהֹמַן-

הנח

האושת כהיותו בולם בניכשי אם תפורו וים חשררוי חבשון חדי תיוני על ידי פ כד והסף לשום

למב תיווריו: a audi. car מיהם וחמץ שני מי זאת שלם מן הורכרי כפוזייותי מהלכת בתרבר וחים כוב היום והמבן מ מלבים לפני והורעם כופים ועקרבים ומנבו שלוכים אמרקים לשמת ה הדרך תיפור וחיה הבון והמסן שלין נ נואין אותן האומות ווהדיהות על ברולת ואמרו תי זאת כלומר כוה גרולה היא וארן השלח תן התרבור נו כתחת פמן נבה חקף כתמרי חקשרת תורי על סם כן הןשרת שהיה חקור מעל מזכח ח תניתי וחכל. בפס התוכר כל תיבי בסתי י אברתי מלסכם מכולמון קוופ . ג اعتدا حياحاء ובה מטון פלפלמה. कर्तताव्या राजनता שהו מפאין במרבר ימסיס במרים קביב ره. מפים רכוא סכלהו תנבורי יסרולני からいか תכאלבר פחותי מבן בשרים והייקירים על ביסמס: מלמרו חלחמה מלחמתה מלתוח וכן הכהמי המוכני אותה החוכים סכיבת המסכן מ מלותרי פדר עבורתם י אים חרם . כלי זיינו ק מקורת וסימנים משורי על דם את הנידסא והתוסר' סלא ַםְלבָא סִן אִילָ<u>נִי זַנְוִבִּילָא וּ</u>שְׁאָנִי וְשוֹרְכָנֵי דְאָתִי סִוֹ לְבָנוֹן וְתָּפָא יָתִיה ְרְתַב רְבַי I FORT מכחר בלילתי פן יסכחום רטא עליהם ברות יכן הוא אומר נפרןנ פר כן יאקה ותאברו נברים חתים ונבשלים אזרו חיל - איך נפלו גברים יאברו כלי מלחמה - אתהידעת את אביך - והיו נגברים כוסים -

ורן: אפריון שוה מ

י זה אהל מופר

מקום מומכן מינם

כשה לו אכרון חופין

ופרוף

ידוננברי.

שוציאתיונ כל בריש וסים לך הבא העיר י הכאהי אחם הידעו את חצרץ י עד שהביאתיו אל כית אבי ז עד ועד יא נשעם כאים לפיום מובון עד פיוון. מדפור עד בידן יערות . כבף וציך עד פיפין . אנכי אפב עד פובך מאפכונת גרלו עד לשכם בכחנה עד היותם כבף רגלו עד קדקדו ראובי עד שתומץ בסם בחיברות ב כל דכל בלשל

ביין מסדי

ַבְּצַאַיר אָת בּלְבָּים בָּעָיר אָת בּצַּאַיר אָת סמשנה אמלעו כנמונא בומלא אמלעו. אָני פּשָׁח וְאָהַרֹּן וְלַנָאֵי נַטרֵי סַבַּרַת פֵיסרָא בפּאַבּׁן וֹפֹתָא בּי פֿפֿונרן זְרבייני ניוור ביוור ואָשִּׁלְינו לְנוּן זֹלְ אֹמֹם מְבֹינָרו יְלַרָּא דַּנֹה לאטנולנע טוני אנוב מפור פֿפֿרא נברי מַר־שָׁבַבִיאַתִי וֹאָל -בַיִירת אָבִיי וְאָל־ ניפּוּשׁי דישראל וכן אָפַר אָפַקלשָפַיפָרופַא וַאַצַליּ לַנָּם הֵּ סָּהִים וְבַפָּר אַלְ חוּבַּיכוּן וְהַבְּּבׁי וֹרוּ שביניח ביניכון בְּסִלְקַבַיםו : כסעם

רפירון.

י אָם הָעִירויַנְאָם הְעְוֹרְרָוּאָת הָאַבְּבָּה פּוֹצִירַ צִיבְּתַר הַנָּה וְתַבְיֵי בִּהְקוף רוּנְיֵיה אישישיל ופֿלוג לממנו לכוצי לפֿתפֿנ פֿבּפֿן וֹפּלאי נֿאַרונא וֹאַהְנַי פְּכִילְּעַיִּה בְּנַזֵיִה וְעַסָא בִּידוּ יבלנדים ניתו לצורבת לונצית ון והמילת **5**04.5 בּפִינוֹמָה אַנֹינֹתּים בּאַנְרוּוֹ פּֿינד מֹנֹנֹהָה רבשה בלבוון ולמחות ביוושע בר מון בְּטָתוֹשֶׁלְשְּׁלֹבׁה שִׁשְׁים נְבּרִים סָבַיב יים סְטוּסְשָנֵיהוּ השבעתי כַּר שְׁסַעוּ שִׁבְעָא אַ פּרָ אַנּסֹנָא נִבְנֹי וֹמִנָּאַ מְּרַנִיוּן לְסָינִסֹן יִרע אלות ון לסי פֿוונאי וֹלאיתו יון אנוניא וּסְתִים יַת סַבוּעֵי סָרָא וְצִרִיאוּ יַדר קִיְרְוַיהוּן

אָפּרִיון עָשָה לו נחא וְעִרקוּ מָפַר קוֹדְשָׁא בְּרִידְהוֹא יְסשָה נְבִישׁ אָנָא קַיִיםִית לְאַבְהַתְּהוּן דְאִילִין לְאַעֻלָּא יַת בְּנָיהוּן לַאַנַטָּנָא אַרעָא עַבְּרָא חָלָב וּרְכַשׁ וְהַכְּדֵין אַיָּנִיסּ

ָסָעִיל זַת בָּנַיחון לְאַרָעָא צַּוְדָא וְרֵיכַּנְיָא כְּעַן אֲאָא סְעַכָּב יַתְרוּוֹן אַרְבְעִין שְׁנָן בְּסַרְבָּרָא וּהְרֵיִי אוֹרְיְתִי מׁלְמַרְבָּא בְּתִפִּיהוּ וְ נִכְבָּתַר כֵּן אִינוּ אַפְסִין לְשִׁיאַן יִבְנוּן מַחְ וְאַאָּדִיאוּ בְּבֵן אָסַר סְהְּח לְבְנִיוֹהְרָאַ אַשְבָּעָת לְבוֹן בְּנִישְׁתָא וְיִשְׁרָאֵל בַּיֵי אַבָאות ובְתִּקִיפַי אַרְעָא רִישְׁרָאֵל דְלָא תְזִידון לְסִיכַק לְאַרְעָא פּנְעַנָאֵי עַר סִשְׁלַם אַרְבְּעִין שְׁנִין וִיתַּשּ רַאָנָא סְן קָנָם יְיָ לְסִּסְכֵּר וַחָבֵי אַרְעָא בִידִיכוֹן וְתַעְכרוֹן יַרוּ יַרְוֹנָא וּוְתַוּי אַרְעָא כְּבִישָׁא קָנְסִיכון: בַר סְלִיקוּ יִשְׂרָאֵל סִן סַרְבָּרָא וֵעָבָרוּ יַת יַרְדְּטָא מי אם יוואל בר נון אַטרוּ עם אַרְעָא פַה הִיאניא אוטָא בְּהַרְנִא וְכַלְלָן ייםן כַּרְבָּרָ יים בּתנֹסֹר יים מְת לפונע בילסטו ולה בי בוכוניים לשבר עם בי פלע ואלי צורם " בפור סורים וכת פלום לפום רבותא בּאַרקתיה ריתקק די איתעקר בְּאַתַר בִית סוּקְרְשָׁצַה דְסִיתְקְרִיכוּר דִי לְכוֹנָתִא וֹכְתְעַבְרין לָהֹנִיטִין בַּחֲטִירוּתִיה ְדְעַעִקב דְאִישְׁתַּעֵּיל עִפִיה עֵד מַיִּכָּק קְרְבָּּהָאוֹאָהְנַבְר סִינִיה וְאִכְּהְוֵיב רֹוּוּאַ פר בנא של מה פלפא דישראל ית בית פקרשא דיי כירושבם ותרי עַכַר שִׁיבְטוּיוּ הנת אָםר יִי בֹמִיםְרִיה בָּטָת יָאַי בִּית מוּקְרָשָא הָרִין רְאִתְבְּנֵילִי עַל יְדוֹי מַלְכָא שְׁלְכֹח בַּר דָוִד וְכַּטָּה יָאִין בַּהָנֵיא בְעִירוֹ דְפַּרְטִין יְרִיהוֹ וְקַיִּיִםִין על דוכְנֵיהוֹן וֹסְבָּרְכִין לְעַטָּא בֵּית יִשְׁרָאֵל בְשִׁיתִין אָתִין רְסְבָּרּ למשח ניברון ובנהיא בדפנים פכתנים לחון בשור נסוחקיף ובה סחובריו וסאלתיו בל גיברי וַבַּדְנָיָא וְדַיוָאִי וְכָל שִׁבְשַׁיָּא דִישְׂרָאַל כּוּלְהוּן אֲחִידִין בְּפְּחְנָםֵו אּוֹרַיְתָא כלם דְּמְתִּילִין לְתִרְבָּא וְשַׁקְּלֵן וְשָׁאַרָן בְּתוֹן בְּנִילִין מְאוּלְבִּי קְרָבָא וְכָל תַר וְתָר מִנְהוֹן הַתִּיבַת מִילָה עֵל בּבֶרָתוּן הִיבְסָה אִינְתֹהַיִּיִםּת בְּנִסְרִיהִ דְאַבְּרָנָם וִסְתְּגִּבְרוּן בַּה בִּזְבַר לְחַרְבָּא חַער הַרָּא תַל הַרְּבָּים וְבְּוּן בו נאבוולון כו פוילו<u>א והֹלִדוּ ו</u>אוֹלְון בֹּלְילְיא היבל קורשא בנא ליה שלטח אפריון

רבת במערבת אנת האלף כסר ו

וסם בהים דות עשן מקשרת יואיליווואילשיוותימוריו - דם ואש ותימרות עשן יגבורים ז'ום וס'וכל אנשיה נברי - קשת עיר גברים עלה חכם . ששים גברים סכיב לה: בלילות דוסים להניד כבקר חסרך. על משכבי בלילות . העמרים בבת ל במדור בלילות : אפריון ל עשה רמיך שלכה מעצי ורוא חד מן אב מן חד אא בריש תיבו וס׳ נכסר בבסר

הכהן י מפחר בלילות י שהיו תלתרי תלחתם שחנו כל כפמה כיהיו מפחרים מישאוש לדי גלות: אכרית · מאחר כן ששה פלמה המלך אפריק והוא ביתאי.

הפעם השנית

היינה רואם בחלום חק נבון פל מטכבי בלילו סהיקה מסקם דורה פד ם פיוכחה חותו והכיחם חל בית המה והיקה מפכנת כבות כיון פלא יעירוה וכאפר היהכבקר רדכה ם הכשרה חחר רורה וכחפר רחה חותה יותה אתר תי זאת שלה תן המרבר.

ונונס הנה משק . פלפלת פפים גטרי כי הנה פלמה המלך הוכרך לנסרום רסם ששתו מטתוי מפחד בלילות. פתא יחטפות למטים בעבור יכיה. וחיך עלתה זאת מן המרכר לבדה ושר מפלמה המלך כאפר קונו און ממולום ש הוכרך לבנות חפריתן והוח חיה בחן האפריון ..

הפעם הסליסית פר שמבאוכי השותר

והם משה ואהרן.

ותעט זמן היה ם

מעברתי והתפרדת

מהם והשנין מעלה מפה והתפלל בפר יםראלי עד סהכאתיו • אל הארון: הפכנון: אתכם. אף עלפו סככנסה הסכיכה ע פמכם לא תוכלו ל להכנס לארן פר ם שיניע הקן והם חתרו הגבו ועלינו וכתו ויכום דכתום: מי זאת שלה מן המדכר. כנסת יפראל פצלתה תן המרכר ופמעה הולכת ככל התריכות ווה פנין מקוטרת מור י וענין הנה מטוצ שלמלתה היו ארן ישר פהיא היום משוצ של פלקה. CO ממים גבורים ממים רבטת הם הבאים ל הארן כאמר פקר אותם מפה ואלבור

שבטרה לו וצוו ואין

בחובו עכמו ולבו

वार्षण का क्यांक

כחוכיה שאל ל שיבן

בן יוחלו את ל לב

ברם יום לי לינב

ספמשת חייבוך יות

סכטרה לו את אין

לו משל למלך פהיים

ע בה יחידה וחיה א

אוהבה ביותר לא ת

בתי סכי אור פחביר, מראי לא זו ווהנב:

פר מקרואה אוויף

סכחמר פתהי לי ב

מחותי רעייתי לא

מחכבה עד פקואה

אתי בכאתר כחם ל

פנדי ולאותי אי האדם

ולאמיכתיב פדר

פתמן כן יוח היוצרי

על רחפווכוי כיו

רפידופי מסכם מוסכנו של הכפרת סהוא אהבי מרכם ארנתן - אהוברה

סהיה תלה ורוכב על כלוכבות משמור לשמורי תוכו רבוף י סדור ברבם אהם

ארון וכפרת וכרובים ולחותי מבבוח ירופלם • אלו יפראליריאים ומחו

להקבחי בנת כין. בים שתבויכן לו בתילה ובושלין ובניתו: בדין

רפירותי היביע שלו י תרכשי הוא התרכב התסתור הקורות תבפנים כי כן ררך ארמוכי התלכיי רבוף. יא מן רבעת בהם וסם שפיים שניין הבעת אבכים בקרקב ויא פהוא כמו פרוף תן וכירו רבפה טפינחלת והוא היפר בעיני כאפר אפרפפו במקומוי מכשר לצמתך י מבעבי כמו בעד החלון פי פיער הרב י פצלפו פבפקפו

וכרח חו ישלע מן הפין וים אומרים מכקרות וצרגום יןרות הוא גלים והוא רחוק במבייון ז הקצובו יחכר מקום רחלים כמו ומאכלו בריאה משים פה ב בריאה ועניין הקצום מים להן מרח אחת כאים סוכבת כל א אחת כתו חברים ו וכתוהו וקכב אחר ו וממט ויה כב עלו כתו מתאימות. תואמות וים אומרים סים לכבי כל אחת ת תאמים: ומרברך. כמוריטרךי ככלה הרתון ים אות כחבי והקרוב פהוח כיץ הרתון הארום וים מפרפים אותו מלפון כלח רבלה סהו למון ביקוב כן זה ביקוב הרמון ירותן כין המכח והצין ו במתך הוא המיער הרב וכתוהו בלי בתחך:

יצונים ל ודחו מן הוא מן היאות רכל חרוחר לית רכל ופי במסר במה רבה בעורך דמן בסדי עוויף או וסים שאו מביבי 🖫 מושר בהוא תביבי עירך ואת שרוד בה העשי שאי עדיך על שפים ו והקשרים בבלה ואף כי השלחנה לאנשים והפבוד וכתך י עיניך בשרח. ובחיפה רעיתי וחברו. הסבי עיניך. צוארך נבגדל השן:

> עבודיו ובָתר דִי שִׁלִים יַתִיה שַׁוִי בַנַיַוה יַת צַיּיּב זּמוּ אַרונא ובנורונים ודוום מסינים לאלמא בין יביים וּבְנַיֵיה הְּנֵיין לוֹתֵי אַבְנָיָאיִריאַגְנַעתַּבֶּן מֹשָׁח מבְנִות ירושָׁלָם: בתובבי הליבת פו בפל פוופל ובפירת פו וֹנַבַבַּפַבוּפָּרִישׁ וּמְּלִיל מָן עִילַוַיִּת יַת פָּרוּכְתָּ יש שַּעטרָה־לָוֹאָמוֹבְיִים חָהָנָתוֹ וביִום בּיִים אָרְנָעָי וְמַּלְנָעָנָטּ וּבִינֵי כְּרוּבַיָּט דִי עִילַוַי שמתתלבוו בֿפּוּלניא נוֹנע הָלנית מְלנית מְלניתוּ דְּמְיכִיוּן אָסַיוו בּוּרוּאָנָם סוֹ פּֿרְ כַּרַ כּּוֹאַרְעָא וְיִישְׂרָ**אַר** ו צאנת בראַתא שלמה מַלבּא לַמַעבר ת נתפו בע מולר הא ברווישופ ל בנת נייד שניל שו בבר נילער: וֹכֹן אַכֹּר פּולוּ וֹנוֹתוּ וֹעֹכֹּי פּּוֹלְכֹוֹא אֹרְמֹאי בּיִבּ ליבליש לעפא באנו בנימי ולכל הלא לשל בַּהְאיבותוּשׁׁבְלֶהֹאִין בָּהְם: בְחָוֹשׁ רַכְלִילוּ עַכָּא בִּית יִשְׂרָצֵל יַת בַּלְכָּא שׁלֹפוֹת בּוום תַנובָּת בַּית פוּקַרְשָׁא וַתְּרִי בְּתָרְוַת תַּנָא בַּבָּלַח דָּרָפוּוֹ רַקַּתְרְבִּבַעַר לְצַפַּתֵךְ: דים ביל לתא דעבר שלפח פלפים בעידנים ַדָּהָיא*ַי*ת וָזַגַאַרָּסְטַלָּלְתַּאַאַרְבַּעַת עַסָריוּסִין

> > הפעםהשנית

רכוף אהטו כלומר מרום אהבחעל אחת מבנת ירופנס וסס עטרה בראפווכל זה עםה שלמה המלך או ראה תאותוי הכך.

ואת יותר יכוש מחסוקתו פל פלמה ויכולתי לרחותך בלי

שאכטרך לעשות אפריון י שערך כעדר העוים ב העין כי מנהג העוים שיתנו בהרים הגבוהים ושתרות ברגליהן ללקט עלים לכחן ולכחן כן ריתה סער רחפה סזה על זה מפלי פכיך ושבין מן הרחבה הלובןי ופכלה. כמו נפברתי הפעם השלישית שמודיו רפידתו שיכו רוב הזהב והככף וכתוב

ַבָּלְשׁוּשִׂיתָאֹ בְשוּרָא רְנִלְעָר ו שׁנירָ

וְיָלְדָן תִּיוּסִין בָּבָל עִירַן וְעַקְרָא וּסַרְבְּלָא לָא דְנַנת בְּרוּן ו ברוש

וְאִינוּן קְרִיבִין לְפַלְבָּא דִי אִינוּן צִּדִיקִיָא וְלֵית בְּרוּן פְרַעַם בִּישׁ וּ

סציפהו בוחב ובבכףי מרכבו ארגמן. כעין ארנתן או הרכיב מבחון - וטעם צאינה וראינה הוא ויקהלו אל המלך סלמה : הכך יפה רעית עיניך יונים ' שהיו שברי הפם כאפר פירפתי בגעם הראפונה . ושנין שיניך נביאים כי כן יקראו רואים וחחים - וענין פערך הם המירום : פניך -הם הנבורים : מפתותיך' הם המעוררים : רקחך - הם הכהנים :

עַפּורָיוֹ עַשָּׁה כָּסָף רִפִּירַר**ּי**וּ זְיַרָּי**ַ** בָּרְבָּבִוּ אָרְנָמָן תּוֹכוֹ רָצְוֹף אֲתַבָּר־י ַצְאָינָהורָאֵינָ**ה** בנות איון בפולך שלביה בעשביה בוכני ב מטרכנו מו פלא יָפָּה רַעַיָּתִי הָבָּה יָבָּר־עַעיבַוּה יוֹנִים ָםבַּעָרלְצַבָּתָךְ שַּׁעָרָךְ בָעַרַר רָ־זּעָוֹים שנירבערר הַקְצובות שָעָלְו בִּן־־דָּבַיֹּחְצָה שָּׁכִּלָּם עַּמָּנִי מִּפְתוּרַתִּיִר וִכְּרְבָּנִרְרְנָּא־מוֹרָתיִי

חתובון. יוכירן עלב ולבעוא ווסא לבנוב סולטי הולסף אלף אלעון אל פולבעא ואטלפל לבלאה פולבים תורה סעטרוהו לא למלך וקכלו שלוי לַנָם זֵי נָפַלַת בַת לַלָּא סו שְּׁבַעָּא וֹכּוֹ אֲסָבַת כַּכָּה נָאָה אַנְהְ כַּנִישׁתָצה דִישְׁרַאֵל וֹכַכַּרו יַאַנוֹן זּיִינוּן וכיום פתחת לם. רַבְרָבִי כְּנִילְיהָאוֹתַבִּיםַיָא יַתְבִי סִנִהָּדְרִיז דְאִינוֹן כְּנַיְרָיז לְעַלֹכָא לְעַכָא בַּת יִשְׂרָאֵל וְדַכְיָין לְגוּוָלִיז זה פתים לתינים בְּנִי יוֹנָתָא וַאֲבִּילוּ שְׁאַר בְנִי כְנִשְׁתָּךְ וְעַסָאראַרְאַרְעָא אִינוּן אַדִיקוּן בּבְנוֹי רְתַעָקב הִי לָקְטוּ אָבִנִין וַעֲבַרוּ מנהחנך בו התבון פַּסָּה יַאַיוּן כַּרַבּיָא וְלִינָאִי דִּכְכָּרְבִין יַת קוּרְבָּנֶךְ וְאָכְלִין בערבר י הן הו רשיתי. קילפןרם בְּבַר קוּדְשָׁא וּבַעְשָׂרָא וְאַפְרָשׁוֹתָאוֹוְדְכְיֶּין סָבֶּל אוֹנָבָאוּנְוֵילָא הֵיכְטָה דַבְווּ דַבְיֵין עורַא עָנָא דְיַעַקֹּב וערכן עליו קובורן בְּעִירו וַדְיֵוּי גְזִיוֹיו וְסָלְקַן בִו נַחֲלֶא דִיוּבְלָא דְנָא הַנַת בְּחוֹז אָנִיסותָא וּנְזִילָא וְבוּלְהוֹן רַסְיַון דָא לְרַא י פר פיכוח היום. וְשִׂפָתוּי רְכַדְּנָא רַבָּא הַוּוּן פחטאו לפני כיקי א בֹּלֹהוֹ אַלוֹנֹת בֹּוַסָאם דְכִוּפוּנוֹ לַנָּם דֵּ וּסִילוו וַבוּו שְנַפְּבִין וּוִבִּיהוֹ וְיִשְׂרָאל וְדַסְין לְרוּס וַנַּבְיתָאם חפמי ופמוס: כין וּסבַוּוִרן יַחָרוּ וְבַּעַפַר נְקִי וּפָלְבָּאִדִי הוא בִישִׁיהוֹן פְבִיפִּקוּדָי, בְּרִיפוּנָא בַּר פָן אָסַרְכָלָאוֹן וְאַרְכוּנְיוֹ ומראיתך ורונורן כיונת הזמן הבן: בבן זונה וככנדיון

אותה אינ מכרנה 🤼 אלא פוסטת בואר כך את כתחה סכם לכבול שלי ותוראיי מבדונות פערך כערר העזים הקינום חזה רוצמת קינום אמה המהבת להן מבפנים לקיסורייך סערך כאח ומבהיק כצוהר ולבנונית כסער כוים לבי. היורדות מן ההרים וספרן מבהיק מרחוק והרוצמא פרומה כנכת שראל לין זו היא מבפנים למחנותיך ומפכנותיך אף הרקים פביך חביכן עלי ככרנ בי מגלמו לרדת מהר הגלפד כמהפינם לבן מסי דבר החר כאותן מצבאו כלכה בעבר הירדן מהיא ארץ בלעד ולפון זה במרדם פיד הפיריםי מכם הא לנין מכפנים פרוכ כעד פבמקרא דבר המסיך ומבין נגר דבד אחר כמווכד כגרם יחתום הארץ בריחיה בעדי הבער עדפל ומכער הוא הרבר פהוא מבני לא ז בעד לכך הוא אומר מבעד במחך לפון רבר המצמצם הפיער עלא יכין לבחת חו היא הפכבה והקיפורים ולא יתכן לפרם במחך לפון צומת בההאהה

מפורסת בקיבה פאם כן היה לה להיות רטפה כפהיא נכתכת להא לפשל בה פעולת נקבה אולויו לפשל בו פשלת זכר כמו תיו פל טבת כפהוא נותנה לבדי היא מודגםת כמו חנה חרשה ושבתה וכן לוכר שלת שבת בשבתו ותיו של כמתך פהיא רפה על כרחינו באה במקום הא ויהא שם הקישור צמה וכשהוא במיך לה לוכר או לנקבה תהפך ההאלתו כגון שפחה תהפך לומר שפחתו שפחתה ורבן אמה אמתו אמתה ערותו ערותה וכן זה נמה צמתו צמתה צמתו צמקר: שלשי סכין רחו נבח מתורבם בלום כשהבהמות יוררות תן ההר נמכא ההר נקרח וממורט מהם: מעיך כשיר הקצובות וגל אף קילום זה בלסון נוי הסה: מביך ירף ולבנות וכדורות על כדורן כצמר וכרר עדר הרחלום הברורות מפאר הצאן בקצב ומניק נמכרות לרושה חכם והגון ליחהר בצמרו מנופין אותן לכלי מילק יהנדי אהק משת לידתן שלא יתלכלך הצמר ורוחצין אותם מיום אל יום י סכולם מתאימות. לפון מתום אין מתום בבכרי כלומר תמימות הינטרים בלביו וטכולה. כי סכול מוום אין ביון ונאמר הדוגמא הזועל סס גבורי יסראל הכורתים ואוכלים אויביהם בפיניהם פביצותם והריהם מתרחקים מן הגול פליפראל מון השייזה? יתלכלכו בעבירה ונאמר קילוס זה של סנים עסר אלף אים סבביא של מרץ בקצב ומניין סלא נחשר אחר מהן על העריות בנאמר לא נפקר ממנו איש ואף על הרהדי'י הביאו כסרון ואף של הבול לא סוסרו שהעיר עליהם הכתוב ויקחו את כל הטלל ויביאו אל מסה ואל אלעזר של ולא הבריח אחר מהן פרה אחת אוחמור אהדי כי הסטי ספתתוץר באות להבטיח ולפתור אבמחהם כתו ספסו התרגלים לרחב הזונה פאתרולה את הקות חוט הסני וגו' וסתרו אבטההם : ותרברך. דיבורך בי כוא מגזרת הנרברים כך אבל הקורות אז מרברו יראים ברלדין בלפני - רקתך - היא גובה הכנים פקורת פומילם בלפנ אבל הפנים ובלפת הלמדקית' מהוא למניה אבי לנמתן: רומני ראפיורותן לפלח הצירתון מבחוץ פתוא ארום ובגלגל הריקילים בנו אפה ובדינתא פירפו רבוקים ריקנים פכיך מליאים מבות כרמתן: רקחך - היא שבה הכנים פקורין פומילם בנעי אבל העינים ובלפון הלמדקירו משפנים לקיפוריךי

בתלפיות כמו תיו ם

פכורמית ובוכביתו

אלף התבן תלוי שלים •

כך מנהב הסרים ל

לתלו מבייה וסלטיהם

אפפות

בנתלי המנדלים:

מניגין בהן חכים

כמו הברו בחכי מלת

הפלעים ורומה לו ל

למטת תנזית שמפם

חיראה יובאה שהת**ור**

מנן לישראל דם לומר

אלף היתבן כתו תבן

הלף על פס רבר בות

לאלף דורי כל פלסי

פהתלמידים נקראים

צל מם חנים ומלשם

כנפין מכאמר כחצים

בדנמר כן כני ח

הנכורים אפרי הנבר

אפר תילא אמפוש

תהסי מכי סריך.

תאומים כך סכיהם

פוים פקולים זה כזה

ירכר אחר שכי פריך

על סם הלו**חות** תאו**תו**

נכיח מהם מכווכות

במרה אחת וחמפה

דברות על זו וחמפת

על זו מכווכין רבור

נער דכור אנפי כ

סהרוכח ממעט את

הרמות של הקבה.

לאיהיהלך ככנר לא

תנאף מהזוכה אחר

נכול זרה ררך אטת

המנאפת תחת אימה

חקח את זרים . לא

תמא כנער לא תנבוב מהעוכב כופו ליסבע למקרי זכור כנער לא תענה מהמחלל את הסבת מעיד פקר בבוראו לומר פלא סבת בסבת בראמית. כבר כנגר לא

תחמור פהחומר סוכו להוליד בן שמקלה אותו ומכב למי פאינו אביוי הרועי . את

נאנם בפונים ומררוכי אותם בדרך נוחה ויפרה יעד פיכוח היום יעד בתתפפם

החמה: וכסו הצללים - הוא עת סרב וחום היום אכי אצילך ואת עריבה עלי:

היום יהוא הפתם וכן לרוח היום וכן כי הנה היום בא בוכר כתכור ומפיפוח היום

אלךלי בהר התורים בבית שלמים בברי. כלותר מפחטאו אז לפכי לחלל את

כער לא תרצח

יתבורים •

ם לסור י

כתורל רור צוחרך. קומה דקושה כיו באסה והדוצול כתורל רוד הוא מצורון ציון

מהוא מקום חחק ושופל מעבבר כך הוא בוארך זו למכת הגוית מהיתה חוקן מונגרן פל ישראל ואוק התנרל בנוי לתלפיות בבוי לנוי להיות הכל מסוכלין בי

ללחור בורותיו ובי מלאכת תבבים וראה מבצרת מלשבו מבהמות ארץ והוצי

לתלפיותי ים אותרים לתלות פיות פהם חרבות וים אותרים כי התיו מכף ויווכר אלף והוא מן מלפנו מבהמות ארן ומדקרקים אמרו אין לי רומה: פלפי מים הנפק וכן והפלעים שנעו בתו מנים יו קשרי בתו אפורנו ולא שיה: לבבקרי לקות לבי שון. מש חלי קשרים של סצואר וכתוהו ושיקים לנדנרותך:

ליך נוסין בוכיתים ורב בעובריו שביו כרוד

סֹלְבָּישׁ לַיִּשְׁלַ לַצִּע מִימַר פּוֹסִיה בוֹנַרוּ

בְּבִנְרָדֶל דָיִירֹ עַנָאַרֶדְ בַנִנִי לְתַלְפַיִּות בּבּיּ בּ אַלוּף רַיּבּנָגוֹ הַנְלוּי עַלְיר בִל שִׁלְשֵׁי הַגַּבּוֹרָים: שְׁנֵישָׁדֵיוְרְבִּשְׁנֵי עַפְּרֵים תאוֹמֵי צֹבְיָהָהָרעִים בָשׁוְשָׁנִים: עַר שִּיָפׁות הַיִּוֹם וְנָסָוּהַצְּלֶלְיִם אֵלֶּךְ

ָלִיּ אָל <u>הַר</u>ַהַפּורוְיָאָל גַּבְעָת הַלְבוֹנֵ**ֶח** יּבְּלֶי : בַּלֵר יָבָּה רַעִיָּתִי וְכַוֹם אֵין בַּךְ: אַתִּי מִלְבַנוֹן בַלְהֹאָתִי

ָבָּיְלָבָנָזן תָבָוֹאִי תָשְׁוֹרִי יבֵּרָאֹשׁ אֲבָׂנָה י יְיַיִּי בַרָאש שְׁנִירוֹוָהָרְמוֹן מִמְענִות אר אָרָיות מַדִּרְּרֶי נְמֵרֵים: לְבַבְּחָנִי יֹי יּ יּשׁ אַהוֹתִיבַלָּרָדוּ לַבַּבְּהָנִי בָּאָחַר מֶעִילַיָּךְ בַאַחַר עַנָּקְבִּעְנְיֹנְיָרְ: מַה־יָפָּוּ דֹבֵיִךְ צחתי כלה מה שבור ביון מיין וביח לי לשם שמניר מכל בשמים: נפתח מפנה שְׁמָבַיִרְ מִבֶּל בְשָׁמִים: נְפָּת חִפְּבָּנה

מַעבני בְּטוּר פוֹנינו וְבָּל מַוֹיִלוֹא וּמְתַבְּלֵיא בוו ערקין פריה קטורת בוכפין ו כלך שָׁפְּרוֹתַיִּןךְ כַּלֶּהְ רְבָשׁוְחָלֶבֹתְוַחַר. יייּוּ לשונרונים שלכתור בנים לבנו : מינים

זַיַּבְיעַלְטָאה<u>וֹא סְּקַּלֵכֹּי</u>תְהוֹן בִּשְׁמֵיסְרוּסָא וָבֵן אָכַר פּוּלָךְ שַׁפִּירְרָּשׁ פִּנִישְׁתָּא דִייְשְׁרָאַל אָפַר זָיַ בְּפֵיִּפְרִיה עִפִי תְּחַי יָתְבָא בְּנִישְׁהָא דְיִשְׂרָאֵל דְרַבְיָא לְנִיבְּבַי וּטְחַתָא לַית בִּיךְ וּ אתי דָהָיא צְנִיעָבּ וֹעָכִי תַּיְעָלוֹן לְבֵירו פוּקְרָשָׁיֹא וִיהוֹן פַקּרָבִין לָךְ רורון רָאשִׁי עַפַבא דְיָהַבִין עַל נַהַּר דַאָסָנָח וְדַיָּירֵי דְיַתִבִין בְרַישׁ שור תַּלְנָאוְאוּסַיָארי בְּנֶץרְסוֹן וִיהוּן סַכְקוֹן לֶךְ סִיכִין וֶתְבֵי בְּרַבִּין תַּקוֹפִי די אינון גַבְרִין כְּאַרְיָנָון הִקְּרוֹבְהָא בִן קַרְנִי שוֹרַנָּא רַחֲבִינִין בְּן נְפַרִין וּ בברגני לוחַ לְבִי רְחִיסְתִּיך אֲטָתִי כְּנִשְׁתָא רְיִשִּׁרָאֵל רְסְתִילָא לְנִינְפֵי דִי היא אָנִיעָא קבִיעַ עַל לוחַ לְבֵּי תִיבַת וופר די בינד די הוא צדיקא בעד בו רבני בנהדרון וכער בו פלכיא דביר והודר דיהור והיבא בּרַעלא דְבַלְכוּתָא עַל צַווַרִיה ו בת בַּפָה שַׁפִּירין עַלי וִיבָּתִיךְ אֲחָתִי בְּנְשִׁהָא דְיִשְׁרָאֵל רְכְתִירָא לְנִיבְפִי דְהִיצִא אָנִיעָא בַּסָּרו שָבָן עַלִי חִיבָּתִיךְ יַהִיר מִשְׁבְעִין אוֹסַיָא וְשׁום שַב רְבַּדִיקורְ יֵדֵיף בְבַּל בוּספֹּגון ו נפת וּבְאוֹבוֹ דִּםְצִּלִין בַּוְזַנֵא בְּעֻוֹּרְתָא דְּקוֹרְשָׁא זַּלְתַּן כִּפְוָתוּי יַאַרַת רוּבְהָּא וְלְהָּבוּךְ נִינָפַי אָנִיעַא בְּסַסְרוּתִיךְ שִׁירִין וְתִּישְׁבַּתוֹ סְתִיקִוֹ בְּתָלֶב וּדְבַשׁוֹרַיַתוֹ לְבוּשֵׁוֹ בַּתַנִו הַלְבַבַיוֹ וּ

מפורם בבפר רברי הימים ויכן פלמה את הבית בהר המוריה אפר נראה לרודי אביהו והענין אכי אפב בהר המוריה יער פיפוח היום . עד פתפתנה הרוח והעעם כל זמן סיפראל פומרים מצורני אפב בקרבם עלכן אמר כולך יפה פהיו כליפרי כולם בימי סלמה צריקים י אתי מלבגון . סבאים לרגלים מכל מקום גם מעבר לירדן ששם סנירי ושד מי סהיה בארן ערלים הנתשלי לאריות ולנתרים היו הכל באים : לבבתיני אחר פאמר כולך יפה אמר עתה לבבתיני באחת כבק מבורוניך זהו סבט יהודה מהלך אחרי המכינה כי רובי מלכי יהודה היוחסירי וענק באחת משינוך הוא אליהו הנביא שהחזיר יפראל בתפובה ודבקו בפס וזה שנין מה יפנ

קרטיולנאץ מנחתו ביתי חפכי וסנחם אסתלק מעליכם ואטוט מסכן הזה ואבחר לינהר המורח בבית שלמים - ופס כולך יפח ומוס אין כך וארצה פס כל רודיך וספתתיך מסלמי כדרים וכדבות וסלמותיך כחות ו קרבותוך: אתי תלבנון כלה כפתגלו תלבנון זה אתיתגלו כיאני אגלה עתכם: אתי מלבנון תכואי וכפתפום מן הגולה אכי אפוב שמכם ואף כל ימי הגולה בצרתך לי צר ועל כן כתב אתי מלבנון תבואי כפתגלו מלבנון זה אתי תבוא ולא בתב אתי ללבטן תבואי לומרמשעת יביאתכם מכאן עד ששת ביאתכם כאן אני שמכם בכל אמר תבאו תבואי תפורי מראם אמבהי בקבצי את ברחיך תבתכלי וקתבובנימם פכר פשלתר מראסית האמונה מהאמנת בי לכתך אחרי במרב מסעתיך וחניותיך על פיוביאתר לראם סניר וחדמון מהיו משנת אריות סיחון ושב - דבר אחר מראם אמנה הר הוא בגבול צפונה של ארץ ישראל ושמו אמנה ובלסון משנה טורי אמנון והר ההר שנאת רשותן היסהגרול תראו לכם הר החר וכשהבליות כקבצות ומגיעות מס הס בופים מסס ורואין גבול ארץ ימראל ואוירח של ארץ ימראל ומתחים ואותרים הודיוה לכך נאמר תמורימראם אמנה : לבבתיני מפכת את לביאליך: באחת מעיםך ... הרבה דוגמות שובות סביך מלא היתה ביך אלא אחת מהן הייתו מחבבר ביותרוכל סכן בכולן וכן באחת שבין באחת מרבורי שבין קשוטיך הם תכשיטי מצוה שישראל מצויינין בהם - דבר אחר באחר עניק באחר מאבותיך הואאחר היה מיוחר חה אברהם הנקרא עניק האדם הגרול בענקים ו מחיעו דריך כל מקום סהראית לי סם חבה יפה הוא בעיני גלגל פילה טב וגבשן ובית שלמים הוא פיסר הבבלי מנוחח ומאר וישרים מנוחה זו ירושלם ומאר וישרים תקושת מנתונים מם מכובה לישראלי וריח ממניך. פם מובינפת יתהקו תמופנה מפהעויך. טעמיתורהי וריח מלתותיך. מצות הגוכות המהנות במלתותיך

ביבית תכלת בגרי כהונת איפור מעשרו י

דוד המלוסם נסמר כמלנים א סטן א וחוקשל סמן ודי ותבר ו'מל מלש וסם אורך ליאל הר המוך יחד נשמו ב' הפעם השנית מי משפח מד עוברי משת וציבן או פמ'רישיות נתן ומוצל נון וסים נמסר במדר תוריע ווצים סיבן בחי כמגדלי החרווי מהם הקפורי כסברל וריש פתיבתא די הוא רב די

> םׁעַבָּבֵי עַלְסָאוּבְאַלְפַּוֹלְאוֹרַהְיּהַאוֹנַהַעּאַכִּים בנותיו מסא בוע ילוראן וסל אנוון בלרכא באורו אַנוֹרון בּוֹבוּנון כֿר סׁוֹנוּ וְוֹוֹנוֹן בֹצוֹבּוֹרון ו שני הַנרון פָּרִיבּוֹרְ דַעְטִייִיוּן לְסִיפְּרְכִּוֹרְ בָשְׁיַחַבַּר יָוִרוּסֶשִׁיתַבַּר אָפַרִים דָסָן לְםשָׁת לאונין בני עבבר באליותי לעניו אול ויליו לַתְּכָּה הַבְּרָא וֹבַינָון רַעַן לְעַפָּגש בַּיּת יֹבִּיְרַאַל בוכוניתון אולנתו מנו במולנת במינות ובְעוֹפִין פַּטִיסִין וּסִי בִאַרָא דְסִרְיִם ו עד וַבָּע זָפַן נַדַּעוּ כַּענ יֹאַבָּאַל אַנִיוּדִין בִּענירוּוּן אַפֿתע אַבֹּבוֹתון אַדִּולָנא נווי ערַלון סֿוִילֿוּ נֹאַבָּנָי נִצֹפְרִיבִי וֹמִלְבֵיי סִבּינִיהון על דּונְינרי אָבינַתיְיכָּוֹרָאבַיָּהַ פַּוֹרָיא בְּבִית פוּלְוֹרְהָאבּוֹנְתוֹ

וּכִוֹפַן דַעַפָּרָ בִּית יִשְּׁרָאֵל עָבְרִיון רְעוּתֵיה

מהמדבר ומחוקם ה המקומו כי הם בסכב ובוחי עתיכי לח חוכל להפרד מעמך כי לבבתריולא נפאר נו ಚಿತ್ರ

סים על כוחרה כת

התנהים פהם חלוים

עלתעדל דודי ססו

פריך יחור למפל:

להם ריח עוב מהם

רועים במושנים אמר

פישח היום ואכי לא

הלכתיכי אם אל הר

הנוצ כל מה פאמרת

יפה הוא בעידי ותום

איך כך לבן איף מ

מלבבון כלה בואי מתי

תראי מראם אמנה

הוא הר תקום הא**ריו**

והכמרי והענין ברום

המורי כולך יפה.

לה את אמרת לי כוך .

כסגי עפרים •

אל הרי בתרעד

הפעם הפליפית

בוחרך - המלך י חלף המבן הס סריוו מט פריך. הם פתר תורות תורה פכבתב ~ ותורה סבבל פה כי הסרים מוציאין את החלב כננין לכו ם מברו ואכונו אמרה חסכינה אכי אלך לנ אל הר העוריה פהוא בית יו כי פס נכנה

הבית חה העבין מ

התניקם אותך זה משה והחרן: כפס ענרים תאומי בביה. דרך בכיה להיו יולרת בן שלי של שם צרשת כבות ישראל מאין פורצות בשריתו בל של. יש לפרסו למון מניין כמו עולות עליות וים לפרסו לפון סשר והוא לפון אוש בתלמוד טרוקו בלי ב שלחיוך . ארץ יכסה קרויה בית הפלחין וברך

מעין ה למצין ומים אך מעין וכור בקוח בים אתה כקעת מעין ומאל . עברי בעמן חבבא : מעין נראש ובקור משרת .

5.5

גונקוד מקין ותופי חד ובקין מכחיל ישני וד פתחן וספ אל בקין כי נפתחי וחבירוי וכל מקין כסיסתבי מקין

גל כשלי כאר יובא והוא קטן וכתוהו גלות עליות וגלות תחתיותו שלחיךי כוש סביפיך קרוב תן תפלח קביריה שד יסוכן מלחותיה נטפוי פרדם בלפח יפתבם כרתות גן ים בי תין אחרי כפרים לפון רבים תן אפכל הכופרי ואהלות. תין ביםם וכתוחו כאהלים נפע איו אריון תורי לקטון וכתוחו וארוח כל שברי דרך:

ישרי מן ישרון הרבם ו חלבי ים אומרים פתח הלוכן העלם על היין ויפרם כתוחו כיין חלבון והוא רחוק כיחלבון החלפס מ מקום ואיננו תאר לכן חלם הוא כמסמם י רופין. מכיין כתו מתרפונם ומתו התמית שליי קוובות י קצות הטער והוא

הפודי רסיסי לילה. מנו לרום את הסלת: הפעם השנית בן ככול ואתרומה לבן כשל פים לו ריח שוב מחוץ ולא יוכל ארם להכנסלסםי ואחר פרימה הותה למפין חקום אתר את כמו מפין גנים פהם כאר מים חיים נבתה היא והמרה ער שיתשרר רוח כפון ויכוח רוח תיתן וישיחו מכיהם בנס וחלו בפחת ילך רורי אל הגן פלוואחר כןיכאי אמר באתר לנבי ואריקי מורי ו והצבין סבב אכי מכל טוב ולא יחסר לי כי אם רמותך ועוד אל תפחרי כי ריעי שהם הרועים כאפר כתוב ברוחילה על שררי ח חביריך האכלתים ו והמכרתי . אמרה אכי ישנה אעפ שאבי ישנה לביכתו ער חאת א אמרה פעם סכית רק בראפול בקטח ממט בחלום ועדה כא אליה לגן פלה כאפר אמרס לו שרי בפתו קול רורי רופק. עונה היול פוסטת וכל הפרפה כולה משארת:

וּנְשָּׁיַרָ רְפִרְנַסְבָן לְנוּבְיִין אָנִיעָן פֿנינפֿי אניתא ולויתיא לתרן וֹבַיר לפּוּ לְּנְבַר לְמַעַל לְנַנָה אֱלָתַן צִּדִיקָיָא דְנַבְּשְׁתוּן נָּיּ ָםִשְׁתַּלְחִין לְנֵינָה עַל יֵד מַלְאָבֵיָא יּבְּתִּתּ*ו*ֹתְיוֹבְ פפירן ווְנִיוָן בַאַנְפְּרָיוֹ וְהַתִיסָן בְּבֵן כְּסָבּוּעֵי לַבַּיּװְ נְיָהָפִיק פִּנְּתוּת אִילָנָא וּכִּתִפְּרַשׁ לאַרְבָעַת רַישִׁי נַהַרָין וְאַלְסָלֵי רִיהוא חַתְּים בְשָׁמָא רָבָאוֹקָרְישָׁ הַוֹּחָתְנָי רְנָאוֹים וֹסְבַע וְשׁוֹשֵׁף בַל עַלפָאוּ שלחיך ועולפייך פליין פיקודיָא הַכְרִפוֹנִין וּרְתִיִּפִין לְנְשַׁיהוֹן וְיָוֹלֶדן ביו בו אדילו בו ארינו ביתיון בתיל הכי ביוים לוני אותי כלוה אביתי בולי אביתי בולי אם פרום פיון הוירבו ביו ביו ביו ביו ביו מם ביין בש רשק ופוריקא וקנת רשקיוו נרד בוספא וקנטון עם כל קיפי לבונתא פירא בית על דְרָיֵ<u>אוֹאַקְסָׁילֹ אַ</u>לוּאַוון עם כַּל סִינֵי בּוֹסְטָּנִין ו סעיין ומַיאַ רְשִׁילות מַרְבָּרִין בְּנִיתַ עָם וּ סותר סיין לניוון סון לבנון לאשקלארי יוד אַלמאַ נוֹהַנָאַל בּנִין רְאִינון אַסִילּון בּפִינִים י יִניים בֿאַינִלאָן ווֹרָיבּיינישׁלְי שׁראַשְׁי נְבֹּלְא אוריתא דיםתיליו לבירא פיין הייו ובוכיתא יותיה ביל קרצותי רפיםי לילה: לניכול היא לנלכיו על הלבנת בבינו סַקְרָשָׁא רְטִתְּבְנֵי בִּירושְׁיֵם רְכִּתְקְרֵי לְבָנוֹן

גַןיבָעול אַרוֹתַי בַלְּוָד־י גַלינָעול בַּשְׁיון תַתום: שַׁלְּחַיְרְפַרְדֵסרִפוּלִיםעָם ּפְרֵי מָנָרֵים כִּפָּרִים עָם־נַרָּרִים : נַרְדִּי أذردك وادراطة ما بحادر المت לְבוֹנֶהְ מָרֹ וַצְּׁהָלוֹת עָבֹׁ כָל - רָאֵשְׁי בשָׁמֶים: מַעְיוָ נָבִּים בְּאַר מֵים חִיִים ונולים מן לבנון: עורי צפון ובואי תַיבָּן דָרִפְיחִיגַנְייִןלַוּבְשָׁמֵיוּיַבָּא דרי לגבוויאבל פרי בגביו: באתי ח בכון וכוחיתיון." בשָבִיאָבַלְתִייַעְרָיֹעִם־רְבִשִׁי ש שַׁתְיתִי יַיבֶי עם חַלְבִי אָבְלָוּ רַעִים שתוושכרו דודים: אַנִייִשְׁנָהוֹלְבַיִעָר

קול הודי דופקפריתי לי צירוריני

עורי ועל ספר צפונא הוה פתורא ועלוהי הני עכר לחבין ראפין ועל כפר דרובא הוה בוצינא לאנדנראונעל פרבתא הוו סקרביו בהניא קור בנא ופסקיו עלוי קשורה ביססיו בנישתים דישראל אַפַרַת יעול אָלָהָיָא רְחִיסִי לְבֵית סַקְרְשָׁא וְקְבֵיל בְרְעָנֹא קור בּנְתוֹן דְעַמִיה : באתי אָפַר קוּרְשָׁא בְּרִיךְ הוא לְעַפֵיה בִּת יִשְׂרָאֵל עָלִית לְבֵית סַקְּרְשִׁי רְבִנִית לִי אַתְעוֹתִי כְּנִשְׁהַא רְישִׁרַאֵל דָסָתִילֵא לְנִינָפַוּ אַנִיעָא וַאֲשִׁרִיתִו שָׁבִינְתִי בֵּינָיוִךְ קַבִּילִית יַת קְמוּרֶת בוּסְסָיוֹךְ דַעֲבָדַת לְשָׁסִי שְׁלֶחִיר אָשָׁתָא כן שְפַנָא וְאָבַל יַת עַלוּן וְיַת נִיכְפַת קוּרְשַׁיָא אִתְקַבָּל בְּרַעַנִיא קָרָפִי נִיסוּךְ תְּפַר כופַקוַתְפַר תיור דְנְסִיכוּ כַתְנָיֵא עֵל סָרְבְתִּי בְּעָן אִיתוּ כַהֲנַיָא רַחֲסֵי פִּיקורַי אָבְלוּ סָה רְסִשְׁתָּאַר סִן קורְבַּנַיַיִא וְאַתְפַנִקוּ סְן טוּכָא וְאָתְעַתַּר לְכוֹן וֹ אני בָּתַר בָּל פִּתְנָסָיֵא הָאִבִין חָבוּ עַסָא בֵּית יִשְׁרָאֵל וּסְבֵּר יתרון בור נכוכרנגר פלפא רבבל ואוכיל יחוזן בנלותשי והיין בנילותש בגלותש הבבר רסכא דלים יַבָיל לְאִיתְעַרָא מְשֵׁינָתִיה וְכָל רוֹחָא דְקוֹרְטָא מְוֹהַרָא לְהוֹן עַל יֵד נְבִיאַנָא וְהַוֹר עִיִירָא יַתִרהוֹן ָסַרְסוּךְ לְבָּהוֹן עַנָה רִיבּוֹן־בֶּל עַלְסָא וְבַן אָסַר וְדֶרָרִי בָּתְיוּבְתָּא פִּתְחִי פוּסִיךְ ובועִי וְשַׁבְּוִז לִי אֲבֶתְי רדיםתי בנישה דישראל דסתילאל ונתן כשליסות עוברייך ארום שער רישיאתסליסן רסעתור בָּנָבֶר רָסְעַר רָישֵׁיה סַצְּטַבָּע סִטַלָּא רִשְׁמַיָּא וְצִיצִירת נְוְרֵיי אַתְסְלִי סְוְטְבָּי עֵינָדְ בִּנְבָר רְצִיצִירה נורוני פליו פטפי פטרא דנדיניו בליליא ו

גמם באר מים חיים: ראכל ח' וכים בליטון ארמי קט עשכא דלחכא וכפר בננתיהוביאור בסרר תולרות: רעים ח'ופים בלשון ארם שלח חולקא לגברא דאהא ואוכף יוביאורם באיוב סימן זו פרמה ריש סימן ג' ומשלי סוף סימן זה י

הפעם הפליפית

גן נשל . בתולתיהם צנועת . ופרדם ריתונים עם עצי בחתים הם סנים העשר כנבד הסבטים וענין מעיין נגים על נסי הטבולה: עורי צפון ובואיתיתן. באם רוח בפוכית חחשר פיפוח חיום והפיחה בגן מהם יפראל והפילה בשמיו לארץ: ברח רורי אל גבו. הסכינה שעלתה לסמים בענין אלכה ואפובה אל מקומי וענין ויאכל פרי תגריו לא אקריב שלות שר כענין אפר חלב זבחיתו יאכלי אתרח פכינה באתי לגבי ואין לי כורך כענין כי לי כל חיתו יער ואילו הוברכתיים לי הכלי ישרי שם רבםי והיותי מאכיל לרעי פהם המלאכים והענין איך האמרי ויאכל פרי מגדית. אחר סעלחה שכינה גלו יסרא לבבל אמרח כנכת יסר אני ישינה בגלו בכל כארם פהוא במחסך - ועדן ולבי ער סהייתו מתאוה לחזור עם הסכיכה כסהייתוי יותל רודיי זהו העיר את רוח כורם מלך פרסי פראפינמלא טלי דרך משל כיבין כי לא ישבתי בבית חשת אתם לכם לפכת בבתיכם ספונים או על דמשת מל ימראל מעלגי

מרוב חיבה אכלת יערי עם רבמי אכלתי הקנה עם הרבם את מאים ראוי עם הראוי קטרת נרנה וכן סעיריחטאת סהקריבו הנפיאי ואין חטאת קריבת נרבה ואני קבלתים ב בוסי פתיתו ייני הם הנסכים יעם חלבי מתקו ונחו מחלב: אכלו רעים . באהלמוד אהרן ובמיו ובית שלמים הכהמם כולם י פתווסכרו רורים. אלו יפראל איבלי בפר זבח הפלמים פהקריבו לחנוכת המזבחי אני יפנה . כפהייתי פלוהופקשה בבית ראפון כואפתי מעטר הקרום ברוך הוא כיפנה וכרדמתו ולבי פרי זה חקבה כך נדרם בפסיקתאי ולביפרי הקרום ברוך הוא מהואצור לבני והיק שר לשמרניולהטיב ליי קול רורי רופק. מפרה שכינתועל הנביאים וחזהרב ידיהם הפכם ופלוח ו פתחילי אל תגרמילי פאסתלק מפליך ופראפי נמלא של. לפון ארם שכא בלילה רופק על פתח אהובתו אומר כן בשביל חיבתר באתיבלילה בפת הטל או הגמס והרוגת מראמי נתלא טל מאני תלא רצון ונחת רוח אברהם אביך מערבו עלי מעפיו כעל והגני בא אליך טעון ברכות ופילום סכר חבבש מובים אם תמובי ליי קותותי רם סילילה . אף בידי הרבה קביבות תיכי פורבית

ליפרע משחם מתה אצי. על הוא לפון מחתי רסיפו לילה י במתי לילה מהן טורח ועייפות ירסיפי קרנים על רטבים וכרטבים עלי עםב וכרסיפי תלקופא - קוונית יח דביקי פשרות הראם הערובקים יחר בקורין פלוביילם ולפי שאחז המקרא בלפון טל ומטר אחז בלפון ראם וקוופות שרוך טל ומטר ליאחן בפשר ובקווצות וים לכים פל ורפפי לילה מניחם לטובה מכר מצות קלות הנחות לישמות כטל ומכר מצות המורות הקשות כנורה רפיפי לילם:

לאמקוקה תמיד וכדה בית הכעל יכח הימנה וכאן קילם יכם פלחיך הרי הן מלאין כל טוב ככחים רתוכים חה של פס קנבים מטמרוצ פ מרטיכים מעסים פ מוכי כפרדם תחנש

י כפרים כם נרדש מדי בסמים הם ו ממחונים. זה מוסב על שלחד ב ותונפן כמפח ש התפה אותווה במו מל שם טובילות מות פבנות ישרהל שומקן יוכחלים מן הלבון. מתקום נקיות כאן עכירת טיטי סהי אחר סערב עליריוך וכוי משכנותך אם מכוה את הרוחו צפון ותימן להפיח בעקי לכחת ריחך המוכ למרחוק והרונמו כל פס פרבליו מתקפת ומכל הנוים מכיום אותם מכחה לירופלם וכיתי הכניין יהיו ישל נקבצים מם למשים ולרגלים ויפר מפיםן יכא רורי לנגו אם א אתה עם הכל עם ו באתילעניי חמכת הבית: חירתי - לקטרני והוח לבון משכה כמלא אורה ו וסלו ואף לפון תקרא

וארוה כלשכר וון

וכחמר על פס הקצהו

פהקטירו קטרת יחד

הנפיאים על מוסו

החיכון ונוקבלה ו

והוא רכר פחים מת לרורות ועל כן גאשר

אכלתי יעריעס דעם

ים רבם סהוא גרל

בקנים כננין מנאת

ביערת הרכם וישיו

היא לפח קנה כיב

ותפס בכוף ושיתה

ביערא ותוכנין תיעם ומסליכין הכן וים בתורו את כוקרף כלומר כבר לימרוף לשבוד ררכים אחרים לא אוכל לפוב אליך שר כעסין מבאור ומאז חרלם לקטר למלאכת הסמים וגו סהיו הרכים האלח יפרים בביהם ולפון פסטר את כתבוף החבוף את רגלי לפתן תפוכת האפה התנופת פאינה בוכה לפיחה לבשלה הדלת לפי פפיחה הכתוב בלפון אבי ישנה קול רובי רופים בים כלמון תפובה הכובלת על למון רופין על הרלת בעת מסכב הפיבה בלילות: רודי פלח ירו מן החוד . פאבל הרלת וראיתי ירו וכהפבו עלי התון מש לפוב לא הבים ור שות ארי לפושה לרשי ודי נטפו מודי כלמוד כלב פלם וכפס חפיבה כמקסטת עבונה להפאבב על אישה בדיה נובי מוד שבר ירוח שבר ומקכסט לכל פר 🔹

אכן עזרא

איכנות ו לכו לעיל ול נולדע ום פשפת את בוצות לכו ושלעיל . כי איכנות אוכל וראיתי בכו וכילרע : כור ד' כיל בליש ופים נססר לעיל בסם : חבק ל וא חבק ואיכן זור פופו זוגין זור הלת נודר הוסים נבסר בבסרה רבתא בבערכת אות

אמצפם יבנפח רבבן זל לפח ביאולו מן החור הבקבמיםם מרני הרלתותו חמיון כמו חלך מן חמשיף ירכיך וים אומרים במוהו כד מיד ת طلابعدارا وحصارتها ו ררידי כנסח ישמעלכמו לעיף רעל מורנל:

הפעםהשנית

מכון רעל מרכנה כמו שנון מאן כון חביריו

הפעם הסליפית

קממונה מנומצקה יטראל לעלות ולכבות הכיתו דורי מלח ידו מן החורי מחלון הרקיב חהו ראתכביא חצי וזכריה כר פרום המתו הכי לפתוח ל לרודיי זהו כבין הכית . וחסכו מהמכיל תרור פתהם וכן הכטיחום הנביאי ומכנתי בתוכן אילו היו על דרך ישרח והנח הסכינה לא כ נכנסה שתהם חק כ מכח בקסתיהו ולא מצאתיהו. ושע נפסד יבאה ברכת נכסר תכא כפאוטור רכרו כפתיה מרכר שני במים הקרמוכים: תכאוני המוננרים . מלכי יון : פכשמי כפאו את ר ררירי והענין עובוני ערומה מהמכות וחכי בין כך וכין כך רכיום במם וחולת חמבה ולא עבריתי עבוד זרם ירורי צח. מתעמת זכים ונחים לזכי - וארום למכניםיו בענין מרוע ארום ללכופיך וענין רגול מרבסם

אַנע פֿליהשא ליוהל אך פֿע פֿכֿע ַםשׂטַתִי אַת־כַּחַנּתִי אַיכַכַהאַלְכַשָּׁנָה פשסתי גָבִיאָנָא דָיָצה בְּבָר אַעִרִיתִי פִינִי נִיר פִּיקוּדוי ַרַתַּצְתִי אֶת־רַגְלַיָ אֵיכֵכָה אֲטַבְּפְם ו ופַלְחִית לְטָעָוַת עָסְסָיֵים וְהַבְּרָין יִדְיִייַן לִי רורי שַׁלַחירוֹ מִן־הַחור וּמַעִיירי בְּיּ אַפין לפיהורלייתיה אַתיב להון פַרי עַלְפָא עליו: קפתי אַנֵי לפתח לרודי חַיַּדֵי על וַד נְבִיאַיָא וְאַף אֲנָי׳ דָוֹא כְּבָר סְלִיקוּד. נְשְפַר ימוֹר וְיָּאָבְעְתִי מֵוֹר עַבַּר עֵל וֹ יּיּשׁׁ שָׁבִינְתָּי סִבֵּינִיךְ וְהַכְּדֵין אַהַרוּר וִאָּתְּ עַבַּרְתָּ בַּפְוּת הַמָּבְעָוּל: פַתַחַתִּי אָבִיֹלְדוֹרִי יּ עובריו בישון ואנא קרישית ית רגליי ססו וְדוֹדֵי חַבֶּק עָבֶר נַפְשִׁי יִעְאָה בְּרָבְרוֹ וֹשִׁישׁ סְסוֹבְתִרְ וְהַבְרוֹן אָסוֹפִּעוֹן בִּינִייך בְעוּבִייִיך בישיאו רודי בראוולי סן קרם יי דעטא בַּקְשִׁרְּנִיהוּוֹלְאַמְצֵאַתִּיהוּ קְרָצּאוּנְיוּ וְלָא עָנְבֵי: מְעָאָבִי הַשִּׁמְרֵים הַסַּבְבִים ישִׁלַשׁ בִּירוֹ ישִׁנְצֵּל לָצִא צָבָן לְסָחְנַשׁ וּלְסִתַּב בָּעִירָ הָכָוֹנִי פְּצָעוֹנִי נָשְׁאָוֹ אָת רְרִירְיֹ זְ בִּיִנְיִה אוֹשִׁים סְנוּת וְבִּירְחִיה עַל שְׁבְּטֵּא דראובן וגד ופלצות שבניא דסנשת לסע בַעַלֵי שמרי הַחֹמָות: ַלְטֵעֵיבְרַאַלְיַרָדְנָאַוּסְסַר יַיְּתְהוּזְ בְּיֵר כַּלְתֵי**רִיב** אַתְבָם בְנֵות יִרוּשָׁלָם אַם־תִּמְצִאוּ סֿלפא האַתור ואַנְירָי וֹלעוּן בַּלְּלְוֹבֶע וַבַּלְיַב**ּ** אָרת דורִי מָרה הַנַיִירוּ לו שַׁוֹחולרת בוור און וְקרני פַרי וּרְבר פִירְרוּוֹן עִיגְנַבּי אַנַבָּר אַנִי: מַחַ-בּוֹדַךְ מְנְּוֹר נַיִּיפָּט יְשִׁשׁ סחבא דשוי ירבעם חייבא בּלְשָׁם דו דש אַסְיתִכּן רָיָא פַּסִיאָם בִּיוִסִי פָּלְח בַּר רְסִלְיָדִאּ בַּנָשֵים מָרת־רוֹדֵן מְרוֹר שָׁכָנָרה וְבֶר שָׁסְעַת אָנָא רַחֲבִי אִתְנוֹלְגְלוּ עַלִיהוֹן וּ \$. . רודי אַרוֹנְאַרוֹם רושבעתנו: קסתי וכְרו הַקפַת עַלַי מְתַח גְבוּרְהַא דְנְוֹל מֶרְבָבֶרוּזּ רַיָּי <u>הָּרִית</u>ּעַל עוּבָּדִי וְכִרְנַעֵיא קְרִיבוּ קּרְבָּנָ ואסיקו קטורת בוססין ולא אתקבל ברעוא

אַרום סָרַי עַלְטָא אָתַר דַשַּׁי תִּיוּבְתָּא בְּאַנָפָי ו פתרתי אַסָרַת כְּנִישְׁתָא רִישִׁרָאַל צַבָּתִי לְבִּתְבַּע אולפן בז כָרָם יֵי וְאִיתוּ כִּלִים שׁכִינְתִּיה בִבִּינִי וְנַבְּשִׁי הָאֵיבָת לְקַל בִילוי הְבָעִית שִׁכִינַת יְקַרִיה וְדֵא אֹאַבְּוֹתוּת אַלִיתִּיוֹ לַבְּסוֹנִי וְאִידוּ סֵוֹלִיל בְּסִיּא בַּאָנְנֵי וְלָא לַכֵּיל אָלוִתִיוּ סתאוני אַרְבִילוּ לְיכֹבְּיְדְאִי דַנְפִרִין אורָתָא וֹסְעִיקִין חַזור חַזור עַל קַרְהָא דִירוּשְׁלֵם סִינִי בַּסְלוֹ בְּחַרְבָא וֹסִינִי אוֹבִילוֹ בִשׁבְיַל נְטֵלוּ תָנָא דְסַלְכותָא סַעַל צֵוְארֵיה דִצְדְקְיָהוּ סַלְכָּא רִיהוּדָה וְאוֹבִילוּ יָתִיה בְרַבְּלָא וְסַיִייםוּ יַח עַיטֹהי עַסָא דְבָבֶל דְסְעִיקִין עַל קַרָהָא וְנִמְיִין יַת שׁורַיָיא ו השבעתי אַסָרת בְּנִישִׁנא דִיכִראַ אַשְׁבַעית לבון נָבִיאָיָא בִּנְזֵירַת סֵיסָרָא דָיִי סָאִים אָתְגָלי עֲלֵיכוֹן רחִסְהַבוֹן תַוִיאוּ לֵנָסוֹהִי רְטָרְעִיתַא סִוֹ חִיבַּת רַחָּמוֹהִי אֲנָאוּ מת ענוּ נְבִיאָיָא וְאָפָרוּ לְבֵית יִשְׁרָאֵל אֵירַין אֲלַתָּא אַנְת בַּעָיָא לְסִפּּלַת בַּנִשְׁתַּא רישראל שפירהא בכל עסביא לאידן אנה צביא לסרתל דהברין קייבת על נאו דודי בכן שריאת בְּנִישְׁתָא רִישְׁרָאֵל לְסִשְׁתָעִי בִשְׁבָּחָא לְסָבִיעַלְטָא וְבַן אֲסָבַת לְתַהוּא אֱלֶהָא רְעִיתִי לְסִבְּלַח דַעֲטִיף בַיַסַבָא בָאִינְטְרָא חִיוַר בְּתַלְנָא וַעַכִּיק בְּעָשָׁרִין וְאַרְבְּעָה כִפְּרִין רְאוֹרַיִיתָא וִפְּתְגָבֵי נִבוּצִּרֹ וֹכְתִיבִּי וּבֹלְ לְצֵא הוּא אַסִים בְּשִׁיהַא סִרְרַי סִשְׁנָה וֹוִיו וֹלַרַא אַהְי דְאַלְפּוִנִי וַלְּדֵין כְּנוֹנָא סִלְּנִיאִרוּ הוּלְסִינָיא וְסַבְרָא רְהַגָּא סַתְרָת שִׁמוּעֵייַן תַרָהִין בְבָל וּסָא וַעַהִיד לְפַרְסוֹסִינוֹן לְעַסִיה בִּוּסָא רָבָא וִשִּקְסֵיה עַל ריבוא ריבוון פלאכין רשפשיו ברסויו

ההאבברי נשאוי ושם נכפר כפרר בשת ובשכואו בים מו ביום ביום ביום שבבחלו. השבעתנו: השבעתנונ ושים נקים אבחנו. וחבירו. בהדודך כדוד:

אשיה נאמר בו וכמוהו לא היה לפכיו מלך כי ראה פורשנות שבאה על מנסה ועל אחן לקיים פלח ידו מן החור ומעי המו : פתחתי לרורי ודורי חמק עבר . לא ביטל

טירון פראתר בחזקיהו הנה יתים כאים וכפא כל אפר בביתך ונו מכביך אפר ישלד אלו דכיאל חכביה מיסאל ועודה ואף באסיהו על ידי חולרה הכביחה הכני מביא רעה אל מקום הזה ואליוסבי וגל ואומר וכמהו לא היה לפכיו מלך אך לא סב מי ישורון אפו הגרול אפר חרה ביהודה על כל הכעפים אפר הכעיפו מכפה ויאמר וי גם את יהודה אפיר מעל פניכאפר הכירותיאת יפרל ומאפתי את העיר הזאתי בכפי יציאה ביכרו יכאה ממכי ביברור בר זה י בקפתיו ולא מכאתיו. ואם תאמר והלא ירמיה שמר ומתכבא בימי יהויקים ובדקיהו פוכו אלי ואפובה שיכם לא לבעל את הגזירם אלא להקל הפורכנות ולהכין מלכותם בפובם תן הצולה לנוטעם מאין טתישה ולבנותה מאין הורם: מבאוני השומרים . בבוכר נבר וחיילותיו . הסובבים בעיר . לנקום קיים פל תקום יכם או חת רדביו בית המקרם . סומרי החומות . אף מלאכי הפרת פהיו פומרים חומותיה כשיון פל של חומותיך ירופלם וצל חם הביתו בו את האור כבין בהאתר מתרום פלה אם ובל : הסבשוף אתכם י האומות אכםי כבוכר כבר סראייום בזוכריה מישל ובוריה מוסרים עבמס לכבסן האם ואת רכיאל לגוב אריות על " בין יחושילה ואת רורו של תודבי ביתי התן ואם תתבאו את רורי . לשור לבא לחם הריון שיבוקם מכם להעיר עלי כשניין שכאמר יידנו עדייהן ויברקוי מה חבידו לו. שורו של מבפסל אחבים חליתי ביפורים קסים ביניכם יבא נביכד נצר וישר יבאאליפו וכופר וכל נביאי האומות וישרו שלי ביקיימתי את החזרה : מחרורך תרור - כך היום אלון האומות את ישראל מה אלהיכם מכל האלהים שכך אתם נסרשים וכלבו שלוו שככה השבשקנו. להשר לו של אתבוקר : רשי צח - לבן כמו צחו מחלבי וארום .

ניוני שנול מבנ. נבור הכסח תמס כמ חשקי יריכיך כדי יריכיל פל סס מתוך בסוד וכן במדינותון יו עונות ונונכם מוומון כישה שתעלת שי נבויכחו ברבוו. ואמר לא אבא אל כיוך כי תיחילה לה הבת לפתחו בקשתו על מכאום המתרים המוכבים בדיוקונסים נגכים הזהלכים שלילות: המשפי חבלפ ביחמרה כל פכב

לשן מסו כלי זיין החיבוריה כיפוי חירי - פרי התרודר התרוקעבלי וכן כל מביין לשון אסת כ כשרים המתחוכבת על כל מוריה ומסקפת חו היא הרוגמא חרי שלח ידו מן החור כפאמריף רחביף את תניולה הפתה לך ולא אמוכ תן שבורה

צה מסורתי כה י

פלח ידו והראק

נקתק ביתי אחז ו והביח פליו חיל מלך ארסויכו בווימב ת חתנו פכיה גדולה ונו והרוג פקח בן רוליה ביהורה מחה בפרט אף ביום אחד י תציהתופלי בא חזקיהו ככו ופכ בכל לכם לררום להקרום כחך הוא וכל רורו פלמים לא קם רור בישראל כתותם כתו מזכורם בחלק ברקנ ידן ושי כאר פככ ולא תכאו שם הארץ ולח תכתו חים וחסם

שאן בקיאים בהלכות טתחה וטהרה חהג פרי נטכו תור ונו אף

קלוסמי בזור כמהוא לבן ופניו ארונוניותי רגול מרבבה בדגל בחיילות הרבה רבים חיילותיו רבבל הרבה קרויין רבבה פג'רבבה כבמח הפרה נידורךי ראפו

ראפנ

אלף אלפין ישתשוניה ז

יושכות ז'וסם נכשר בשבואל א סבון בו עישי ביים בישם על גדיר בשף ידיו גדיר וחבי קדם בילעיל : כולבון ד'

ראמו. מברין ככחם כזי כתם הוא לפון כנולת מלכים פאוכרון בביו נבדים

וכן ישנה הכתם העוב וכן ולכחם אמרתיתבטחי וכן וחליכתם יקוובוקות בי

למון תלוים פמרליים בלביו מחורות כשרבי כל אלה מי לבחור י שכי סרבים

כיום ירבר שולממים חלוי וכו אבנים יקרותי קוובותו קבות ספרוי חלתלים. מן תל כמושל הר גבוה ותלולי של מלאתי. של מדובוכת כמו ומלאת כו מלואת אבן י שרונתי חתיבת מקום כנון י תנרלותי ים אמרים מן גרול והיבון פהוא לפון רסם מתנרלי נגלי כמו גלגלי וכן על גלילי כפףי מתולאם . כמו מולאן

פי סדמים אכן יקרה כמו תרפים ם מהם ויספה וים אות פחית כעין הפתים ו תניו. כטמי שמק. כלי עמר משן הפיל ם זוח לבן וכקרו נשת בעבור מהוא נח כתו פמנושרון י משלפת • כתו וייועלף: ספירו • אבן יקרה ארומה ווורה עליו חרמועבם מפניכים ספיר גזרתם כי כבד משל המום כחלבומלב ומסח המפרם כמעשה ל לבית הספיר מן לכן כי חץ פירוםו אח מן קח לך לכנת חרה עליו כמעסה כי מה שיין כתעום מעם ה המבן כי היה לו מתר כתראה לבנתו מם. אברי פים ומפקלי עם

הפעם השנית

לחייוי זקט: מערלות הס כמו מגרלות פכבותו לחייו: מתולאים בתרפים. בלבכון. פטוא נחמב

הפעסהשלישית

ראסוכתם פזי הוא כפא הכבורי פחורות כערב. כפנין ישת חשך סתרו סביבותיו סכתו:

דָעָבְרִין עַל מַיפַבִיה בְּעוּלֵם גִּיבֵר וְוָסִין בִּגַּלְמֵשְׁין וּ

פיניו - כענין בכל תקום עיניה ו רוחכות בחלב - כענין טהור עינים מראות ברע: לחייו - הם שרי הפנים : שפתותיו - הם המלאכי השלוחים לכבי ארם כמו גברש: ידיו גלילי זהבי הם האופנים - וענין כתרבים כענין מראה האופנים ומעסיהם כעין תרסים ימעודי היא האכודה האמצעית סים כה תמונות מכוכבי נקבצים י פוקיו יהוא הגוף פתמנו כברא העולם יוערף מם פים לו מם קצוות יארני פז . הם הארץ בענין על מה ארניה הטבעוי מראהו כלבנון . הענין פים בלבנון עבים אין מכפר להם אצל בני אדם וכפיראה האחד מהם יחפוב פאין כמוהו ולא ילך כי אם מעט בלבנון וימנא יותר מופלא וככבד ממנו כן מעפה המקו : בחור כארזים. פהוא שתר וכן מששיו ולא יכלוכי אם חרשים לבקרים רבה אמונחו :

וֹתַר סופּא בְּהַעּיא בִּיוֹנִין בַכּוֹהִין ובִסְעַבּילִין מן ספלתע סיא בדון בוכוניא יעבי סיניונין . ני יי ילייל דעסיקין בארייתאוסנהריזית דינאלפהות לי ליילי לייל אַעִעעַ בּנָתָלב וְיַתְבִין בְּבֵית פָרְרַשָּׁיא וּמְתִינִן בַרינא עַר רַנִּמָרין לְיַנַכָּאָה וּלְרַנִייָבאו 8. ched לחייו הְּנֵין לתּיֵי אַבְּנִין דִיהַב לְעַפִיה בְּתִיבָן בְּעָשֶׁר שִׁישִׁין דַיְםְיָין לְשִׁישֵּׁי נְינָרו בּוֹסְמַבּ פַרְבָּיֶון דְקְרוּקין וְטַּוּעָסִין הֵיכְמָא דְגַנוניתַצּים בּוֹפְפִין וִסְבְּוֹתִיה תַבִּימוּי דְעֲסִיקִין ב בְאוֹרִיתָא זַלְתִין טַעְמִח בָּבֶל סְטֵר וֹםַאֲמַר פּוּסְדוּן כְּחִירָא בְּחִירָאוֹ יִדִיוֹ הְנֵי עְסַר בּּבְטִין דְיַעְלְב

בּרָלֵן וְעִפְּרָן יְחִינָהוּ נָּלִיף עַל בַּחֲלֵי יִשְׁשִּבָר נָּלִיף עֵל אִוְטוּרָה

ראשו אורייתיה די היא רוייה מרהב פב

ופּלוּיהו לְפָז הַנְאִרוּן לְחוּן הִיוֹנוֹהוּן בְּעַלְנָצִים

וּוְדָא נָפִירִין יַרְהוּן אוּכָּפִין כַּאַנִפֵּי עוֹרְבָאוּ

עיניו עינוהי סְסְהַבּלִין הְרִירָא עַל יְרוּסְרָם

לאומבא לע וללנלא לע מניהא להשנה

וסים אודוח כמול לישראל יפרח כשושנה יוריח לו כלכנון - יוד פפת כור בארץ כראש חוים י כראון כלכנון בחור כארול ו دېها څرص قاط ترداند ورځوال ופירוש פַליָא דְבַחון דְעִרִין דְעִרִין פַּוּטְסִין וּמּנִשׁם שחרות בעובב: עיביו ביובים על־ אָפִיקי מֵים רחַעוֹת בָהָלֶב ישְבָּוֹת עַל בּלְאת: לְחָיָוֹבְעָרוּנֵר־זַהַבְשָׁב מָגְרַלְוֹת מֵרְהָחָים שִׁפָּתוֹתֵיוֹ שִׁושׁבָּים בַּיְיָשֵׁשׁ נִשְּׁבְּוֹת בְּוֹר עַבֵּר: יָרָיוֹנְלִילִי זָהָב מְמַלָּאִים בַתַּרְשִׁישׁ מַעַיוֹ עֲשָּׁרת שַׁן בְעָיָלְבָת בַפִּירִים: שוּהָיוֹ עַבְּוּדִי שַּׁשׁ מְיִפָּרֶים עַל־אַרְגִי־פָּוִ בִּרְאֵהוֹ כִּלְּבָנוּן בַּחָוּר בַּאַרְזֵים: חַבוֹּמְמְהַקִּיםוְכָּלִוּ מַחַמַרֵים זָה דור וְחַרוּ רַעִי בְּנָורת יַרושָׁלָםוּ

עבריה גל עלן על איץ כלילא דדותבא רקודשא גליפן על חבי עכר ברגליתבא עם אברירו הניתנא לוי גליף על אַברָהָם יאַיָּזָל וְיַעַלְב רָאוֹבוֹ גָּלְיף על אַהְסַר שִׁםְעוֹן גָּלְיף עַל עָרָיף עַל בּיִלּף עַל ובולן גַּלִיף עַל גִיהַר נָן בּרְיוֹף עַלְבִירְרָא בִפְתָּלִי נַלְיוּף עַלְ אָסְפוֹר נַדְנְלִיף עַלְ פַּבְאָנ אָשֵׁר נַלִיף עַל בִּרוֹזָג יוֹסֵף נַלְיף עד סריבג בּנְיִסו נַלִיף על צַפּנְטור דַסְיון לְהְרוֹעַכֵר סַנַלָיָא נְהִירוֹן בַּעַשְׁטִּחֹ אְהִיוּוִין בְּעוֹבָדִיהוּן בְּשֵׁן דָפִּיל וּבְהִיקִין בְּשַבְּחִיוֹן וּ שׁוּקיוּ הַעִּיבָיָא אִינוּן עִסנִיי עַלְסָא בְּסִיסָן עַל סַסְכִין דְּדְהַב שַב אתן בחנכה דאניתא בעם פרון וסובחין עפא בירו ישראל לפעבר דעותיה ואיהו פחסקי עלויחון בּסָבָא וְמְחָוּור חוֹבִיהוֹן רְבֵית יִשְׁרָאֵל בְּחְלֵג וִסִיחְעַתִּד לְסְעָבֵּד נְאָחָן לְרָבָא בַּעְכַסְּיָא. חבו פיבי פוריגוי פתיקן ברובשא ובל

ב פוקיו כעמורי בי התיוכרים על ארני כזי עתורי סם עמודי סים וחכירו בתצולת אכתר כל על ככף ועמורי שם ומראהו גבוה כארזי הלבנון יבחור כארזים. נבחר כין הבי כארז בין סארעצים ו חכו ממתקים ודבריו ערבים ו זה רודי זכרמית והי וחה רמות רישיושל כל אלה חליתי לאהבתו והרוגמא כלפי הקבה כך הח חדי בח לבן להלבין שנותי בח ולבן כשנראה בסיני כראה כזקן מורה הוראיו הן במבתו למסכט לבוסיה כתלגחיור וסער ריסיה כעמר נקי. וארום ליכרפ מב"א כשניין של מרוע ארום ללבושיך י דנולמרכבהי הרבה חיילות מקישולהי ראפו כתם כז יתחילת רבריו הבהיקוככתם כז וכן הוא אומר פתח דכרך פרתו אנכייי הלאיך הראם תחלה שמשפט מלוכה ים לו עליהם ואחר כך גד עליהם בזירותיו קוובותיותלתלים על כל קוץ יקוץ תילי תילים של הלכתי סחורות כעורב יעל סם סהיתה כתובה לפניו אם שחורה על גבי אם לבנה רצ

אחר קווצותיו תלתלים כשכראה על הים נראה כבחור נלחם בגבורה ועימוכיום על אפיקי מים . כיונים שעיכו בופות אל ארובותיהם כך עיניועל בתי כניכיות ובתימדרפות ספס מוצאי התורה המפולים למים : רוחצות בחלב . כפהן צופות נמכבז מבררות דין להמתו להצריק צריק לתת לו כצרקתו ולהרסיע רסע לתת דרכו בראשוי יוסבות על מלאת. על מלאת סל שלם משוטטו בכל הארץ צופו טובים ורכי תוספת דחת למידי חכמים שהקבת נותנם שנים להחיר לשולם כפם שהשנים מחירים לארם כיונים הנוררים מפובך לפובך לבקם אוכלם כך הם הולכי מחרש ם לפלו חכם לבית החדרם של פלו חכם לבקם טפמיתורה . על אפיקי מים על בתיחררםו שהם מוצאימים שלתורה י רוחצות בחלב לפי שקראן שנים והפין לפון יקהו בוא רוחצות לפון נקבה הם מצחצחין עצמן בחלב של תורה ומלבנים כתריה וכתומותיה יוסבות על מלאת מישבים רברים על אופניהם עכי רבראחר עינו כדה פרסיות של תורה והלכות ומשכיות ביונים שהם כחים בהליכתן על חפיקי מים בבתי מרדפות רוחצות בחלב מפוחצחות בחלב כמו שפירפתיי לחייוי רברות הרכם פהראה להם פנים מסבירות ופוחקות: מכתותיו פוטנים - רבורים שנרבר באהל מושר מוער פהם לריכד ולכפרה ולריח טוב תורת חטאת ואפם ותנחה ושלה ופלחםי ידיו - הלוחות סנתן מימינו ומעשה ידיו המה ו בלילי זהבי אלו הרברות סבהן הנחמרים מזהב ומפז רב אמר רבי יהוסע בן נחמיה מעשה נסים היו כל הנפרינון הי . והיו כגללק דא על סם סמגלבלות טובה לשלם יממולאים בתרשים - סכלל בכסרת הרברות מם מאת וסלם עשרה מצותי משיו כשת סן - זה קורת כהכים הניתן בהיה חמשה חומשים כמעיים הללו שהם נתונים באמצע הגוף יעפת שן מעולפת כפירים . נראית חלקה כעבת שן והיא פרורה רקרוקים רביםבזירות טוח ובניין אכ וקים חתורים י תיוסרים על ארט פז - אתר רבי אלעור הקפר העמור הזה ים לו כוקרת למעלן ובכים למטן אמר רבי סמואל בר גרא פרסיות סבתורה ים להם כותרת להבן ובבים למטן וסמוכות לפניהם ולאחריהם כגון פרשיות של שביעית ויובל וכי תמכרו ממכר להוריעך כמה קבה אבקה של שביעית כראיתא במככת ערכין וכוכה דגן ישקורה אים על השרה בו את קרבני לחמישר פאתה מפקרניעל בניפקוד אותב עלי וכן כמה לכך כאמר פוקיו ממודי פם מיוכרים ובו י מראהוכלבנון י המכרב מתבוכן בדבריו מוצא בהם פרחים ולולבים כיפר זה פתובלב כך רברי תורה ההונה בהם תמיד מחרם בהם טפמיםו בחודי נבחר בארוים הנכחרים לבניין ולהיק ולעובה יחכו ממיקקים . רבריו שרבים ופרט לנפט לא תרטו בבפרכם אניתי הנאמן לפלם פכר ים חיך מתוק מזה אל תחבלו במפפיכם ותקבלו פכר וכפוב רפכ מוכם ושפח מפכט וכרקה עליהם חיה יחיה שנות נהפכו לו לוכיות ים חיך מתוק מזה :

פִיקוּדוי רַגִּינָן עֵל חַבִּיסוי מָרְחַב וְבַסַף דִין הוא הוּשְׁבַּהְתִּיה רָאֶלָהָא רְהְיִסִי וְדִין הוא חְקוֹף תוּכְנֵיח

לַבָּב, נַיבּיבי נְבִיאָיא וֹסְלוּנְבְאִוּן בִּירוּשְׁלְם:

ועים ז

רמז לפצר פצל יריו: מעועפת פן . חבור תרוכיו אבל מעיו ת חערים כי אישעערום י ארכיפזי רגלת ואבבעותו: מראה

למראהו -

אפיקי מים . פניו של אפיקי מים נאות כשני יונים אפיקי מים שריםם מורץ והטוורם יכוום לפוט واشا יאופורר פט וציי ב כפהוא מכים כל אפיקי מים המושם מכו ונס: ואשן

עיני רורי טולבו **וווטכות על תלאן.** כל זה לפחשים בולטות יותר תר ולח מוקש אל ישם מל מלחת נומחפים נצבתו לפו שביין והוא למון כל וע סכמר לחלאת נהא העסויה לו למסכה אבי מילואים ותאא בו מלוחת אבן יחד

כערונון הנמבי.

אפר פס נאים י

מרונו בדוליתרוד: י מגרלתן מרקום. מברלות של מרקים בידולי בסתים ם שתפטתי אותה ישה רוקחי בליליזהב כאופני זהבי וחוליי בתרפים. כללין מועב אכן יקרה ג בוהב קרוי תלחוי משתי לפון פרו מפתו קבון כב קחי עםת מטשיחה בינוי כון . מעכמות כלו משלפת ככירם. מקומטק ומהקן

בספירי לפח וידיה

רמתרנמיכןוחיהה

אכה הלך רודך - מאכים ומקבערים האמנות את ים אכה הלך רודך למה הכיח אמן עוובה אלמכה ו אכה פנח רודך . כפחור והפרה רוחו על כורם וכתן רשות לבבות הבתוהתחילו לבבות כאו ואמרו להם אכה פנה דודך אם חוזר הוא אליך נבקמנו שוך כשניון סנאמר ויפוש צרייהורה ובניתן כיבני הגולה בונים הוכל על יוגמו אל אונבל על נבנה שוכם כי כבם כדום לאלהיכם על וכווכקם לרעה כדי להמסוקכם מן המלאכה והם מסיסם רוודי ידד לבו צוה לע לבנות היכלו ויהיה סם שוכו ילעיונת הכמס. ייקום ייקושר הקשר לרשת בגבים ושד ירד לרשת כאנו בגבים אמר נפונו מם אות פלא של יין הנולה מפרה מכינון של יה בבתי כנקא ובבוף מררפות. וללקום

עוולם וצי מוש וו מוש וו כחום מכמו כמורנו או ושומי במרי מוח בי ושי וש נסב בחים במו לבי

וסשלי סיכו זו: שחם ודורכוני חד מן ח מין בתרי שעם פי הפנחא לא ישרתנו בירכא בתיכתא כי אם בה בקובו וסים

בבל משבתיכם דושצרתם לכם רפרשת אכדי הדרתיה האתכל הדרתיה בקע דכלכים כבליניתי עליינון. גולהיכם

אכא אוויבו לביאורא פֿב הסתו וכן אכרו

עו הבועא בוו ספום בניבעים ויהביא מק

אַנון תובאאַסְעַלַ ל סְבִּינָךְ שְׁכִינִילָא דְיוֹ אַתְּ

רְהַפִּירָא עוֹבָרֶךְ כִבָּל אוֹסֹיָאוּלְאוֹ אַעַר א

אניפני רוופר באכיול פונדיה סכופרשיור

אַבַרַת בְּנִיבְּינָא דִישִירָאַל עַל חובין וברודין

וֹאִשְׁיִנוּוֹר רִינִישְׁיִנְנִינוּ כִּיאָסְרָיוֹ נְבוֹאַיָּאבְעוֹ

וּסָבו עַלְסָא לַבָּע אַלונויהון בְּבַעְיַיַּאַייִבּוּרוּ

לָבַבָּל לְכִּלְיָלוּלְוֹלִין בְּתַבִּיסִיאׁ וִינַבּ בְנִוֹנָשׁ בְּ

לעפיה וְאַכִיקִינוּן סִגְּלְוַתְרהוּן עַל יַד פּוּרָשׁ

וֹאַוֹרָא וֹרֹנוּלּהָע ווֹרוּכָּבָר בַּר הֹאַלְנִעוּאַץ וֹסַבֹּוּ

וְחוּנַבֹאֵי וּבְנוֹ זֵת בַּית פוּקְּלְשָׁאוֹפִנִיאוּ כַּלְינִיא

אַל לוּלבּנוֹגָא וְבַיוֹגַאַי עָל סַבּברו סַיִּסְרַא

בפורהה והבעואהונה כן הסוב ולכנת

בְּרַעְנָא זַתֹּקוּרְבָּנָ וְיַת קטורַת בּוּסִסְין וְבַנְבַר

רַפַּרְנָס יַת בָּרֵיה רְחִיסַא בְּתַבְּנוּקיוֹ כֵּן

בַּנָסוֹתוּ וְנִבְעֵי רַחֲסִיו עָסָרָ וּ

מטי פוחע ומקסיב נינרים ניורים ב ליקוש זכיותיהן נ ולכקנם נכפר וכרון לפניו כעברין שבה אז

ברבדו יכולו יי ובל ותה פאדם אומרים להןם שמכו ולבכות מום וכי לרביי ולה אום עולה קבבו פונבו כבין מכחת' נח לכם ומלבותכית אהים ואמר ולכסאין חלין וכרן ווכרון בירופלם י הרושה בפוסבים ו הרובה אין כאפ

בורפה טוח ושוכ:

יכה אתרעייתי כתרב · והקבה מקלפה של זחושה חתרשתו כ נפאת רבויה לי כך הוא נדדם בסיפרי • מאה את עתה כאסר ביופונה בירופלם: אומה ככרגלו . חיילני מלאכים איתהך אנויב בליהם פלא להלחם נ ולהפביתכסמן ים התלוכה כתו מכחתר בצרא: הסיבי פיניך ווברי י מירוסתו חביבה הרכעליו ועיכיה כאל ואות' לה הסיבי עיכוך וועריכיבראותי אות לבמשחון ומתנאם

עיותחינםה בי אים

יטל להתאפין: הרהיםם: הניפו לבי כמורהבם עמל ואחן והכ הם פברואיפתייר למו והרונת כך הוא אור הקבה כמקר זמ אי אפסר להפיב לכם ארון וכפורת וכרובים פרס הרהישמי בסת ראמון להראותכם ^{הנה יקור עד שמעלת} טי מער כער • DIA בקטסס ויניט דיקי פנבס ים שמו הרבה: מוכיך. קנים עברו מכיך סלם לשנה. כשר יצחלים הרחל הואת טולה קרוסה בתרם להלתכפרה לקרכן

אַנָה הַלֵּךְ רּוֹלַךְ הַיָּפָה בִּנָשֵים אֵנִדּיוּ פַבָּה דְוַלֵּךְ וְנְבַקְּאָנוּ עִפְּרָ: יַרַד לְגַנוֹ לְעָרוּגִּרוּנִרת הַבְּשָׁם לְרְעוּרת נסים בַנְנִים וְלִּלְקְטִשׁושִׁנִים: אֲנֵי לְרוֹדְּל ירודי לי הרועה בשושנים:

יָפָהאָתְּ רְעִיתִי בַּתְרְצֵּח נָאֹנֶה כִירִוּשִׁלָם אַיִּפְה כַנִרנְלוֹת: م. و. و لَيْدُلْد خَلْ الْخَلْهِ لَدْكُلُم مَرْكُ لَكُولًا لِخَيْرُهِ هَالْمُدَادِ دَلَادِ دَنْهُا مِنْ اللَّهِ الْمُلِّادِ اللَّهِ الْمُلِّادِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللّ فَيُعَادِ لَاذِيْكُ فَوْلَادًا لِمُؤْلِدُ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ الل הַבָּנִי עִינִיךְ מִנְגְרִי שְׁהַבם הַרְהָיבֵנִי

שׁנִירַ בִּעַרר הַרְחָלִים שָׁעַלְוְמִן־הָרַחְצָהְשְׁבָּלָם בַּתְאִיבות פּפּי רָשַׁבָּרָח אֵין בָּהָם: בְּבָּלָח הַרְפוּח רַקּתַרְ מִבָּעָדְרְ צִפְּתַרְ: ששים

רַפַּהֹ מְלָכות וּשְמֹנִים פִּילַגְשֵים נפשי וַעַלָּבְות אֵין בִסְבָּר: יוֹנָתַיתָשָּׁתִי אַחֲח הִיאֹלְאִשָּׁרוּ בַרֵּבֶּרוּ בּ בִּיּ

הָיאלְיולַרְתָּהרָאָוה בָנוֹתׁ ויִאַשְּׂרוּהָ לותר

פניקינון וְבִּגְבַר דִסְנָבְבוֹרָדִין סְוְסִישְׁרַיֵאַכַּן פְנִישִׁינוֹן כִוֹ בָּבֶלוֹ אני וּבְתַהָיא יוֹבַא בָּלְבָוֹת וְפִילָגְשֵׁים וְיַהְּלְלְוֹהֵוּ

שונשים אונה אפלער לפני עלפר דיום ורחים אַמָּבׁה מֶּלִנַתַּע לַנּוּלְמַּנֹא בַּנִלּ וֹנֹן נָנֹי בַּנוּפְנוּלוּו יפע אָסָר וַיָּ בְּמֵיסְרֵיה בַּמַח יַאֵי אָהַ חַביבַתִי בַּוֹמַן ראָבוּתִיךְ לְסָעְבַר רְעוֹתִי שַּבִּיר בַּית סוּקרשָא דְבְנִית לִי בְּסַקְדַשׁ קַרְסָאֵי דִי בְּנָג׳ לִי שְׁלֹמת סִלְבָּג׳ בִּירוּשְׁלֵם וְאִיפָתָךְ עַל כֶּל עַמְפַיָּאָ בִּוֹפָא דְוַלִיכוּ אַרְבַעִיכִּקְפָיֶּיךְ בְּבַרְבְרָא ז רַבָּנִיוֹךְ תַבִּיםִי בְּנִישִׁתָא רַבְּתָא הַזוֹר תְזוֹר לְקִיבְלִי דִי אִינוֹן אַסַלְכוֹנִי בְּנָלוֹתָא וְקַבְעֵי סְדְרָטֶ לְאוּלְפַן אורותי ולשער זעטופיד ועכא דארעא אעריקו בפיפר פוקדוון בבנוי דיעקב דלקטו אבניים ועברו גלישושיתא בשנראקגלער ו שנוך וְכַבְנַיָאוֹנְיִואַיאָבֵי קוֹרְבָנֵיךְ וִםְעְשֵׁר קוֹרְשָׁא וְאַפְּרְשׁוֹהָ וַבְיָין ספר אַניטות וּנְזוּלוּת וַדְנוּוּ וַזִּיכְסָת רַכְיָין עֶרְרָא רַעַנָא רַעַקֹב בּוֹסֵן רְבִלְקוֹ סוֹ נַהַל יוּבְלָא דְלָא הְוֹתַ

במון אַניםא ולוקח וכול חון בפיון בא לבא ועל כן תיופיו בכל עידן ופחבלא ועקכא לא הַוֹח בחון ו פפרח וסלכות בית השמושי פולחון סליון פיקודיא פריטונא בר סן סקתיה בהנארבא ובנוהי דאינון אַנִיקו ספולחון וספויסון פּיקוּדיָא ופּתְנַםִי אוֹרַיָתָא בּיְרוּתָא ו מוטאי ובלשי שיניון פלביו פבנוי דעשו פלופשי שרוניו דובביו על פוסנו ופרשיו ותבניון דובסין סְבָנוֹי דְיִשְׁסָעֵאל רוֹכְביוֹעֵל בּיַלָּאַבר מו שְאַר עַסְמִי וְלִישָׁנֵייֹ דְלִית בְּהוֹן מְנַייון וּמַנִיאו אַלְבַכָּנִרְרוֹם פַרבָּא עַלַ ידון לַרַישָאוֹאָתוּ לָאַנָהָא קרָבָאלִירוּשְׁלֵם ו אתת וְבְעִינָנָא הַהָּיִא הֲוַתְכָּגִשְׁהָא רְישְׁרָאֵל דַּסְתִילָא לְיוֹנָנָא שָׁוֹלְסָתָא פָּלְנָא בַלבַנַר לְסָרָנָאוֹאַיִנְא לְאוֹרַיִיתָא וַעָּסְיקָא בְּפַּתְנָכִי בּאוֹרַיִתַבּ

בַלב שְׁלִים וּבְרִירַן זְכוּנָוָנָא כִּיוֹטָא דְנָפָּכָת סִבְּערְיַ נָא בְּבֵן נָפָּקוּ כְנֵי תַשְׁפוּנָאי ומַתְּתְיָה וְכֵּל עֲמַא לַיִּלְרָאַל וֹאַגִּידוּ לְרוּזן לַרָּבָא וֹכִבַר וֹיִיחִרוּזן בּוֹרוּזוֹ וֹכַרְ חוּ וְחַבִּיפוּלְבָּיָא אַשְׁרוּ יַתְּרוּזן וּמַלְכְוֹרֹי אַרְעָדָא וְשִׁלְטוֹנַיֵּצִא וְכַנְלֹטוֹ לְחוֹן וּ

וכבל נולולינם אשרר אתבם - ככל תועכותיכם - כי למבראשונה דוח - תבזכיתך לאחר ורב. שתם הרחיבום -וסם כרבג חלושי ברה ה'נחיה וסים עד כית ברחי חבירו דבתריה דשפשם. בצות יברו באדת עידם. ברח כחמה איומה כנדגלות . ברה הא ליולרתה . וכל לשון אבילה דבות בתיב הבמא :

די לשוכרות שרקיה לחלילין מפיה לכיכורות פורה לתוף אבל האומות נמשלו לכלבים שאין מהם לקרושה כלום: ששים המה מלכות. אברהם חילידיכו. בניקטורה מט עמרה י ימתעאל ובגיו מלמעמרה - יביק ובניו מלמה יבי סני יעקב עמר יבי עסו מט עמרה ברברי הימים הרי מדסואם תחתר בא מהם המנע מהיא אפה אברהם מן המנין ו וממורים פלגפים · נח ובניו שד אברה כל תולרות יוצאי הרובה פתוכי תמצאם המש שהתלכות סהם נפי התלך יתירות בגרולה על הפלגסים כך היו אברהם מוצאי יריכו חשובים גרולים ויתירים בחשיבות על הכל כאפר יורא בי בתחלכים היחה תמנע בת סלטונים היחה ונעסית כלבם לעמו ואומר אל ממק מוה על הומוו כלם בענה אחתוהמליבו את אברהם עליהם: ליותואן מהפרי למספחות הרבה נחלקו כל אלהי אחת היא זכתי מכולם אחת היא הנבחרת לי ליונה רמה סהיא תמימת לבעם בן זעהי חוף האלאותי לכנסיתה הרבה מחלוקות בבדי מדרפות כולם לבם להבין מרה על מכוכה ועל אמקותה: ברה היא ליולדיתה ישקב ראה ליה משה שלמה בלא ככול והורה וקילם למקום פכא ויפרחו יפרא על ראם המנוה ו ראוה בנותי את ישר בברוליהו ויאפרום ומה הואקילוםן

עורא אכן בתרנה שם מריכה קמצאל ברברי אחאב י איומהי פים אימם מתל לכל רואיה כתב איום וכורא : כפרלל. כמונו בעון בדונים: הרהיכוני. חזים מתניאו הפירו כחי וממפלתי כמו המחצב רהבורהב עמלואום

הפעםהשנית רורי ירר לנמי כאפר פירפתי פאמרה לפ יבארודי לנגו וכאמר הקיבחרדעת אחרים וכחפר רחה אות חמר יפה את רעיתו ואמב פערך ומניך גם כ כפלח הרמון והטעם כי את היא חמוקתני הקרמנית ול תתערם ליבאחרתכי הנה ם סערך וטניך ורקתך לעדים נאתנים ולא יתכן מתתערם ב באחרת כי אחת את היא בשלם ואין רומה לך גם הנה פלמה ים לו פמים מלכות ופתורים כלגפים ובלמות אין מסכ ואין כמותך כי אחת את

באמר:

הפעם הפלימית רודיירר לנכוי סעלה למרום י לרעות בגבים וללקוט סומני. שהו רר עם המלאכים שהס צריקים: אם לרודי אמרה כנכת יםראל אעפ סירד ד דורי לבכו אכי שלו והו" פלי ענתה פכיל יפה את. זה שחזרו כבית סני ופי הסני פיניך מכנרי סנפסקה ה הכשח בנית שני כאם הקנבא רניאל ולחתום חזון ונביא כאפר פ פירשתו בספר דכיאל י מערך. פהיו בטת פניכוירים: פניך. נבורם: רווריי בהנים : י המה מפרפים הוציאו מכפר ספים וממוכים בני כח ובכו אברה עם בניעמו כן וכלמות את 112 מכפר פאין להם יחופי אחתהיא. כמונוי אחר טארץ:

11 100

מי ואת הבסקפה עלים ממיקום חנבות לממוך קרוית הפקפה כך בית המיקוצות

מכל ארכות י כמו סחרי הולך ומאיר משמשעו כך היו יסראל בבית מי בדין

ארוכבל שחת יהוד ולא מלך וחיו משועברי לפרסוליון ואח כך כנחום ביחחשדים וכשמו מלכים ו אחמה כנדבלות -איתוח בנבוריים כנדבלות פל מלכים כל זה בינים אנחי דועם בריקרוונים ול : באם - כמו בפרי הבחל כתו ואכביה מציא וכן טרט ב לבילח יקטף וים חוורי שהי המסכר ומן חביב ומן חב יוביחנו : נמני פריב. שת מנו וים אומ כי וד שנו בושף כיוד כבי אתום ויווכן פלא תחיה חיור כמלתכבי מפףי המולחיתי פהוא תן פלם היא ירום לם ושרעירות פלםי כתחולת מחם .

ולותן וכוותתא במספא ואיטתתא מן פֿר

יַּעַבָּי אַרָעָא בּוֹכָן דּעַוֹנְיכוּ אַרְבַּעַע פִּילְטָּיא

בְּמַרְבָּרָאוּ אַ אָמַר סָבְיוּעַלְּמָא לְבִּית

בּלבם ניונת וארובני על תוניי לכונם

וּלְסִיתַסִי אִילִילִי פָּאַן וֹסָנֵן תַבִּיסִיאַ רִכְּעִיוֹלִין

למפנים ולפלופורשן פליין עוברין פביין

בּלרוסונון נא ולרג אֹנינְהַ לוֹבּם בֹּ

בו אורון הבילון והלילול באוליילא אסר ה

לאוסכותהון ולשואה יתהון גיותנו ברתיכי

אַמְרוּנִינִ מְּבִינִּינִי לְסָידֵּסִ עובָרוּן כָּבִין רַעַסִי יְּמְשִׁיּיּ

מן תוף וחליל ותחול: יומרןי ירכיך. אוורי סהוא הנקום סיפוב חירך וכן יערם מבר ו טקשם , קסטן נונות בין וימון רם מן וחלי כקם כתו בבאים מהואלמת ר בספתובסי אתן. תרם וות הלמון דום מרוך טבורך כמו רפאות תהי לפרך: भागे. द्रावार् भागे וימס כאננותי הסהר תרגום ירוז וכן חשתונים כרתות יריו וכן יקראו כלפון יפתעול י התצ. ירוע כלפון רבכן כת משל ייכה וים אותרל בופירופו לפי פניכו וכן חפרסכו במקותו וחין לורומחי סונחי בתוברברי חכתיכן

הפעםהשנית

אמרה היא כל מי פ שהיה רואה אותי היה תמיה ואומר מי זאת הכסקפה כמו מחר ו והמיכותי להם אל גבת אנח ירדתו ונגנט לא ירשני אמרה תמיהה . אכי פלא הרגפתי ולא ידעתי שחיית הולכת במרוכה אליך כמו

מרכבות שמי כדיב הגדול שים בשמי והיה כל רואי צועין אחרי סום סוכי הפולמית והייתי אומרת להם מה תחזו בסולמית מיבאת כולכם לראותה כאסר תבאנה סתך מערכות במחולות לקראת המלך והואשבר באמצע בין סתי המערכות חה שבץ התחנים והיו אומרי מה יפו שנמיך. וברון התוקי ירכיך סהיו מכוסי בבגר מכוייר במיכי חלאים י שררך יהשוק בפררך אזור בפרירה חבור במקניה ים בורמות הסהרוכים ואחר שרימהו ללבנה בשפת היותה מליאה אמרה כי זה הסהר פלך לא יחסר אורו כאפר יחסר אור הסהר אחר היותו פלם: בנורך ערימת חטים ופחית כראית בחון כמו ערימת חטים עבה מלמטה וריןה מלמשלה - וערן סונה במוענים. אמר כי העריתה לא היתה נראית כי מוסנים הוו סביבה:

הפעם השלישית

כמו מי זאתשלה מן המרבר והשנין של הסמוכאי פאותו תי זאת הנסקפה • חותן היתה התלוכה בבית שם • חתרה שכיכה אל גבת אנוז ירדתי משל לבנסת יםראל שלא יראה הפרי אלא אחר השכרו הפך וישמן ישורון ויבעע. כסקפתי לראות הפרחה הגפן אם ים בישראל בריקים גמורים ויסרים - אמרה כנסת ישרא לא ידשו והעין לא הרגמתי שד שמחקני נפסי והעין מאני הרשתי לנפסי שר מחזרתי להיות מרכבות לחחרים הפך וחתה על במוקימו ישרך והרכביוך על במתי ארץ והטעם שנאת חנם פהיתה בבית שני עד פהולידה הגלות על יפראל: שוב פוטי זח לשתיד במוכיי שכות כיון ווכרן מח תחזו בפולמית כמו ההרים וחנבשת יפנחו לפניכם רנה ימה יפו פשמיך . סישלויםראל מכל מקום כשוקתי אלה כעב העופינהו מרוך . סניהרי גרולה בחצינותן ענולה: בנבך. קטברי קטסק ו

מרובת ולתר חשר ומים מרובת פרובה היות דים משם - מרכבות השמש שיף. ששוו מרכבות בבודן - מרכבות עם נדיכ קדבו חם ו בעולים ל וסם וחדרין בנעולים. מחיצו פעמיך בנעולם ו

ם אַבּנוּאוּסִא בּסָרו װִעִנְּהו מבּנה מֹסָא זְ: בִּישִׁ בִּהוֹלְאַע נַינְּהְּשְׁלְפֹּוֹרו לִמֹר אַבְּרוֹ הַפְּרוּ ניהא בפריאינא משירון מוליסניא פסינילא מחלי מ כֹלְבֹרָנ בֹנְהַבְּיה משִׁירון מוליסניא פסינילא מחלי מ אָל־נַפַּת אָנוז'יָרַרְתִי לִרְאִות בָּאָבֵי הַנָּחָל לִרְאוֹרִי הַפָּרְתַרִי הַנְפָן הַנְצוּ הָרַפֹּגִים: לָא יַדְעָתִי נָפְשֵׁי שַׁכֹּתְנִי בַּרְכְּבָות עַמָּינָדֵיב: שובי שובי י הַשְׁוּלִבִּית שָׁוֹבִי שְׁוֹבִי וְנָהָוְזְה־בֶּרְמָה ַבְּחָוּוֹ בָּשִׁוּלַמִּית כִּמְּחַלַת הַפַּ<u>דְנָי</u>ם: מה יפו פעמיר בניעלים כח נדיב חַפּוֹקַי יְרַבִּיָּה בְּמָוּ חֲלָאִים כַעֲשָׁה יְדֵי בְּמִיִּקְרִיה לָצִא אִיֹסִיף לְּמַבִּיכִינוֹן וְצִיּף לָצִי לְּצִי אָנָן:שֶׁרְנִרְ אָנֹן הַסַּהָּר אַל יְחְסָר הַבֵּוֹנ בּטְבָרֹ עַרַבַּת הָשִׁים כוֹנֵה בַשְׁושַׁנִים:

פַלְכִין בְּנִין זַכְוּוָתָא רַצִּדִיבֵי דָיָה רְדַיְסִיון בְעוֹבָדֵיהוֹן לְאַבְרָהָם אַבוהוֹן וּ בנישים וישרשל תוכי לירושלם תוכי לבת אולפן אוליתא תוכי לפפלא לכואר סן לבאים לי פתניבאיו בשום פיםרא דיי יפת פירבון נביאי שקרא לפסעי עסא דירושלם בנבואובון די אוון סְפַלְלוֹן סַטְיָא עַל מַיִּטֶרָא רַיָּי וּלְאַדֶּלָא מַשְׁרְיַת יִשְׁרָאֵל וִידּוּדַה ו פת אָפַר שְׁלֹמה בָּרות נבואח םן קנם ווַבּטָה שִׁפִּירוֹ רְגַלִיהוּן רִישְׁרָאֵל בּר פּלְקוֹ לִאִיהוּאָה קָנִם וְיִנְיהוֹ וְסִנִין בְשַׁהָּשׁ לבסמת וספרבו זע לרביתון ווע לרבעתון ובניתון ופפליורבתון ואונו ביוצינו ללבותו אל בייף דְּמִירְשָׁאַ דַעַבַר בְּצִלְאַל אוּסָטָא לְאַדִּר וַבְּנְיָשׁוּ שררך וְבִישׁ סְׁנִיבָּיוֹך הִיבִּוֹכותוּה סְעְבַּרְנְסִין מן בּׁן מֹן מָא מִיכְסָה דְּתוֹבָנָאם סְתַפַּרנִכ סִוֹ פּנְינִיה בְּסַלְיינָאם דְאִכְסָה בְּתוֹכְּבָאוֹ בַיִּתְים סִוֹ פּנְינִיה בְּסַלְיינָאם דְאִיכִיה בְּתִיכְ בָאוֹרָיִינָאם סִוּפַרנִכ סִוֹ פּנְינִיה בְּסַלְיינָאם דְאִיכִיה בְּעוֹכְ יִיםיתיר בּמִיתִיה הְרָפָאָה וּלְסָאַכָא לְזִבֵּאָה וּלְחַיִיבָא וּלָא תָסְרִין בִּתְנָמֵי אוֹרַיְהָ תְדִירָא סְפּוּמִיה הַיְבְּמַה ללאנים בין מי החדרא בפא בי ופל סתרן ומיבתו הביטון ספוניון יחיום שאובר שול ול ואותביורון סַלְיון סון סַאָשַׁר קוּוּשָׁא וִנְדְרָא וִנְדְבָא וְיִםיִינִי לְחון אוֹנָא בַּדְנָא וִוְרוּבָבֶל וְיִשׁוּעַ וּנְאָסְיָה וּסֵּרְבֹי בּלְהַוּ אֵצֹהַ בֹּנְהְהַיָּמִ לַבִּלִמִ וֹבִינִינִן נְווֹנָיוּן בְּנִוֹ בִי יְנִינִלְמוּן שִילָא לְסִמְלֵכִל בֹאוֹ לִינִין יִסׁבּוֹלְלְאָ״

ישראל יפה אתרבין כתרב וכל הביק: י שניכת אות ידין. פד זה מדברי פנה הנה באת אל יהדם מכי זה אליך ילרית באיכי הבחל. קטקטות וומש, מנש אראה בן י הכרא הנבן. אסתבים לפניתח וכוכרם וסוכו י הנכו הריים י מנקייתי חבות חלים זכיות לתה:מה יםראל לאנח מה לש זה אתה רואה ויש בולוכן ואין כבר ב בחוכו מנש חבין מלא מבורות מברון של אוכלים כך יציין במתון ושווקן ז מעסיה וחין קלודים פבהן מברים חון ז מתפארים להכריו ב מסון מיום אים מובא אותומלאהם ועוד כמה תרוכין לרב מה אנה הכבל בטיט ואין מח ם בתוכו נתושים י יםראלבולין לבן פ בשומו ונולו מלחו מרכה ואן וכנרה כמאסין לאיהוי כנסת יסר יהיבו

לאידעתי להזהר ין

קרוט מותבור בבדי

מקלם את כנבן

ואריסתובלוס עד שהיה מביא אחד מהם את מלכו רומי יקבל מידו המלוכה ובה לושברי ותאו כפטי שמקבי להיות מרכבות להרכיב עלי בריבות פאר אומורי בר מריב יכתו שם נדוב אך תעול כאד של שכני סכה בנובתייום רבתישם ינפס פרדי אכי בעבמי מכיתים עלי בעביק מל ואת למדת אותם עליך לופים לראם : שכי כה הסולמית. אומרים אלי סום סובי מאחר המקום: הסולמית - הסלימה טאברה שמו סום סובי אליכו בחזה כך נציבמתך נציבים וסלטונים כמו ואתה החזה יבל העם כך ררם רביתנחותא לא וסוזם בך נתבונן אליך מה גרולה ניתן לך והיא אומר מה תחזו בשולמית מח גרולה אתם יכולי לפסוק לי פתהא פוה לנים" אפילו לברולת רגלי מחולות מחכות המרברי מח יפו פעמיך בנעלים יהם אהדם להחפיכים אנו פידיםן יבנו בסכיל מי חסיבות מראינו בך בעודך ביפידו הי ישו פשתיך . בעלייתן הרגלים בתמרובים ו חמוקי יריכיך כמוחלאים יקסנים יחבקרויה חליכתם ל חלי בלפח שרבי ורבותיכו ררפוהו על נקט הפיתופלב סינוםו מספתימי בראפית שולים כמו ירך כמו חלאים לפון חפירה כמו הל הכורי מעפח ידי אותן. ידי הקבה בתשכת פוכה אותן כמו אמן, קילש ב הקרום ברוך הוא ישראל מקלפין אותו מלמעלה למטם מיחילון מראשו כדם בי ניורדין ובאין שד פוקיו שתורי מם לפי פחן כאין לרבותו להוריד פכינתוחן הביא ליחותוכים ותוא מוכח קילוסה מלמטה למעלה מם יפו פשמיך הם הרגלים והם והולך שד ראטך עליך כברתלשה סהוא בא לתושכה אלתו ב פררך אגן הסתי מיבורך כאבן פל מים בלולים שרוחבין בחן והו שמוי תאבני פים וכלפון שר קיי סחר פל סס סחטיכור כמו נקב שנול מוסלו כאגן שנול והקילום הזה אינותהן?

אפה כקילום העליון לפי מהעליון רורים מקלפה חם רישותיה מקלפות אוהום

מששיה לומר הנונה את להתחבר פתנו והרונמ על סס לפכת הנוית היושל נוום

וכנרולתי וככפלתי בפנית חום ומחלוקת סנבר במלכי בית חסמוניו הרקים

- הארן י אל יחסר המוצי לא יכלה משם משקה הללא יפלא ולא יפטון משבה דברי מוראחי בנובך שריתו חטיםי מהכל בריכין לחי פונה בפוסיםי נורין מסוינת בנדר מוסנים די להבנד קל וחן אתר מכם פורן בו ליכנם חרי חון נכנם לחופה לבו מנשנות לחופה ולחיבת חוופו בא לווקן לה אתרם לו ניפת דם ניהי כאיציהרי חופך פסי לפר אחד ולא בסכו נחם ולא שקרב שיןם חדי מהוא שבר בדרך ראח בבורות בראפני סקאנים פסט דו לישול אותרים לו בל יובראל הם הוא בה ידו בעביל הבאל חדי מצח במופסם:

שמשוף שוי חלוחותי דבר אחר מלך וכחן גדולי בוארך. החיכל וחמום מהם דקופים ובבוהים ולפכת הבזית גם חייו פם שמוים לחוזק ולחבן כתנדל המף כיור כבר כוח אמר ביומבון . המושכות מים כן פיניך פל מער בורבים חכמייך נמהם יופרם במער ירופלם העיר בת רב עם ועפוקים בחפכון תקושות ותולות

אנתום ובינום לפס השנים תושכות כ כברכות מים וכמר ים לכרם כריכו כחסכדן כמו יוכים ולפתן תשכים הוא הלוקח יוני פוכך מפריח בריכה רחמול קבירם בלבוו אפך כתנול הלככח. אכי כול לפרטו לסח יד חוטם לא למביין פספו אל לשניון רובעל כי מנה קלום מי ים בחוטב הון נולו כמהל ואתר אני אפך לפחן כנים חה שהוא א**ומר** למן יחד וחיבו חומר אפייך מעל המכח ה שון מבובר בוכותן מנובר הנחן פנים כשביין מהאתר הכרת פניהם ביה כם וידע פהגיי תולפה והולך מלמם לחשח שניך בריכות בומבון ואחריהם מ הזכח וכן החותות יקלפת מכחך חזרן לשתתמכח כל הבחל להכשתר ולפתותר י משרל הלככון הצופח פנירונפן ראיוני פצרם זה כית יער הובחן סניסה סלמות מהשתר פליו בופה נ תודה כתה בדכם ים ביתפון רבר אחר כיך נוכו פני רמפת חנפות לכא **ספרי** יום סעירתםין ם סשורה להרחוב פבר כנותל - אלו תפילח

בְּנִנְרַ הַלְּבָנוֹן צוֹבָּה בְּנִי דְמַשָּׁק: ראשר עליור בַבַּרְבָּלוֹדְ לַיִּדֹּג ראשׁך בַאַרנִמָן מֶלְרָאִסְור בָּרְהָטְים: מַה־ זּיּנ יָפִית וֹבַּח נָעַבְּתְאַהָבָה בַּתְּעַנוגִים : 1.1.1 וֹאַת קוֹמָתְרָ דָּמְתַרִּי לְתָּבֶּרְ וְשָּׁבַיִּיךְ לאשכלות: אברתיאעלה בתבר אַוַיָּהָ בְּסַנְסִנְיוֹ וְיֵהִירּנַצָּא שֶׁבַיִּהְ כ ייש בָאשׁבְּלַוֹת הַנָּפָן וַרִּיחַאַפַּרְ כְּהַפַּחִים בּייּיַ וָחַבַּרְבְיֵין הַשִּׁוֹב רֹדעלֵךְ לְרוֹדֵי ^{בְּי} לְמֵישָׁרֵים דובָב שִׁפְּתִייְשֵׁנִים: אֲנֵי לרורי ועלי תשוקתו:

באַרבָּדא דעינבין ו נמסלי נאסר מקיר מברחם סכחמר בהן וראוכל פתי הארץ כו משי ניקרא פליך נ וריו ממך הרו הוא יוחקן ומוראן כסנב יצים וכרמל הוא ראם

דָּטְנְבוּאַת פּוֹטֵיה אָתְּערוּ דָּטָבֵי טַיתָיא די בְבַקְעַת דורָאוּ אַני אָטַרַת יְרוּשְׁנֵם כָּל זְסָן דִי אָנָא בַּתַלְכָאבְארָדָאַרְדָבָרִי עַלְפָא פַשְׁרֵי שְׁכִינְתָיה בֵּינִי וְעָלִי סַתְוֹּנֶה וּבְעִירָן דִי אָנָאסְטְאָא פון אוֹרְתָתִיה סַבְּלִים שָׁבִינְתִּיה מַבַּנִי וּסְמַלְמַל זֵעִי בֵּינִי אַסְבַיאוֹאִינוּן בַּוֹלְמָּן בִּי בֹּנְבַר וְהַשְּׁלִים בְאִינּוּעִיוּ וסים נכסל במפרה רבתא במערבת אל האלף בסרי היה ה'וסים וריח לו כולבמן של מתוך כריח - אפך בתפחדי ודלת וריח שמנין מכל כשפי . וריחנור לא ערת בויון : ראשך יקליעת משרות מדייך נאה במצותה בקליפת ארנתן דלת ראמך. על שם מהקלישה יודלת על נוכח הראם י מלך אכור ברהטים סתו פל מקום קטור כולתוים שנאמר כזר אלהיו של ראמוי רהעים - קורכן בלפו כן קורין לתלתלי הלווות פקוסרין בחן התנורות . דבר אחר מלך אסור ברהטים הקדום ברוך החלקום באהבה במכות ובריבות סארם רכים לפניוי תה יפית ומה נשות. אור שפרט קילום כל אבר ואבר כלל כל רבר מח יפית כולך ומה נעמת לידבק בך אהשה החונמן להתמנג בה ואת קומתך רמתה לתמר יראיבו כוי קומתך בימי נסכר נכר סכל האומות היו כורש וכופלות לפני הצלם ואתה שמרת בקות זקופת קחור הוחי ושריך לאסכולותי רניאל חבטה מיםאל וכוריה שהיו לך כשרים ליק מהסרמו לאשכולות שמספיעי ממקח כך הם המפיש להניק וללמר את הכל

אפרתי

כברתל יום אמורי הד הברתל ואינוו בי אם שן וכן בדברי הימים בופב וברתל פם ארנתן י ביהטים . כמו ביהטים בפיןתו המים ותם מקומות עשיות להקוובר ספ המים ודלת בלפון יפתום קנה הפישר י בפנבנין אל לו דמוה והוא לתפלה ספם הפריי למיפרי תוצר היון כתו יהחלך במיפרו"י דובבי כערון דבור ואולי כמופו רכהי תמוקת כמ

פל שער ל וסם צוארך כפניל חשן ויכן קומו כנרלים יוציון וא כן אנכון בנעל וסים נבשר כבשרבת במערכת אות הקין בערך על במדי אחוול אברתי אעלחבתבר וא מאחום רבעיד לי מאימן חד כן בנותן חד נסב א' מדי מא

ואל איםך תפורוך . הפעם השנית

אפך כתנדל הלננח .

אותו המגדל היה מום

ראסך עליך ככרתל •

כמון כרמל וכארנתן

בעין בו בייף ושפם

מלך אכור ברהטים

כי רימה הפיער פהוא

יורד זה תחת זה כ

כרמות המים ברהטים

והמלך הוא הראם אנ

הוא חיה מתאוה להיו

אסור וקסור בחבלני

מערה חה העבון מ

הזכירוהו סרי קדר

החומקים י מה יכית.

אין בשלם תשוב לכם

ולא רבר יפה וכמים

כמו החסקי זחת

קומתך רמתה להמר

יהיה פירופוכי המלך

לא היה בו שות:

בָּחָשָׁבֹוֹ עָל בַּשִּׁעַר בַת רָבִּים אָפַרְ נצחבב וְאַנֵרוֹ בְּנִי וֹכְכָד דִּבְּתִילוֹ לֹהְעַיוֹ אוֹרְוּיִלִיוֹ לתובת בולאו אמרב ואב בתו בולא וליאו דייון הָטִין עַל עַסָא לְכַפְתָא יַתְהוּן וּלְסִנְנֵּדְּ פון זה יוונייר ברינא למינא במוכח פולפים נוֹתֹבר טִינוֹלָים בְּחוֹ בִּהַל וֹכְבַה יִרוּ מֹסָׁה בּירוֹאָנֹאַל וֹאִנֹינר וֹעריוּן לְסָלוּ תֹּלְסָׁבּ בפלניול פליון חול פלוצי בפל לפונון בפיא וְיַדְעִין לְסִבְנִי תּלִּשְׁבָּנִי עִיבּוֹרִין וּסְעַבְּרִי שְׁנִין לַלַבְּאָון דַיִּהָּ וּלָנִיון וְנַיהָּי שְׁנִין בִּשְׁרַע בִּירוּ סַלְנָיןדין דַבָּא וְדַב בַּית אַבָא לְבַית יְתּוּדָדן آق لرثاد قارض دلش فتأشع لنداأك

טוולה טונגא בוללו בלו הלים אונים

זבור לים ילני פֿרן פׁלנול וו לבסמׁם! אַנּ קּ ייִּאָּר ראמָב פֿלְפֿא באַעֿפֿגּו אַֿקַב כֿוּפֿא אַבוּלא בְּאַלֹיָדוּ נְבִנָּא רְכָנֵי כְּנְאָתָא לְסָבֵי בְּסַיָּא ולמק זו ולנא הצלרא למולא לבל לאיור זו הלא בע יללא לעדון נא בי איניא וודע אלא וו אוליון ברישא סכא על די אינון סספינון עניידון לפלפה ארוניא דילפה די לפה דיניאל בפרישא בבלק ומרבה בחובו ביוו וכותא באלרום בשלקור פו פורפת ונא לפרו עלפא ובארלניא ביהם רבשמיה אבוהי לפקרביה ובחסרותא ריעלב רקליף על חופריא ברדפשאו מה אפר פולפא

שלםח כּסָה ישה אַנְהְ בִּנִישְׁתָא רְיִשְׁרָאֵל בִּוֹסָן דִי חִסְבוּלִי עַלְיוּךְ יָת נִיר סְלְבוּתִי בְּעִידֵן דִי אֲנָא סוֹבַח תוו בוסירון על ועדור ושלע הלצלא היותון ברנים גיפיו באפרל בנילמלון אשר ובתורן בי פֿרָסִין בּנַצִּיוּדְ זָדְהַזוֹ בִּצְּרָו וּסְבָּרָכִין לְאֲנִיהוּן בִּית יִשְׁרָאֵרְ רְדְכְּיָן אַרְבַּעַת זַיִּהוּוּן בְּתְבִּי בעים ולוסותון ביולו או ולעיון בייםו אבו באביו בל לבי בעונים ואפיתון ביילו אליהו לאלחם אָפַר יֵי בַּפִייִפַריה אָפַק וַאָנפֵיה לְדַנִיאַל וְאַחַוֵי אִי בָּהִיל לְפִיקָם בניסיונא הניא הירפח ויקם אברהם ודבי ללינלבא בעכר או נכיון ובחין אף אניא לתנניה סיטאל נאורים א בּדוֹנְיוֹ לְסִילִם בִּנְסִיוֹנִיתוֹ אָבְרוֹ לְבִיל וְכוֹתַהוֹן לְעַסָא בִּירוֹ יִשִׁרָּאַ לְאַחְבּּנִין דעיוביון ושום הזון דרניאל העניא בישאל ועוריה אשהם עי בכל ארעא וריתיהון יהי בריף בריתים לתפוחון דנירתא דעדוו וחבר אָבר דַנִיאַל וְחַברוֹהִי קְבָלְא נְקַבְּל עַלָטָא גַּוִירַת בִיסְרָארָי הַיכְּטָּת די קיבֶל עַלִיה אַבְרָדָם אָבוּנָן דְסְתַל לַרְמַבַר עַתִּיק וּנְתַךְ כְּאוֹרְהָן דְתַקְנָן בַּרָטוֹרִי, הֵיבְטָרו רְאָוֹלֹ אֹלְיוֹנוּ וֹאֹלְישָׁע וֹבִישִּׁבּי בּוֹבורֹתוּון לפו סְעוֹנִים בוֹנִים בְּוֹבִי וֹבְיוֹנוֹלְאַלְ בַּר בּוּוִיבְּנְיֹלָאַ

ואםכלות הם אםכלות הגפן משלת' עם אילן החמר כל אחד הים מתאוה ואומר אעלם . בקת'י אחזה בכנסיכיו יוילחו במריה ויריק אפה שהיא כתפוחף: וחכך • הוא הריר מתחת הלפון מהוא דומה ליין המתהלך במיפרו וירחים היפן כל כך ישתח הנכם ושר הלבי אמרוף

הפעם הסלימית

להם הכערה אותרת להם הכערה אותרת

אכילרורילכרולא י

לכם המתאוים: ועלו

מכי כדיך . פתיתורות בוחרך המלך

המשיח: עיניך . הם הכביאים מחיו בתחילה בחמבון שתה יהיו רבים כשבין והיה אחרי כן אמפך את רוחי של כל בשר וכבאווני אפך י הוא כהן גדול כשנין ישימו קעורה באפך : ראסך עליך ככרתל. זהו נחתיה בן חושיאל סהוא תכבי יוסף י ודלת ראסך. זהו חליהני תלך אסור ברחטי הוא המפיח פהוא אסור כאשר השדיקו קדמוכים

כיביום שחרבה ירומלם מולר: מהיפית . שתחזור כנכת ישראל לגדולתה. ושין ואת קומתך רמתם לתמר זהו פאמר ועמך כולם צריקים וכתוב צריק כתמר יפרח: וריח אפך. הוא הכהן הגדול המעלה השלות והמקטיר: וחכך . כם סמפוררים ו אכי לרורי כי חלק יישוני

מין יחוה כירותכם ישר כאן קלפופו האמות מכאן ואילך רברי שכינה לגלות ישראל שבין האמותי אמרדף אשלה בתמר . מתכאר אם בין חילות של מעלה בכם מי בניה ואדורים פל דיכם בתחונים פידורים ואת פתיבין האתות : אחזה בנובניו ואכיאחת וארבין נבם - מכבים שבים י והיו כא פדיך . ועיוה האתוני את רבי פלא תופתי אחרי האתנות והיו הטובים והחכמים פביך שמדים באמוסקם להפיב דברים למפתם איתך פילמדו מהם הקטנים פבהם ו וחכך יהיה ביין הטוב היהי סומטדוך מיהו כיון הטובי הולך לרודי לתימרים זהירה אני להמיב לכם פאמתור באמוסון פוהא חבי הולך לפני דורי לאהבקתיפור פהוא מן הלב ולא ברתים בין משבי פהוא דובב פפון יפנים אף אבותי בקבר יפתחו בו יודו על חליקם. דובב מרחים פרומיד בלבו ויפנדו לפון דיבור וכך פיוא התפובה אני לרבים نجو -צם כוח מפרורה טי

ועדה לכה רביי

משרן חכלי יוברה ו

כבא הסרח עליכה ב

באחת חכפרים לא

אתרוביו אוהם אוריר הלפון י הדוראים ובוח כרונות צורון ארם י ולו

חלמרכי חחר של החם: משרשותי מתחברת וחין לו רומה בתיורה וכן שכם בלפון ישועולי חבלוף. לפון הריון בינו הכה יובל און ויובן פהויו הלידום

הפעם השנית' .

לבח רודי כבא חשרה. דרסו לבוקים בעירובין אמורה כנפת ימראל רבום על ביום אל חדינני כיומבי כרכים מים בהן גול ופריות לא כיומבי פרוות מהם בעל יאותהת ושסקין בשרת מושך הריחן י כליכה בכפרים - כליכה בכופרים בא וארארם עם פהספשת להם מוכח וכושרים כך י נמכימה לברקים יאלו ביני כנפייון וכץ

מִי וֹאַת עֹלֵה מוְ־

נראה הוסכם נכשל כישניה סכון הרשהם בני שם אתן נתשה שם ובולשום ונחת את הביודי וכחן יי לך שם וב רמ ובקון קשון שם או אבון כמום אשר הומ מם באו ו נומנו מם כולם מבננם . מם עומנו נובלוור . שם אוון אווי

לְבָה רוִדִי נִצֵּא הַשַּׁלְּר**־ז**ּ נֶלֶינָה בַּבְּפָרִים: נַשְבִּיכָהֹלְבְרַבִּים יינים נראה אם פרחה הנפו פתח הסטבר ישי הגצו הרפונים שם אתן את דרי להי ַתַּרוֹרָאֵים נָתָגוּ רָיחַוִעַל פַּּהַחַׁינוּ בָּל־־מְגָרִים חֲדָשִׁים גַם־ישָׁגִים רוֹדִי קפ אַפּלעולן: מָייִעוֹלְבבאַחְלְייונֹען בּוֹנוּ אַמַּוּ אַמָּאַבְּילוּבַ בּנוּנּאַ אָהַּעַבְּילִכּב לְתִּשׁבֹּהִבּ לְאִנִּפֹּנִלִבִי טִנּקְנִיחַנוּן וֹנֹבְבִּבִּ נִינִים: נְאֵבְיָנִוֹנְ יִי אַבְיָנִוֹךְ אַבֹּיאֹבׁ אַלְ- בֹּינ אָפֶּי תְּלַפּּרֶנִי אַשְּׁלְּןבֹ מַיֵּיוֹ הַלְּלָח מ בַּיָּבֶּיָּרָ בַּעְנְסִיסִרְבּבָּנִיּ שְׁמִאלֹוֹתְחַתראשׁיי ויִמִינְוֹהְחַבּקְנִי: הְשְׁבֵּעָתִיאַתְבָם בְּנָת יְרוּשָׁלָ כִם מַח־תָּצָירוּיומַר־יּ־־ יַרָּוֹאָת הָאָרָבָה עָר שָּׁתְּהְבָּק:

יַּבְּרָבְרָמְתְּרָפֶּקְרוּנְעַל־רּוֹנָיָהְתְּבָּרִיתְּעַל־רּוֹנָיָהְתְּבָּרִיתְּ

בַתַּפַּתַ עִנַרְהִיבְ שָׁפָה חָבְּלֵּהְבְ אִפְּׁךְ

קבל פלבותא די גנות לדו מי ובבהוא ויפנא אתגלי פולפא פטיתא לפנישתא דישבאל וויפרון ליה בני ישָרָאַל אִיתָא הָתָא עִסַנָּים לְאָח וְנִיסַק לִירוּשְׁרֵם וּנְהֵי יַנְקוֹן עִסְרְ טַּעָםוּ אוֹרְיָתָנּם הֵיכַםְרוּ ליינים ינקה ביורים ראטיה דיכל ים ורווותי בטל פלא לכנים סו ארעי פר הניתי רכירה ירו שם אַלַ הָא רַבָּא וּסְסיַרָא נַבְּשִׁי עַל אָלַ הוֹתֵיה אַף עַבִּי אַרעָא לָא הַוִי סְבַוּין לי ו אנהגד אַרבַּרינַך סַלְכָא סְשִׁיתָצה וְאָעִילִינֶך לְבֵירו סִוּקרְשִׁי וּתְאֵלֹף יָתִי לְמִרְנֵּל סְוֹלָנֶם וַיִּ וְלְסְהַךְ בּאוֹרְתָתִיה וְתַפַּוֹ נָסְעוד סְעוּדָתָא דְלִיוְיָתָן וְנִשְׁתֵּי דְבַב עַהִיק דְאִיְטְנַע בְענְבוֹהִי סְן יוֹסָיא דְאִתְבְרִי עַלְטָא וּבִּרְסוֹנֵי פֿיבֿי באַיוֹאַניאַ לְאַבִּיכּלִיאַ בְּנִוִנֹנִאַ בְּעֹרָן : מִּכּאַנִו אַפֿיבע בְּנִימְיּאַ בְיִאָרָאַ סְּכּּע אַסָסַיֵא די אָנָא קְשָׁרָא הְפּיִלִין בְּיֵר שִּׁטָאלִי וּבְרִישִׁי וּקְבִיעָא מְוֹוֹנָעָבּ בִּסְטַר יִסִינָבּ יאַסַר פַלפָא פִשִיחַא סַשִׁבְּעַא אַנַא לַקביל תַּקִי דְלַית רָשוּ לְסַוִיקָא לְתַבַּלָא בִּי ו השבעתי עַלִיכון עַסִי בִּית יִשְׂרָאַל בַּה רַין אַתּון כִּתְעָבִין בַּעַבִי אַרְעָא לְסִיפַּק סִוֹנֶלותָא ובַה דֵין אַתּון סָרְדִין בַּחַיַילוּתוּה דְנוֹג וֹטָנוֹג אָתִעַכִּיבוּ פון זְעֵיר עַד דִי שִׁיצוּן עֲסָבַנָא דִי עָלוּ לְאַנַּחָבה קְרָבָבה לִירוּשְׁלֵם י וּבַתַר בֵּן יַדְבִּיר לְבוֹן סָרֵי עַלְטָא רַוְחֲבִי צַדִּיקָנָא ויהַא רַעָנָא בון בַנְטוֹהִי לְסִיבְּרַקְבוֹן ו פו אַבַּר בירסט נבינה בר ווחון ביניגא לתיור לאטלומה פור ביהנה ולכן בינינה ליאליבין מעורון לכס

וחדי לך. רבנים שחס כליש וסי נבסר בסדר תעוה עשי עד ועד או בשעם בארוך ספוסי ערבון עד שלחךי ורופוף עד אבדך - עד רדתה כבף רגלך ועד קרכדך - אנני אשב עד שוכך - ואשמחינו גדלה עד לשמם - בפרצה עד חותם -פבף רגלו עד קרקדו דאיוב • עד שהחפץ ג'בספר' •

סָהַתוֹתוֹהִי וַאֲפִילוּ צַדִּיכַנָא דְסִיתוּ בָּנֶלוּתָא צַתִּידין לְמֵיתֵי אוֹרַתְבּיבָיָא סְלְרַע לְאַרְעָיב וְנַבְּבָּין סְן

סוכבת לחזר החריה! אל בת אמי. בית המקרשי תלמרני. כאפר הורגלתה לעשות באהל מושי אסקר מיין הרקח. נסכיםי ששים. יין מתוקי שמאלו חחת לראפי. הפרהו אתבם שבפיו כנפת ישראל מפכבת ריבורה כלפי האומות אף על פי פאם קינית ומתאוככת דורי מחזיק בדי והוא לי למסכן בגלותי לפיכך הפכעתי אתכם יהי תשרוומה תשררו. כי לא יושל לכם - מי זאת. הקרום ברוך הואובית רב אומרים על כנסת יפרא מי זאת כמה היא חסובה זאת פנתצלתה מן המרבי בני מתפות טובות סם נתצלתה במתן תור ובריבוק סכיכה וכראית חבתה לכל ובדה בנלותה מתרפקת על רורה מתחברת על רורה מורה סהיא חברתו ורביקה ם י רפק . בלפון ערבי רפיןתא חבורה י תחת התפוח עוררתיך י כך היא למות בבקשה חיבת רורה תחת התפוח שורנתיך וכור כי בתחתית הר סיני הבני ב ראפי כתין תפוח פס שררתך והוא לפון חבת אפת נטרים המטררת את ודי כלילות בתגומות שלי מסכב מחבקינו ומנסקתוי סמה חבלתך התך. הרי הרה ב סבקבה קראת אמו סם בהיתה לך לאם · חבלתך · לסת חבלי חלרת · חבלהן כי לך חבלים מתך כמו בני יבאוני יבאו מתני ו

פלך אל התריב וכעלות המחר נפכית וכתקום הראוי פים לו ריח טוב בֿר נוכנ מֿסֹא בּורר וֹמֻינָאַן אַלְלַיוּ עַ לכח שם אתן את רובי כ מַוְתּוּן בָּאַיְעָא רְשֵּׁעִיר תַּלְּלֵי אֲתום אֲכָּרַה כנבין נותו את ידות פרובוות לובלדית בדמו סולל נופון פת נפסי ואם הוא הפך. מולס בשלבת אתוני ל אינה סגול בשלב לב וטפם הרוראים ניונו ריה ועל פינוינו כל מ בְּקַרְיֵוּ נָּלוּחָא וְבְפִּיְלְכֵי עֲטָטַיָּאוּ נשכיםת מערים התחברת שה אסליו בנו ואל השת השולון להשולון לפוח אל פח ואמרה כך בַּאַפָּרָא וְנַהַּדְּ לְבִּית כְּנִישְׁהָא וֹלְבִית טָרְרָשָׁא הוווף מרואוה לבסרן וללכלר במפרא לאולונה או ממהם פיך בפרחסיא וכעלה र्रते केतन्त्र टेट्स ट्यूप्टर זפו פורלמי בלהי בורו יהראת רמעילו בבי ארם ועל זאת א . אמר מייובר כאו פי לוחביםים איתגלי קדם ייוכותם עריקים ישיוני פותב ואונוך ומטיא אותך אל בית להליתו פֿילונור <u>פרוסרא</u> או ספר ליצר אמי לפרי הכל ת למסל לורומלם למיתו ניפו שבח לאלית תלמרט והיא היקף הַסָּיני וּלְסַקְרַב עַלְנוֹן וְנִבְטַת קּוֹּרְשִׁן וּ מלמדית אותו איך א וברוני בועוש פו פוים ני אמון נוון וציקוו ו לְסִיפִר לְחַיבּר לְחַלְּטִיה מִן נָּלוּנָתא זַאָבֶר לְסַלְכֵא ועביבו רבר פירקה יות םٰ غَينه ﴿ فِتِد ظِهٰرُه عِلَمُ لَارِيثِهُمْ لِلْأَدْالِ מיין ירמוכי הו הריר פתחת הלפון או יהוא . אַרִּכַּלָיא אִעִבּסָם כַּלְרָבִי כְּרַיתוֹ בַּלְסְפוֹן וְתַבִּי**פּי** כמשמש · והנה הרוך דַנַיַא קביען על הַנָרָעי פָרַנָשָׁא עָסִיקין והשהיורעכן א בּפַרוּנּסׁי ספרוֹא ופּעוּנּסי אורוֹער בּתוֹ כום אמרה שמאל תחת לראפיי מיזאתשלה. אורה לו והם שוכבים יחד בברם ויקרא גן • הראית לשלם כערה מעלח מן המדבר

הפעם המליפת

תכקם להתחבר עם

דורה כאמר כסיקו

אם מרוב אהבתי בך ושע למה שררתך

בעטר להוכילך רבר

אלן התעוח כי כ

כתרות לי פלא הריקה

אמך ויחמה כך כו

אם תחת התפוח כב

כן ריחך כתפוח בנפי

היער כחפר חמרה לו

לה מהית מתאום

ומחמרת לפכת כבלו

ולהזת פמאלו תחת

בולסס ו

🥫 לכח רודי - אמרח כנסק ישראל הואיל והפתכל בברמים שהם ישראל תראה אם פרחה הגפן כמו מהעתקוח זל אם יפראל שפק תפוכה נגאלק ואם ליו משמיד שליהם חלך שבזירותיו כגזירת המן וכנאלין והנה תראה שהרוראים ניבו ריח והתחברו חפירים אלה מהם חדמים עם חסידי אבות קרמונים חה ענין חדשים גם יסכים ותי תכך כאח לי - בעשר שים כגלות עוברי העם ושותרי התכות בברישות הם מתאוים לסמור את המצות בפרהסיא ופתפוב השכינה כאסר היתח בינחילה י מיין הרקה בוח ניסוך היין י שמאלוי שלת הערב והביןר י אמ שלמה ברה הקדם הטבברו אתכ שלא תתשורו שד שיבע הקן ימי ואתשלה מן המרכי וכן אתר שלמה כשהיו ישראל במדבר וכנכו לארן אתר בתחלה השבעתי אתכם ואחר בן מין ואתשלה חה השין כמו ביתי באתר מארץ מברים אראנו נפלאות כפיעלו ישראל מתרברות הצמים יאמרו למפיח שהוא דורה דע כי יחחת התפוח שררוצך והנגון כי הית אסור וימן ולא התרוצך כי אם בתפילתי כפבין תפוחדי י שבב במפכיחת בכף דבר דבור על אוכניו ודברי ותעילותי כאילו הם הולדיוך אי

מררטותי ברולהום פרחה הנפן י אם בעני תקראו הסמררי כסהצה טפל והעבים סכרם הוא פתוח הכתרו ולהם רימה בצי יוצ

פהסקרונים ליהבן מהם בהוראון הוציו הכבו הרמונים. כפהם בתורים וגן םבטבותיהם מכל ה הנכו נובל נכו ולאם ח רימה בעלי תלמר ם מהן בחכתה נחום ורחוין להורון: פס אתן את רודי סם אראך את כפרי

תנרלי מכח ביוכוק

י הרוראים נקצוריו •

רודאיהתאם הנישן

והרשת כשניון פ:חור

הרחבי וי והכה בני ף

דורחי תחכים ונו

הרוד החחר נושן ובל והרוד המנית תחט רשת מאר ישר לא תאכלנה א כיבד יםראל עכפיו פייש טובו ריח כולם מבקסים פניך ו הב פתחינו כל מגרם י ים כירינו פכר מנות הרכהי חרפים גם יסנים - פחדפו כינו עם היפנים פנקח עלוי בפנתו לךי לסמך ולפכורתר ב צפיתים כלבי בפבתי להראותלך ב פקיימתים מיידן כחת לני לכחמני כררך סכה יוכף לאחיו סנחלית

רעה וכחמר בו ויים

אותם: אמכאך כהן

חמקך י אמכח נבירן

מרכרים בשתר ו

וא זבקם ואנפקם נש

קיפוי כו לא יטא לי

כי כרי היא אהנין

פתהא אהוקור

- 283 -

XJ ACX

רסטים בוילים וכן וכדי רסף נביה פף יפליבין ים מחליקו כין לבנד מושחי

נימין אידה האידה פארביקן שליכבר מיקן סאי סאבען פלין יקסה כמאל יביחי הידר שיקה מהיבת שיהאינו במילך יף אח בכל מיףם אינפייתנם

che opotable in mental

אם היותנה אין או פדפ והירוב סבא פדפ ומתכין הפט בנו בהרה אל ופין פל בסופרם ובמיה להפופלהבו והני היותלה מיובהן מירכת לתוחף כנו פלים י מן וביון פלים י במוכאין. לפון כוסי פו מפרל מה הוביאו, הואף

ough cuton.

והתלהתן תכא ובשלם

क्ष्य क्षा क्ष

طولا سيوم لحود بكور

母のた

כאין כלפתי ימתמאל שטר קטר יסום כילאמיבתלמח مالاه در به محالا

עליה שירת בסף ואם דלת היא נעור לי ישר לרים נוחו בבשי מו בבלוף ורגום על יה שיר לבך בגיוף ורגובן אירשך ולא אירשר היא מילים ליחומים לישר אירשר היא מילים לישראים היא שירשר היא היא מילים לישראים היא אירשר היא היא מילים לישראים היא מילים היא אירשר היא מילים היא על לבך בחונים על ירוער בי עוח י נאיעצו אין אין וין דער אין על ארבו מים אין בי מים אין בי מים אין בי מים אין בי בפול ארבי קשרי בשאיל קנארי בים זיירי פי וידי ארשים הווי וכוושועטאוריו יידי ויהיאין אים של הבלתיהו בים זיירים פי וידי ארשים הווי וכוושועטאוניון בי מים זיירים פי וידי ארשיבא וכחפנקין על את כל הין ביתו באהבה כחיבחו الارار ميد دير فالم لايا اللاد و ال المرسع . و المرسد و المرسع ا שיריבר אם חומה היאנינה במורלות או הייתי בעיגיר במועאת ירדות לאישטפור אם יהן איש בשאר ניםלים' והדדונ בשאר מפני. נביקם נשאר וחים - קשונ כשאר כאון אחוו אחוו נקש' וסם וראבשלום איתו יהתסיבה חברי לא יספרו לו תי אירותי איתו איתולנו קטנוי כיא ל הכוסי פתי תר"רביד -תאותם יכא להם יכא בפרו איף כוף. כי או בל המעשה יכא במשפה וגם כל בהם עם נכרבה ול כל וס' נכסר במף פרד איו שְּׁמְבְּיִחְבְּלְנֵי יְלְנְתְּׁבְ: שִׁימִבְי בְּרְוּתָם יִיּיִי. הְּנִיח שור מִשְׁנִאוֹ וְשְׁעֵּרְ וְשִׁתְּוֹאִיםְנִאָרִי שלטה בבעל המון נתן את הברם hadrenia. careachante איות לנו קטלהושרים ניייי î. B 40 אינינת אלרויתן יווסיטא נעויש קנאנא למקריז ראישא רגתינם רברא יתיה " ביום באפת מכונאו לו ורבט ובמרח לו רפים בנהא ורושלם לקבלאית בני גלותאו שיסני אסריז בני ישראל היייי רונים פרקא פיופא ראקויפת החיות שורא ושיני לפבל ירו אירונים ובנים שנים סן פרוביא לאיר נשר ויפוניאל ופופנקדו על עתודא צייון והיא איפן וייטראל לפילר או אַלידו בני יקראל ביוטא הדניא

בתקרא מהוצרכו ה הגביאים לרבר וחום

ach area than

ישולטא עיפיה רְהְיא מְתְּלָא לְכָרְטָא אַתְּינִי הַירִייִּלְם וּסְבֵּרִ יַתְּהְבֵּרִ פַּלְכֵּיִא רְבִיתְּדָוֹר רְיוֹין נפירו יהה היקברי נאריטא נפיר לְכַרְטָא בָּתַר רְטָיִר יִשְּלְטֹּה סִלְכָּצְי רְיִשְׁיִבְּאָ אִשְׁמָאָרְאַץ בִּירִוּ לְטְבְּנֵי וְשְׁיִי וְמְלְבְּיִלְ אִנְּטָאְנְיֵי אֲצֵי וְאַתְיוּ עָם מִפְּרְיּתִין מְחֲנִייוּ לְחִבְּּנְבְּיִק רְבְּבְטָּא וַלְייֹת רְשׁי בְּקְנְיָאִי לְסִשְׁיִשׁ בָּה תִּלְבָּתְי בְּיִתְי לְיֹתְי לְחִנְי לְחִיבְי לְהִי מִבְּרִי בְּתְי בְּבָרְטָּא וִי מִבְּרְי מְתְי לְוְתָּא בְּעָרְי וְתָּא רְיִיְנִי אַ מְסְבֵּינִי וְהָבְי לְהִי בְּתְי בְתְי בְּתְי בְתְי בְּתְי בְתְי בְּתְי בְתְי בְּתְי בְתְי בְתְי בְתְי בְּתְי בְּתְי בְתְי בְתְי בְתְי בְתְי בְתְי בְתְי בְתְי בְתְי בְּתְי בְתְי בְּתְי בְתְי בְתְי בְּתְי בְתְי בְּתְי בְּתְי בְתְי בְתְי בְתְי בְּתְי בְּתְי בְּתְי בְּתְי בְּתְי בְּתְי בְתְי בְּתְי בְּתְי בְתְי בְתְי בְּתְי בְיבְי בְּתְי ְּבְּמְנְנֵּטְ אוֹרְיְחָא ְכְּשִׁיְרְא וְּבְנוּיְחָמִיִּין בְּשְׁלְטָאכֵּל וַיְיֵרִי אִּרְנָאוּ נִיִּטְיְא וִינְאַ חָלְכָּא רְיִשִׁרְ מֵשְׁכְּא רְיִשִׁרְ מֵשְׁכְּא רְיִשִּׁרְ מֵשְׁכְּא רְיִשְׁרְ מֵשְׁלְטָא כֵּלְ וַיְּבֵּי אַרְנָאוּ ברם אוּסָא חָרָא סֵּלְכָּת בְּעִיּדְוֹיִהְּרָטֵרִי עַלְטָא בְּפְּא' לְעֵלְטֵּ רְאֵינִי וְכֵּל בַּחָתָא רִי בַּוּרְ מִן מַשְׁירְחֲיִה רְעֹג תַּיִי ף לִיהוּ ארות בְעַיַרָא תַהִיא יִּסְרְאָ מַלְאֲבֵי שְׁמַשָּׁא אִילֵ זְלָאֵילֵ זְאִיטָא חֲתַא אִית לוְ בְּאַרְעָא וְקִלִּלֹ זְ וְכִּוּחָתָא וּמַלְכְּק וְשִׁלְמֵינִין לֵייד לֵח לפקיי יחיך פעלטאי איל איי חיבובר כל פסון ביתיה לסקני תיכסנא בגלונוא אנאי פוחר ליה לְפְפַּק לְצָּפָּהַא קַרֶּבָא עָם פַשְׁירְיַתִיהּ רְנוֹג פַתּנַעְבֵּיד לַצִּיְדָתָהְא בְּיוּסָא רְפִלְילוּ אוּסָיָא לְמִיכַק עֵלָרָא לעמיח בירו ישראל איל ולי טובגשין כל עספיא רמית לן למי ריביא (אינון בגיאן לא יגליו לפישיית רחפיי פיגך ואי מינהנפיז כל פילבי ארעא וימית לן למי ויצוב ארעוד בהמוף לא יגליו לְבְרָבְאוּ אָם ייִּסְרְ מִינָאֵילְ רְבְּיוֹן ן יִשְׁרְאָל אָם הְאַ מִּתְעָרָנִאָּ כְּאִנְשָׁאַ בַּינֵי עָסְבָּאַר פּוּלְוַנְאַ טִכְרָאָה ז מים אָמַר מָרִיעַלְמָא

> ושנה רודי מיונדי כחיים על לכך מרכיקה אל לבך בהרבק החויל כאכבם כ) הדביקני וחני של זרושך יוניין טזי כחו くらいびん

• אמרה הכער: ה'תר פליוי אחות למקשם

מבלי לתי הסה לוחו וחתר לחחיו אחות לפו מממשממבש של ש

+

הכרמים והיא היקו

רלת היא . סכבר נפידיה נכור עליה והבנין נביאל בתצור וכבור עליה מלא תראח כבה פליה נוידת כמף והבייק כי נמים ברן חסוב פל החות מכמף. כדי מיהיה לח כבה פל כל החותו והד המשם ניקנה להחלי כידם מהם הקסודי הראויו לכלה: ואם הפך שרון כבף פכל הרואה על החותה עירת כבף ובא לראותה. אתרה הנערה אדי חותה ומדיגרלו והבונו והצדין אלפי ספרי ככונו ביוולה אני. אז היירו בצרט החוםר אדין כתוכאת פלו כי בתחילה נחות כי ושוה תכאית פלו שוהם . וים אנפים פייקיהו ויאתרו אם פריה כתגרלות הכה הם גדולי ואתו כן אא תאר פהיול רותם ביס סדובר נה ליאסא: مع ماس منه مع عسر م مروديو روم ديرام באיתו היתן קטבה. מה מבמה לאחוקים

שניאופלים בבית בבלה ברס היה לפלחה - א כבית ישראל מהאור כי ככים אים לפלחה - א כבים השראל מהאור כי ככים אים לפלחה - א כבים השראל מהאור כי ככים אים לפלחה - מביח למלחר בי כבים אים לפלחה הישר לפילו בים היה לפלחה הישר לפילו הביח היה לפלחה הישר לפילו לבים היה לפלחה הישר לפילו הביח היה לפלחה הישר מיה לפילו הביח הישר מיה לפילו הביח היה לפלחה הישר מיה לפילו הביח היה לפלחה הישר מיה לפלחה הישר מיה לפילו הישר מיה לפלחה הישר מיה לפילו הישר מיה לפילו הישר מיה לפילו בים היה לפלחה הישר מיה לפילו הישר הישר לפילו הישר הישר לפילו הישר מיה לפלחה הישר מיה לפילו הישר מיה לפילו הישר הישר לפילו הישר מיה לפילו הישר מיה לפילו הישר מיה לפילו הישר לפילו הישר מיה לפילו הישר מישר מיה לפילו הישר מיה למילו הישר מיה לישר מיה לישר מיה למילו הישר מיה לישר מיה לישר מישר מיה לישר מישר מישר מיה לישר מישר מישר מיה לישר מישר מישר מיה לישר מישר מישר מיה לישר מישר מי

אלו קינשים מאין יפ יתאייון ינתרים אין להיכביון פגיבולות להיכביון פגיבולות CONCORPORATION OF A poulles of the second of the s בתתפת התאלה erica ara est أنكبرت حات عجاحة STORY COLDER האושקי וכמרוק. מיימוקוביהם: राज्यकाः व्य दा व्याम् אושיי מכל האמות Company (3) of מניים סדים נכופו भूत्र काक अंग्रे स לצורודם: תהשמח de organico ocal s promonent DE THE SHEET الأموص ولأحد E CORTOR היא קשהו וניקוססו ulacaeria: Ė Stopport of St בייתיסרל מישיביף لاحده ، موره شوره לפניהדים ל לפנית הלמד לם transmora, An n by the per pr is income than tanta. מנים מלפה רממים 100日本 ים: מסוכנסי מלמיסו ייי ניס reach richmen **Sept.** 151 Sept. olunca associate STATE OF C or to month Corp Army Carriera or Som B

לְנְמִיְיִם אַישׁינְאַ בִּפְּרִיִּוּאֵלְףֹבָּמָף:

, es.

הנינא לבריית על פא לאיקיניא ביה פלח

מהדם נופון: נסלם פי סיר השרים כדפעם הראסנה: רפעסהשנית

ئالأ[،] فالمحدم كور

יתכא כתוהו בלפון ק הדדם על כן כל תלח פלא נתכא לה חפר

erychna sa rma exanyoneth ch

וייות מחבי הלמת

رميسا احاضمما נהסמיבות ררך אות

ללםי הדים כי בניסו

स्टब्स क्लाट्स

מתווכבטר היותלסל ימתמאל קרוב תאר

הבשו על ציה ונהיום עלים היו כפוחו אף היו אם ושוף להם להיות הם סים סו היו סים: כבור עליה להו היו יכום בו להף כמרים פלכן הברובים היושים גוירון ואכלון - וכנסיויסראל אחנרון הניחוס זורך באבנון יהיו יסיבעילון - אלי סיו כנסיתוסיו יהרכות המביום אין יסיים בריתותים ו יוי ביאורי ואן: היויכוע באין פלום - בועבאת פלום כבלה בהובאת מלום לוכלה בהיובאת מלום יהיו החילוםלים בהיו בעלה: ברס היה לפלמה - איבכמת פרוא להיאת כי כרם ה הדן כאוסקה וכיראקה להיו כנגרם כחוומן בזפת פלא יכנפו לתיכה לל פלא. לה למד מנבר ולביןר ולבי ויכבה לה אין מיר היך מוניין המידי : ואם ילת הא ימייון בם והם לא יבואי נהו נא קתפתה להם! כבה פליה טירו כסף. כהיה

אכן עורא

שיר השירים:

כרמי פלי לפסי לחם חדין יביאם הקבה בתפכם ויאת כרמי אננ ממכרתו בדכם פלי הוא ולפס בא כל מה פחטפין לגם אין פרו ולא כבחד ממני מה פגבוום מהם

וחם אותרים האלף לך סלמה אלף הכסף פנבינו מחם הכל מדוור לך ו מואדם למשרי את פרוני ושר מסף חרבה משלמ וכתן להם לראפיהם וחכמיהם כביין

מכחמר תחת הנחפן

אביא זהב י ואקם

חמלתים לתלמדי מ

חכמים כמו מכלפר

כי ליומבי לשי יידים

פחרה ואקשה פלפי

למטרי את פריו כחן

הנהנה מן ההדם

מתפלם קרן חותם

אם אכו כמלם כל ק

יורם ימראליי ראמיון

חומפו פלקרן וחומפ חומפו פלקרן וחומפ

הם חומפו של אלם ו

הקרום ברוך הוא א

אומר לכנסת ישראל

את הנפוצה בעלה ר

רועה בענים פל אחרי

מומסו בסון ננקון

חברים תקמיטש

לקולך מלאכי המרון

חבירוך כני אלחם

וכבתיתרוסותו

היוטבת כננים.

וים לפרם ותחום

ואט לא ששיקיכן אלא ברתי שלי לפני וחזרה מלשנת הפעם השנית ואמרת קח אתה פלמה הלף פלך וידויוו המטרים אשוברים מאקם אבי אבי אבי אבי רובה ממן ולא קרן וריוח אלא להיות ברמי פלי לפט

שהיחברת כו עם דורי חיא יותר תעובלי מכל ממון . אמר דורה כמית יוםסן

פנני פים שוך הכום אל תריתי קולך כי ח חברים ים לי והם מ מקפיכים לקולך ושאם מסמיעיני ואמרי טי ברה רורי כאים ת תומכי מיצי מנחם מלא יחסרום פאכי ב פתר בכאן כאסר א אורתלי בתוינה סב רוח לר רובי לבבית לשער האילם:

נס:ים פי שר חשרים בדפעם וושפת •

הפעם הפליפית

כרתי פלי את פלתה ברוח הקרם זה הכרם כולו סהיה לישר י יחזור להיורץ לפטי האלף לך פלמה • יאתר לתמיח סהוא בנויקרא פלמה ח האף לך פלמה יחורו פהיו לנוטרי את פרפ נם התאתים עהם 🔹 יהודה וכביתן.

אמרה שכינה היושבת בגנים את כנסת ישראל כמה יקאו המלאכים לשמוע את פיריך . שנתה כנסת יפראל אם טוב בעים רורי בריז מהמלאכי ורד אל הרי בשמים פם מדרו כון כי פס צוה בי חון הברכה חיים שי השלם:

משר זרעך אשר תורק • ורשן ל בי אבאנו אל האדמה ג דוצמים ל חדעים יצאו ודומים ל חדעי דרכבי הדכשי רייבאם בניה אינים יורבאם בר ובטופליג עָפַיה בַּלְכוּתָ וִרָבַר בָן יְרוּי עַפַר שָׁבְפִין עַל ביבים לקלה ַסָיסָר פּוּמִית רַאֲוֹעָה רְסִן שִׁילֹח דִי הוּא זַּלְרָ רַבָּאוּ כרטי בַר שִסַע שָׁלֹטוּז סַלְכַּא וְיִשָּׁרַ קשים השביענייברח רודי ורבה לך לצבי

לבואניוני נאניני לכון שולה בנה לכילפון וַעַרַ ק אַרָּיָה פון קום שׁלטה וְאָזַל לְפִאַרַיִם ולבוניא האוליא אלאסר בלבואנו לסלפר שלטה לפְהָוֵי איהוּ שֵׁלִים בִּעָסֵר שִׁבְּטִין בָּל יוסוחי ובתר סותיה יהי שליש בחון ירבעם

סך בסו שיר השירים כשה ושכעה עשר בַּר נְבַט וּרָזרֵין שְׁכְּטִין וְרֹוּנֶרֵה וּבְּנְיַסְן וְ**וֹזִי**

הרסח ל חדר דכח האינון חור מן נ' זונין כיחורין חיר ד' חדר וה' וכ" עד שישוח היום - ודכח ל כידו דוני - דשן ל ומחן

וס קיו וווצו נרדו כרכם י

בַרִבִי שָׁלִי ַלְפָבָי הָאָלָף לְבַ שְׁלֹבֹּוֹת

וּםָאתִים לְנִשְׁרִים אָת־פִּרִיוּ : הַיִּשְׁבְּת

אַלעפר הָאַילים על הַרֵי בשִּמִים:

שַׁלִיט בְּחוֹן רְחָבְעָם בַּר שְׁלֹפֹח ו הושבת אָבִר שְׁלֹפֹח בְּפוֹף נְבוֹאָתֵיה ְעָתִוד פָרִי עַלְכָא לְבֵיפַר לבנימינו לוחור בכוף עסים איל ברוחים ליחל או לכלי ליולת בלות בלות ביבו אוסיא ועיכא בָּבָית טְּרָרָשָׁ עִם תַּבְרֵי סִנְהָרָרִין וּשְאַר עַסָא רְצִיְיתִין לְקַל רַיִשׁ מְתִיבָתָאוֹאַלְפִּין מִן פּוּמִיה פַּתְנָּמִיה אַשְיםיעיני אוריינוא קל פיליוך בעירו ראַה יַוֹנבא וֹנַנבאה וּלְנַינִיבא וְאָבִי פַּבְּרִם וְלַבֶּל פַרוּ די אַה אברון ברח בויהיא שיעניאייםרון סבי בנישהא דישיראל ערום לך בחבי ברי על בא מאר ערו עבש מסאבא ועושורי שביניער בשם טרוסא ילאורן תצוניו וי אלולא סאין ולויטר שיוירסי לפיביא רי בעירו רופיר עיפא הידא לפטו ולהליבא יני פעיני או באירוילא דאילא בלמדו בארום ספייפר בּתְרוה בּן אַנְתְּ תְּנֵא סִשְׁנַח בָּן וּמִכְתַבֵּל בּצָערן וּבְסִינוּפָן סִיְיִםי מְרוֹסָ עֵר זְסַן דִיתְּקרעי בַן וְתְבּרוּם

יוון וְחַעִיל וּנֵון אַל פּוּל אַ בּרוּ וּשְׁלִם וְתַפָּן וְסְלוּן בִּנִצֵּיא בְּרַפָּךְ לְפּרָּת בּוּלְפָנִין ו

רובמתר מקסיבים ו ובחים לפתוע קולך בטקיכנקיות: הסתיעביי ואחרכך יקריפו הם מג כח

יחר כוכבי בקר אלו ישראל ואחר כך ויריש כל בני אלהים: ברח רורי יון תולם הזאת ופרט מסכיהםי ודמה לך לבםי למהר הבאולה והפרה פכינוך שלפי בשמים הוא הר המוריה ובית המקרם מיבנה במהרח בימינו: אמן

